

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

2

משרד

ת"י 18' 18
 ארכיון המצוקה
 7.12.1997
 9.3.1998

12/97 - 3/98

 שם תיק - ארכיון המדינה
 מזהה פיו: 13301/11-ג
 מזהה פריט R0005pd
 כתובת: 2-108-7-6-3
 תאריך הדפסה 17/02/2020

מחלקה

מס' תיק מקורי

מ/מ
 ארכיון המצוקה

ירושלים, יא' באדר תשנ"ח
9 במרץ 1998

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי
12.03.1998
5

לכבוד
מר לירן עצמור
הפסטיבל הבינלאומי ה-7 לסרטי סטודנטים
אוניברסיטת תל-אביב
רמת אביב 69978
פקס. 03-6409935

מר עצמור הנכבד,

הנדון: קטעים מיומני כרמל (אקסלרוד)
מכתבך מן ה-24.2.1998

הנני מאשר את השימוש בקטעים המבוקשים, ללא תשלום עבור זכויות ושימוש לפי הפרוט במכתבך.
באשר לסידורים טכניים, תואיל להתקשר לגב' ליה ון-ליר מנהלת הסינמטק בירושלים, שם נמצאים הסרטים.

בברכה,

פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

העתק:
גב' ון-ליר, הסינמטק ירושלים
עו"ד יואב מני, הלשכה המשפטית, משרד ראש הממשלה

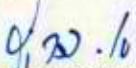
ירושלים, יא' באדר תשנ"ח
9 במרץ 1998

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים הישראלי - הסימנטק
ירושלים

גב' ון-ליר הנכבדה,

הנני מצרף עותק ממכתבו של מר לירן עצמור, המארגן את הפסטיבל הבינ"ל השביעי לסרטי סטודנטים באוניברסיטת ת"א. מר עצמור זקוק למספר קטעים מיומני אקסלרוד.
אנו אישרנו את בקשתו ובקשתי ממר עצמור לבוא בדברים עימך באשר להסדרים הטכניים.
תואילי להושיט לו את העזרה הדרושה.

בתודה מראש,

פרופ' אביתר פזיזל
גנז המדינה

העתק: מר לירן עצמור, מנהל הפסטיבל הבינלאומי
עו"ד יואב מני, הלשכה המשפטית, משרד ראש הממשלה

ישראל בת השישים

נולדה תל-אביב
BORN IN TEL-AVIVהפסטיבל הבין לאומי ה-7
לסרטי סטודנטיםTHE 7th INTERNATIONAL
STUDENT FILM FESTIVALהחוג לקולנוע וטלוויזיה
אוניברסיטת תל-אביב
25 YEARS
שנה

24.2.98

Dept. of film & Television
Tel-Aviv University
Israelלכבוד
פרופ' אביתר פריזל
ארכיון מדינת ישראלFESTIVAL HONORARY
PRESIDENT

Mr. Robert Wise

הנדון: הפסטיבל הבינלאומי ה-7 לסרטי סטודנטיםFESTIVAL HONORARY
FELLOWS

Mr. Theo Angelopoulos

Mr. Teo Escamilla

Mr. Frederick Elmes

Mr. Erlend Josephson

Mr. Marin Karmitz

Mr. Karel Reisz

Mr. Istvan Szabo

Mr. Giuseppe Tornatore

Mr. Andrzej Zulawski

Mr. Jim Sheridan

Mr. Ivan Passer

Mr. Tim Reid

פרופ' פריזל היקר,

בהמשך לשיחתנו הטלפונית, אני פונה אליך בבקשה לאשר שימוש במספר קטעים מיומני כרמל (אקסלרוד) המצויים ברשות ארכיון המדינה.

הפסטיבל הבין לאומי ה-7 לסרטי סטודנטים יתקיים בתאריכים 6-13.6.98, ויארח במשך שבוע בסינמטק תל-אביב כ-150 סטודנטים ומורים לקולנוע עם סרטיהם, לתחרות בין לאומית של קולנוע צעיר. כ-70 בתי ספר מ-40 מדינות ייטלו חלק באירוע.

אנו זקוקים לאישורכם לשימוש בכ-10 דקי מהיומנים לטובת הקרנה במסגרת טקס הפתיחה היוקרתי של הפסטיבל. הטקס יתקיים בסינמטק תל-אביב בפני קהל של כ-700 מוזמנים מהארץ ומחו"ל. זו תהיה ההקרנה היחידה של הקטעים ולא ייעשה בקטעים שום שימוש ציבורי נוסף. כמובן שאין מדובר בשידור מסחרי ומטרת ההקרנה הינה הצדעה למדינת ישראל בחג היובל שלה.

אנו תקווה כי תוכלו לאשר את הבקשה באופן חד פעמי, ולאור העובדה שהפסטיבל עצמו מאורגן ומנוהל ע"י סטודנטים ולמען סטודנטים ורובו ככולו מבוסס על כוחות התנדבותיים מתוך האוניברסיטה.

בתודה מראש, לפרטים נוספים אשמח לעמוד לרשותך

לירן עצמון
הנהלת הפסטיבל

archion/sp/fcst98

כתובת: קרית האוניברסיטה, רמת אביב 69978
טל. 03-6409936 פקס. 03-6409935ADDRESS: TEL-AVIV UNIVERSITY, RAMAT AVIV 69978, ISRAEL.
TEL. 972-3-6409936 FAX. 972-3-6409935

EMAIL: filmfest@post.tau.ac.il

עיריית תל-אביב-יפו
MUNICIPALITY OF TEL-AVIV
סניגלית תרבות ואמנות
CULTURE AND ARTS DEPARTMENTסינמטק תל-אביב
מרכז דריון קולטע
TEL-AVIV
CINEMATHEQUEאוניברסיטת תל-אביב
TEL-AVIV UNIVERSITY
בניין 10001 רמת אביב 69978
THE YOKNAMA AND BAYAT HATZ
FACULTY OF THE ARTSמשרד החינוך, התרבות והספורט
המועצה הציבורית לתרבות ואמנות
Ministry of Education Culture and Sport
The National Council of Culture and Art

משרד ראש הממשלה
 לשכת היועץ המשפטי
 26.02.1998
 נ י ק ב ל

משרד ראש הממשלה
 ארכיון מדינת ישראל

ירושלים
 26.2.1998

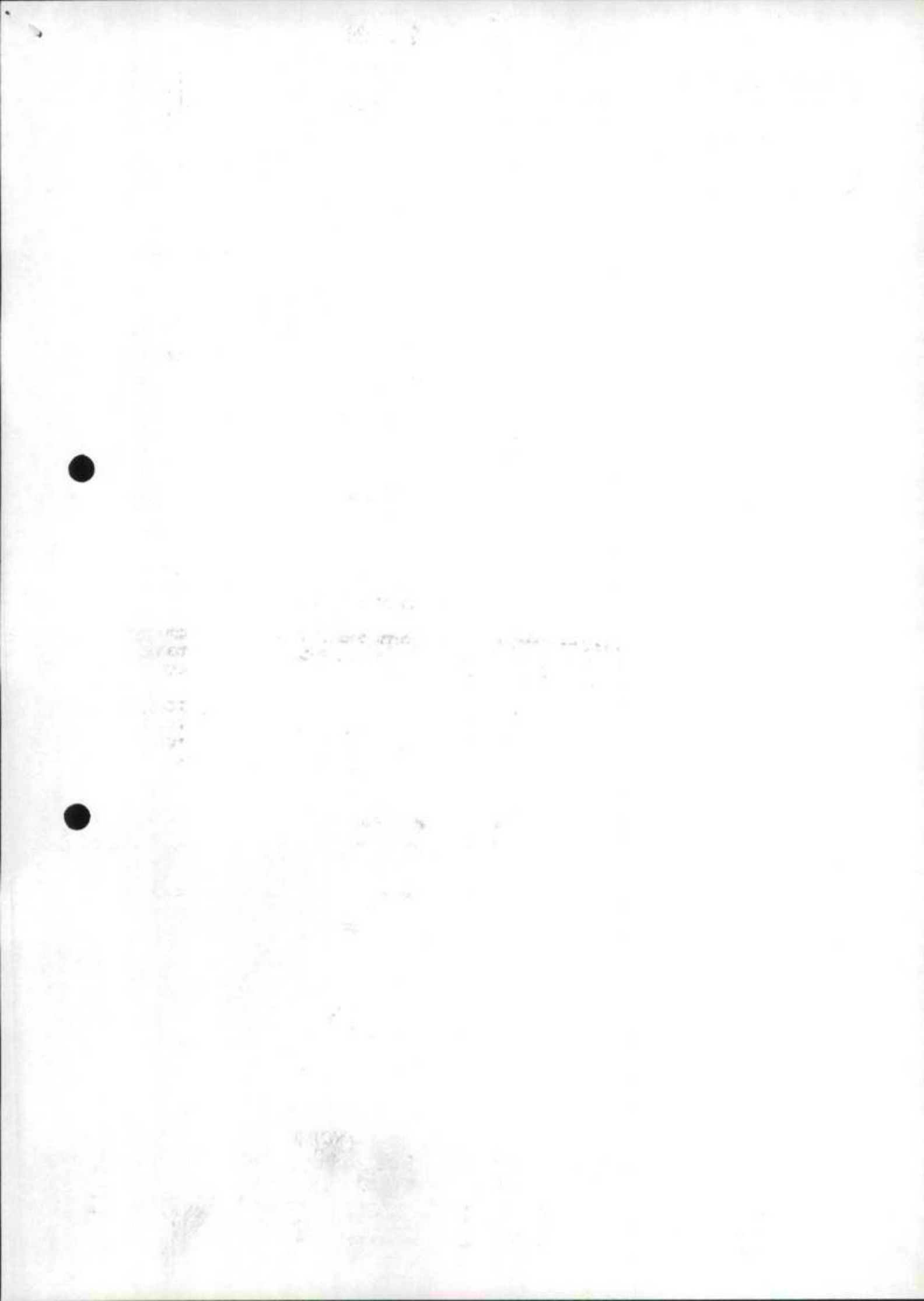
אל: גנ' / ארלי - יו"ר ועמ'א
 מאת: טל - 02-52121

תאריך: מכתב 24.2.98, טל' 02-52121, ארלי - יו"ר ועמ'א

האם תוכל לראות את יו"ר ועמ'א - שמואל ארלי, כפי
 שנקראו בעבר - ארלי - יו"ר ועמ'א - ארלי - יו"ר ועמ'א
 את המכתב ורשת האימייל. יו"ר ועמ'א יא שיגידו ש"ק לארלי.
 ארלי ארלי?

אם תוכל לראות את יו"ר ועמ'א.

בברכה
 נ. י. ק. ב. ל.

TUE, 24-FEB-98 12:30

6 CINEMA FESTIVAL 972 3 6409935

972 3 6409935

P.01

הפסטיבל הבין לאומי ה-7
לסרטי סטודנטים

THE 7th INTERNATIONAL
STUDENT FILM FESTIVAL

החוג לקולנוע וטלוויזיה
אוניברסיטת תל-אביב
25 YEARS
Dept. of film & Television
Tel-Aviv University
Israel

24.2.98

לכבוד
פרופ' אביתר פריזל
ארכיון מדינת ישראל

FESTIVAL HONORARY
PRESIDENT

Mr. Robert Wise

FESTIVAL HONORARY
FELLOWS

Mr. Theo Angelopoulos

Mr. Teo Escamilla

Mr. Frederick Elmes

Mr. Erlend Josephson

Mr. Marin Karmits

Mr. Karel Reisz

Mr. Istvan Szabo

Mr. Giuseppe Tornatore

Mr. Andrzej Zulawski

Mr. Jim Sheridan

Mr. Ivan Passer

Mr. Tim Reid

הנדון: הפסטיבל הבינלאומי ה-7 לסרטי סטודנטים

פרופ' פריזל היקר,

בהמשך לשיחתנו הטלפונית, אני פונה אליך בבקשה לאשר שימוש במספר קטעים **מיומני כרמל (אקסלרוד)** המצויים ברשות ארכיון המדינה.

הפסטיבל הבין לאומי ה-7 לסרטי סטודנטים יתקיים בתאריכים 6-13.6.98, ויארח במשך שבוע בסינמטק תל-אביב כ-150 סטודנטים ומורים לקולנוע עם סרטים, לתחרות בין לאומיות של קולנוע צעיר. כ-70 בתי ספר מ-40 מדינות ייטלו חלק באירוע.

אנו זקוקים לאישורכם לשימוש בכ-10 דקי מהיומנים לטובת הקרנה במסגרת טקס הפתיחה היוקרתי של הפסטיבל. הטקס יתקיים בסינמטק תל-אביב בפני קהל של כ-700 מוזמנים מהארץ ומחו"ל. זו תהיה ההקרנה היחידה של הקטעים ולא ייעשה בקטעים שום שימוש ציבורי נוסף. כמובן שאין מדובר בשידור מסחרי ומטרת ההקרנה הינה הצדעה למדינת ישראל בחג היובל שלה.

אנו תקווה כי תוכלו לאשר את הבקשה באופן חד פעמי, ולאור העובדה שהפסטיבל עצמו מאורגן ומנוהל ע"י סטודנטים ולמען סטודנטים ורובו ככולו מבוסס על כוחות התנדבותיים מתוך האוניברסיטה.

בתודה מראש, לפרטים נוספים אשמח לעמוד לרשותך

לירן עצמון
הנהלת הפסטיבל

archivon/sp/5098

כתובת: קרית האוניברסיטה, רמת אביב 69978
טל. 03-6409936 פקס. 03-6409935
ADDRESS: TEL-AVIV UNIVERSITY, RAMAT AVIV 69978, ISRAEL
TEL. 972-3-6409936 FAX, 972-3-6409935
EMAIL: filmfest@post.tau.ac.il

עזיית תל-אביב-יפו
מחוזית
מחוזית
מחוזית

סינמטק תל-אביב
סרטי דרין לקולנוע
TEL-AVIV
CINEMATHEQUE

אוניברסיטת תל-אביב
TEL-AVIV UNIVERSITY
מחלקת הסרטים והקולנוע
THE FILM AND VIDEO DEPARTMENT
FACULTY OF THE ARTS

שדר התינו, התרבות והספורט
המועצה הלאומית לתרבות ואמנות
Ministry of Education Culture and Sport
The National Council of Culture and Art

1990

41

2004

3 (n)

משרד ראש הממשלה

פעולות ביקורת

בגנוך המדינה ובמרכזו לשימור הסרט הישראלי נבדקו הרישום והשימור של יומני הקולנוע "כרמל" ושל סרטי עלילה מקוריים שנוצרו בין השנים 1927 - 1958 ונרכשו בידי המשרד ב־1981.

בחמש חברות ממשלוניות נערכה ביקורת על דרכי המיון והשימור של מסמכים בעלי ערך היסטורי, שנוצרו בידי החברות ונמצאים ברשותן. ממצאי הביקורת נדונו עם גנו המדינה ועם הנהלת רשות החברות הממשלתיות.

שימור סרטים - הטיפול בסרטי אקסלרוד

ב־1981 רכש משרד ראש הממשלה בשכיל המדינה מנתן אקסלרוד, אחד מחלוצי הקולנוע בארץ ישראל, תמורת 200,000 דולר, את "אוסף כרמל", שהכיל כ־500 יומני קולנוע מהשנים 1927 - 1958, סרטי עלילה מקוריים שיצר אקסלרוד, סרטי פרסומת וסרטי הדרכה (להלן - האוסף). ביומני הקולנוע תועדו רבים מהאירועים החשובים בחיי היישוב היהודי בשנים ההן ותצלומים של רבים ממנהיגיו. חלק מהאוסף צולם על חומר דליק ולא עמיד. המשרד התחייב בפני נתן אקסלרוד לרשום את האוסף, לקטלגו ולהעתיק את כולו, פרט לקטעים שהועתקו בעבר ולקטעים שמסיבות טכניות אינם ניתנים להעתקה על חומר לא דליק. האוסף הועבר לגנו המדינה. עוד בסרם נרכש האוסף רשם גנו המדינה (להלן - הגנוך) והעתיק את מרבית היומנים. ב־1988 העביר הגנוך את האוסף ל"מרכז לשימור הסרט הישראלי" (להלן - המרכז), שאת הקמתו יום יחד עם איש ציבור מירושלים במטרה להשלים את עבודות הרישום וההעתקה.

באוגוסט 1989 ובינואר 1990 בדק משרד מבקר המדינה בגנוך המדינה ובמרכזו את הטיפול באוסף כרמל לאחר רכישתו וגם בשנים שקדמו לרכישתו. בדיוקת עדכון נערכה בינואר 1991. מאז הקמת המרכז השתתפו בהנהלתו, בין היתר, הממונה על הגנוך וכן חשב משרד האוצר שאת השתתפותו ביקש הגנו, בהסכמת מנכ"ל האוצר, כנציג משרד האוצר. נוכח השתתפות זו עמד המרכז לביקורת המדינה לפי סעיף 59(5) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב), כגוף שהממשלה משתתפת בהנהלתו.

להלן הממצאים העיקריים:

פעולות גנו המדינה

על פי חוק הארכיונים, התש"ו-1955 (להלן - החוק), רשאי גנו המדינה (להלן - הגנו) לקבל להפקדה בגנוך כל חומר ארכיוני. "חומר ארכיוני", על פי החוק, כולל כל כתב על גבי נייר, או על גבי חומר אחר, וכל תרשים, דיאגרמה, מפה, ציור, תו, תיק, תצלום, סרט, תקליט וכיוצא באלה שיש בהם עניין לחקר העבר, העם, המדינה או החברה, או שהם קשורים לזכרם או לפעולתם של אנשי שם. הגנו צמצם את תפקידו של הגנוך בעניין איסופו של חומר ארכיוני בכלל ושל סרטים

כפרט, באמצעות הגדרה של תחומי הפעולה והאחריות של הגנן שבה נקבע כלהלן: על הגנן לפעול באופן ישיר לאיסוף ולריכוז חומר ארכיוני שנוצר בידי מוסדות המדינה ולאסוף תיעוד של תולדות מדינת ישראל ועליו להסתפק בפיקוח בלבד על החומר הארכיוני שאיננו חומר ממלכתי; אשר לסרטים, אחריות הגנן היא לשמר את הסרטים שהופקו בידי מוסדות המדינה ושלוחותיה ולאסוף סרטים תיעודיים העוסקים במדינה, בהתפתחותה וכדומה, ואין זה מתפקידו לעסוק בסרט העלילתי שהופק בארץ ולא בסרט היהודי שהופק ברחבי העולם.

עוד באמצע שנות החמישים היה ברור לעובדי הגנן, שחלק מאוסף הסרטים הוא חומר שראוי להבטיח את שימורו הפיסי, שכן הוא חומר ארכיוני כמשמעותו בחוק ובהגדרת הגנן. באותן שנים פנה נתן אקסלרוד לגנן המדינה והצביע על התנאים הגרועים שבהם הוא מחזיק את האוסף - מחסן ישן, פרוץ ולא ממוזג בבני ברק - ועל ההתבלות הצפויה של הסרטים, ובמיוחד של אלה שצולמו על גבי חומר דליק. לדבריו, מחמת חסר אמצעים לא איחסן את האוסף בתנאים מיטביים. הוא הציע, שהגנן ירכוש ממנו את האוסף, יאחסנו ויתחייב לרשמו ולהעתיקו על גבי חומר עמיד ולא דליק.

ב-1959 בדק הממונה דאז על הגנן את האוסף, בהסכמתו של אקסלרוד, וקבע שהחומר מתוך האוסף הראוי להפקדה בגנן הם יומני הקולנוע, שמשך הקרנתם הוא כ-53 שעות; לדעתו, נודעת חשיבות לרבע מהם, ובעיקר ליומנים מהשנים 1927 - 1952, שכללו, בין היתר, את יומן כרמל, היומן היחיד שהופק בארץ. הוא ציין, שתנאי התחזוקה של האוסף הם גרועים והסרטים עלולים להינזק. ב-1960 נחתם הסכם בין נתן אקסלרוד לבין הממשלה ולפיו הורשה הגנן להעתיק את כל היומנים ולהציג את החומר הנועתק בהצגות מטעם המדינה ומטעם הסוכנות היהודית. ההעתיקים אמורים היו להיות מופקדים בגנן. הממשלה התחייבה לשלם בתמורה למשפחת אקסלרוד 15,000 ל"י. להסכם צורפו הרישומות של הסרטים.

במשך 16 שנים מאז ההסכם האמור לא נעשו פעולות רבות בעניין רישום, העתקה ושימור תנאי התחזוקה של כל האוסף. ב-1976 הגיע הגנן להסכם נוסף עם בעלי האוסף בדבר רישום והעתקה של היומנים. נקבע בו, שהגנן ומשרד החינוך והתרבות מעוניינים לרשום את האוסף, להעתיק את כולו, או את חלקו, ולגנוז את העותקים בגנן. הגנן התחייב להעמיד לרשות המשפחה עוור לצורכי רישום, כתבנית ו-15,000 ל"י. זכויות היוצרים על האוסף נותרו בידי המשפחה.

ב-1977 הודיע הגנן למועצת הארכיונים העליונה (מועצה המכוננת על פי החוק והיו"ר שלה הוא הגנן), ששיתוף פעולה בין הגנן לבין משרד החינוך והתרבות ולבין ארכיון הסרטים על שם ראד באוניברסיטה העברית בירושלים (כיום המכון על שם ס' שפילברג) הביא להשלמת הרישום המפורט ולקטילוג של 250 היומנים מהשנים 1935 - 1948. באותה שנה הועתקו קטעים מקוריים באורך של 100,000 רגל. ההעתקה נעשתה לסרט ברוחב 16 מ"מ, מאחר שלדעת הגנן רוחב זה מספק את כל הדרישות של משתמשים מתחנות טלוויזיה ושל עורכי חדשות. ב-1980 הודיע הגנן למועצה, כי עומדות להסתיים פעולות הרישום של קטעי יומנים וסרטים, שלא נכנסו ליומנים מסויבות עריכה, ושל קטעים שהוצאו מתוך יומנים לשם העתקתם ולא הוחזרו למקומם.

ב-1981 רכש, כאמור, משרד ראש הממשלה ממשפחת אקסלרוד את כל אוסף הסרטים שבבעלותם - היומנים, סרטים עלילתיים, סרטי פרסומת, פטי קול, סרטים מצוירים קנויים ושאריות - תמורת 100,000 דולר. האוסף שנרכש הועבר לגנן. על פי הסכם הרכישה שנחתם, התחייבה המדינה להעתיק את האוסף במלואו על גבי סרטים עמידים ברוחב 35 מ"מ ולהשלים את ההעתקה עד 1985. ההתחייבות חלה על כל הסרטים שבאוסף, הן על אלה שהם בעלי ערך ארכיוני והן על סרטים עלילתיים, שאריות וכו'. ההעתקה לא בוצעה. ב-1984 נחתמה בין הצדדים חוספת להסכם ולפיה רכש המשרד מהמשפחה, בשם המדינה, את זכויות היוצרים על האוסף תמורת 100,000 דולר נוספים. נקבע תאריך חדש לביצוע ההעתקה - 31.12.87. גם התחייבות זו לא כובדה.

לאחר שהתקבל האוסף בחן הגנן את האפשרות להקים מסגרת משולבת עם אחד מהארכיונים הציבוריים העוסקים בסרטים, ושהם מאושרים על פי החוק, כדי שתטפל בכל האוסף, דהיינו ביומנים, שהם חומר ארכיוני ומהווים כרבע מהאוסף, וביתרה שאינה כזו. בהתאם לכך היה משא

1960
אוסף ראש
1976
הסכם
1977
הסכם

1981
הסכם
1984
הסכם

[Faint, illegible handwriting]

ומתן עם שניים מהם: "הארכיון הישראלי לסרטים סינמטק ירושלים" (להלן - הסינמטק); ר"מכון הסרטים על שם ראד" באוניברסיטה העברית. הגנו העדיף את האחרון: הוא קבע, שקיימת בו מקצועיות ברורה וכי הוא ערוך לשמר סרטים, כך שניתן להפקיד אצלו את "אוסף כרמל", אף שאין זו מסגרת לאומית. במשך שנים אחדות קיימו האוניברסיטה העברית והגנוך מו"מ בעניין העברת האוסף למכון. הוכנה תיוטת הסכם בעניין זה, אך הסכם לא נחתם. הגנו כחן גם את האפשרות להקים מוסד חדש, הואיל ולדעתו רצוי שהטיפול באוסף זה יהיה במסגרת ארגונית מיוחדת, או כחלק מגנוך המדינה, ולא כיחידה נוספת על אלו שכבר קיימות בארץ.

בפועל לא הוקמה מסגרת משולבת עם אחד מבין הארכיונים הציבוריים וגם לא מסגרת ארגונית בתוך הגנוך; במקום זאת חתם משרד ראש הממשלה במאמר 1988 על הסכם עם המרכז, והפקיד בידיו את כל האוסף, כולל החומר הארכיוני, במטרה שיעסוק בפעולות ארכיונאיות מובהקות, שהן: מיון, קיטלוג, העתקה ושימור. המרכז אינו ארכיון ציבורי מאושר. כמו כן נמצא, שהגנוך לא כחן את כישורי המרכז למילוי המשימה, מול המקצועיות המוסכמת של מכון הסרטים שבאוניברסיטה.

Handwritten note: ר"מכון הסרטים

הגנו מסר למשרד מבקר המדינה, שההעתקה של סרטים שהתכווצו נחשבת בכל העולם לפעולה מורכבת ומסובכת, ושההשקעה הנדרשת להעתקתם של כמיליון רגל נאמדה בכ-1,000,000 דולר, ולא נמצא מקור תקציבי או שותף מקצועי למימון הפעולה בהיקף זה. שני המוסדות שעמם היה מו"מ (הסינמטק ומכון הסרטים ע"ש ראד) הביעו נכונות להקצות סכומים קטנים בהרבה, כ-10% בלבד מהסכום הנדרש.

משרד מבקר המדינה בדק ומצא, כי האומדנים שאמד גנוך המדינה את כמות הסרטים שיש להעתיק, אופן העתקתם וההוצאות הנדרשות לשם כך לא היו מדויקים. אומדן הכמות בכ-1,000,000 רגל כלל פסי קול, שעלות העתקתם קטנה, קטעי סרטים שכבר הועתקו בעבר וכ-400,000 רגל סרטים שלא היה צורך להעתיקם (סרטים שצולמו על גבי חומר עמיד), וכן סרטים מצוירים, התחלות של סרטים שלא הושלמו, ואילו כמות היומנים וסרטי העלילה, שהיה צורך להעתיק את רובם, הייתה כ-420,000 רגל בלבד.

Handwritten note: ר"מכון הסרטים

לאחר שנרכש האוסף ב-1981 הוא הועבר למחסן במזרח ירושלים ומשם למחסן באזור תעשייה במערב העיר. הגנוך לא ערך רישום מפורט של תכולתו - לא בעת קבלת החומר ולא בעת העברתו - לא פירט את סוגי חומר הגלם של הסרטים (דליק או עמיד) ולא מיון את סוגי הסרטים: סרטי אור, פסי קול, סרטים מצוירים שאקסלרוד קנה לצורך הפצה, שאריות, קטעים נוזרים וכו'. מכאן, שבעת העברת האוסף למרכז לא היו בידי הגנוך, פרט לרישומים שכבר נערכו לנכי היומנים נתונים על הסרטים שהועברו אליו; גם המרכז לא ערך רישום של מה שקיבל מהגנוך.

על פי אומדן מ-1970 שערכו נתן אקסלרוד ועובד מהאוניברסיטה העברית, הייתה עבודת הרישום המפורט של היומנים כרוכה בכ-100 עד 200 ימי עבודה. עבודות הרישום כוללות: זיהוי האנשים והמקומות המצולמים, התאריך שבו נעשה הצילום, אורכו של הצילום, איכותו ואם הועתק בעבר. מתחילת הטיפול של הגנוך באוסף הושקעה עבודה רבה ברישום ובקיטלוג של היומנים, הגדולה פי כמה מהאומדן האמור; הגנוך העסיק ברישום את משפחת אקסלרוד, וגם שכן עובדים ארעיים לצורך זה. כאשר האוסף היה בחזקתו של המרכז היו עובדי המרכז אמורים גם הם לעסוק ברישום. בעבודות הרישום של היומנים ובתרגומם לאנגלית הועסקו גם עובדים ממכון הסרטים של האוניברסיטה העברית. בפועל הוקצו כמה מאות שעות עבודה לכל שעת הקרנה של היומנים. חרף השקעות אלה, שקדמו להקמת המרכז, ופעולות המרכז בתחומים אלה לאחר מכן, לא הגיעה עבודת הרישום המפורט לסיומה עד לראשית 1991. בדצמבר 1990 הודיע המרכז למשרד מבקר המדינה, שעבודת הרישום נמשכת בסינמטק. בינואר 1991 הודיע הסינמטק למשרד מבקר המדינה, שכמחצית האוסף עדיין נמצאת בתהליך בדיקה, מיון וקיטלוג (על הקשר עם הסינמטק ראה להלן).

פעולות "המרכז לשימור הסרט הישראלי"

ב-1987 הודיע איש ציבור לגנו המדינה, שהוא יכול להשיג תרומה בסך 900,000 דולר בעד הטיפול בסרטי אקסלרוד, מזה 500,000 דולר להצלת האוסף ו-400,000 דולר להקמת משכן בעבורו. בעקבות הודעה זו נפסק המשא ומתן האמור בין הגנן לאוניברסיטה העברית. הגנו ואיש הציבור הגיעו לסיכום, שלפיו חוקם עמותה אשר תנהל בידי נציג התורמת (להלן - הנציג), עובדי מדינה בכירים ועובדי מוסדות ציבור. הנציג התחייב להפקיד בגנון התחייבות על סך 900,000 דולר. כתב ההתחייבות לא הופקד. בפועל מומנו מרבית פעולות המרכז עד סוף 1990 בידי התורמת.

אולי כפי?

בנובמבר 1987, בעקבות הסיכום האמור בין הגנו לנציג התורמת, הוגשה בקשה לרישום המרכז כעמותה. בין החותמים על הבקשה, כמייסדיה של העמותה, היו הממונה על הגנון וחשב משרד האוצר, הרשומים לפי שמותיהם ולא לפי תפקידיהם בשירות המדינה; בטופס הבקשה צוין שהראשון הינו סגן יו"ר המרכז והשני - חשב המרכז. רשם העמותות סירב לבקשה בנימוק, שבעוד שלפי תקנון העמותה המוצע אמורה היא לשמש שלוחה של גנון המדינה, שהיא סמכות שלטונית, אין אותה סמכות שלטונית נמנית עם מייסדיה. יצוין, כי לפי התיעוד שנמצא בגנון, ברור שהן הממונה על הגנון והן חשב משרד האוצר צורפו לנהלת המרכז כנציגי משרדיהם. בפועל פעל המרכז בלי שנרשם כעמותה. בהמשך לכך נחתם במאוס 1988 הסכם בין משרד ראש הממשלה, בשם המדינה, לבין המרכז, ולפיו יופקד האוסף בידי המרכז לצורך מיון, קטלוג, העתקה לסרט עמיד ברוחב 35 מ"מ ושימור. המרכז יקבע, כתיאום עם משרד ראש הממשלה, מקום מיוחד להחזקת החלקים מהאוסף שהועתקו והסרטים שנקבע כמיון שאין צורך להעתיקם. האוסף יוחזק בידי המרכז כשלוחה של גנון המדינה והוראות חוק הארכיונים יחולו כאילו הוחזק האוסף בידי הגנון עצמו. מטעם המרכז חתמו על ההסכם נציג התורמת והממונה על הגנון.

האוסף הוא של משרד האוצר, והוא צריך להיות מיון, קטלוג, העתקה לסרט עמיד ברוחב 35 מ"מ ושימור.

מיניו מנהל למרכז: המרכז אמור היה, כאמור, לשמש שלוחה של גנון המדינה, ובתור שכזה מן הראוי היה, לדעת הביקורת, שתינתן אפשרות לבעלי מקצוע להתחרות על המשרה של מנהל המרכז ושמי שייבחר יהיה בעל שירות לנהל ארכיון ציבורי, כנדרש בתקנות על פי חוק הארכיונים, דהיינו: בעל תואר אקדמי של מוסמך אוניברסיטה או תואר אקדמי שווה לו; או כיהן חמש שנים בארכיון בתפקיד מנהל או בתפקיד בכיר ואחראי אחר; או סיים קורס אוניברסיטאי לארכיונאות, עם תעודת ארכיונאי. בפועל לא ניתנה אפשרות לבעלי מקצוע להתחרות על המשרה; למנהל המרכז מונה בנו של נציג התורמת, שהיה לו ניסיון בשימור סרטים שצבר כעבודתו במשך כשלוש שנים בסינמטק ובמשך חודשים אחדים בגנון המדינה, שם עסק ברישום היומנים; הוא גם השתלם כחודש בארכיון סרטים בחו"ל. אולם באלה, כאמור, לא סגי. לפי התיעוד שעמד לרשות הביקורת, הוא לא היה בעל השכלה אקדמית וניסיון ניהולי. חרף זאת וחרף התנגדותו של גנו המדינה למינוי, יצא המינוי אל הפועל. שולמה לו משכורת לפי דרגה כ"ג בדירוג המינהלי-הממשלתי וכן תוספות כוללניות להחזקת רכב ושעות נוספות.

הייתה לי ישיבה עם הממונה על הגנון.

לא נמצאה החלטה מאושרת של הנהלת המרכז על מינויו או על העסקתו בתנאים אלה. תנאי העסקתו נקבעו בעל פה, לאחר משא ומתן בינו לבין מזכיר המרכז וחשב המרכז.

ניהול המרכז: המרכז התחיל לפעול בראשית 1988 במתקנים שהעמיד לרשותו משרד ראש הממשלה. בהנהלת המרכז היו חברים: התורמת, שהייתה נשיאה של המרכז; הנציג שלה, ששימש יו"ר; חשב משרד האוצר ששימש, כפי שעולה מן התיעוד, חשב המרכז; הממונה על הגנון ששימש מזכיר; וכן מנהל בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ומנהל הטלוויזיה הישראלית בערבית. חברי הנהלה, לכד מהתורמת, השתתפו בפועל בישיבות. האגודה העסיקה שישה עובדים: מנהל, סגן מנהל וטכנאי במשרות מלאות; חוקר, מזכירה ומנהל חשבונות במשרות זלקיות.

פרוטוקולים מישיבות הנהלה: על פי נתונים שנמסרו למשרד מבקר המדינה קיימה הנהלה במהלך 20 החודשים הראשונים לקיומה 14 ישיבות. לא נמצאו פרוטוקולים של חמש מהן. רק בעקבות הערת הביקורת בדבר העדרם, המציא המנהל ארבעה פרוטוקולים לא חתומים שנרשמו, לדבריו, בדיעבד, כתיאום עם המזכיר והחשב, על פי רישומים בכתב יד, בהם אחד העוסק במינוי

ש
ב
ח
מ
ס
זכ
ה
כי
כז

המנהל וסגנו ובקביעת מורשי החתימה. הכנת פרוטוקולים בדרך זו אינה עולה בקנה אחד עם סדרי מינהל תקינים.

תקציב וחשבונות: המרכז פעל בלי תקציב מאושר. מימון הפעולות של המרכז בארץ נעשה בדרך זו: המרכז הגיש לנציג מדי פעם בפעם חשבונות על הוצאותיו והנציג מצדו הסדיר העברת כספים מחשבון שהתורמת פתחה בכנוק בג'נבה על שם "המכון הישראלי לסרטים". תשלומים למעבדה בחו"ל ותשלומים אחרים בחו"ל, בעיקר בקשר לנסיעות של מנהל המרכז, שולמו ישירות בחו"ל על פי אישור הנציג; להנהלת החשבונות בארץ אין מידע על תשלומים אלה. בטיטת הדוח הכספי של רואי החשבון של המרכז ליום 31.12.89 רשומות ההוצאות בחו"ל בשלושה סכומים כוללים בלבד: למעבדה, למומחה ואחרות ובציון "לא מבוקר".

ככדיקה של רישומי ההוצאות שנעשו בארץ נמצא, שהמרכז שילם תשלומים שונים בלי אסמכתאות, כנון: תשלום למנהל בעד כרטיסי טיסה לצרפת; הוצאות ניכרות על כיבוד, אירוח ושכירת רכב; מפרעה לאדם שאינו עובד המרכז; "תשלום הילטון - הלוואה", כרשום בספרים, בלי שלמנהל החשבונות היה הסכר על מהותו של תשלום זה.

בטיטת דין וחשבון של רואי החשבון, ממאי 1990, למאין המרכז ל-31.12.89 ולדוח ההכנסות וההוצאות של המרכז בתקופה מ-1.1.88 ועד ל-31.12.89, קובעים רואי החשבון (המבקרים), שהכנסות המרכז בתקופה האמורה הסתכמו בסך 471,390 ש"ח וההוצאות בסך 443,174 ש"ח. המבקרים ציינו, שלא יכלו לאמת את המלאי של הסרטים ותנועתם בתקופה הנסקרת. ההוצאות של המרכז ששולמו בחו"ל הסתכמו, לפי הטייטה, בסך 232,675 דולר. ברם כאמור, הוצאות אלו לא בוקרו בידי המבקרים.

פעולות: בהסכם בין משרד ראש הממשלה לבין משפחת אקסלרוד התחייב המשרד להעתיק את האוסף לסרטים ברוחב של 35 מ"מ. כהתאם לכך החליט המשרד להעתיק במעבדה בצרפת את כל הסרטים שהופרטו בזמנם על נבי הומר דליק. המשרד לא התחייב להעתיקם לשני סוגים, לננטיב ולפויטיב. לדעתו של מומחה שמשרד מבקר המדינה נועץ בו, צורכי שימור מהיובים להעתיק את הסרטים לפויטיב בלבד, ואילו העתקה לננטיב ניתן לבצע בעת הצורך במעבדה בארץ, לפי בקשתו של לקוח המעוניין בכך. על אף שלא התחייב לכך בהסכם האמור וצורכי שימור לא חיובו זאת, החליט המרכז להעתיק את האוסף העתקה כפולה. כמות הסרטים להעתיקה הייתה כ-420,000 רגל, שמהם כ-300,000 הועתקו והוחזרו לארץ. על פי נתונים שמסרה הנהלת הסינמטק למשרד מבקר המדינה בראשית 1991, הסרטים שהוחזרו הם היומנים, שהועתקו כולם לפויטיב, ומרביתם - כ-235,000 רגל - גם לננטיב. סרטים בכמות של כ-120,000 רגל נותרו בפארים מבלי שהועתקו, מאחר שלפי נתוני הסינמטק אולו כספי התרומה. החומר שלא הועתק כולל את סרטי העלילה שהפיק אקסלרוד. מנתונים אלה עולה, שיומנים, שאת שימורם כבר הבטיח הנגנז על ידי העתקתם בעבר לסרטים ברוחב 16 מ"מ וגם העתיקם לסרטי וידאו, הועתקו שוב, כהתאם להסכם, לסרטים ברוחב 35 מ"מ, ורובם גם בעותק נוסף (ננטיב), שקינתו לא התחייבה מההסכם: לעומת זאת, לא הועתקו סרטי העלילה, שלא הועתקו בעבר וששמשרד ראש הממשלה והמרכז התחייבו להעתיק גם אותם.

שלושה מעובדי המרכז יזמו בעצמם הכנת סרט כשכיל פסטיבל הסרטים הבין-לאומי החמישי בחיפה. הסרט התבסס בעיקר על חומר מאוסף אקסלרוד. עקב העיסוק בהפקת הסרט הוזנחו במשך חודשים אחדים עבודות הרישום לקראת העתקת האוסף. למרות זאת ואף כי הפקת סרטים איננה ממטרותיו של המרכז, אישרה הנהלת המרכז בדיעבד את הפעולה ושילמה לעובדים האמורים את משכורתם השוטפת וגם תוספת מאמץ, בעד התקופה בה עסקו בפועל בהפקה. לא נקבע מיהו בעל זכויות היוצרים בסרטים שהופקו, והנהלת המרכז לא נתנה את דעתה לצורך בשמירה על זכויות היוצרים של המדינה.

ביקורים בחו"ל מנהל המרכז מסר למשרד מבקר המדינה, שכמהלך 16 חודשים הוא ביקר בצרפת שלוש פעמים בתפקיד: לדבריו, לצורך מעקב אחר העתקת הסרטים וקיום מגעים עם תורמים

Handwritten notes in blue ink:
A circled star symbol.
"החלטת המשרד" (The decision of the ministry)
"החלטת המרכז" (The decision of the center)
"החלטת המדינה" (The decision of the state)
"החלטת הרשות" (The decision of the authority)

בכוח. רק פעם אחת דיווח המנהל למרכז בכתב על תוצאות ביקוריו בחו"ל. אין במרכז אישורים בכתב מטעם ההנהלה לנסיעות בתפקיד, אלא לנסיעה אחת בלבד.

לדברי המנהל, ביקוריו בחו"ל היו בשם ומטעם המרכז. מאחר ובהנהלתו של המרכז היו מעורבים עובדים בכירים של משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר, מן הראוי היה, שאלה יקפידו על אישור מוקדם של נסיעות המנהל. על ההנהלה היה לבחון בדקדקנות את התכניות והמטרות של כל פעולה שהוא עושה שם ולאשר רק את הנסיעות שהובהר הצורך לבצען. עוד דרוש היה, שההנהלה תעמוד על קבלת דיווח על הביקורים בחו"ל שלא אושרו ושטרם דווח עליהם.

כבר בראשית קיומו של המרכז הועלה בו הרעיון שהוא יפעל במתחם הסינמטק ואף קיימו דיונים בין המרכז, הסינמטק וקרן ירושלים בדבר שילוב המרכז בסינמטק, אגב הבטחת זכויות המדינה באוסף כרמל וחובות המרכז למדינה. תכנית זאת נראתה לגנו פתרון הולם. בספטמבר 1989 נחתם הסכם בנידון בין המרכז לבין הסינמטק; קרן ירושלים, האמורה אף היא להיות צד להסכם זה, טרם חתמה עליו. המרכז אמור לפעול כיחידה של הסינמטק המורחב, אך ימשיך להיות מנהל בידי ועד משלו, ובו גם נציגים של הסינמטק וקרן ירושלים. הוא יטפל באיתור, שימור ושיקום של סרטים תיעודיים ועלילתיים, שיש להם ערך לתולדות העם היהודי והמדינה, או שנתמכו בהפקתם על ידי המדינה, וכן של סרטים שנרכשו על ידי המדינה. ההנהלה החליטה להעביר לסינמטק את העותקים של כל האוסף, היומנים והסרטים העלילתיים, וכן את התרומה בסך 400,000 דולר כדי שתשמש, לפי ההסכם, חלק מהסכום הדרוש להרחבתו של בניין הסינמטק. יצוין, שזו סטייה ממטרת התרומה שהובטחה בזמנה להקמת משכן לאוסף אקסטרוד. עוד נקבע בהסכם, כי כל האמור בו כפוף להסכם ממארכ 1988 בין מדינת ישראל לבין המרכז לשימור הסרט הישראלי וכי אם יפורק המרכז יקבל עליו הסינמטק את כל התחביבות המרכז כלפי המדינה. ההנהלה החליטה למנות את הנציג לנשיא המרכז, ואת מנהל הטלוויזיה ליור"ד המרכז.

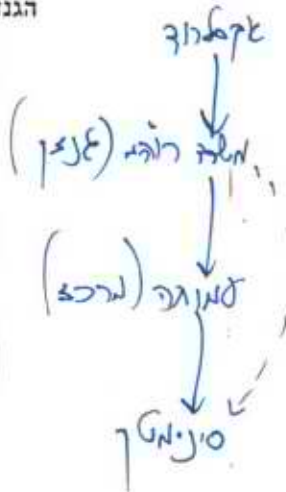
במארכ 1989 הודיע גנו המדינה למועצת הארכיונים העליונה, שהגננך מתכוון להפקיד במרכז את אוסף הסרטים התיעודיים המצוי בגננך המדינה כדי שיעבירם לסינמטק. מזוהר ביומנים בריטיים ובסרטים עלילתיים שמשרד התעשייה והמסחר הפקיד בגננך. על פי הודעת גנו המדינה, תיעשה ההעברה על פי ההסכם הקיים בין משרד ראש הממשלה לבין המרכז. למשרד מבקר המדינה לא הובהר מדוע התכוון הגננך להפקיד במרכז את הסרטים שהופקדו בגננו, שכן אין הם שייכים לאוסף כרמל וההסכם האמור חל על אוסף כרמל בלבד. עד סיום הביקורת לא מומשה הכוונה האמורה, אך הגננך לא מסר למשרד מבקר המדינה על נסיגה ממנה.

בבדיקת השלמה שערך משרד מבקר המדינה בראשית 1991 נמצא, שמשרדי המרכז, ??? כמתקנים שהעמיד משרד ראש הממשלה לרשותו, נסגרו והציוד שהיה בהם, חלקו של המרכז וחלקו של הגננך, הועבר לסינמטק. עובדי המרכז פוטרו, ושוכ לא קיימת פעילות עצמאית של המרכז. בינואר אותה שנה פרש מנהל המרכז מפעילותו השוטפת והקבועה, ובספטמבר הוצאה לו הודעה רשמית מטעם המרכז על סיום עבודתו בתוקף מי.2.90. כמקביל הודיע נציג התורמת על התפטרותו מתפקיד יור"ד המרכז ועל התפטרות בנו מכל תפקיד במרכז. כעקבות הביקורת הורה גנו המדינה לממונה על הגננך, בסוף 1990, לסיים את חברותו בהנהלת המרכז והודיע להנהלת הסינמטק כי הגננך מפקיד בידיו את הסרטים מאוסף כרמל, כמקום המתאים לשימורם, בהתאם להסכם בין הגננך לבין המרכז. עם זאת הבהיר הגננך, כי לפי החוק וההסכם, הבעלות על הסרטים וכל זכות הנובעת ממנה שמורות לממשלת ישראל. חשב משרד האוצר הודיע למשרד מבקר המדינה, כי הוא ממשיך להיות חבר בהנהלה, אך הוא רואה בחברותו בהנהלה חברות אישיות, ולא נציג של משרדו.

החברת גרנד הסטודיו
התארגן

למק
למק

חלק
מארכ

חלק
מארכ

גננך המדינה ניסה להתמודד עם שימור הסרטים התיעודיים שנוצרו בארץ ישראל. לאחר עשרות שנים טרם הגיע סיפולו לידי גמר. הגננך לא השכיל להתמודד עם כעיית הרישום, השימור והקיטלונג בהיקף ובחיסכון הדרושים. לא עלה בידיו לשלב את הנורמים המספלים בשימור וליצור

מרכז לאומי לשימור הסרטים. טרם שומרו הסרטים העלילתיים שכאוסף ולא מולאו כמלואן ההתחייבויות שנטל עליו משרד ראש הממשלה על פי ההסכם עם משפחת אקסלרוד.

ממצאי הביקורת מראים, שהמרכז פעל בלי תקציב, בלי חוזה עם התורמת וכלי סדרי פיקוח ובקרה נאותים על נסיעות לחו"ל ועל הוצאת כספים בארץ ובחו"ל; לא נשמרו כללי מינהל ציבורי תקין כאשר בחרו בכנו של יו"ר המרכז, נציג התורמת, למנהל המרכז; לא ניתנה אפשרות לבעלי מניות להתחרות על המשרה, כדי להבטיח שייבחר האיש המתאים ביותר מכחינת השכלת, ים מקצועיים וניסיון.

כשמדובר בנוף שמימון פעולותיו בא מכספי תרומות, שזמה על עובדי מדינה ומוסדות ציבור החברים בהנהלת הגוף להבטיח שהניהול יהיה על פי כללים מקובלים של מינהל תקין, היסכון ויעילות. חברות צריכה להיות מעין תעודת אחריות לתורמים, שהשימוש בתרומותיהם יהיה כדון ועל פי סדרי מינהל תקין. עובדי המדינה שבהנהלת האגודה לא השכילו לכוון את פעולות המרכז על פי אותם כללים ולפקח כראוי על מעשי עובדיו ומנהליו.

הטיפול ברשומות בחברות ממשלתיות

ריכוז ממצאים

בחברות ממשלתיות נוצרות רשומות בעלות ערך היסטורי ומשפטי העשויות לעניין את החוקרים בדורות הבאים. הרשומות החשובות הן רק מעט מכלל הרשומות הנוצרות בכל חברה. הליכים סדירים של מיון מאפשרים שמירת הרשומות החשובות וביעור הרשומות חסרות הערך.

רות ממשלתיות שנבדקו בוערו רשומות בעלות חשיבות מחקרית ואילו רשומות חסרות ערך, שעלות החזקתן גבוהה, הצטברו אף כי היה אפשר לבערן זה מכבר.

מבין מאות מוסדות הפועלים בישראל הוכרו על פי הוראות חוק הארכיונים והוחלו עליהם הוראות החוק 26 מוסדות בלבד מהם 12 חברות ממשלתיות. בגנון המדינה ורשות החברות הממשלתיות לא פירסמו הנחיות בדבר הטיפול ברשומות פעילות של מוסדות אלה ולא בדבר שימורן וביעורן. לא פורסמו נהלים והנחיות בדבר הטיפול ברשומות של מוסדות שנמכרו לגורמים פרטיים או שפסקו לפעול. גנו המדינה לא יום פיקוח על החומר הארכיוני של רוב המוסדות הללו.

בין הרשומות שלא השתמרו היו מסמכי חברת האשלג, שפעלה בים המלח לפני קום המדינה. הרשומות בוערו בידי חברת מפעלי ים המלח. רשומותיה של חברת נתיבי נפט, שפעלה עד 1977 בחצי האי סיני, מקצתן נעלמו ומקצתן הוחזקו באי סדר גמור בידי חברת הנפט הלאומית.

בחברות ממשלתיות בעלות אופי כלכלי וכארגונים ובמוסדות ציבוריים וממשלתיים הפועלים בתחומי חברה, רבות, רווחה ובתחומים אחרים נוצרות רשומות בעלות ערך משפטי שיש להן חשיבות לניהול השוטף של החברות, ומסמכים בעלי ערך היסטורי העשויים לעניין את החוקרים בדורות הבאים. החשובים במסמכים אלה הם מסמכי היסוד של החברה, כתבי זיכיונות, פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון, דוחות כספיים, מאזנים, הסכמי עבודה, חוזים עם גורמי חוץ ומסמכים הנוגעים לתחום התמחותה של כל אחת מהחברות. מסמכים אלה הם רק מעט מכלל הרשומות

מגזר אקסטרנל
התלות של ארץ ישראל במזרח

- 1960 - הסכם האספקה - הספקה
- 1976 - הסכם שיתוף - הספקה (כולל צבא וציונים)
- 1981 - הסכם שווייץ - בטל + הספקה
- 1984 - הסכם רב-צדדי - צבא וציונים

ממשלת ישראל (ארכיון המדינה)

זממה - מאו וליאני

1988 - הסכם הספקה

"המרכז" והמדינה לא עלו למיזם בהתחייבות כלפי ממשלת ארץ ישראל

תמונה - המרכז שלימה הסכם הישראלי
\$ 900,000 כמות מ"מ

1990 - הסכם הספקה החדש + \$ 400,000
מכס המזרח (צדק קנייני)

המדיניות הקולטת

09/09/97

- בלמ"ס -

לשכת היועץ המשפטי

טופס מעקב והנחיה לטיפול

מס' שוטף: 1608

נתקבל ב-: 09/09/97

צ'ק

מעקב ח' המועד

למקור

9.9.97

מאת : נרדה בן צבי

אל : שמעון שטיין

מתאריך: 04/09/97

הנדון: אוסף אקסטרוד

הנחיות לטיפול ומעקב

הנחיה לטיפול: _____

להעביר ל-: _____

שלב הטיפול: _____

למעקב ב-: _____

מילות מפתח

הערות

בגמר הטיפול יש להחזיר את הטופס למרכז רישום הדואר

10/11

8 Ben Maymon Blvd. Jerusalem 92261
Tel. 972-2-5610345 Fax. 972-2-5617417
Email: narda@netvision.net.i

שדרות בן-מימון 8, ירושלים 92261
טלפון 5610345 פקסימיליה 5617417
דואר אלקטרוני: narda@netvision.net.il

נרדה

ירושלים 4.9.97 Jerusalem

סימוכין ס-104 Please quote

בדואר ובאמצעות פקסימיליה
5610618

לכבוד
מר שמעון שטיין, עו"ד
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה
רחוב קפלן 3, קרית בן גוריון
ירושלים 91919

הנדון: אוסף אקסלרוד

מרשי, סינמטק - ארכיון ישראלי לסרטים, העביר לטיפולי את מכתבך בנדון מיום 24.8.97.

אני מציעה כי נפגש, בהקדם האפשרי, וכדי לדון בענין ולמצוא פתרון מוסכם ומקובל לשביעות רצון כל הצדדים.

אני מציעה כי נפגש בתחילת השבוע הבא - ביום ב' או ג' בשעות הבוקר או ביום ד' או ה' - בשעות הבוקר או אחה"צ.

אנא הודיעני מתי נוכל לקיים פגישה כאמור.

בכבוד רב ובבטיח
נרדה בן צבי, עו"ד

העתק: הגב' ליה ואן ליר, הסינמטק.

215

NARDA BEN-ZVI, ADVOCATE

8 Ben Maymon Blvd. Jerusalem 92261
Tel. 972-2-5610345 Fax. 972-2-5617417
Email: narda@netvision.net.i

נרדה בן-צבי, עורכת דין

שדרות בן-מימון 8, ירושלים 92261
טלפון 5610345 פקסימיליה 5617417
דואר אלקטרוני: narda@netvision.net.il

Jerusalem 4/9/97 ירושלים

Please quote 104-ט סימוכין

בדואר ובאמצעות פקסימיליה
5610618

לכבוד
מר שמעון שטיין, עו"ד
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה
רחוב קפלן 3, קרית בן גוריון
ירושלים 91919

הנדון: אוסף אקטורד

מרשי, סינמטק - ארכיון ישראלי לסרטים, העביר לטיפולי את מכתבך בנדון מיום 24.8.97.
אני מציעה כי ניפגש, בהקדם האפשרי, וכדי לרון בענין ולמצוא פתרון מוסכם ומקובל לשביעות רצון כל הצדדים.
אני מציעה כי נפגש בתחילת השבוע הבא - ביום ב' או ג' בשעות הבוקר או ביום ד' או ה' - בשעות הבוקר או אחה"צ.
אנא הודיעני מתי נוכל לקיים פגישה כאמור.

מכבוד רב ומבי"ח
נרדה בן צבי, עו"ד

העתק: הגב' ליה ואן ליר, הסינמטק.

8 Ben Maymon Blvd. Jerusalem 92261
Tel. 972-2-5610345 Fax. 972-2-5617417
Email: narda@netvision.net.i

שדרות בן-מימון 8, ירושלים 92261
טלפון 5610345 פקסימיליה 5617417
דואר אלקטרוני: narda@netvision.net.il

ירושלים 4/9/97 Jerusalem

סימוכין ס-104 Please quote

ת.ת

21.9

בדואר ובאמצעות פקסימיליה
5610618

לכבוד
מר שמעון שטיין, עו"ד
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה
רחוב קפלן 3, קרית בן גוריון
ירושלים 91919

הנדון: אוסף אקטלרוד

מרשי, סינמטק - ארכיון ישראלי לסרטים. העביר לטיפולך את מכתבך בנדון מיום 24.8.97
אני מציעה כי ניפגש, בהקדם האפשרי, וכדי לדון בענין ולמצוא פתרון מוסכם ומקובל לשביעות
רצון כל הצדדים.
אני מציעה כי נפגש בתחילת השבוע הבא - ביום ב' או ג' בשעות הבוקר או ביום ד' או ה' -
בשעות הבוקר או אחה"צ.
אנא הודיעני מתי נוכל לקיים פגישה כאמור.

מכבוד רב ומכ"ח
נרדה בן צבי, עו"ד

העתק: הגב' ליה ואן ליר, הסינמטק.

ירושלים, כ"ב בטבת תשנ"ז
1 בינואר 1997

18

[Handwritten signature]

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים הישראלי
הסינמטק
ירושלים

8.1.97

גב' ון-ליר היקרה,

ב-13.8.1996 - לפני למעלה מארבעה וחצי חודשים - פניתי אליך בענין החזרת סרטי אקסלרוד לארכיון המדינה.

על אף ביקורי אצלך, שלעצמו היה נעים מאוד, ופניותי הישירות והעקיפות, הנושא לא התקדם. הרשי נא לי לשוב לפנייתי המקורית ולבקש שסרטי אקסלרוד יוחזרו בהקדם האפשרי לארכיון המדינה. מר שלמה אליהו, אחראי למדור הסרטים בארכיון המדינה, יצור קשר עם עובדי הסינמטק בכדי להסדיר את הפרטים הטכניים של החזרת הסרטים.

בברכה

[Handwritten signature]
אביתר פריזל
גנז המדינה

העתק: עו"ד שמעון שטיין, היועץ המשפטי, משרד ראש הממשלה
ד"ר משה מוסק, הממונה על ארכיון המדינה

ירושלים, כ"ח באב תשנ"ו
13 באוגוסט 1996

הארכיון
ניגד תאריך
הקצאה
18

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים הישראלי - הסינמטק
ירושלים

גב' ון-ליר היקרה,

ב-20.3.1988 נחתם חוזה ביננו לבינכם בקשר להפקדת סרטי אקסלרוד בסינמטק. בשנים שעברו טיפל הסינמטק באוסף חשוב זה לשביעות רצוננו המוחלטת, ואנו אסירי תודה על כך.

בשנים האחרונות, עבר ארכיון המדינה למבנים חדשים והתארגן מחדש בכל התחומים. אנו עוסקים עתה בארגון מדור שיטפל בסרטים הנמצאים בארכיון המדינה, שמירתם, העתקתם והעמדתם לשימוש הציבור. במסגרת זו אנו מעוניינים לקלוט גם את סרטי אקסלרוד, שהיו מופקדים עד עתה בסינמטק.

בעתיד הקרוב, נתקשר אתכם כדי לשוחח על ההיבטים השונים שבהחזרת אוסף אקסלרוד למקומו בארכיון המדינה.

בברכה לבבית

אביתר פריזק
גנז המדינה

העתק: ד"ר משה מוסק, הממונה על ארכיון המדינה
עו"ד שרה בן-שאול (ויס), לשכת היועץ המשפטי, משרד ראש הממשלה

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, כ"א באב התשנ"ז
24 באוגוסט 1997

תיק: 18

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים
הסינמטק
ירושלים

ג.ג.

הנדון: סרטי אקסלרוד

1. נמסר לי כי טרם נענית לבקשה לקבל התייחסותך לסיכום שנערך בארכיון המדינה ב- 15.1.97 בענין סרטי אקסלרוד.
2. אי לכך הנני חוזר ומבקשך להעביר לגנז את התייחסותך הדחופה לסיכום האמור, וזאת לא יאוחר מתאריך ה- 5.9.97.
3. אם לא נקבל את ההתייחסות האמורה, עד לתאריך הנקוב, אאלץ לשקול המלצה בדבר אי מתן היתר נוסף להעתקה והפצה של סרטי אקסלרוד, מכח זכות היוצרים המוקנית לארכיון המדינה בחומר, זאת על פי ההסכם שנחתם בין ממשלת ישראל והמרכז לשימור הסרט הישראלי ירושלים.
4. אני מקווה כי לא יהא צורך בפעולות המתוארות לעיל וכי הענין יבוא על יישובו לשביעות רצון כולנו.

ב ב ר כ ה
שמעון שטיין
היועץ המשפטי

העתק: גנז המדינה

02/07/97

- בלמ"ס -

לשכת היועץ המשפטי

טופס מעקב והנחיה לטיפול

מס' שוטף: 1136

נתקבל ב-: 02/07/97

מאת : אביתר פריזל

אל : שמעון שטיין

מתאריך: 01/07/97

הנדון: סרטי אקסטרוד שבסינמטק

הנחיות לטיפול ומעקב

- הנחיה לטיפול: יאנג-אמילי (טו אביר) אלמנט ארס לנולדו נחמה אמילי
- להעביר ל-: "גני הסיפור" כנר אל לזימו, הילס צנין
- שלב הטיפול: הגט מוכן לציל הסיכום מולטו 1997
- למעקב ב-:

לט ארמילי
2.7.97

מ י ל ו ת מ פ ת ח

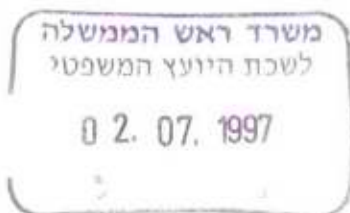
ה ע ר ו ת

בגמר הטיפול יש להחזיר את הטופס למרכז רישום הדואר

ירושלים, כ"ו בסיון תשנ"ז
1 ביולי 1997

לכבוד
עו"ד שמעון שטיין
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

מר שטיין הנכבד,

הנדון: סרטי אקסלרוד שבסינמטק

הנני נאלץ לבקש את טיפולך בהחזרת אוסף סרטי אקסלרוד לארכיון המדינה.

כפי שמתברר מהחומר המצורף, סרטי אקסלרוד הם רכוש המדינה והם הופקדו לפני כ-10 שנים למשמרת בסינמטק. לאור השינויים המהותיים שחלו בתנאים הפיזיים בארכיון המדינה, אנו יכולים לטפל בעצמנו בסרטים אלו ולהעמידם לעיון הציבור.

מאז ינואר 1997 אנו מנסים להגיע להבנה עם הסינמטק ולפשרה לגבי אחזקת הסרטים והשימוש בהם. לצערי, מאמצים אלו לא נשאו פרי. (ראה התכתבות מצורפת). על כן, אבקשך לפעול באמצעים משפטיים כדי להחזיר את סרטי אקסלרוד לארכיון המדינה.

בברכה,

פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

העתק: גב' ליה ון-ליר, מנחת ארכיון הסרטים - סינמטק ירושלים

ירושלים, ו' באייר תשנ"ז
13 במאי 1997

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים
הסינמטק
ירושלים

גב' ון-ליר היקרה,

הנה, אנו כבר בחודש מאי ונושא אקסלרוד טרם סוכם.
שלחתי לך מכתב ב-17.2.1997, שנראה לי עשוי לשמש בסיס לסיכום.
אבקשך ליצור עמי קשר בהקדם.

בברכה

אביתר פריזל
גנז המדינה

העתק: עו"ד שמעון שטיין, היועץ המשפטי, משרד ראש הממשלה

ירושלים, י' באדר א' תשנ"ז
17 בפברואר 1997

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים הישראלי - הסינמטק
דרך חברון
ירושלים

גב' ון-ליר היקרה,

עמד הסליחה על שרק עכשיו עלה בידי להעביר אליך את סיכום שיחתנו מה-5.1.1997. הסיבה לכך היא שרציתי להשיג קודם כל את הסכמתם של היועץ המשפטי שלנו ושל חשב המשרד. הנוסח המועבר אליך עתה הוא אכן בהסכמתם. אני מקווה שגם את תוכלי לאשרו.

בברכה לבבית

אביתר פריזל
גנז המדינה

סיכום שיחה שהתקיימה בארכיון המדינה ב-15.1.1997 בענין סרטי אקסלרוד

השתתפו: גב' ליה ון-ליר ומר דני מוג'ה - סינמטק ירושלים
פרופ' אביתר פריזל וד"ר משה מוסק - ארכיון המדינה

1. הסינמטק מכיר בבעלות המלאה שיש לארכיון המדינה, בשם המדינה, על העותקים של סרטי אקסלרוד הנמצאים בסינמטק. סרטי אקסלרוד גם יופיעו בקטלוג של החומר האור-קולי של ארכיון המדינה.
2. ארכיון המדינה מסכים להמשיך את ההסדר הנוכחי, לפיו סרטי אקסלרוד שמורים ומטופלים בסינמטק, עוברים קיטלוג מסודר, ועומדים שם לרשות הציבור.
3. ארכיון המדינה, דרך המוסדות המורשים לכך, והסינמטק, מסכימים לחלק ביניהם בצורה שווה את כל הרווחים מהעתקת סרטי אקסלרוד.
4. העתקת סרטי אקסלרוד עבור הציבור תעשה לפי המחירון המקובל (מצ"ב) של העתקות מעין אלו בארכיון המדינה.
5. הסינמטק רשאי להוריד 10% מכל ההכנסות מהעתקת הסרטים בטרם חלוקתן עבור הוצאות הנובעות מן הטיפול והאחזקה של הסרטים.
6. תוקף החלת הסכם זה - 1.1.1997.
7. ההסכם בתוקף למשך עשר שנים.

אביתר פריזל

ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל, באמצעות משרד ראש-הממשלה, המיוצג על-ידי סגן המנהל הכללי של המשרד, היועץ המשפטי וחשב המשרד (להלן: "המשרד")

ב י ו

המרכז לשימור הסרט הישראלי ירושלים - קרן רג'ינלד פורד (להלן: "המרכז")

ל ב י ו

וביום 27.5.1981 נחתם חוזה בין המשרד לבין סרטי כרמל בע"מ ומר נתן אקסלרוד והגברת לאה אקסלרוד (להלן: "החוזה עם סרטי כרמל")

איל

וביום 21.3.1984 נחתמה תוספת לחוזה עם אקסלרוד (להלן: "התוספת")

והואיל

ובהתאם לחוזה עם סרטי כרמל ולתוספת (להלן - "ההסכמים המקוריים") רכש המשרד מסרטי כרמל את ארכיון הסרטים כהגדרתו בחוזה עם סרטי כרמל (להלן: "ארכיון הסרטים") ואת כל הזכויות בארכיון הסרטים וכן התחייב המשרד להעתיק את ארכיון הסרטים במלואו לדיופ 35 מ"מ על חומר לא דליק פרט לקטעים שכבר הועתקו או קטעים שבאופן סכני אינם ניתנים להעתקה, וזאת עד ליום 31.12.1987 (להלן: "ההעתקה") בהשגחת מומחה שיתמכה על-ידי המשרד בהתייעצות עם סרטי כרמל בע"מ (להלן: "המומחה")

והואיל

והמרכז הסכים לעסוק במיון, קיטלוג והעתקת ארכיון הסרטים מכאן ולהבא בהתאם לאמור בהסכמים המקוריים ובהתאם ובכפוף לאמור כמפורט בחוזה זה,

והואיל

לפיכך הוצהר, הוסכם והוחנה בין הצדדים כדלקמן:

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי-נפרד ממנו.
2. המשרד נושא באחריות מלאה על ביצוע ההסכמים המקוריים, והמרכז לא ישא באחריות לכל הפרה של הסכמים אלה עד מועד חתימת הסכם זה.
3. ארכיון הסרטים יופקד בידי המרכז ויועבר למקום מוסכם על-ידי שני הצדדים לצורך מיון, קיטלוג, העתקה ושימור.

./המרכז

א
1.1

Handwritten signature

4. (א) המרכז ימייך ויקטלג את ארכיון הסרטים כמלואו ויעתיק אותו לדיופ 35 מ"מ על חומר לא דליק, למעט אותם חלקים שכבר הועתקו או אותם חלקים שכאופן טכני אינם ניתנים להעתקה (להלן: "המיון, הקיטלוג וההעתקה").

(ב) המיון, הקיטלוג וההעתקה יבוצעו בתוך שלוש שנים; בלי לפגוע באמור לעיל, בתוך השנה הראשונה יסתיימו העבודות האמורות ביחס ל-20% לפחות מהחומר המיועד להעתקה ובתוך השנה השניה - ביחס ל-50% לפחות מהחומר האמור.

5. (א) המרכז יקבע מקום מיוחד, בתיאום עם המשרד, לאחזקת אותם חלקים מארכיון הסרטים שהועתקו לפי חוזה זה והסרטים שבמיון נקבע שאין צורך בהעתקתם. ארכיון הסרטים יוחזק בידי המרכז כשלוחה של גנזך המדינה, והוראות חוק הארכיונים, החשט"ו-1955, יחולו על אחזקה זו כאילו היתה בידי הגנזך בלבד.

(ב) עם תום כל העתקה של ארכיון הסרטים, יבואו הצדדים לידי הסדר בכתב על מקום אחזקתו של חומר הארכיון המקורי.

6. (א) המרכז יאפשר עיון והעתקה של ארכיון הסרטים לכל דורש, לאחר העתקתו הסופית של כל חלק ממנו.

(ב) חמורת העיון או ההעתקה רשאי המרכז לגבות תשלום שיקבע בתיאום עם הגנזך (כהתאם לתעריפים המקובלים במוסדות דומים), לרבות תמלוגים עבור השימוש בסרטים, והכספים שיתקבלו מכך יועברו לקרן של המרכז וישמשו, קודם כל, לכיסוי הוצאות המיון, הקיטלוג וההעתקה שהוצאו לפי חוזה זה, ולאחר-מכן - למטרת שימור סרטי הקולנוע הישראלי והיהודי.

(ג) המרכז לא יגבה תמלוגים עבור השימוש בכל חלק מארכיון הסרטים על-ידי ממשלת ישראל שלא למטרות מסחריות, והוא רשאי לגבות עבור שימוש בסרטים על-ידי רשות השידור תמלוגים בשיעור 50% מהתעריף המקובל.

(ד) אהרון אקסלרוד יהיה רשאי להעתיק על חשבונו סרטים, ולהשתמש בהם למטרותיו הוא חמורת תשלום של 50% מהתמלוגים הניגבים כאמור בסעיף קטן (ב) לעיל.

7. המרכז יספק למשרד סרט וידיאו על קסטות 3/4 אינטש באיכות טובה שתאפשר צפיה והעתקה מכל חלק של ארכיון הסרטים שאין לו העתק נוסף על וידיאו, לפני העתקת

אותו.

Handwritten signatures and initials at the bottom left of the page.

Handwritten initials and a signature at the bottom right of the page.

אותו חלק לפי הסכם זה, או לפני הוצאת אותו חלק מן הארץ, ובלבד שעלות הקסטות תכוסה בידי המשרד.

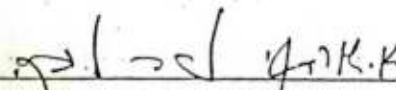
8. המרכז יחייב כל מי שישתמש בקטעים מארכיון הסרטים שאורכם מעבר ל-25 שניות לכלול בכל הקרנה ציון שהחומר נלקח מארכיון הסרטים של נתן אקלסרוד - מרכז לשימור הסרט הישראלי, קרן רג'ינלד פורד.

9. זכויותיו של המרכז לפי הסכם זה אינן ניתנות להעברה או להמחאה, ללא הסכמה מפורשת של המשרד בכתב.

10. המשרד מתחייב לעשות כמיטב יכולתו לסייע למרכז במילוי התחייבויותיו לפי הסכם זה.

11. נציג המשרד לענין הסכם זה הוא גנז המדינה.

ולראיה באו הצודים על החתום ביום 20.3.87

המרכז לשימור הסרט הישראלי
קרן רג'ינלד פורד

ראש הנדסה
יטלמור
ב המשרד

ארכיון ישראלי לסרטים סינמטק ירושלים

israel film archive
cinematheque

4.3.96
6 8 3 5

מדינת ישראל ארכיון המדינה 88-3-10

לכבוד
פרופ' פריזל
גנז המדינה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב.

הנדון: אוסף סרטי נתן אקסלרוד

בהמשך לבקשתך הריני מעלה על הכתב מספר נקודות שהן בבחינת עקרונות מקובלים עלינו באשר להסכם ההתקשרות בין ארכיון המדינה למרכז שימור הסרט הישראלי/הארכיון הישראלי לסרטים.

אקדים ואציון כי כל שיכתב להלן הנו בבחינת תאור מערכת היחסים כפי שמובנית לנו מקשר בן כ-7 שנים.

1. מדינת ישראל הינה בעלת זכויות היוצרים של האוסף המדובר.
2. האוסף נמסר בשנת 1988 למרכז השימור, ועם תום פעולתו בשנת 1989 נמסר לארכיון הישראלי לסרטים, לשם מיון, קיטלוג, העתקה ושימור.
3. הארכיון הישראלי לסרטים רשאי למכור זכויות שימוש בקטעים מהאוסף תמורת תשלום ע"פ מחירון המשקף מחירי שוק מקובלים בישראל.
4. לגורמים מקומיים בעלי אופי חינוכי-תרבותי שלא למטרות רווח מוענקת הנחה משמעותית ביחס ללקוחות מסחריים אחרים.
5. בנוסף מעניק הארכיון הנחה של 50% ממחירי המחירון המלאים לטלויזיה הישראלית (ערוץ 1) ולטלויזיה החינוכית לפי ההסכם הקיים בין ארכיון המדינה והטלויזיה הישראלית.
6. כל ההכנסות הנובעות ממכירות כמתואר בסעיף 3 מופנות לשם קידום תהליכי השימור של אוסף אקסלרוד ואוספים אחרים הנושאים אופי ישראלי ו/או יהודי ומהווים נכס היסטורי-לאומי.
7. הארכיון הישראלי לסרטים מנהל ומכלכל את פעולותיו בכל הקשור לאוסף סרטי נתן אקסלרוד ע"פ אמות מידה ציבוריות מקובלות, מנהל מערכת חשבונאית ראויה ודואג לטיפול נאות באוסף בהתאם לקריטריונים המקצועיים הנקבעים ע"י אגוד הארכיונים הבינלאומי F.I.A.F. (כגון: שמפרטורה, אחסון וקטלוג).

לכבוד
פרופ' פריזל

ירושלים, כ"ג באדר תשנ"ו
14 במרס 1996

לכבוד
שרה בן-שאול (ויס)
לשכת היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

שלום שרה,

אנא, בידקי את ההתכתבות המצורפת.

להזכירך, העתקת הסרטים נעשתה במימון קרן רג'נלד-פורד, זאת אומרת, לא על חשבון כספי המדינה.

ההנחה העומדת מאחורי מכתבה של גב' ליה ון-ליר היא, שלמדינת ישראל אמנם זכויות יוצרים על אוסף אקסלרוד, אבל הבעלות על העותק היתה בידי המרכז לשימור הסרט הישראלי והועברה ב-1989 לארכיון הסרטים הישראלי (סינמטק).

לדעתי, המצב המשתמע במכתבה של גב' ון-ליר הינו ברור ותקין - אבל אשמח לשמוע את חוות דעתך.

בברכה

אביתר פריזל
גנז המדינה

ארכיון ישראלי לסרטים סינמטק ירושלים

israel film archive
cinematheque

4.3.96
6 8 3 5

מדינת ישראל ארכיון המדינה 05-5-1111

לכבוד
פרופ' פריזל
גנז המדינה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: אוסף סרטי נתן אקסלרוד

בהמשך לבקשתך הריני מעלה על הכתב מספר נקודות שהן בבחינת עקרונות מקובלים עלינו באשר להסכם ההתקשרות בין ארכיון המדינה למרכז שימור הסרט הישראלי/הארכיון הישראלי לסרטים.

אקדים ואציין כי כל שיכתב להלן הנו בבחינת תאור מערכת היחסים כפי שמובנית לנו מקשר בן כ-7 שנים.

1. מדינת ישראל הינה בעלת זכויות היוצרים של האוסף המדובר.
2. האוסף נמסר בשנת 1988 למרכז השימור, ועם תום פעולתו בשנת 1989 נמסר לארכיון הישראלי לסרטים, לשם מיון, קיטלוג, העתקה ושימור.
3. הארכיון הישראלי לסרטים רשאי למכור זכויות שימוש בקטעים מהאוסף תמורת תשלום ע"פ מחירון המשקף מחירי שוק מקובלים בישראל.
- לגורמים מקומיים בעלי אופי חינוכי-תרבותי שלא למטרות רווח מוענקת הנחה משמעותית ביחס ללקוחות מסחריים אחרים.
- בנוסף מעניק הארכיון הנחה של 50% ממחירי המחירון המלאים לטלויזיה הישראלית (ערוץ 1) ולטלויזיה החינוכית לפי ההסכם הקיים בין ארכיון המדינה והטלויזיה הישראלית.
4. כל ההכנסות הנובעות ממכירות כמתואר בסעיף 3 מופנות לשם קידום תהליכי השימור של אוסף אקסלרוד ואוספים אחרים הנושאים אופי ישראלי ו/או יהודי ומהווים נכס היסטורי-לאומי.
5. הארכיון הישראלי לסרטים מנהל ומכלכל את פעולותיו בכל הקשור לאוסף סרטי נתן אקסלרוד ע"פ אמות מידה ציבוריות מקובלות, מנהל מערכת חשבונאית ראויה ודואג לטיפול נאות באוסף בהתאם לקריטריונים המקצועיים הנקבעים ע"י אגוד הארכיונים הבינלאומי F.I.A.F. (כגון: טמפרטורה, אחסון וקטלוג).

6. נציגי ארכיון המדינה מוזמנים בכל עת לבקר בארכיון הסרטים שבסינמטק ולעמוד על אופי הטיפול באוסף אקסטרוד ומילוי עקרונות ההסכם שבין הצדדים.

בהזדמנות זו ברצוננו להביא לידיעתך כי במהלך שנת 1995 הסתכמו ההכנסות הנובעות מאוסף אקסטרוד (הן בארץ והן בחו"ל) בכ- \$ 11,000.

באותה שנה הוצאנו למעלה מ-20,000 \$ בפעולה מרוכזת של העתקת כל פסי הקול של האוסף למדיום דיגיטלי וכ-30,000 \$ נוספים בגין קטלוג ורכישת קופסאות חדשות.

בנוסף אנו שמחים וגאים לבשר על הוצאתו לאור הקרובה של כרך ב' של קטלוג האוסף.

בבדכה
ליהוה קנייך
מנהלת

מדינת ישראל
ארכיון המדינה
28-03-1996
ל
ל

משרד ראש הממשלה
היועץ המשפטי

ירושלים, ה' בניסן התשנ"ו
25 במרץ 1996

תיק: 4(א)

אל: גנז המדינה

הנדון: אוסף סרטי אקסלרוד
סמך: מכתבך מיום 14.3.96

אודה על הבהרה בפרטים הבאים:

1. מה מעמדו של המרכז לשימור הסרט הישראלי? ארכיון פרטי, ציבורי, מוסד ממוסדות המדינה או אחר?
2. כיצד הועבר החומר לסינמטק? האם היו תנאים בהעברת החומר, או שהסינמטק "ירש" את המרכז הנ"ל כמות שהוא?
3. האם יש בארכיון המדינה עותק אחר של האוסף הזה, או במקום אחר?

ב ב ר כ ה

שרה בן שאול (ויס), עו"ד
עוזר ראשי ליועץ המשפטי

ארכיון ישראל לרטטים
סינמטק ירושלים

israel film archive
cinematheque

20.2.96
6 8 3 5

לכבוד
פרופ' פריזל
גנז המדינה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב,

ארכיון

הנדון: אוסף סרטי נתן אקסלרוד

בהמשך לבקשתך הדיני מעלה על הכתב מספר נקודות שהן בבחינת עקרונות פקובלים עלינו באשר להסכם ההתקשרות בין גנז המדינה למרכז שימור הסרט הישראלי/הארכיון הישראלי לסרטים.

אקדים ואציין כי כל שיכתב להלן הנו בבחינת תאור מערכת היחסים כפי שמובנית לנו מקשר בו כ-7 שנים, ואין כאן שום נסיון לקביעה או שינוי בעלי משמעות משפטית מעבר לחוזים הקיימים בנדון.

1. מדינת ישראל הינה בעלת זכויות היוצרים של האוסף המדובר.
2. האוסף נמסר בשנת 1988 למרכז השימור, ועם תום פעולתו בשנת 1989 נמסר לארכיון הישראלי לסרטים, לשם מיון, קיטלוג, העתקה ושימור.
3. הארכיון הישראלי לסרטים רשאי למכור זכויות שימוש בקטעים מהאוסף תמורת תשלום ע"פ מחירון המשקף מחירי שוק מקובלים בישראל.
- לגורמים מקומיים בעלי אופי חינוכי-תרבותי שלא למטרות רווח מוענקת הנחה משמעותית ביחס ללקוחות מסחריים אחרים.
- בנוסף מעניק הארכיון הנחה של 50% ממחירי המחירון המלאים לטלויזיה הישראלית (טרוץ 1) ולטלויזיה החינוכית.
4. כל ההכנסות הנובעות ממכירות כמתואר בסעיף 3 מופנות לשם קידום תהליכי השימור של אוסף אקסלרוד ואוספים אחרים הנושאים אופי ישראלי ו/או יהודי ומהווים נכס היסטורי-לאומי.
5. הארכיון הישראלי לסרטים מנהל ומכלכל ^{לכ} פעולותיו בכל הקשור לאוסף סרטי נתן אקסלרוד ע"פ אמות מידה ציבוריות מקובלות, מנהל מערכת חשבונאית ראויה ודואג לטיפול נאות באוסף בהתאם לקריטריונים המקצועיים הנקבעים ע"י אגוד הארכיונים הבינלאומי F.I.A.F.

ירושלים, גן וולפסון, דרך חברון, ת.ד. 8561, טל. 724131, פקס. 733076

Jerusalem, Wolfson Garden, Hevron Rd., P.O.B. 8561, Tel. 724131, Telex 26358 CANJR IL, Fax 733076

20-FEB-1996 16:44

TD

FROM JERUSALEM FILM CENTRE

793375 P.02

6. נציגי ארכיון המדינה מוזמנים בכל עת לבקר בארכיון הסרטים שבסינמטק ולעמוד על אופי הטיפול באוסף אקסטרוד ומילוי עקרונות ההסכם שבין הצדדים.

בהזדמנות זו ברצוננו להביא לידיעתך כי במהלך שנת 1995 הסתכמו ההכנסות הנובעות מאוסף אקסטרוד (הן בארץ והן בחו"ל) בכ- \$ 11,000.

באותה שנה הוצאנו למעלה מ-\$ 20,000 בפעולה מרוכזת של העתקת כל פסי הקול של האוסף למדיום דיגיטלי.

בנוסף אנו שמחים ונאים לבשר על הוצאתו לאור הקרובה של כרך ב' של קטלוג האוסף.

בברכה

ליה ון ליר
מנהלת

Faint, illegible text or markings across the middle of the page.

ירושלים, ט' בטבת תשנ"ו
1 בינואר 1996

050.7-2

לכבוד
גב' ליה ון-ליר
מנהלת ארכיון הסרטים הישראלי (הסנמטק)
ירושלים

גב' ון-ליר הנכבדה,

הנדון: שימור אוסף סרטי נתן אקסלרוד בארכיון הסרטים הישראלי

מאחר שבימים האחרונים נשאלתי על מצבו המשפטי של אוסף אקסלרוד, בדקתי שוב את ההתכתבות שהיתה בין הארכיון הישראלי לסרטים וארכיון המדינה בחודשים האחרונים. ענין הבעלות של אוסף אקסלרוד אמנם הובהר באופן חד משמעי בהסכם שנחתם ביננו ב-20.3.1988, אולם מאחר וכמה מן המוסדות המוזכרים בחוזה שינו את שמם, נראה לי רצוי להבהיר שוב שאוסף אקסלרוד, שהוא בבעלות ארכיון המדינה, נמצא בהשאלה בארכיון הסרטים הישראלי, שהוא ארכיון ציבורי מוכר על-פי תנאי חוק הארכיונים. ארכיון הסרטים הישראלי שומר על אוסף אקסלרוד ומטפל בנכס לאומי חשוב זה, ואנו אסירי תודה על פעולה זו.

אנו מקימים עתה יחידה בארכיון המדינה העוסקת בפיקוח על החומר האור-קולי של מוסדות המדינה, ובבוא העתק נציגנו יבקר גם בארכיון הסרטים הישראלי כדי לבדוק את הטיפול באוסף אקסלרוד.

אודה אם תואילי לאשר מכתבי זה.

בברכה

אביתר פריזל
גנז המדינה

8

משרד ראש הממשלה
היועץ המשפטי

ירושלים, י"ג באב התשנ"ו
29 ביולי 1996

תיק: 18

אל: פרופ' א. פריזל, גנז המדינה

הנדון: אוסף סרטי נתן אקסלרוד
סמך: תשובתך מיום 1.4.96

בהמשך להתכתבותנו בעניין שבנדון, ולאחר שעניין סרטי אייכמן נגמר, ואף הועלו בו עניינים עקרוניים הנוגעים לכאן, עלי להעיר כי:

- א. נכון, מדינת ישראל הינה בעלת זכויות היוצרים של האוסף המדובר.
- ב. הארכיון הישראלי לסרטים (כאמור - ארכיון ציבורי) לא קיבל בעלות על הסרטים בשל פעולתו לקיטלוג מיון, העתקה ושימור.
- ג. לאור הנחייתו של החשב הכללי, מן הראוי שמדינת ישראל תהנה מזכויות הבעלות והיוצרים שלה על הסרטים, ולפיכך מוצע להגיע להסדר שעקרונית לפחות יהיה דומה להסדר עם האונ' העברית - לאור השקעת הארכיון בפעולות שהוזכרו בסעיף ב'. אין לוותר על נכסי המדינה. מוצע לעשות שימוש בטבלת המחירים שהורכבה לצורך סרטי אייכמן לקבל שוב את אישורו של החשב הכללי.
- ד. לא ברורה לי ההנחה של בעלות על העותק שמונחת ביסוד פנייתה של הגב' ון-ליר, ואיני מקבלת אותה כמובנת מאליה.
- ה. מוצע לקיים ישיבה בנדון, עם חשב המשרד, נציג היועץ המשפטי, אדם הבקי בחומר מארכיון המדינה וכל החומר הקיים.

ב ב ר כ ה

שרה בן שאול (ויס), עו"ד
מנהל מחלקה (יעוץ משפטי)

ירושלים, י"ב בניסן תשנ"ו
1 באפריל 1996

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי
14.04.1996
גנז

הגנז
תומר

לכבוד
גב' שרה בן-שאול (ויס)
לשכת היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

שלום שרה,

הנדון: תשובה לשאלות שבמכתבך מיום 25.3.96

1. המרכז לשימור הסרט הישראלי אינו קיים יותר כיישות עצמאית, אלא הפך לחלק של הארכיון הישראלי לסרטים (הסינמטק) שהוא ארכיון ציבורי מוכר.
2. הסינמטק אכן ירש את המרכז כמות שהוא.
3. יש שני עותקים של הסרט שהועתק. שניהם בסינמטק. לארכיון המדינה לא היו עד היום תנאים טכניים לאחסון סרטים. יש לנו עותק בודאו, אבל לא שלם.

בברכת חג שמח,

אגמר
אביהר פריזל
גנז המדינה

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, ה' בניסן התשנ"ו
25 במרץ 1996

תיק: 4(א)

אל: גנז המדינה

הנדון: אוסף סרטי אקסלרוד
סמך: מכתבך מיום 14.3.96

אודה על הבהרה בפרטים הבאים:

1. מה מעמדו של המרכז לשימור הסרט הישראלי? ארכיון פרטי, ציבורי, מוסד ממוסדות המדינה או אחר?
2. כיצד הועבר החומר לסינמטק? האם היו תנאים בהעברת החומר, או שהסינמטק "ירש" את המרכז הנ"ל כמות שהוא?
3. האם יש בארכיון המדינה עותק אחר של האוסף הזה, או במקום אחר?

ב ב ר כ ה

שרה בן שאול (ויס), עו"ד
עוזר ראשי ליועץ המשפטי

[Faint, illegible text or markings across the middle of the page]

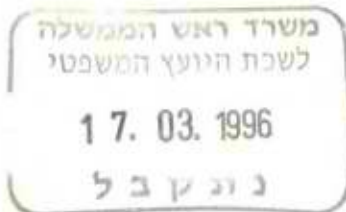

ירושלים, כ"ג באדר תשנ"ו
14 במרס 1996

לכבוד
שרה בן-שאול (ויס)
לשכת היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

לשרה

שלום שרה,

אנא, בידקי את ההתכתבות המצורפת.

להזכירך, העתקת הסרטים נעשתה במימון קרן רג' נלד-פורד, זאת אומרת, לא על חשבון כספי המדינה.

ההנחה העומדת מאחורי מכתבה של גב' ליה ון-ליר היא, שלמדינת ישראל אמנם זכויות יוצרים על אוסף אקסלרוד, אבל הבעלות על העותק היתה בידי המרכז לשימור הסרט הישראלי והועברה ב-1989 לארכיון הסרטים הישראלי (סינמטק).

לדעתי, המצב המשתמע במכתבה של גב' ון-ליר הינו ברור ותקין - אבל אשמח לשמוע את חוות דעתך.

בברכה

א.ב.ל.
אביתר פזיל
גנז המדינה

ארכיון ישראלי לסרטים
סינמטק ירושלים

israel film archive
cinematheque

מדינת ישראל ארכיון המדינה 00-5-111

4.3.96
6 8 3 5

א"י כ"ג
א"י כ"ג

לכבוד
פרופ' פריזל
גנז המדינה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: אוסף סרטי נתן אקסלרוד

בהמשך לבקשתך הריני מעלה על הכתב מספר נקודות שהן בבחינת עקרונות מקובלים עלינו באשר להסכם ההתקשרות בין ארכיון המדינה למרכז שימור הסרט הישראלי/הארכיון הישראלי לסרטים.

אקדים ואציין כי כל שיכתב להלן הנו בבחינת תאור מערכת היחסים כפי שמובנית לנו מקשר בן כ-7 שנים.

1. מדינת ישראל הינה בעלת זכויות היוצרים של האוסף המדובר.
2. האוסף נמסר בשנת 1988 למרכז השימור, ועם תום פעולתו בשנת 1989 נמסר לארכיון הישראלי לסרטים, לשם מיון, קיטלוג, העתקה ושימור.
3. הארכיון הישראלי לסרטים רשאי למכור זכויות שימוש בקטעים מהאוסף תמורת תשלום ע"פ מחירון המשקף מחירי שוק מקובלים בישראל.
- לגורמים מקומיים בעלי אופי חינוכי-תרבותי שלא למטרות רווח מוענקת הנחה משמעותית ביחס ללקוחות מסחריים אחרים.
- בנוסף מעניק הארכיון הנחה של 50% ממחירי המחירון המלאים לטלויזיה הישראלית (ערוץ 1) ולטלויזיה החינוכית לפי ההסכם הקיים בין ארכיון המדינה והטלויזיה הישראלית.
4. כל ההכנסות הנובעות ממכירות כמתואר בסעיף 3 מופנות לשם קידום תהליכי השימור של אוסף אקסלרוד ואוספים אחרים הנושאים אופי ישראלי ו/או יהודי ומהווים נכס היסטורי-לאומי.
5. הארכיון הישראלי לסרטים מנהל ומכלכל את פעולותיו בכל הקשור לאוסף סרטי נתן אקסלרוד ע"פ אמות מידה ציבוריות מקובלות, מנהל מערכת חשבונאית ראויה ודואג לטיפול נאות באוסף בהתאם לקריטריונים המקצועיים הנקבעים ע"י אגוד הארכיונים הבינלאומי F.I.A.F (כגון: טמפרטורה, אחסון וקטלוג).

6. נציגי ארכיון המדינה מוזמנים בכל עת לבקר בארכיון הסרטים שבסינמטק ולעמוד על אופי הטיפול באוסף אקסטרוד ומילוי עקרונות ההסכם שבין הצדדים.

בהזדמנות זו ברצוננו להביא לידיעתך כי במהלך שנת 1995 הסתכמו ההכנסות הנובעות מאוסף אקסטרוד (הן בארץ והן בחו"ל) בכ- \$ 11,000.

באותה שנה הוצאנו למעלה מ-\$ 20,000 בפעולה מרוכזת של העתקת כל פסי הקול של האוסף למדיום דיגיטלי וכ- \$ 30,000 נוספים בגין קטלוג ורכישת קופסאות חדשות.

בנוסף אנו שמחים וגאים לבשר על הוצאתו לאור הקרובה של כרך ב' של קטלוג האוסף.

בבדכה
ליהוואל קניד
מנהלת

ט"ו
10.5.90

(סמ"ק)

ח ו ז ה

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי
1.09.1997
נוקבל

הקרן לירושלים עמותה לפי חוק העמותות
מרח' קרן היסוד 36, בירושלים (להלן: "הקרן לירושלים")

כ"ו

מצד אחר

ארכיון ישראלי לסרטים - סינמטק ירושלים
מדרג חברון בירושלים (להלן: "הסינמטק")

כ"ו

מצד שני

המרכז לשימור הסרט הישראלי - קרן רג' יונלד
פורד מרחוב עין רוגל 8 בירושלים (עמותה בהקמה)
(להלן: "קרן פורד")

כ"ו

מצד שלישי

והקרן לירושלים עומתת לנו הנחר והידוע ופירוח תרומה חררה
וחינוך בירושלים.

הוא

והקרן לירושלים הקימה את מבנה הסינמטק בירושלים בגן וולפסון
(להלן: "מבנה הסינמטק")

והוא

ובסינמטק מתקיימות פעולות שונות כמו הקרנת סרטים, יחידה
חינוכית, פסטיבל שנתי, ארכיון סרטים וכדומה (להלן:
"פעילויות הסינמטק")

והוא

- 2 -

והקרו לירושלים מעונינת כי הסינמטק על כל פעילויותיו יתפתח ולצורך כך היא מחוונת לנסות וכגייס תרומה להקמת מבנה נוסף בצמוד למבנה הסינמטק לצרכים ארכיוניים ואחרים (להלן: "המבנה הנוסף")

והואיל

וקרן פורד עוסקת לפי מטרותיה באיתור, שימור ושיקום סרטים תיעודיים ועלילתיים שיש להם ערך לתולדות העם היהודי, המדינה והחברה בישראל וכן בשימור סרטים שהופקו על ידי בוסדות המדינה, או שנתמכו בהפקתם על ידי המדינה, וכן סרטים שנרכשו על ידי המדינה וכן בהעתקת סרטים שמלפני שנת 1951 - סרטים דליקיים (NITRATE) וסרטים וחומרים מצולמים אחרים ששימורם דורש זאת, למצוים קולנועיים יציב ובכונתו. כאשר חשיפת החומר המצולם למטרות מדעיות, חינוכיות ותרבותיות על ידי קיטלוגו, העתקתו והעמדתו לרשות הציבור (להלן: "מטרות קרן פורד")

והואיל

וחלק מפעילויותיו ומטרותיו של הסינמטק עולות בקנה אחד עם מטרות קרן פורד והסינמטק וקרן פורד מעונינים על כן להתאחד בכל הנוגע לקידום אותן המטרות שהן משותפות כאמור לשני הגופים והכל כמפורט בחוזה זה להלן

והואיל

והסינמטק מתעתד להוסיף לשמו הרשמי את שם הכותרת - מרכז הקולנוע-ירושלים ובאנגלית שיאחד תחת גג אחד את כל פעילויות הסינמטק (להלן: "שם הכותרת") ומשעה שתתווסף הכותרת - בחוזה זה בכל מקום בו נאמר הסינמטק - מרכז הקולנוע ירושלים במשמע (להלן: "המרכז").

והואיל

והכוונה היא כי המרכז יכלול בצד שאר פעילויות הסינמטק גם את פעילויות קרן פורד יחד עם קרן פורד.

והואיל

לפיכך הוצהר, הותנה והוסכם בין הצדדים כדלקמן:

1. המבוא לחוזה זה מהווה חלק בלתי נפרד הימנו.

2. בתקנון העמותה של קרו פורד ייקבעו ויאסדרו העקרונות והנושאים הבאים:

(א) בנוסף לאלה החברים היום בקרו פורד יהיו גם חברים נציגי הסינימטק.

(ב) הועד יבחר מבין חברי האסיפה הכללית באופן שמחצית מחברי הועד ייבחרו על ידי נציגי הסינימטק ומחצית מחברי הועד ייבחרו על ידי שאר חברי האסיפה הכללית וייקבעו הוראות מתאימות שיבטיחו כי בכל עת יהיו בידי נציגי הסינימטק מחצית מהקולות בהצבעה.

(ג) בתקנון תקבענה הוראות מתאימות לקביעת ההליכים לפרישת חברים מן העמותה ומן הועד או הוצאתם מן העמותה וכן קבלת חברים נוספים באופן שיתקיים האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לעיל.

(ד) יושב ראש העמותה יבחר על ידי הועד בהצבעה ברוב מיוחס ובלבד שהמועמד לתפקיד זה יהיה מקובל על הקרו.

(ה) ייקבעו חברי הועד הראשון כדלקמן:

- (1) פרופ' אנדרי שוראקי
- (2) משה מוסק ✓
- (3) פכר שניצל
- (4) יוסף בראק ✓
- (5) מלאכי ביה-אריה
- (6) ליה ון ליר ✓
- (7) רות חשין
- (8) שלמה יצחקי
- (9) זאב בירגר ✓
- (10) מיכה שגריר

(ו) יושב ראש הראשון יהיה פרופ' אנדרי שוראקי.

• (ז) לגבי מנהל קרו פורד - ייקבעו אופן מינוי, תפקידיו ותנאי עבודתו.

(ח) יקבעו הסדרי מינוי וועדות כמו וועדות בקו"ה ווועדת כספים.

(ט) בפירוק קרו פורד יעברו כל נכסיה (להלן: "הנכסים") לסינימטק. במקרה של חיכוכי דעות תקבע ועדה שתוקם על ידי משרד החינוך והתרבות, הקרו לירושלים, הסינימטק וגנזך המדינה ובהערך הסכמה להקמת ועדה כזו ייקבע נשיא בית המשפט העליון.

Handwritten signature/initials

• (י) קרו פורד תנוהג על ידי הועד שיהיה מוסמך לקבוע בכך נושא הקשור בפעילותה ובין היתר. אך לא רק את

- 1) תכנית הפעילות בכל שנה.
- 2) הקציב הפעילות ובכלל זה מקורות המימון.
- 3) הגדרת תפקידם ותנאי העסקתם של עובדי קרו פורד (למעט המנהל שלגביו ייקבעו הסדריים מיוחדים).

3. תקנון העמותה של הסינימטק ישונה באופן שתכלול בו הוראה הקובעת כי בפירוק העמותה יעברו הנכסים לגוף אחר לפי החלטת ועדה שתוקם על ידי משרד החינוך והתרבות, הקרו לירושלים וגנזך המדינה ובהערך הסכמה על ועדה כזו ייקבע נשיא בית המשפט העליון.

4. תקנון קרו פורד, לאחר שיוכח בהתאם לכל האמור לעיל, יהיה טעון אישור של הסינימטק והקרו על כי הם ממצים את האמור בחוזה זה לעיל באופן המקובל על כל הצדדים.

- .5 -

החברים בקרו פורד יהיו: .5

(א) המייסדים של קרו פורד

(ב) ✓ (1) שמואל אלטמן

(2) שלמה יצחקי

(3) משה רביג

(4) ✓ יורם גולן

(ג) נציגי הסינימטק:

(1) ✓ ליה ון ליר

(2) רות חשין

(3) ✓ זאב בידגר

(4) מיכה שג"ר

(5) אלי שאלתיאל

(6) יוסי טלגן

(7) אלו גרבוז

(8) אבנר שלו

(9) כתריאל שחורי

(10) דליה שפירא

.6 (א) פעילות קרו פורד תתקיים תחת שם הכותרת כיחידה במסגרת

מרכז הקולנוע - ירושלים.

(ב) כל פעילות המרכז בכל הנוגע לקשרים עם חו"ל, יחסי ציבור

וגיוס כספים ייעשה רק אם תואם מראש עם מנהל המרכז.

.7 (א) קרו פורד גייסה תרומה בסך של 900,000 (תשע מאות אלף) דולר

לצורך פעילויותיה בחלוקה כדלקמן: 500,000 דולר לכל הפעילות

הקשורה בשימור ארכיון אקסטרוד והכל בהתאם להתחייבויותיה

כאמור בגספח א' (להלן: "התרומה לצורך ארכיון אקסטרוד")

וסך של 400,000 דולר לצורך הקמת המבנה הנוסף שיאכלס בין

היתר את המרכז (להלן: "התרומה להקמת המרכז").

(ב) הואיל והתרומה להקמת המרכז אינה מספקת יעשו רצודים מאמצים

לגיוס תרומות נוספות שיחד עם התרומה להקמת המרכז יהוו את

המימון הדרוש.

8. (א) לאחר השגת המימון הדרוש תתכנן הקרן לירושלים את המבנה הנוסף בהתאם לכרוגרמה לפי שונקבע בין הצדדים.
 (ב) הצדדים יסכימו מראש על אוכז ציון שמות הוורטוט נכבנה הנוסף וכן לפי הצורך גם על נייר המכתבים ובכלל זה ציון שמש של הקרן לירושלים, קרן פורד, קרן ון-מיר וקרן אוסטרובסקי.

9. הצדדים יעשו מאמצים לצרף את ארכיון הסרס היהודי על שם שפילברג למרכז.

10. עד להקמת המבנה הנוסף תיעשה פעילות המרכז במבנה הסינמטק הקיים ובשטחים נוספים בהתאם לצורך.

11. כל נוהלי העבודה היומיומיים ייקבעו במשותף על ידי מנהל המרכז ומנהל הסינמטק.

12. כל האמור בחוזה זה כפוף לכל האמור בחוזה שבין ממשלת ישראל לבין קרן פורד המצורף לחוזה זה כנספח (להלן: "החוזה עם הממשלה") והמהווה חלק בלתי נפרד הימנו. במקרה של פירוק העמותה והעברת הנכסים לסינמטק, מקבל הסינמטק על עצמו את כל התחייבויותיה של קרן פורד כלפי מדינת ישראל בהתאם לחוזה עם הממשלה ומדינת ישראל תהיה זכאית לתבוע מהסינמטק את קיום התחייבות זו.

13. בכל מקרה של חילוקי דעות בין הצדדים יובא הענין להכרעת בורר מוסכם בין הצדדים ובהעדר הסכמה ייקבע בורר כזה על ידי נשיא בית-משפט העליון והחלטתו של הבורר תחייב את הצדדים לכל דבר וענין.

ולראייה באו הצדדים על החתום.

בירושלים, ביום בחודש 1989 בשנת 5749.

א.א.א.א.א.
 קרן פורד
 [Handwritten signature]

[Handwritten signature]
 סינמטק

קרן ירושלים

Fondation

Reginald Ford

10.8.89

אנו החתומים מטה מאשרים בוסח החוזה
המצורף בזה

א. א. יוסף אנדרי שוראקי
שלמה פכלר שלמה פכלר
משה מוסק משה מוסק
משה רביב משה רביב
יוסף כראל יוסף כראל
שלמה יצחקי שלמה יצחקי
שמואל אלטמן שמואל אלטמן
מלאכי ביח אריה מלאכי ביח אריה
יורם גולן יורם גולן

2

FONDATION REGINALD FORD

INSTITUT ISRAELIEN DU FILM — JERUSALEM
THE ISRAEL CONSERVATION FILM INSTITUTE

המרכז לשימור הסרט הישראלי — ירושלים
مركز الحفاظ على الافلام الاسرتيلية — القدس

8 Ein Rogel, 93543 Jérusalem, ISRAEL · Tel. 02-532729

1990

1990

41

3 (ה) מס' 1000

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי

14.10.1997

משרד ראש הממשלה

פעולות ביקורת

בגנוך המדינה ובמרכז-לשימור הסרט הישראלי נבדקו הרישום והשימור של יומני הקולנוע "כרמל" ושל סרטי עלילה מקוריים שנוצרו בין השנים 1927 - 1958 ונרכשו בידי המשרד ב-1981.

בחמש חברות ממשלתיות נערכה ביקורת על דרכי המיון והשימור של מסמכים בעלי ערך היסטורי, שנוצרו בידי החברות ונמצאים ברשותן. ממצאי הביקורת נדונו עם גנז המדינה ועם הנהלת רשות החברות הממשלתיות.

שימור סרטים - הטיפול בסרטי אקסלרוד

ב-1981 רכש משרד ראש הממשלה בשכיל המדינה מתן אקסלרוד, אחד מחלוצי הקולנוע בארץ ישראל, תמורת 200,000 דולר, את "אוסף כרמל", שהכיל כ-500 יומני קולנוע מהשנים 1927 - 1958, סרטי עלילה מקוריים שיצר אקסלרוד, סרטי פרסומת וסרטי הדרכה (להלן - האוסף). ביומני הקולנוע תועדו רבים מהאירועים החשובים בחיי היישוב היהודי בשנים ההן ותצלומים של רבים ממנהיגיו. חלק מהאוסף צולם על חומר דליק ולא עמיד. המשרד התחייב בפני נתן אקסלרוד לרשום את האוסף, לקטלגו ולהעתיק את כולו, פרט לקטעים שהועתקו בעבר ולקטעים שמסיבות טכניות אינם ניתנים להעתקה על חומר לא דליק. האוסף הועבר לגנוך המדינה. עוד בטרם נרכש האוסף רשם גנוך המדינה (להלן - הגנוך) והעתיק את מרבית היומנים. ב-1988 העביר הגנוך את האוסף ל"מרכז לשימור הסרט הישראלי" (להלן - המרכז), שאת הקמתו יום יחד עם איש ציבור מירושלים במטרה להשלים את עבודות הרישום והעתקה.

באוגוסט 1989 ובינואר 1990 בדק משרד מבקר המדינה בגנוך המדינה ובמרכז את הטיפול באוסף כרמל לאחר רכישתו וגם בשנים שקדמו לרכישתו. כדיקת עדכון נערכה בינואר 1991. מאז הקמת המרכז השתתפו בהנהלתו, בין היתר, הממונה על הגנוך וכן חשב משרד האוצר שאת השתתפותו ביקש הגנו, בהסכמת מנכ"ל האוצר, כנציג משרד האוצר. נוכח השתתפות זו עמד המרכז לביקורת המדינה לפי סעיף 5(9) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב), כגוף שהממשלה השתתפת בהנהלתו.

להלן הממצאים העיקריים:

פעולות גנוך המדינה

על פי חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 (להלן - החוק), רשאי גנז המדינה (להלן - הגנז) לקבל להפקדה בגנוך כל חומר ארכיוני. "חומר ארכיוני", על פי החוק, כולל כל כתב על גבי נייר, או על גבי חומר אחר, וכל תרשים, דיאגרמה, מפה, ציור, תו, תיק, תצלום, סרט, תקליט וכיוצא באלה שיש בהם עניין לחקר העבר, העם, המדינה או החברה, או שהם קשורים לזכרם או לפעולתם של אנשי שם. הגנז צמצם את תפקידו של הגנוך בעניין איסופו של חומר ארכיוני בכלל ושל סרטים

בפרט, באמצעות הגדרה של תחומי הפעולה והאחריות של הגנן שבה נקבע כלהלן: על הגנן לפעול באופן ישיר לאיסוף ולריכוז חומר ארכיוני שנוצר בידי מוסדות המדינה ולאסוף תיעוד של תולדות מדינת ישראל ועליו להסתפק בפיקוח בלבד על החומר הארכיוני שאיננו חומר ממלכתי; אשר לסרטים, אחריות הגנן היא לשמר את הסרטים שהופקו בידי מוסדות המדינה ושלוחותיה ולאסוף סרטים תיעודיים העוסקים במדינה, בהתפתחותה וכדומה, ואין זה מתפקידו לעסוק בפרט העילתי שהופק בארץ ולא בפרט היהודי שהופק בחו"ל העולם.

עוד באמצע שנות החמישים היה ברור לעובדי הגנן, שחלק מאוסף הסרטים הוא חומר שראוי להגטיח את שימורו הפיסי, שכן הוא חומר ארכיוני כמשמעותו בחוק ובהגדרת-הגנן. באותן שנים פנה נתן אקסלרוד לגנן המדינה והצביע על התנאים הגרועים שבהם הוא מחזיק את האוסף - מחסן ישן, פרוץ ולא ממוגן בבני ברק - ועל ההתבלות הצפויה של הסרטים, ובמיוחד של אלה שצולמו על גבי חומר דליק. לדבריו, מחמת חסר אמצעים לא איחסן את האוסף בתנאים מיטביים. הוא הציע, שהגנן ירכוש ממנו את האוסף, יאחסנו ויתחייב לרשמו ולהעתיקו על גבי חומר עמיד ולא דליק.

ב־1959 בדק הממונה דאז על הגנן את האוסף, בהסכמתו של אקסלרוד, וקבע שהחומר מתוך האוסף הראוי להפקדה בגנן הם יומני הקולנוע, שמשך הקרנתם הוא כ־53 שעות; לדעתו, נודעת חשיבות לרבע מהם, ובעיקר ליומנים מהשנים 1927 - 1952, שכללו, בין היתר, את יומן כרמל, היומן היחיד שהופק בארץ. הוא ציין, שתנאי התחזוקה של האוסף הם גרועים והסרטים עלולים להינזק. ב־1960 נחתם הסכם בין נתן אקסלרוד לבין הממשלה ולפיו הורשה הגנן להעתיק את כל היומנים ולהציג את החומר המועתק בהצגות מטעם המדינה ומטעם הסוכנות היהודית. ההעתיקים אמורים היו להיות מופקדים בגנן. הממשלה התחייבה לשלם בתמורה למשפחת אקסלרוד 15,000 ל"י. להסכם צורפו הרשימות של הסרטים.

במשך 16 שנים מאז ההסכם האמור לא נעשו פעולות רבות בעניין רישום, העתקה ושימור תנאי התחזוקה של כל האוסף. ב־1976 הגיע הגנן להסכם נוסף עם בעלי האוסף בדבר רישום והעתקה של היומנים. נכבד בו, שהגנן ומשרד החינוך והתרבות מעוניינים לרשום את האוסף, להעתיק את כולו, או את חלקו, ולגנוז את העותקים בגנן. הגנן התחייב להעמיד לרשות המשפחה עזר לצורכי רישום, כתבנית ו־15,000 ל"י. זכויות היוצרים על האוסף נותרו בידי המשפחה.

ב־1977 הודיע הגנן למועצת הארכיונים העליונה (מועצה המכוננת על פי החוק והו"ר שלה הוא הגנן), ששיתוף פעולה בין הגנן לבין משרד החינוך והתרבות ולבין ארכיון הסרטים על שם ראד באוניברסיטה העברית בירושלים (כיום המכון על שם ס' שפילברג) הביא להשלמת הרישום המפורט ולקיסלוג של 250 היומנים מהשנים 1935 - 1948. באותה שנה הועתקו קטעים מקוריים באורך של 100,000 רגל. ההעתקה נעשתה לסרט ברוחב 16 מ"מ, מאחר שלדעת הגנן רוחב זה מספק את כל הדרישות של משתמשים מתחנות טלוויזיה ושל עורכי חדשות. ב־1980 הודיע הגנן למועצה, כי עומדות להסתיים פעולות הרישום של קטעי יומנים וסרטים, שלא נכנסו ליומנים מסיבות עריכה, ושל קטעים שהוצאו מתוך יומנים לשם העתקתם ולא הוחזרו למקומם.

ב־1981 רכש, כאמור, משרד ראש הממשלה ממשפחת אקסלרוד את כל אוסף הסרטים שבבעלותם - היומנים, סרטים עלילתיים, סרטי פרסומת, פסי קול, סרטים מצוירים קנויים ושאריות - תמורת 100,000 דולר. האוסף שנרכש הועבר לגנן. על פי הסכם הרכישה שנחתם, התחייבה המדינה להעתיק את האוסף במלואו על גבי סרטים עמידים ברוחב 35 מ"מ ולהשלים את ההעתקה עד 1985. ההתחייבות חלה על כל הסרטים שבאוסף, הן על אלה שהם בעלי ערך ארכיוני והן על סרטים עלילתיים, שאריות וכו'. ההעתקה לא בוצעה. ב־1984 נחתמה בין הצדדים תוספת להסכם, ולפיה רכש המשרד מהמשפחה, בשם המדינה, את זכויות היוצרים על האוסף תמורת 100,000 דולר נוספים. נקבע תאריך חדש לביצוע ההעתקה - 31.12.87. גם התחייבות זו לא כובדה.

לאחר שהתקבל האוסף בחן הגנן את האפשרות להקים מסגרת משולבת עם אחד מהארכיונים הציבוריים העוסקים בסרטים, ושהם מאושרים על פי החוק, כדי שתטפל בכל האוסף, דהיינו ביומנים, שהם חומר ארכיוני ומהווים כרבע מהאוסף, וביתרה שאינה כזו. בהתאם לכך היה משא

ומתן עם שניים מהם: "הארכיון הישראלי לטרטים סינמטק ירושלים" (להלן - הסינמטק); ו"מכון הטרטים על שם ראד" באוניברסיטה העברית. הגנו העדיף את האחרון: הוא קבע, שקיימת בו מקצועיות ברורה וכי הוא ערוך לשמר טרטים, כך שניתן להפקיד אצלו את "אוסף כרמל", אף שאין זו מסגרת לאומית. במשך שנים אחדות קיימו האוניברסיטה העברית והגנזך מ"מ בעניין העברת האוסף למכון. הוכנה טיוטת הסכם בעניין זה, אך הסכם לא נחתם. הגנו כחן גם את האפשרות להקים מוסד חדש, הואיל ולדעתו רצוי שהטיפול באוסף זה יהיה במסגרת ארגונית מיוחדת, או כחלק מגנזך המדינה, ולא כיחידה נוספת על אלו שכבר קיימות בארץ.

הפרע לא הוקמה מנגרת משולבת עם אחד מבין הארכיונים הציבוריים וגם לא מסגרת ארגונית בתוך הגנזך; במקום זאת חתם משרד ראש הממשלה במאס 1988 על הסכם עם המרכז, והפקיד בידיו את כל האוסף, כולל החומר הארכיוני-ממסדי שיעסק בפעולות-ארכיונאיות מובהקות, שהן: מיון, קיטלוג, העתקה ושימור. המרכז אינו ארכיון ציבורי מאושר. כמו כן נמצא, שהגנזך לא כחן את כישורי המרכז למילוי המשימה, מול המקצועיות המוסכמת של מכון הטרטים שבאוניברסיטה.

גנז מסר למשרד מבקר המדינה, שוהעתקה של טרטים שהתכווצו נחשבת בכל העולם לפעולה מורכבת ומסובכת, ושההשקעה הדרושה להעתקתם של כמיליון רגל נאמדה בכ-1,000,000 דולר, ולא נמצא מקור תקציבי או שותף מקצועי למימון הפעולה בהיקף זה. שני המוסדות שעמם היה מ"מ (הסינמטק ומכון הטרטים ע"ש ראד) הביעו נכונות להקצות סכומים קטנים בהרבה, כ-10% בלבד מהסכום הנדרש.

משרד מבקר המדינה בדק ומצא, כי האומדנים שאמד גנז המדינה את כמות הטרטים שיש להעתיק, אופן העתקתם וההוצאות הנדרשות לשם כך לא היו מדויקים. אומדן הכמות בכ-1,000,000 רגל כלל פסי קול, שעלות העתקתם קטנה, קטעי טרטים שכבר הועתקו בעבר וכ-400,000 רגל טרטים שלא היה צורך להעתיקם (טרטים שעולמו על גבי חומר עמיד), וכן טרטים מצוירים, התחלות של טרטים שלא הושלמו, ואילו כמות היומנים וטרטי העלילה, שהיה צורך להעתיק את רובם, הייתה בכ-420,000 רגל בלבד.

לאחר שנרכש האוסף ב-1981 הוא הועבר למחסן במזרח ירושלים ומשם למחסן באזור תעשייה במערב העיר. הגנז לא ערך רישום מפורט של תכולתו - לא בעת קבלת החומר ולא בעת העברתו - לא פירט את סוגי חומר הנלם של הטרטים (דליק או עמיד) ולא מיון את סוגי הטרטים: טרטי אור, פסי קול, טרטים מצוירים שאקסלרוד קנה לצורך הפצה, שאריות, קטעים נזורים וכו'. מכאן, שבעת העברת האוסף למרכז לא היו בידי הגנז, פרט לרישומים שכבר נערכו לגבי היומנים נתונים על הטרטים שהועברו אליו; גם המרכז לא ערך רישום של מה שקיבל מהגנז.

על פי אומדן מ-1970 שערכו נתן אקסלרוד ועובד מהאוניברסיטה העברית, הייתה עבודת הרישום המפורט של היומנים כרוכה בכ-100 עד 200 ימי עבודה. עבודות הרישום כוללות: זיהוי האנשים והמקומות המצולמים, התאריך שבו נעשה הצילום, אורכו של הצילום, איכותו ואם הועתק בעבר. מתחילת הטיפול של הגנז באוסף הושקעה עבודה רבה ברישום ובקיטלוג של היומנים, הגדולה פי כמה מהאומדן האמור; הגנז העסיק ברישום את משפחת אקסלרוד, וגם שכר עובדים ארעיים לצורך זה. כאשר האוסף היה בחזקתו של המרכז היו עובדי המרכז אמורים גם הם לעסוק ברישום. בעבודות הרישום של היומנים ובתרגומם לאנגלית הועסקו גם עובדים ממכון הטרטים של האוניברסיטה העברית. בפועל הוקצו כמה מאות שעות עבודה לכל שעת הקרנה של היומנים. חרף השקעות אלה, שקדמו להקמת המרכז, ופעולות המרכז בתחומים אלה לאחר מכן, לא הגיעה עבודת הרישום המפורט לסיימה עד לראשית 1991. בדצמבר 1990 הודיע המרכז למשרד מבקר המדינה, שעבודת הרישום נמשכת בסינמטק. בינואר 1991 הודיע הסינמטק למשרד מבקר המדינה, שכמחצית האוסף עדיין נמצאת בתהליך בדיקה, מיון וקיטלוג (על הקשר עם הסינמטק ראה להלן).

פעולות "המרכז לשימור הסרט הישראלי"

ב-1987 הודיע איש ציבור לגנו המדינה, שהוא יכול להשיג תרומה בסך 900,000 דולר בעד הטיפול בסרטי אקסטרוד, מזה 500,000 דולר להצלת האוסף ו-400,000 דולר להקמת משכן בעבורו. בעקבות הודעה זו נפסק המשא ומתן האמור בין הגנזך לאוניברסיטה העברית. הגנזך ואיש הציבור הגיעו לסיכום, שלפיו תוקם עמותה אשר תנהל בידי נציג התורמת (להלן - הנציג), עובדי מדינה בכירים ועובדי מוסדות ציבור. הנציג התחייב להפקיד בגנזך התחייבות על סך 900,000 דולר. כתב ההתחייבות לא הופקד. הפועל מוטנו מרבית פעולות המרכז עד סוף 1990 בידי התורמת.

בנובמבר 1987, בעקבות הסינוס האמור בין הגנזך לנציג התורמת, הוגשה בקשה לרישום המרכז כעמותה. בין החותמים על הבקשה, כמייסדיה של העמותה, היו הממונה על הגנזך ותשם משרד האוצר, הרשומים לפי שמותיהם ולא לפי תפקידיהם בשירות המדינה; כסופס הבקשה צוין שהראשון הינו סגן י"ר המרכז והשני - חשב המרכז. רשם העמותות סירב לבקשה בנימוק, שבעוד שלפי תקנון העמותה המוצע אמורה היא לשמש שלוחה של גנזך המדינה, שהיא סמכות שלטונית, אין אותה סמכות שלטונית נמנית עם מייסדיה. יצוין, כי לפי התיעוד שנמצא בגנזך, ברור שהן הממונה על הגנזך והן חשב משרד האוצר צורפו להנהלת המרכז כנציגי משרדיהם. בפועל פעל המרכז בלי שנרשם כעמותה. בהמשך לכך נותם במארס 1988 הפכם בין משרד ראש הממשלה, בשם המדינה, לבין המרכז, ולפיו יופקד האוסף בידי המרכז לצורך מיון, קיטלוג, העתקה לסרט עמיד ברוחב 35 מ"מ ושימור. המרכז יקבע, בתיאום עם משרד ראש הממשלה, מקום מיוחד להחזקת החלקים מהאוסף שהועתקו והסרטים שנקבע כמיון שאין צורך להעתיקם. האוסף יוחזק בידי המרכז כשלוחה של גנזך המדינה והוראות חוק הארכיונים יחולו כאילו הוחזק האוסף בידי הגנזך עצמו. מטעם המרכז חתמו על ההסכם נציג התורמת והממונה על הגנזך.

מינוי מנהל למרכז: המרכז אמור היה, כאמור, לשמש שלוחה של גנזך המדינה, ובתור שכזה מן הראוי היה, לדעת הביקורת, שתינתן אפשרות לבעלי מקצוע להתחרות על המשרה של מנהל המרכז ושמי שייבחר יהיה בעל כשירות לנהל ארכיון ציבורי, כנדרש בתקנות על פי חוק הארכיונים, דהיינו: בעל תואר אקדמי של מוסמך אוניברסיטה או תואר אקדמי שווה לו; או כיהן חמש שנים בארכיון בתפקיד מנהל או בתפקיד בכיר ואחראי אחר; או סיים קורס אוניברסיטאי לארכיונאות, עם תעודת ארכיונאי. בפועל לא ניתנה אפשרות לבעלי מקצוע להתחרות על המשרה: למנהל המרכז מונה בנו של נציג התורמת, שהיה לו ניסיון בשימור סרטים שצבר בעבודתו במשך כשלוש שנים בסינמטק ובמשך חודשים אחדים בגנזך המדינה, שם עסק ברישום היומנים; הוא גם השתלם כחודש בארכיון סרטים בחו"ל. אולם כאלה, כאמור, לא סגן. לפי התיעוד שעמד לרשות הביקורת, הוא לא היה בעל השכלה אקדמית וניסיון ניהולי. חרף זאת וחרף התנגדותו של גנז המדינה למינוי, יצא המינוי אל הפועל. שולמה לו משכורת לפי דרגה כ"ג בדירוג המינהלי-הממשלתי וכן תוספות כוללניות להחזקת רכב ושעות נוספות.

לא נמצאה החלטה מאושרת של הנהלת המרכז על מינויו או על העסקתו בתנאים אלה. תנאי העסקתו נקבעו בעל פה, לאחר משא ומתן בינו לבין מזכיר המרכז וחשב המרכז.

ניחול המרכז: המרכז התחיל לפעול בראשית 1988 במתקנים שהעמיד לרשותו משרד ראש הממשלה. בהנהלת המרכז היו חברים: התורמת, שהייתה נשיאה של המרכז; הנציג שלה, ששימש י"ר; חשב משרד האוצר ששימש, כפי שעולה מן התיעוד, חשב המרכז; הממונה על הגנזך ששימש מזכירו; וכן מנהל בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ומנהל הטלוויזיה הישראלית בערבית. חברי ההנהלה, לבד מהתורמת, השתתפו בפועל בישיבות. האגודה העסיקה שישה עובדים: מנהל, סגן מנהל וסכנאי במשרות מלאות; חוקר, מזכירה ומנהל חשבונות במשרות חלקיות.

פרוטוקולים מישיבות ההנהלה: על פי נתונים שנמסרו למשרד מבקר המדינה קיימה ההנהלה במהלך 20 החודשים הראשונים לקיומה 14 ישיבות. לא נמצאו פרוטוקולים של חמש מהן. רק בעקבות הערת הביקורת כדבר העדרם, המציא המנהל ארכיב פרוטוקולים לא חתומים שנרשמו, לדבריו, בדיעבד, בתיאום עם המזכיר והחשב, על פי רישומים בכתב יד, בהם אחד העוסק במינוי

המנהל וסגנו ובקביעת מורשי החתימה. הכנת פרוטוקולים בדרך זו אינה עולה בקנה אחד עם סדרי מינהל תקינים.

תקציב וחשבונות: המרכז פעל בלי תקציב מאושר. מימון הפעולות של המרכז בארץ נעשה בדרך זו: המרכז הגיש לנציג מדי פעם בפעם חשבונות על הוצאותיו והנציג מצדו הסדיר העברת כספים מחשבונו שהתורמת פתחה בבנק בג'נבה על שם "המכון הישראלי לסרטים". תשלומים למעבדה בחו"ל ותשלומים אחרים בחו"ל, בעיקר בקשר לנסיעות של מנהל המרכז, שולמו ושירות בחו"ל על פי אישור הנציג. להנהלת החשבונות בארץ אין מידע על תשלומים אלה. בסיומת הדוח הנספח של רואי החשבון של המרכז ליום 31.12.89 השומות ההוצאות בחו"ל בשלושה חסומים כוללים בלבד: למעבדה, למומחה ואחרות ובציון "לא מבוקר".

בברירה של רישומי ההוצאות שנעשו בארץ נמצא, שהמרכז שילם תשלומים שונים בלי אסמכתאות, כגון: תשלום למנהל בעד כרטיסי טיסה לצרפת; הוצאות ניכרות על ידי אירוח ושכירת רכב; מפרעה לאדם שאינו עובד המרכז; "תשלום הילטון - הלוואה", ברשות בספרים, בלי שלמנהל החשבונות היה הסבר על מהותו של תשלום זה.

בסיומת דין וחשבון של רואי החשבון, ממאי 1990, למאזן המרכז ל-31.12.89 ולרווח ההכנסות וההוצאות של המרכז בתקופה מ-1.1.88 ועד ל-31.12.89, מובעים רואי החשבון (המבוקרים), שהכנסות המרכז בתקופה האמורה הסתכמו בכך 471,390 ש"ח וההוצאות בכך 443,174 ש"ח. המבוקרים ציינו, שלא יכלו לאמת את המלאי של הכרטיסים ותנועתם בתקופה הנסקרת. ההוצאות של המרכז ששולמו בחו"ל הסתכמו, לפי הסיוטה, בכך 232,675 דולר. ברם כאמור, הוצאות אלו לא בוקרו בידי המבוקרים.

פעולות: בהסכם בין משרד ראש הממשלה לבין משפחת אקסלרוד התחייב המשרד להעתיק את האוסף לסרטים ברוחב של 35 מ"מ. בהתאם לכך החליט המשרד להעתיק במעבדה בצרפת את כל הסרטים שהוסרטו בזמנם על נכי חומר דליק. המשרד לא התחייב להעתיקם לשני סוגים, לנגטיב ולפוזיטיב. לדעתו של מומחה שמשרד מבקר המדינה נועץ בו, צורכי שימור מחייבים להעתיק את הסרטים לפוזיטיב בלבד, ואילו העתקה לנגטיב ניתן לבצע בעת הצורך כמעבדה בארץ, לפי בקשתו של לכות המעוניין בכך. על אף שלא התחייב לכך בהסכם האמור וצורכי שימור לא חייבו זאת, החליט המרכז להעתיק את האוסף העתקה כפולה. כמות הסרטים להעתקה הייתה כ-420,000 רגל, שמהם כ-300,000 הועתקו והוחזרו לארץ. על פי נתונים שמסרה הנהלת הסינמטק למשרד מבקר המדינה בראשית 1991, הסרטים שהוחזרו הם היומנים, שהועתקו כולם לפוזיטיב, ומרביתם - כ-235,000 רגל - גם לנגטיב. סרטים ככמות של כ-120,000 רגל נותרו בפאריס מכלי שהועתקו, מאחר שלפי נתוני הסינמטק אולו כספי התרומה. החומר שלא הועתק כולל את סרטי העלילה שהפיק אקסלרוד. מנתונים אלה עולה, שיומנים, שאת שימורם כבר הבטיח הנגיד על ידי העתקתם בעבר לסרטים ברוחב 16 מ"מ וגם העתיקם לסרטי וידאו, הועתקו שוב, בהתאם להסכם, לסרטים ברוחב 35 מ"מ, ורוכס גם כעותק נוסף (נגטיב), שךכנתו לא התחייבה מההסכם: לעומת זאת, לא הועתקו סרטי העלילה, שלא הועתקו בעבר ושמשרד ראש הממשלה והמרכז התחייבו להעתיק גם אותם.

שלושה מעובדי המרכז יזמו בעצמם הכנת סרט בשביל פסטיבל הסרטים הבין-לאומי התמישי בחיפה. הסרט התבסס בעיקר על חומר מאוסף אקסלרוד. עקב העיסוק בהפקת הסרט הוונחו במשך חודשים אחדים עבודות הרישום לקראת העתקת האוסף. למרות זאת ואף כי הפקת סרטים איננה ממטרותיו של המרכז, אישרה הנהלת המרכז בדיעבד את הפעולה ושילמה לעובדים האמורים את משכורתם השוטפת וגם תוספת מאמץ, בעד התקופה בה עסקו בפועל בהפקה. לא נקבע מיהו בעל זכויות היוצרים בסרטים שהופקו, והנהלת המרכז לא נתנה את דעתה לצורך בשמירה על זכויות היוצרים של המדינה.

ביקורים בחו"ל מנהל המרכז מסר למשרד מבקר המדינה, שכמהלך 16 חודשים הוא ביקר בצרפת שלוש פעמים בתפקיד; לדבריו, לצורך מעקב אחר העתקת הסרטים וקיום מגעים עם תורמים

בכות. רק פעם אחת דיווח המנהל למרכז בכתב על תוצאות ביקוריו בחו"ל. אין במרכז אישורים בכתב מטעם ההנהלה לנסיעות בתפקיד, אלא לנסיעה אחת בלבד.

לדברי המנהל, ביקוריו בחו"ל היו בשם ומטעם המרכז. מאחר ובהנהלתו של המרכז היו מעורבים עובדים בכירים של משרד ראש הממשלה ומשרד האוצר, מן הראוי היה, שאלה יקפידו על אישור מוקדם של נסיעות המנהל. על ההנהלה היה לבחון בדקדקנות את התכניות והמטרות של כל פעולה שהוא ענשו, שם ולאשר רק את הנסיעות שזוהבו הצורך לבצען. עוד דרוש היה, שההנהלה תעמוד על קבלת דיווח על הביקורים בחו"ל שלא אושרו ושטרם דווח עליהם.

כבר בראשית קיומו של המרכז הועלה כוונתו הרעיון שהוא יפעל במתחם הסינמטק ואף קיימו דיונים בין המרכז, הסינמטק וקרן ירושלים בדבר שילוב המרכז בסינמטק, אגב הבטחת זכויות הציגה באוסף כרמל וחובות המרכז למדינה. תכנית זאת נראתה לגנו פתרון הולם. בספטמבר 1989 נתתם הסכם בנידון בין המרכז לבין הסינמטק; קרן ירושלים, האמורה אף היא להיות צד להסכם זה, טרם חתמה עליו. המרכז אמור לפעול כיחידה של הסינמטק המורחב, אך ימשיך להיות מנהל בידו ועד משלו, ובו גם נציגים של הסינמטק וקרן ירושלים. הוא יטפל באיתור, שימור ושיקום של סרטים תיעודיים ועלילתיים, שיש להם ערך לתולדות העם היהודי והמדינה, או שנתמכו בהפקתם על ידי המדינה, וכן של סרטים שנרכשו על ידי המדינה. ההנהלה החליטה להעביר לסינמטק את העותקים של כל האוסף, היומנים והסרטים העלילתיים, וכן את התרומה בסך 400,000 דולר כדי שתשמש, לפי ההסכם, חלק מהסכום הדרוש להרחבתו של בניין הסינמטק. יצוין, שזו סטייה ממטרת התרומה שהובטחה בזמנה להקמת משכן לאוסף אקסטרוד. עוד נקבע בהסכם, כי כל האמור בו כפוף להסכם ממארס 1988 בין מדינת ישראל לבין המרכז לשימור הסרטים הישראלי וכי אם יפורק המרכז יקבל עליו הסינמטק את כל התחייבויות המרכז כלפי המדינה. ההנהלה החליטה למנות את הנציג לנשיא המרכז, ואת מנהל הטלוויזיה ליו"ר המרכז.

במאוס 1989 הודיע גנו המדינה למועצת הארכיונים העליונה, שהגנוך מתכוון להפקיד במרכז את אוסף הסרטים התיעודיים המצוי בגנוך המדינה כדי שיעבירם לסינמטק. מדובר ביומנים בריטיים ובסרטים עלילתיים שמשרד התעשייה והמסחר הפקיד בגנוך. על פי הודעת גנו המדינה, תיעשה ההעברה על פי ההסכם הקיים בין משרד ראש הממשלה לבין המרכז. למשרד מבקר המדינה לא הובהר מדוע התכוון הגנו להפקיד במרכז את הסרטים שהופקדו בגנו, שכן אין הם שייכים לאוסף כרמל וההסכם האמור חל על אוסף כרמל בלבד. עד סיום הביקורת לא מומשה הכוונה האמורה, אך הגנו לא מסר למשרד מבקר המדינה על נסיגה ממנה.

כבדיקת השלמה שערך משרד מבקר המדינה בראשית 1991 נמצא, שמשרדי המרכז, ??? במתקנים שהעמיד משרד ראש הממשלה לרשותו, נסגרו והציוד שהיה בהם, חלקו של המרכז וחלקו של הגנוך, הועבר לסינמטק. עובדי המרכז פוטרו, ושוב לא קיימת פעילות עצמאית של המרכז. בינואר אותה שנה פרש מנהל המרכז מפעילותו השוטפת והקבועה, וכפסטימבר הוצאה לו הודעה רשמית מטעם המרכז על סיום עבודתו בתוקף מ-1.2.90. כמקביל הודיע נציג התורמת על התפטרותו מתפקיד יו"ר המרכז ועל התפטרות בנו מכל תפקיד במרכז. בעקבות הביקורת הורה גנו המדינה לממונה על הגנוך, בסוף 1990, לפיים את חברותו בהנהלת המרכז והודיע להנהלת הסינמטק כי הגנוך מפקד בידיו את הסרטים מאוסף כרמל, כמקום המתאים לשימורם, בהתאם להסכם בין הגנוך לבין המרכז. עם זאת הבהיר הגנו, כי לפי החוק וההסכם, הבעלות על הסרטים וכל זכות הנובעת ממנה שמורות לממשלת ישראל. חשב משרד האוצר הודיע למשרד מבקר המדינה, כי הוא ממשיך להיות חבר בהנהלה, אך הוא רואה בחברותו בהנהלה חברות אישיות, ולא נציג של משרדו.

★

גנוך המדינה ניסה להתמודד עם שימור הסרטים התיעודיים שנוצרו בארץ ישראל. לאחר עשרות שנים טרם הגיע טיפולו לידי גמר. הגנוך לא השכיל להתמודד עם בעיית הרישום, השימור והקיסלונג בחוקה ובחיסכון הדרושים. לא עלה בידיו לשלב את הגורמים המטפלים בשימור וליצור

מרכז לאומי לשימור הסרטים. מרם שומרו הסרטים העלילתיים שבאוסף ולא מולאו כמלואן והתחייבויות שנטל עליו משרד ראש הממשלה על פי ההסכם עם משפחת אקסלרוד.

ממצאי הביטוח מראים, שהמרכז פעל בלי תקציב, בלי חוזה עם התורמת וכלי סדרי פיקוח ובטחה נאותים על נספחות לחיץ ועל הוצאת כספים בארץ ובהחלי; לא נשמרו כללי מינהל ציבורי תקין כאשר בחרו כגנו של יו"ר המרכז, נציג התורמת, למנהל המרכז; לא ניתנה אפשרות לבעלי מקצוע להתחרות על המשרה, כדי להבטיח שיובחר האיש המתאים ביותר מבחינת השכלה, כישורים מקצועיים וניסיון.

כשמדובר בגוף שמימון פעולותיו בא מכספי תרומות, שזמה על עובדי מדינה ומוסדות ציבור החברים בהנהלת הגוף להבטיח שהניהול יהיה על פי כללים מקובלים של מינהל תקין, היסכון ויעילות. חברותם צריכה להיות מעין תעודת אחריות לתורמים, שהשימוש בתרומותיהם יהיה כדיו ועל פי סדרי מינהל תקין. עובדי המדינה שבהנהלת האגודה לא השכילו לכוון את פעולות המרכז על פי אותם כללים ולפקח בראוי על מעשי עובדיו ומנהליו.

הטיפול ברשומות בחברות ממשלתיות

ריכוז ממצאים

בחברות ממשלתיות נוצרות רשומות בעלות ערך היסטורי ומשפטי העשויות לעניין את החוקרים בדורות הבאים. הרשומות החשובות הן רק מעט מכלל הרשומות הנוצרות בכל חברה. הליכים סדירים של מיון מאפשרים שמירת הרשומות החשובות וביעור הרשומות חסרות הערך.

בחברות ממשלתיות שנבדקו בוערו רשומות בעלות חשיבות מחקרית ואילו רשומות חסרות ערך, בעלות החזקתן גבוהה, הצטברו אף כי היה אפשר לבערן זה מכבר.

מבין מאות מוסדות הפועלים בישראל הוכרו על פי הוראות חוק הארכיונים והוחלו עליהם הוראות החוק 26 מוסדות בלבד מהם 12 חברות ממשלתיות. בגנון המדינה ורשות החברות הממשלתיות לא פורסמו הנחיות בדבר הטיפול ברשומות פעילות של מוסדות אלה ולא בדבר שימורן וביעורן. לא פורסמו נהלים ונחיות בדבר הטיפול ברשומות של מוסדות שנמכרו לגורמים פרטיים או שפסקו לפעול. גנו המדינה לא יום פיקוח על החומר הארכיוני של רוב המוסדות הללו.

בין הרשומות שלא השתמרו היו מסמכי חברת האשלג, שפעלה בים המלח לפני קום המדינה. הרשומות בוערו בידי חברת מפעלי ים המלח. רשומותיה של חברת נתיבי נפט, שפעלה עד 1977 בחצי האי סיני, מקצתן נעלמו ומקצתן הוחזקו באי סדר גמור בידי חברת הנפט הלאומית.

בחברות ממשלתיות בעלות אופי כלכלי ובארגונים ובמוסדות ציבוריים וממשלתיים הפועלים בתחומי חברה, תרבות, רווחה ובתחומים אחרים נוצרות רשומות בעלות ערך משפטי שיש להן חשיבות לניהול השוטף של החברות, ומסמכים בעלי ערך היסטורי העשויים לעניין את החוקרים בדורות הבאים. החשובים במסמכים אלה הם מסמכי היסוד של החברה, כתבי זיכיונות, פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון, דוחות כספיים, מאזנים, הסכמי עבודה, חוזים עם גורמי הון ומסמכים הנוגעים לתחום התמחותה של כל אחת מהחברות. מסמכים אלה הם רק מעט מכלל הרשומות

NARDA BEN-ZVI, ADVOCATE

נרדה בן-צבי, עורכת דין

8 Ben Maymon Blvd. Jerusalem

שדרת בן-מימון 8, ירושלים 92261 / 92261

Tel. 972-2-5610345 Fax.972-2-5617417

טלפון 5610345 פקסימיליה 5617417

Email: narda@netvision.net.il

דואר אלקטרוני: narda@netvision.net.il

הודעת פקסימיליה

JERUSALEM 12/10/97 ירושלים

אל: גב, משרד ראש המשנה

זנדון: א/ק אקסרטר/3

NUMBER OF PAGES INCLUDING THIS COVER

- 1 -

מספר העמודים כולל דף כותרת זה

בפג'שתנו ביום 21/9/97 הבטחת שהצביר את דו"ח מבקרת
המד'נה, שאותו היינו עקבצ טרם הדיון, אצ משרד. צד"ן אצ
קיבענו את הדו"ח, דמרות שת' תזכורות טעפונ'ות בשבוע
שצבר.

אודה אס תצביר בפקס דמשרדנו את דו"ח מבקרת
המד'נה כמו את הדו"חות המאוחר'ס המאזכר'ס אותו, אצ
מנת שהבטיח כי הפג'שה הבאה שננהג תה'ה ממנה ו'ע'שה.

בכבוד רב,
שרון לוימץ
ק/ נרדה בן צבי, ע"ד

ירושלים, ג' בחשון התשנ"ח
3 בנובמבר 1997

תיק: 18

אל: שמעון שטיין
מאת: גד ישעיהו

הנדון: אוסף סרטי אקסלרוד

מבוא

1) בעקבות פגישה שהתקיימה במשרדנו בתאריך ה-21/9/97 בעניין סרטי אקסלרוד, בנוכחות עו"ד נרדה בן צבי, נתבקשתי על ידך לבחון מספר חלופות למתן פתרון הולם לפרשה.

בחוו"ד שלי אתייחס לדו"ח מבקרת המדינה מספר 41 "שימור סרטים - הטיפול בסרטי אקסלרוד" שבחן את הסוגיה לעומק.

להלן מספר חלופות לפתרון בעיית סרטי אקסלרוד.

2) חלופה ראשונה:

(* החלופה הראשונה תתמקד בחוזה שנחתם בשנת 1989 בין הסינמטק ובין "המרכז לשימור הסרט הישראלי" (להלן "המרכז").

אנו נטען טענה מהותית לפיה הגוף שנקרא "המרכז לשימור הסרט הישראלי" אינו גוף רשום ולא כל שכן "עמותה" שמעולם לא נרשמה ברשם העמותות. יתירה מזאת נציגי ארכיון המדינה באותו גוף "פיקטיבי", מעולם לא הוסמכו מטעם המדינה לחתום בשמה על הסכמים הנוגעים לרכוש המדינה. לעניין זה ראה את חוק נכסי המדינה, התשי"א - 1951, סעיפים 6 ו 8, ובמיוחד את סעיף 8(3): "היא היתה נעשית כדין אילו מי שעשה אותה או דימה לעשותה בשביל המדינה או בשמה היה מוסמך לכך; רואים אותה כאילו נעשתה כדין".

נמצאנו למדים על פגם מהותי, היורד לשורש החוזה שנחתם בין "המרכז לשימור הסרט הישראלי" ובין הסינמטק, פגם זה מעיד על אי חוקיותו של החוזה. הואיל ומדובר בקטעי סרטים הנמצאים בבעלות המדינה והינם רכוש המדינה (זאת על פי חוזה שנערך ונחתם ב-1981 בין ארכיון המדינה למשפחת אקסלרוד). פגם מהותי זה עלול להביא לפקיעת החוזה ולבטלות מעיקרא. לעניין זה ראה בג"צ 262/62 פרץ נ. כפר שמריהו, ואת דבריה של פרופ' גבריאלה שלו בספרה "חוזי רשות בישראל", שם בעמוד 82:

"חובת הרשות הציבורית לנהוג ביושר בהגינות ובתו"ל... ניתן לאמר כי הרשות נושאת עמה את "הדין האישי" שלה על כל פעולותיה, מעשיה, החלטותיה וחוזיה, ודין אישי זה כולל את החובה לנהוג כנאמן כלפי הציבור; כלומר בתו"ל ובהגינות..." מכאן משתמע שעל הרשות חלה חובה יתירה לייצג את הציבור נאמנה במיוחד כשמדובר בנכסי ציבור.
כנגד טענה זו תטען הגב' בן-צבי טענת השתק.

במידה ותועלה טענה זו יש באפשרותנו, לטעון על פקיעת החוזה האמור מכח הלכת ההשתחררות שהופיעה לראשונה בבג"צ 311/60 מילר נ. שר התחבורה. שם נדונה שאלת השתחררות הרשות מחוזה שחתמה עם גוף פרטי, במידה ונוצר עימות בין דרכי השלטון ובין טובת הפרט המתקשר: בעוד דרכי השלטון תובעים את התרת החוזה דורשת טובת הפרט המתקשר את קיומו.

הלכת מילר נועדה למנוע עימות כזה. על פי ההלכה כאשר נוצר ניגוד בין התחייבות חוזית שנטלה על עצמה הרשות, ובין צרכי הציבור, רשאית - **אולי אפילו חייבת** - הרשות לחזור בה באורח חד צדדי מהחוזה.

צא וראה, שיש בידנו האפשרות לבצע נסיגה חד צדדית מההתחייבות שעולה מהחוזה שנחתם בין "המרכז" ל"סינמטק", זו במידה ותועלה טענת השתק. הואיל ומדובר באקט קיצוני למדי והואיל וברצוננו לסיים את הפרשה על מי מנוחות עד כמה שניתן, **יש אפוא להמנע מלהפעיל חלופה זו.**

3) החלופה השנייה

החלופה השנייה מתייחסת לעניין זכויות היוצרים המוקנות לארכיון המדינה, מכח הסכם שנערך בשנת 1984, בין ארכיון המדינה, ובין משפחת אקסלרוד, לפיו רכש ה"ארכיון" מאת המשפחה את **זכויות היוצרים** על האוסף תמורת \$100,000.

בנוסף ראוי לציין על קיומו של הסכם שנערך בשנת 1981 לפיו רכש משרד רה"מ ממשפחת אקסלרוד גם את **הבעלות** על אוסף הסרטים שבבעלותם.

אם נצא מנקודת מוצא **שקיים** חוזה בין ארכיון המדינה ל"מרכז", ובין "המרכז" לסינמטק, הרי שיש באפשרותנו **לאסור** על הסינמטק העתקה והפצת קלטות מאוסף אקסלרוד, זאת בגין הסמכות המוקנית לנו כבעלי זכויות היוצרים על החומר, ומחאמור בחוזה שנחתם בין ארכיון המדינה ל"מרכז" לשימור הסרט הישראלי (המצ"ב) וכן לאור האמור בחוזה שנחתם בין ה"מרכז" ל"סינמטק" ס' 12 (המצ"ב).

אינני שולל אופציה זאת על הסף, **לעניות דעתי** היא יכולה לשמש כקלף מיקוח יעיל במו"מ ארוך ומתיש.

(4) החלופה השלישית

מכיוון שעניין הבעלות הוא עניין שבמחלוקת, אליבא דנציגת הסינמטק לפיה הבעלות שייכת לסינמטק.

מומלץ לנסות ולהגיע להסדר לפיו הסרטים ישארו **בהחזקת** הסינמטק כשהבעלות וזכויות היוצרים ישארו בידי המדינה. יערך הסכם מחודש לפיו:

הסינמטק יאשר את זכויות היוצרים של המדינה בחומר, ואת בעלות המדינה על החומר.

הסינמטק ישמש כשלוחה של ארכיון המדינה לצורך אחזקת האוסף, **הפעלתו והפצתו בלבד.**

הרווחים יחולקו שווה בשווה בין הסינמטק לארכיון המדינה, תוך הפחתת 10% עבור הוצאות הסינמטק.

כמו כן תשאר בידי המדינה האופציה להחזיר את האוכף לחוקה תוך תקופה מסויימת (תקופה שעלינו לקבוע).

יתרונה של החלופה: בסיומה המהיר והיעיל של פרשת סרטי אקסלרוד, ובהבאת הצדדים לפתרון קורקטי ומציאותי.

(5) לעיונך.

ב ב ר כ ה

גד ישעיהו

26.1.92

למנון

- (1) לזן (המחאה) קלוי, פה מצה תבילת האלפתי
(המאורעות) כהרציה - אינה לחימה בלילה היום
וקווי קופה לקדם משהלח, לעפיוג היוצרות קסרט.
כמא ליכוי, אלקוניה.
- (2) אמת הסנהא, נאג פנין נאנ בקנה להבילסה
לזן סבירה ועלה קנה אחי עם המצב
המלח. הקווי.

21/01/98

- בלמים -

לשכת היועץ המשפטי

טופס מעקב והנחיה לטיפול

מס' שוטף: 2186

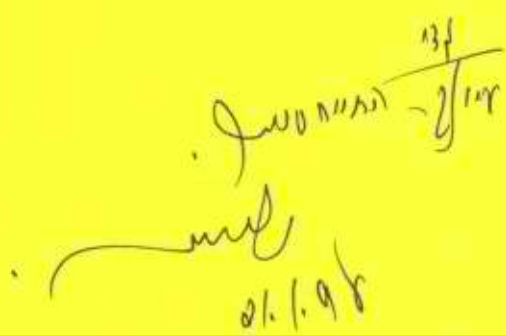
נתקבל ב-: 21/01/98

מאת : אביתר פריזל

אל : שמעון שטיין

מתאריך: 14/01/98

הנדון: אולפנים מאוחדים

 13/1/98
 הנחיה שוטף
 14/1/98

הנחיות לטיפול ומעקב

הנחיה לטיפול: _____

להעביר ל-: _____

שלב הטיפול: _____

למעקב ב-: _____

מ י ל ; ת מ פ ת ו

ה ע ר ו ת

בגמר הטיפול יש להחזיר את הטופס למרכז רישום הדואר

ירושלים, ט"ז בטבת תשנ"ח
14 בינואר 1998

21

לכבוד
עו"ד שמעון שטיין
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

שלום רב,

הנני מבקש בדיקה ואישור של המכתב המצורף לאולפנים המאוחדים.

בברכה

פרופ' אביתר פרוש
גנז המדינה

ירושלים, ט"ז בטבת תשנ"ח
14 בינואר 1998

לכבוד
מר עמי לוי
מנכ"ל האולפנים המאוחדים
רח' הקסם
הרצליה

מר לוי הנכבד,

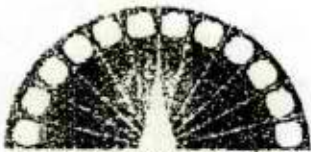
הנדון: ארכיון יומני "גבע" ו"כרמל הרצליה"

מר יגאל רפאלי העביר אלי את מכתבך מן ה-1.1.1998, בו כתבת שכל הזכויות על הסרטים של יומני "כרמל הרצליה" ויומני "גבע" שייכות לאולפנים המאוחדים. באשר ליומני "גבע", הנך צודק. באשר ליומני "כרמל הרצליה", אם כוונתך לסרטי אקסטרוד ולסרטי מולדת הכלולים באוסף אקסטרוד, הבעלות והזכויות עליהם נרכשה על-ידי המדינה עבור ארכיון המדינה, לפי חוזה מן ה-27.5.1981 ו-21.3.1984, חוזה שבהם סרטי "כרמל" היו שותפים.

בברכה

פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

העתק: עו"ד שמעון שטיין, היועץ המשפטי, משרד ראש הממשלה
מר יגאל רפאלי, ממונה על השימור, ארכיון המדינה

האולפנים המאוחדים - בע"מ
הרצליה

1 ינואר, 1998

כיתה + הילדים

לכבוד,
מר יגאל רפאל
הממונה על השימור
ארכיון חמדינה
משרד ראש הממשלה

מר רפאל שלום רב,

הנדון: ארכיון יומני "גבע" ו"כרמל הרצליה"

תודה על מכתבכם בנדון.

אנו מברכים אתכם על הארגון מחדש של ארכיון חמדינה, אשר לבטח יקל על סהל המשתמשים
בזמור הארכיוני, ההולך ומתרבה בשנים האחרונות בכלל, ובמחלאת הומישים שנה למדינה בפרט.

למען הסדר הטוב, אנה רשמו לפניכם כי כל הזכויות ביומני "כרמל הרצליה" וביומני "גבע"
שייכות לחברותינו, ולפיכך עדה לכם באם תפנו את כל הנושאים בקטעים מיומנים אלו.

אילן (1785)

בברכה,

עמי לוי
מנכ"ל
אילן

אילן יסורי האצ: אילן אמי
אמי: אילן יסורי האצ?
א"ס
4.1.98

אילן יסורי האצ
(אילן יסורי האצ)
אילן אמי
אילן יסורי האצ

אילן יסורי האצ, יסורי האצ, אילן

אילן
6.1.98

ה ס כ ם

שנערך ונחהם בירושלים ביום 27 לחודש מאי 1981 - תל אביב ישראל
ב י ן ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, באמצעות משרד ראש הממשלה, המיוצגת על ידי
המנהל הכללי של המשרד, מר מתתיהו שמואלביץ, וחשב המשרד, מר מרדכי ספרוני (להלן -
המשרד), מצד אחד,

ו ב י ן : סרטי כרמל בע"מ, מרחוב גרונו 68, בני-ברק וכן מר נתן אקסלרוד
וגב' לאה אקסלרוד, בשמם הם ובשם סרטי כרמל בע"מ, כולם יחד וכל אחד מהם לחוד (להלן -
סרטי כרמל), מצד שני,

ו ה ו א י ל ו בידי סרטי כרמל ארכיון סרטים, הכולל את כל הסרטים העלילתיים, סרטים
דוקומנטריים, סרטי - יומן חדשות, סרטי פרסומה וסרטים אחרים שנוצרו או הופקו על ידי
כל אחד מהיחידים המהווים סרטי כרמל, בעצמם או בהשתתפותם, ושעדיין קיימים, לרבות פסי
הקול, הנגטיבים והפוזיטיבים, (להלן - ארכיון הסרטים),

ו ה ו א י ל וסרטי כרמל מצהירים כי הם, או כל אחד מהם, הבעלים והמחזיקים הבלעדיים
של ארכיון הסרטים וכי מלבד הסרטים המפורטים בנספח להסכם זה - אשר לגביהם יש לסרטי כרמל
רק זכויות משותפות או חלקיות - הם הבעלים הבלעדיים של כל זכויות היוצרים על הסרטים,
כולל הזכות לפרסמם ולהציגם, בשלמות או בקטעים, בכל צורה שימצאו לנכון, וכי פרט לאמור לה
הם העניקו מדי פעם בפעם, אך ורק רשות השימוש בקטעי סרטים מוגדרים, בלי רשות להעבירם
לסרטים אחרים,

ו ה ו א י ל וסרטי כרמל מעונינים להעביר את ארכיון הסרטים על זכויותיו למדינת ישראל,
במגמה לקטלג אותו ולהעתיקו לריופי 35 מ"מ על חומר לא-דליק, פרט לקטעים שכבר הועתקו ב 35
מ"מ, וזאת על מנת לשמר את הארכיון בשלמותו,

ו ה ו א י ל ו ביום 5.12.80, או סמוך לכך, העניקו סרטי כרמל למר דן קרטמר מקליפורניה
ארה"ב, ו/או לחברה שבשליטתו, אופציה בהתאם לנספח הרצוף בזה למכירת כל הזכויות על ארכיון
הסרטים ביבשת האמריקנית בלבד, וזאת לחקופה שיכול ותימסך שלשים וששה חודשים מיום מתן
האופציה האמורה (להלן - הסכם האופציה).

ו ה ו א י ל והצדדים הגיעו לידי הסכם בדבר החנאים להעברת ארכיון הסרטים וזכויות היוצרים השייכות להם בארכיון הסרטים,

אי לזאת, הותנה והוסכם בין הצדדים לאמור :

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. (א) סרטי כרמל מעבירים בזה למשרד, עם חתימת הסכם זה, את הבעלות על ארכיון הסרטים והם מתחייבים בזה להעביר למשרד את החזקה בארכיון הסרטים בצורה מסודרת בתנאים שיאפשרו אחסון מאיים ועבודה קטלוג נאוהה, ובמועד ולמקום שייקבעו על ידי המשרד ועל חשבון המשרד.
(ב) לבקשת המשרד, יעבירו סרטי כרמל בהשאלה, על חשבון המשרד, את שלחן הבדיקה והעריכה שנבנה בשנות ה-30, לצורך עבודת הקטלוג, למשרד או למקום שהמשרד יורה.
3. (א) עם העברת הבעלות על ארכיון הסרטים למשרד, הרשות בידי המשרד להעתיק את הארכיון או כל חלק ממנו, בדרך שימצא לנכון, שלא למסרות מסחריות ושלא לצורך הקרנה פומבית לקהל הרחב, והכל בכפוף למאזר זכויות היוצרים שבידי סרטי כרמל.
(ב) עד לרכישת הזכויות על ידי המשרד לפי סעיף 7, רשאי המשרד להרשות לרשות השידור להעתיק ולהקרין בטלוויזיה הישראלית, בכל עת שחיראה לה, חלקים מהארכיון חמורת חשלוס של 1.50 \$ (דולר וחצי) לרגל של סרט 16 מ"מ שישולם על ידי רשות השידור לסרטי כרמל.
4. עם העברת החזקה בארכיון הסרטים למשרד, זכאים סרטי כרמל לקבל מהמשרד בהשאלה, מדי פעם בפעם בקטעים סבירים ולחקופות סבירות, חלקים מהארכיון, לצורך צפייה בהם, העתק ופרסומם, וזאת עד להעברת זכויות היוצרים על הארכיון למשרד לפי הסכם זה ; המשרד יעשה כמיטב יכלתו לסייע בידי סרטי כרמל להשתמש בזכותם לניצול זכויות היוצרים עד להעברתן כאמור.
5. בכפוף להסכם האופציה, מתחייבים סרטי כרמל שלא להעביר לכל אדם או גוף, שאיננו המשרד, את זכויות היוצרים שלהם על ארכיון הסרטים והם רשאים, החל מחודש לאחר חתימת הסכם זה, רק להעניק רשיונות שימוש לא-בלעדיים בסרטים, באופן שלא יפגעו בזכויות ההקרנה על ידי שירות הסרטים הישראלי כנציג הממשלה, ובלבד שיכללו סייג זה בגוף ההסכמים המעניקים את רשיונות השימוש. סרטי כרמל מתחייבים להעביר למשרד העת מכל ההסכמים שערכו לגבי ארכיון הסרטים ושעודם בחוקף וכן להעביר העתקים מכל הסכם שיערכו בעתיד בקשר לארכיון, או לזכויות היוצרים שבו.

6. תמורה העברה הבעלות והחזקה כאמור בסעיף 2 דלעיל, מתחייב המשרד לשלם לסרטי כרמל את הסך של 100,000 \$ (מאה אלף דולר של ארה"ב), חיינו סך של 10,000 \$ (עשרת אלפים דולר) עם חתימת הסכם זה, והיתרה - מיד לאחר העברה ארכיון הסרטים לרשות המשרד.
7. סרטי כרמל מצהירים כי לא מכרו או העבירו בדרך אחרת, ולא התחייבו למכור או להעביר, את ארכיון הסרטים או כל חלק ממנו, כפי שהיה קיים ביום 16 ביוני 1976, לכל גורם בארץ או באו"ל ; אי-קיום הצהרה זו ישמש עילה בידי המשרד לבטל הסכם זה, כולו או מקצתו.
8. (א) סרטי כרמל מתחייבים שתמורה סכום נוסף של 100,000 \$ (מאה אלף דולר של ארה"ב) יועברו למשרד מכוח הסכם זה, ובכפוף להסכם האופציה, כל זכויות היוצרים השייכות להם בארכיון הסרטים, לרבות הסרטים שלגביהם יש להם רק זכויות טעותפות או חלקיות, כל אימת שהמשרד יביע את רצונו לכך בתודעה בכתב לסרטי כרמל.
- (ב) במקרה ומר דן קרטר ו/או חברה שבשליטתו יצליחו למכור זכויות כלליות על ארכיון הסרטים (ולחבריהם מזכויות מוגבלות לסרטים מוגדרים בלבד) ליבשת האמריקנית בתוך תקופתה של הסכם האופציה, יעבירו סרטי כרמל למשרד את כל שאר זכויות היוצרים הינם וללא תמורה כלשהי, ואם קיבלו סכומים לפי פיסקה א' דלעיל - יחזירו אותם למשרד מיד, וכן ימסרו למשרד, הינם וללא תמורה כלשהי, עותק אחד של סרט ב-35 מ"מ מכל חומר שיועק מארכיון הסרטים מיד עם העתקתו ; ואם הועק כבר עבור המשרד חלקים מהארכיון, ימסרו סרטי כרמל למשרד - במקום עותק מהחלקים שכבר הועקו - את שווי ההעקקה של החלקים בשיעור שיקבלו סרטי כרמל מאת מר דן קרטר על פי הסכם האופציה. בלי לפגוע באמור לעיל, מתחייבים סרטי כרמל להמחזר למשרד את זכויותיהם בסך 100,000 \$ מכל סכום שיגיע להם ממר קרטר ו/או מחברה שבשליטתו בעד מכירת זכויות כלליות בארכיון הסרטים ולתת להם הוראה בלתי חוזרת לשלם למשרד את הסך האמור לפני השלום כל סכום אחר לסרטי כרמל בעד מכירת זכויות כאמור ולהעביר למשרד עותק אחד של סרט כאמור מיד עם העתקתו.
- (ג) במקרה ומר קרטר ו/או חברה שבשליטתו לא יצליחו למכור זכויות על ארכיון הסרטים ליבשת האמריקנית בתוך תקופת הסכם האופציה, יבטל הסכם האופציה וסרטי כרמל לא יעניקו שום זכויות אחרות במסגרתו, או מחוצה לו, פרט לזכויות המפורשות בהסכם זה. במקרה זה, מתחייב המשרד להעתיק את ארכיון הסרטים במלואו לדיופי 35 מ"מ על חומר לא-דליק, פרט לקפעים שכבר הועקו או קפעים שבאופן סכני אינם ניתנים להעקקה } ההעקקה תבוצע תוך תקופת טבירות, לא יותר משנתיים מתום הסכם האופציה או ארבע שנים מיום חתימת ההסכם, לפי המועד המאוחר יותר.

ד) סרטי כרמל מחייבים להמציא למשרד לא יאוחר מיום רכישה הזכויות לפי הסכם זה, מכתב ממר דן קרטרי, בשמו ובשם חברותיו, המבהיר כי על אף הסכם האופציה ושאים גופים ממלכתיים בישראל להציג בכל עת סרטי הסברה וחעמולה ביבשת האמריקנית חוץ שימוש בארכיון הסרטים או חלק ממנו וכי הוא יכלול סייג זה בכל הסכם שיערוך בקשר למכירת זכויות על הסרטים ביבשת זו.

9. המשרד מחייב לקטלג את כל ארכיון הסרטים, פרט לחלקים שכבר קוטלגו. הוסכם בזה כי סרטי כרמל יתנו למשרד שירותי ייעוץ ופיקוח על עבודה הקטלוג של ארכיון הסרטים, בכל עת לפי בקשת המשרד ועל פי חוזה קבלני.

10. במקרה והעתקת הסרטים תבוצע שלא באמצעות משפחה נתן אקסלרוד, מחייב המשרד להרשות את נהן אקסלרוד או אחד מבניו להשגיח על סיב ההעתקה וכן הוא מחייב לגרום לכך שמעתיק הסרטים יאפשר למר נתן אקסלרוד או אחד מבניו לבקר במעבדה ההעתקה על מנת לדאוג לכך שלא יתקלקל חומר הסרטים המקורי חוץ כדי שימוש בציוד לא מתאים.

11. כל סכום המשתלם לפי הסכם זה ישולם בשקלים ישראליים לפי שערם ביום החלום.

12. עם העברה ארכיון הסרטים למשרד, מחייב המשרד לציין, בשלט מיוחד ליד חומר הסרטים, כי ארכיון הסרטים הוא מפעל חיון של נתן אקסלרוד.

13. הוצאה ביול הסכם זה יחולו על סרטי כרמל והמשרד בחלקים שווים.

14. הודעה שתישלח מצד אחד למשנהו בדואר רשום לפי המען שצויין במבוא היחשב כאילו הגיעה לתעודתה בתום 72 שעות משעת מסירתה בדואר.

ולראייה באו הצדדים על החתום

בשם המשרד

המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה

חשב משרד ראש הממשלה

סרטי כרמל בע"מ

נתן אקסלרוד

לאה אקסלרוד

- (1) "בא היום" - הזכויות להקרנה כסרס שלם בלבד שייכות לסוכנות היהודיה
- (2) "אור יהודה" - הזכויות להקרנה כסרס שלם בלבד שייכות למועצה המקומית "אור יהודה"
- (3) "דן וסעדיה" - זכויות ההקרנה כסרס שלם בצרפת (ורק בצרפת) שייכות לחליפי מר פרידריך מצרפת ; ביתר העולם - זכויות סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרס שלם הן 80%
- (4) "עץ או פלסטיין" - זכויות ההקרנה בארץ של הגירסה הראשונה שייכות לפשנל
- (5) "הבו בנות לאילת" - זכויות סרטי כרמל לגבי הקבוצה כסרס שלם הן 52 אחוז
- (6) "35 שנה לחניטה" - זכויות ההקרנה בארץ שייכות למרכז ההסברה
- (7) "כוחנה" - הזכויות להקרנה כסרס שלם בלבד שייכות ל"מועצה הכוחנה"
- (8) "תולדות התעופה" - הזכויות להקרנה בארץ כסרס שלם בלבד שייכות לרשות התעופה
- (9) "אחים ירושלמי" - הזכויות להקרנה כסרס שלם בלבד שייכות לזלמן ירושלמי
- (10) "מעל החורבות" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרס שלם הן 70%
- (11) "ויחי בימי" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרס שלם הן 33.3 אחוז
- (12) "עודד הנודד" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרס שלם הן 33.3 אחוז
- (13) "מרבד הקסמים" - הזכויות לקטעי הצילום בעדן שייכות לג'וינט בשיעור 50%

מאיר
 3-505-3

שנערך בירושלים ביום 21 לחודש מארס 1984

בין ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, באמצעות משרד ראש הממשלה, המיוצגת על ידי המנהל הכללי של המשרד, מר מתתיהו שמואלביץ, וחשב המשרד, מר מרדכי ספרוני (להלן - המשרד) מצד אחד,

ובין סרטי כרמל בע"מ מרחוב גרונר 68, בני-ברק וכן מר נתן אקסלרוד וגב' לאה אקסלרוד, בשמם ובשם סרטי כרמל בע"מ, כולם יחד וכל אחד מהם לחוד (להלן - סרטי כרמל) מצד שני

והואיל, וכאמור בהסכם המקורי, העניקו סרטי כרמל למר דן קרטל מקליפורניה, ארה"ב, ו/או לחברה בשליטתו, אופציה למכירת כל הזכויות על ארכיון הסרטים ביבשת האמריקנית (להלן - הסכם האופציה), תמורת תשלום הסך של \$ 500,000 (חמש מאות אלף דולר של ארה"ב), והעתקת הארכיון וקטלוגו על חשבון מר קרטל ו/או החברה כאמור, הכל בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם האופציה.

והואיל, וסרטי כרמל הודיעו למר קרטל בכתב שהסכם האופציה הוסר, בוטל ו/או פג תקפו, בלי שמר קרטל ו/או החברה האמורה יגיבו על טענה זו.

והואיל, ולפי סעיף 8 להסכם המקורי זכאי המשרד לרכוש מסרטי כרמל, בכפוף להסכם האופציה, כל זכויות היוצרים השייכות להם בארכיון הסרטים וסרטי כרמל התחייבו, בין השאר, להמחות למשרד את זכויותיהם בסך \$ 100,000 מכל סכום שיגיע להם ממר קרטל ו/או מחברה כאמור.

והואיל, ובלי לפגוע בשאר הוראות ההסכם המקורי, מסכימים סרטי כרמל לשנות סעיף 8 להסכם המקורי כך שהם מוכנים להמחות למשרד את כל זכויותיהם לפי הסכם האופציה, וללא הגבלת סכום התמורה שיועבר למשרד, וכן לשנות סעיפים אחרים של ההסכם המקורי, כפי שיפורטו להלן, ובתנאי זה מוכן המשרד לרכוש את זכויות היוצרים לפי סעיף 8 להסכם המקורי.

והואיל, וסרטי כרמל מצהירים בזה כי עד עתה לא קבלו כל תמורה שהיא ממר קרטל ו/או מחברה שבשליטתו כאמור בעד האופציה לפי הסכם האופציה וכי במידה ויקבלו סכום כל שהוא בעתיד או תמורה אחרת כאמור הם יעבירו אותם מיד למשרד,

/2..

1.8

והואיל

והצדדים הסכימו ביניהם לתנאי תוספת זו להסכם המקורי,
אי לכך הוסכם והותנה לאמור :

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו,
2. (א) תמורה בסך של \$ 100,000 (מאה אלף דולר של ארה"ב), שהמשרד ישלם לסרטי כרמל כאמור להלן בהסכם זה, מעבירים בזה סרטי כרמל למשרד את כל זכויותיהם בארכיון הסרטים על פי ההסכם המקורי ואת כל זכויותיהם על פי הסכם האופציה. (ב) הסכום האמור ישולם בשקלים ישראליים לפי שערם ביום התשלום בשיעורים אלה :
 - (1) סך \$ 35,000 בשקלים עד ליום 15.4.84 ;
 - (2) היתרה - עד ליום 31.7.84.
3. סעיף 8 להסכם המקורי יתוקן כך -
 - (1) סעיף קטן (ב) יימחק ;
 - (2) בסעיף קטן (ג), הפיסקה המתחילה "ההעתקה תבוצע ועד סוף המשפט, תימחק ובמקומה יבוא יעד ליום 31.12.1987.
4. מוסכם בזה בין הצדדים כי אם העתקה ארכיון הסרטים תבוצע על ידי המשרד שלא בידי נציג משפחת נתן אקסלרוד, ימנה המשרד, בהתייעצות עם סרטי כרמל, מומחה שתפקידו יהיה להשגיח שהמקור לא יתקלקל בתהליך ההעתקה ושההעתקה תבוצע בדרך מקובלת.
5. עם העברת הזכויות בארכיון הסרטים למשרד, יהיה מר נתן אקסלרוד זכאי להעתיק שני סרטונים, שייבחרו על ידו, ולהשתמש בהם למטרותיו הוא ל תשלום דמי תמלוגים למשרד ; כמו כן יהיה מר אהרן אקסלרוד זכאי להע סרטים ולהשתמש בהם כאמור בתשלום 50% מדמי התמלוגים המקובלים.
6. (א) בהסכמים שיערוך המשרד עם לקוחות בקשר לארכיון הסרטים, מתחיי המשרד לכלול סעיף המחייב את הלקוח, וכל מי שבא מכוחו, לציין בכל מקרה של הקרנת קטעים מהארכיב מעבר לעשרים וחמש שניות שהחומר נלקח מארכיון הסרטים של נתן אקסלרוד.
(ב) בלי לגרוע מהאמור לעיל, אם המשרד ימסור ללקוח עותק של ארכי הסרטים כולו, עליו לכלול סעיף בהסכם המחייב את הלקוח לאחסן את הארכיון בנפרד מסרטים אחרים של אותו לקוח.

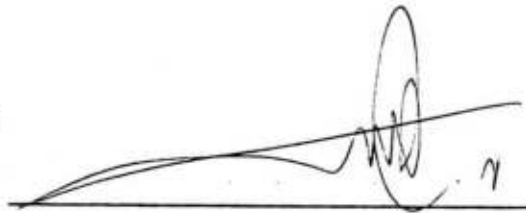
7. בכפוף לאמור לעיל, ישארו שאר הוראות ההסכם המקורי בעינם.

8. הוצאות ביול הסכם זה יחולו על סרטי כרמל והמשרד בחלקים שווים.

ולראיה באו הצדדים על החתום :

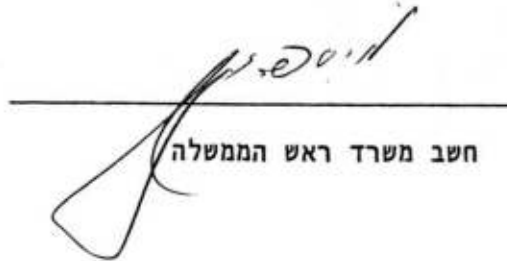
סרטי כרמל בע"מ

המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה

נתן אקסלרוד

חשב משרד ראש הממשלה

לאה אקסלרוד

- (1) "בא היום" - הזכויות להקרנה כסרט שלם בלבד שייכות לסוכנות היהודית
- (2) "אור יהודה" - הזכויות להקרנה כסרט שלם בלבד שייכות למועצה המקומית "אור יהודה"
- (3) "דן וסעדיה" - זכויות ההקרנה כסרט שלם בצרפת (ורק בצרפת) שייכות לחליפי מר פרידריך מצרפת ; ביתר העולם - זכויות סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרט שלם הן 80%
- (4) "עץ או פלסטיין" - זכויות ההקרנה בארץ של הגירסה הראשונה שייכות לפשנל
- (5) "הבו בנות לאילת" - זכויות סרטי כרמל לגבי הקבוצה כסרט שלם הן 52 אחוז
- (6) "35 שנה לחנייה" - זכויות ההקרנה בארץ שייכות למרכז ההסברה
- (7) "כוחנה" - הזכויות להקרנה כסרט שלם בלבד שייכות ל"מועצת הכוחנה"
- (8) "תולדות החעופה" - הזכויות להקרנה בארץ כסרט שלם בלבד שייכות לרשות החעופה
- (9) "אחים ירושלמי" - הזכויות להקרנה כסרט שלם בלבד שייכות לזלמן ירושלמי
- (10) "מעל החורבות" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרט שלם הן 70%
- (11) "ויחי בימי" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרט שלם הן 33.3 אחוז
- (12) "עודד הנודד" - הזכויות של סרטי כרמל לגבי הקרנה כסרט שלם הן 33.3 אחוז
- (13) "מרבד הקסמים" - הזכויות לקטעי הצילום בעדן שייכות לג'וינט בשיעור 50%.

משה
 3-50-3

20.1.98

למחלקת
התכנון והתכנון
1137

38

טופס מעקב והנחיה לטיפול

מס' שוטף: 2026

נתקבל ב-: 11/12/97

יואג
 גלו לטלפן בן אלו. כיתוב אף זלוי.
 בצי הינו כי יש שקום להניח להולך מוסמך.
 "התנסה" מלפני גורן טלפן והגופה לו מוטלג.
 לטלפן
 15.12.97

מאת : אביתר פריזל

אל : שמעון שטיין

מתאריך: 09/12/97

הנדון: אוסף אקסלרוד

הנחיות לטיפול ומעקב

זל
 איפה זה צומח? אטמו אכן באיב
 שבאחנו? יואג.

הנחיה לטיפול:

להעביר ל- :

שלב הטיפול :

למעקב ב- :

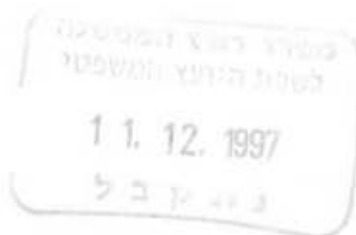
מילות מפתח

הערות

בגמר הטיפול יש להחזיר את הטופס למרכז רישום הדואר

ירושלים, י' בכסלו תשנ"ח
9 בדצמבר 1997

אל: עו"ד שמעון שטיין, היועץ המשפטי, משרד ראש הממשלה

מאת: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה

שלום שמעון,

הנדון: אוסף אקסלרוד

הרהרתי בנושא אחרי שיחתנו האחרונה. כמוך, אני בעד צעד ביניים שיקדם את הנושא, אך ישאיר פתח לפתרונות. אני מציע שאתה (או אני) נשלח מכתב את הסינמטק בו אנו מבטלים את זכותם להשתמש באוסף אקסלרוד שימוש מסחרי, וזאת בתוקף היותנו בעלי זכויות היוצרים.

צעד זה אינו סוגר אופציות ויכריח את הסינמטק להתייחס בצורה עניינית יותר לכל הנושא.

בברכה,

א.ג.ל.

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, כ"א באדר התשנ"ח
19 במרץ 1998

תיק: 18

לכבוד
פרופ' ברכיהו ליפשיץ
האוניברסיטה העברית, ירושלים

סיכום בנושא מכון דיוויס

ביום 19.3.98 התקיימה בלשכה המשפטית במשרד ראש הממשלה, ישיבה בעניין הפרוייקט של מכון דיוויס בהשתתפות: פרופ' ב.ליפשיץ, פרופ' א.פריזל, עו"ד י.מני ומר א.בולשטיין. להלן סיכום הדברים:

1. ההסדר בעניין עריכת ראיונות עם עובדי ציבור ועובדי ציבור לשעבר, שנקבע בהסכם בין האוניברסיטה העברית לבין ארכיון המדינה ואושר על ידי ממשלת ישראל (החלטה מס' 2775 מיום 10.5.92), מוקפא בהסכמת שני הצדדים. החלטת הממשלה הנ"ל - תבוטל על ידי הממשלה.
2. תתבצע חשיפה של החומר, שנאסף במסגרת הפרוייקט. החשיפה תתבצע על ידי כוח אדם, שייבחר, יוכשר ויוודרך על ידי ארכיון המדינה. החשיפה תמומן על ידי האוניברסיטה.
3. על אף האמור בסעיף 12 להסכם בין הצדדים, כנגד המאמצים, שהאוניברסיטה השקיעה בעריכת הראיונות, בפענוחם ובחשיפת החומר, תהיה לאוניברסיטה זכות בלעדית לעשות שימוש בחומר שייחשף (בכפוף למגבלות של סעיף 11 להסכם) - וזאת לתקופה של חמש שנים מיום חשיפת החומר. בתום התקופה האמורה של חמש שנים, תפוג הזכות הבלעדית של האוניברסיטה, והחומר יועבר על ידי ארכיון המדינה לעיון הציבור הרחב.
4. לגבי החומר, שיוחלט לא לחושפו בשלב הזה - כאשר ייחשף בעתיד, הצדדים יפעלו על פי הכללים שנקבעו בסעיפים 2 ו-3 לסיכום זה.
5. ההסדר האמור יאושר על ידי הממשלה.

ב ב ר כ ה

אריאל בולשטיין
מתמחה בלשכה המשפטית

8

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, כ"א באדר התשנ"ח
19 במרץ 1998

תיק: 18

לכבוד
פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

סיכום בנושא מכון דיוויס

ביום 19.3.98 התקיימה בלשכה המשפטית במשרד ראש הממשלה, ישיבה בעניין הפרוייקט של מכון דיוויס בהשתתפות: פרופ' ב.ליפשיץ, פרופ' א.פריזל, עו"ד י.מני ומר א.בולשטיין. להלן סיכום הדברים:

1. ההסדר בעניין עריכת ראיונות עם עובדי ציבור ועובדי ציבור לשעבר, שנקבע בהסכם בין האוניברסיטה העברית לבין ארכיון המדינה ואושר על ידי ממשלת ישראל (החלטה מס' 2775 מיום 10.5.92), מוקפא בהסכמת שני הצדדים. החלטת הממשלה הנ"ל - תבוטל על ידי הממשלה.
2. תתבצע חשיפה של החומר, שנאסף במסגרת הפרוייקט. החשיפה תתבצע על ידי כוח אדם, שייבחר, יוכשר ויוודרך על ידי ארכיון המדינה. החשיפה תמומן על ידי האוניברסיטה.
3. על אף האמור בסעיף 12 להסכם בין הצדדים, כנגד המאמצים, שהאוניברסיטה השקיעה בעריכת הראיונות, בפענוחם ובחשיפת החומר, תהיה לאוניברסיטה זכות בלעדית לעשות שימוש בחומר שייחשף (בכפוף למגבלות של סעיף 11 להסכם) - וזאת לתקופה של חמש שנים מיום חשיפת החומר. בתום התקופה האמורה של חמש שנים, תפוג הזכות הבלעדית של האוניברסיטה, והחומר יועבר על ידי ארכיון המדינה לעיון הציבור הרחב.
4. לגבי החומר, שיוחלט לא לחושפו בשלב הזה - כאשר ייחשף בעתיד, הצדדים יפעלו על פי הכללים שנקבעו בסעיפים 2 ו-3 לסיכום זה.
5. ההסדר האמור יאושר על ידי הממשלה.

ב ב ר כ ה

אריאל בולשטיין
מתמחה בלשכה המשפטית

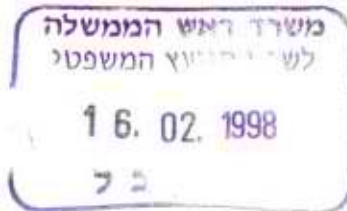
18
תיק ארכיוני מ

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
(ייעוץ)

י"ד שבט, תשנ"ח
10 פברואר, 1998

תיקנו: ארכיונים

לכבוד
פרופ' ברכיהו ליפשיץ
הפקולטה למשפטים
האוניברסיטה העברית הר הצופים
ירושלים 91905

הנדון: פנייתך באשר לחוזה שבין מכון דייויס לגנז המדינה

1. קבלנו פנייתך ובה בקשתך לשנות את תנאי החוזה שנחתם בין מכון דייויס לבין גנז המדינה (באישור הממשלה).
2. מנקודת ראותו של המכון - עומדות בפניו שתי בעיות: האחת היא בקשה לחשיפה מוקדמת, והשניה היא בקשה ל"זכות קדימה" על החומר שייחשף.
הבעיה השניה היא הקשה יותר. בעניין זה משקף החוזה את מדיניותו העקבית של הגנז לגבי פתיחת מידע לכלל הציבור, והוא רוצה לדבוק בה. במקרנו יש לקחת בחשבון גם את ההבטחות שניתנו לאישי הציבור שרואיינו (המתנתי קימעה לחומר ממך בעניין זה, אך נוכח השורה התחתונה לא אשהה את מכתבי זה).

3. לאחרונה קיימתי שיחה עם גנז המדינה בעניין זה. הוא סבור כי פגישה בינך לבינו, בהשתתפות היועץ המשפטי למשרד ראש הממשלה יש בה כדי להועיל על מנת למצוא רעיונות ופתרונות למקרה המיוחד של מכון דייזיס. לפיכך הנך מתבקש לפנות לגנז המדינה ולתאם פגישה כזו.

בברכה,
סיגל קוגוט

סיגל קוגוט, עו"ד
ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה

העתקים:

המשנה ליועץ הממשלה (ייעוץ)

✓ היועץ המשפטי למשרד ראש הממשלה, עו"ד שמעון שטיין - בצירוף חומר

גנז המדינה, פרופ' אביתר פריזל

ירושלים, כ"ה בחשוון תשנ"ח
25 בנובמבר 1997

945

לכבוד
עו"ד סיגל קוגוט
ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום סיגל,

הנדון: מכון דיוויס - הסכמים עם מרואיינים

אני חייב לך תשובה לגבי ההסכמים לעיל. חיפשנו, והדבר היחיד שמצאנו זה המכתב המצורף שכתבתי אל פרופ' משה ארנס.

מכתבי נכתב כשבוע לאחר כניסתי לתפקיד ולכן הניסוח קצת "כבד", אבל העובדות מדוייקות. אני מניח שההסכמים אחרים נחתמו בין האוניברסיטה לבין המרואיינים, אבל אינני יכול להבטיח.

בברכה

א/א'ס
פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

945
א"י / ל"ג / 7" / 9

ירושלים, י"ג בשבט תשנ"ג
4 בפברואר 1993

לכבוד
משה ארנס
כרם הזיתים 2
סביון

פרופ' ארנס הנכבד,

הרשה נא לי למסור לך כמה הבהרות בנוגע לראיון בעל-פה שעומד להיערך אתך.

הראיון ייערך על-ידי מכון דיוויס של האוניברסיטה העברית, שמקיים זה מספר שנים פרוייקט של עריכת ראיונות עם אנשי ציבור ואנשי ציבור לשעבר, לצורך שימור ההיסטוריה של מדינת ישראל. כדי להבטיח את הסודיות של המידע הנמסר על-ידי המראיינים הגיע מכון דיוויס להסדר בכתב עם גנזך המדינה, שאושר על-ידי מחשלת ישראל, הקובע כללים ברורים שנועדו להבטיח את שמירת הסודיות של המידע הנמסר בראיון. עיון בחומר הראיון יהי כפוף לחוק הארכיונים, הקובע תקופת חיסיון של שלושים שנה לחומר מדיני, וחמישים שנה לחומר בטחוני. גם לאחר תום תקופה זו, אין החומר נחשף לציבור, אלא לאחר שעבר בדיקה מדוקדקת ונמצא שחשיפתו אינה פוגעת ביחסי החוץ של ישראל ואינה מסכנת את בטחון המדינה. נוסח ההסדר לפרטיו מצוי בגנזך המדינה ונשמח להעמידם לעיוןך אם תהיה זקוק להבהרות נוספות.

אנו שמחים על ההזדמנות לערוך את הראיון ומודים לך על שיתוף הפעולה.

בברכה,

פרופ' אביתר פריזל
הגנז

העתקים: ד"ר ג. שפר, מכון דיוויס, האוניברסיטה העברית
מר בני עמבל, קצין הבטחון, משרד דה"ח
ד"ר י. פרוינדליך, גנזך המדינה

ירושלים, ג' בחשוון תשנ"ח
3 בנובמבר 1997

945

לכבוד
עו"ד סיגל קוגוט
ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: פניית ברכיהו ליפשיץ מהאוניברסיטה העברית
מכתבך מיום 9 באוקטובר 1997

אתחיל ב"שולי הפניה", סעיף 2 במכתבך: מה שהגנו וסגנו הסכימו לו, הוא שצריך "לחפש פתרון", אולם אינני יכול לקבל את עמדתו של פרופ' ליפשיץ.

קשה לי להבין איך נחתם בזמנו חוזה מעין זה בין האוניברסיטה לבין ארכיון המדינה. הוא מעמיד את הארכיון כשוטר מעל האוניברסיטה, תפקיד שהוא לא רצוי ובלתי אפשרי. נוסף על כך, הנני מתחייחס אל ראיונות בעל-פה לקולא. אדם אומר משהו - אז מה? אין לדבר אותה החשיבות כמו למסמך כתוב וחתימה. ואחרון, עקרון בסיסי בפעולת ארכיון המדינה הוא שחומר שנחשף, נחשף לכולם. יחד עם זאת, הלא ברור שהקלטות אלו שייכות לאוניברסיטה.

מאחר והחוזה קיים, והוא אפילו אושר על-ידי הממשלה, נראה לי שחייבים או לחיות איתו או לבטלו כליל, אבל בשום פנים ואופן לא לתפור טלאים עליו. עמדתי היא, שיש לבטלו או ליתר דיוק להכריז "על סיומו", כדי להמנע מהסברים מיגעים.

באשר לחומר הקיים, יש לחשפו בצורה מסודרת (על חשבון האוניברסיטה), לפי הכללים הנהוגים בארכיון המדינה, וזאת כיוון שנאמר למרואיינים שדבריהם לא יפתחו לציבור ללא חשיפה מצד הארכיון. את החומר שנחשף יש להעמיד לרשות הכלל באמצעות האוניברסיטה. אין ארכיון המדינה יכול לנהוג אחרת לגבי חוזה שהוא לוקח בו חלק. אם זאת, סביר שכמו במקרה של החוקר המורשה, אפשר לקבוע תקופה ידועה - נאמר, עד שנה - שבה החומר שנחשף יעמוד לרשותה הבלעדית של האוניברסיטה.

משלב זה והלאה, אני מציע, כאמור, לסיים את הקשר על-פי החוזה הקיים, והאוניברסיטה תנהג בהתאם לכלליה היא.

בברכה

פרופ' אבנר פריזל
גנז המדינה

מדינת ישראל

משרד המשפטים

מחלקת חקיקה

ח' תשרי, תשנ"ח

9 אוקטובר, 1997

תיקנו: ארכיונים

אל: גזו המדינה

משרד ראש הממשלה, קרית בן גוריון, בנין ג', ירושלים 91919

הנדון: פניית ברכיהו ליפשיץ מהאוניברסיטה העברית ועוד שונות

1. מצ"ב פניה שהגיעתנו לאחרונה, הקשורה לנושא החשיפה בו אנו עוסקים במסגרת החוק החדש: מכון דיוויס שעסק בראיונות של אנשי ציבור, ושההתקשרות איתו היתה במסגרת כללים שגובשו גם בהחלטת ממשלה מבקש לשנות את החלטת הממשלה ולאפשר לחוקריו להנות ראשונים מפרי החשיפה, לפני הציבור הרחב. הנימוק - לולא המכון הפרוייקט כלל לא היה קורם עור וגידים ומגיע, לכן, למכון, להנות גם מהפירות.
2. בשולי הפניה, מציין פרופ' ליפשיץ כי הגזו וסגנו מסכימים לעמדה זו.
3. אבקש את תגובתך.
4. בנושא אחר - קבלתי מכתבך מיום 29.9.97, בנוגע לכינוס בחו"ל אך ללא הנספח המצויין בו.

בברכת שנה טובה

סיגל קוגוט צו"ד

ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)

מחלקת הייעוץ והחקיקה

w:\yeutz\sigaf\archive\davis1.doc

לכבוד
מר מנחם מזוז
פרקליטות המדינה
משרד המשפטים
רח' צאלח א-דין
ירושלים

שלום רב,

הנדון: תיעוד בעל-פה במכון דייויס

בהמשך לשיחתנו הטלפונית מיום 24.9.97, אני מעביר אליך מסמכים רלבנטיים בעניין שבנדון, הנמצאים בידינו.

נדמה לי, שיש חשיבות רבה למפעל התיעוד הזה, המבקש לשמר את הזכרונות של כל אותן פעולות שלא זכו לתיעוד מסודר בשל סיבות שהזמן גרמן. לכאורה, מן הראוי היה גם שמפעל זה יהיה בעל אופי ממלכתי ויהנה מתמיכה ממלכתית.

בין כך ובין כך, ההגינות מחייבת, כך נדמה לנו, שפירותיו המחקריים של מפעל זה יפלו תחילה אל חיקם של האוניברסיטה העברית וחוקריה, הואיל והיא יזמה - ובתום לב - את הפרוייקט והשקיעה בו כספים רבים. לכן, אנו מבקשים לשנות את סעיף 12 (וכן סעיף 8(ד)) להסדר שנחתם בשעתו, ונקבע כהחלטת ממשלה, באופן שתינתן לחוקרי האוניברסיטה העברית זכות ראשונים לעיין בחומר ולהשתמש בו.

אציין, כי החומר כולו נמצא כעת בארכיון המדינה, והאוניברסיטה תשקול להקצות את הסכום הדרוש לחשוף את הראיונות כדי שאפשר יהיה להחליט על עריכת המחקר בחומר שייחשף.

כפי שתראה, עמדה זו היתה מקובלת על הגנז ועל סגנו, אך מן הראוי, כמובן, שלעמדה זו יינתן הלבוש המשפטי הנכון.

אני מודה לך מראש על טיפולך בעניין זה.

בברכת שנה טובה,

ברכיהו ליפשיץ

mzoz

מדינת ישראל
משרד המשפטים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ד' בתמוז התשנ"ב
5 ביולי 1992
תיק מס' 4660

4660

לכבוד
מר גבי שפר
מנהל מכון דוידסון
האוניברסיטה העברית
ירושלים

הנדון: הסדר בענין עריכת ראיונות

1. אני מבקשת להודיעך כי ביום 10.5.92 החליטה הממשלה (החלטה מס' 2775) לאשר את ההסדר המוצע בין גנז המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דוידסון, שבאוניברסיטה העברית בירושלים, בענין עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר.

כן החליטה הממשלה באותה החלטה כי ידיעה שנמסרה במסגרת ההסדר האמור ועל פי תנאיו רואים אותה כידיעה שנמסרה בסמכות כדין לאדם המוסמך לקבלה.

2. רצ"ב העתיק ההסדר הנאוסר.

3. אני מקווה שנוכל כולנו לברך על המוגמר ולהתברך בו.

4. בשל שהייתי תקופה ממושכת מחוץ למשרד נתאחרה הודעה זו ועמד הסליחה.

בברכה,

יהודית קרפ

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

ק/24790

ירושלים, ז' בתמוז תשנ"ב
8 ביולי 1992

945

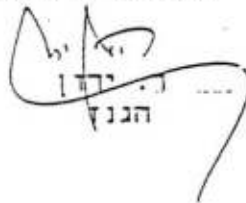
מכבוד
פרופ' נבי שפר
אוניברסיטה העברית
מכון ליחב"ל ע"ש לאונרד דייוויס
בנין טרוחן
רח' הצופים
ירושלים 91905

פרופ' נבי שפר הנכבד,

זוני מתכבד להמציא לך במצורף העתק של החלטת המחשלה אשר אישרה את ההסדר (שגם
העקרו מצורף) בין מכוונכם לבין הגנזך.

נפשו איפוא לנקוט בצעדים המעשיים המתבקשים למימושו של ההסכם.

באיחולי כל טוב

נבי שפר
הגנז

בתקנים: מר א. לישנסקי, המשנה למזכיר המחשלה
מר ב. ענבל, קב"ט משרד ראש המחשלה

מזכירות הממשלה

שמור

הודפס ביום 8.7.92

החלטה מס. 2775 של הממשלה מיום 10.05.92.

ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר
כשימור ההיסטוריה של המדינה.

"2775.

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר את ההסדר המוצע, שהעתקו מצורף (דפים 8-14) בין גנז המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש ליאונרד דיוויס שבאוניברסיטה העברית בירושלים בענין עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר.
- ב. ידיעה שנמסרה במסגרת ההסדר האמור ועל-פי תנאיו רואים אותה כידיעה שנמסרה בסמכות כדין לאדם המוסמך לקבלה."

מדינת ישראל
משרד המשפטים

הסדר בענין

עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר

כ"א

בין ליהסיט בין לאומיים על שם ליאונרד דייוויס שבאוניברסיטת העברית
הירושלים (להלן - המכון) מקיים מזה מספר שנים פרוייקט של עריכת ראיונות
עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, בישראל, לצורך שימור ההיסטוריה של
מדינת ישראל (להלן - הפרוייקט).

הראיונות-מוקלטים ונערכים המליצים מסלילי החקלטות, וזאת כאמצעי לשימור
חומר היסטורי מפי הגורמים שעסקו בעשייה ובייעוץ בעניינים המשמשים נושא
להיסטוריה של מדינת ישראל.

הסדר המפורט להלן נקבע בין המכון לבין גנז המדינה (להלן - הגנז), ואושר
בהחלטת הממשלה (מס'..... מיום.....).

החוראות שבחסדר זה באות לחסדיר את מתן החיתר לקיום תראיונות במסגרת
הפרוייקט והתנאים חקשורים בכך.

חובת המכון, עובדיו והפועלים מטעמו

3. המכון, עובדיו והפועלים מטעמו -

(1) ינחגו על פי הכללים שלהלן בכל הנוגע לראיון עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, להפקדת הומר הראיונות, שמירתו, עיון בו ופרסומו.

(2) ישמרו בסוד את הומר הראיונות, ויראו בחוזת זה חוזת עם המדינה לענין סעיף 118 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

המראיינים

4. ככלל, הסדר זה מאפשר בתנאים הקבועים בו רק את ראיונם של עובדי הציבור לשעבר, ורק אם עברה תקופת של שנתיים מיום פרישתם.

בחקיים נסיבות מיוחדות ומנימוקים מיוחדים יהיה רשאי המכון, באשור הגנז כאמור במיסקה 6 להלן, לראיין עובד ציבור המשמש עדיין בתפקיד או עובד ציבור שטרם הלבו שנתיים ממועד פרישתו. בנסיבות כאלה יתייחס הראיון רק לפעולתו של המראיין בעבר.

בדיקה בטחונות

5. עובדי המכון שיועסקו בעריכת הראיונות, בהקלטתם, בעריכת תמלילים, בהדפסתם ובכל עיסוק אחר הקשור בראיונות, יעברו, לפני תחילת העסקתם, בדיקה בטחונות, כמקובל לגבי עובדים בסיווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה קבע הממונה על הבטחון דמש"ד ראש הממשלה ובאמצעותו. המכון לא יעסיק בפרוייקט עובד שלא אושר לכך על ידי הממונה על הבטחון כאמור.

אישור הגנז

6. (א) מתכוון המכון לקיים ראיון יודיע בכתב לגנז את שמו של המרואיין, תפקידו הנוכחי, תפקידיו בעבר ואת נושאי הראיון.
- (ב) לא יקיים המכון את הראיון אלא לאחר שנתקבל לכך אישורו של הגנז ובתנאים שקבע.
- (ג) הגנז יתן אישורו לקיום הראיון והתנאים לקיום הראיון לאחר קבלת אישור כל הגופים שמן הראוי לשאול דעתם, בין היתר בהתאם לנושאי הראיון והמוסדות הארגוניים שאליהם חשתיך המרואיין.
- (ד) לאחר קיום הראיון יקבע הגנז באישור הגופים האמורים בסעיף קטן (ג) כיצד יסווג חומר הראיון עפ"י תקנות הארכיונים, (עיון בחומר ארכיוני חסופקד בגנז), התשכ"ז-1966, (להלן - תקנות הארכיונים).

7. סירב הגנז לתת אישור התנה אותו בתנאים, או סווגו לפי תקנות הארכיונים, הכל כאמור בסעיף 6, ראשי המכון לערער על קביעותיו בפני ראש הממשלה או מי שהוסמך לכך על ידיו.

חפזת חומר ראיונות

8. (א) בהתאם לסעיפים 4(ב) ו- 5 רישא לחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, (להלן - חוק הארכיונים) יפקיד המכון לצמיתות בגנזך המדינה מיד לאחר ביצוע הראיון את כל הקלטות, התמלילים וכל חומר אחר של הראיון, כרבות העתיקהם (להלן - חומר הראיון), שבוצעו במסגרת הפרוייקט.

(ב) האמור בס"ק (א) לעיל לא יחול, אם המרואיין התנה מראש ובכתב את קיום הראיון באי מסירת חומר הראיון כאמור, או בהשארת העתק מחומר הראיון ברשות המרואיין, וההתנאה אושרה מראש על ידי הגנז, לאחר שקיבל אישור הגופים הנוגעים בדבר כאמור בפסקה 6.

(ג) למען חסר ספק, מובחר כי לא ישארו כל חומר מחומר הראיון בידי המכון או כל אדם, מלבד על פי האמור בפסקת משנה (ב) לעיל.

(ד) גנזך המדינה יחזיר למכון, לפי בקשתו, אחד מתעתיקים של חומר הראיון שהופקדו על ידי המכון, אם וכאשר עיון בחומר יתא מותר לציבור לפי חוראות חוק הארכיונים והתקנות מכוחו.

עיון בחומר ראיונות

9. (א) על עיון בחומר ראיונות שהופקד בגנזך המדינה כאמור בפסקה 8 יחולו חוראות חוק הארכיונים ותקנות הארכיונים בהתאם לסוג שבוע הגנז לפי

סעיף 6 להסכם.

(ב) בחתום להוראת תקנה 7(ב) (4) תחא לעובד! המכון ששמותיהם נמסרו מראש לגנז על ידי הנהלת המכון וחם אושרו מראש על ידי הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה לאחר שעברו בדיקה בטחונית כמקובל לגבי עובדים בסווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה יקבע הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה ובאמצעותו, זכות עיון בחומר שזכות העיון בו מוגבלת. זכות העיון תחית נתונה אך ורק לצורך הקשור בביצוע הפרויקט כאמור בפסקה 1 לעיל.

Handwritten notes:
 10
 10
 10

(ג) רואיין עובד ציבור שפעל או פועל מטעם או בשליחות השב"כ או המוסד - על אף האמור בפסקה א' יועבר העתק מחומר הראיון לנציג מטעם השב"כ או המוסד לפי הענין לצורך בדיקה האם המרואין עמד בתנאי הסדר זה ולצורך סווג חומר הראיון כאמור בסעיף 6(ד) להסדר. לאחר העיון יוחזר אותו העתק חומר הראיון לגנז.

ראח חגנז אגב הפעלת סמכויות לפי סעיף 6 כי בראיון שנתן עובד ציבור אחר נמסרו פרטים הקשורים לשב"כ או למוסד, יועברו חלקי הראיון המאזכרים פרטים אלו, לשב"כ או למוסד לפי הענין לצורך בדיקה וסווג כאמור, ולאחר העיון יוחזר כל חומר הראיון לגנז.

10. המבקש לעיין בחומר הראיונות יתחייב בכתב, קודם לעיון, שלא לפרסם פרטים מחומר הראיון, אלא אם נתקיימו הוראות פסקה 11 להלן; ואם המבקש אינו עובד המכון, התחייב גם לציין בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיון נערך על ידי המכון.

פרסום

11. אין למסור ידיעות מחומר הראיון ואין לפרסם בדרך כלשהי בכתב או בעל פה בשלמות או באופן חלקי, פרטים מחומר הראיון אלא אם העיון בו מותר על פי פסקה 9(א) לעיל, כל פרסום של חומר כאמור בדרך כלשהי, בכתב או בעל פה, בשלמות או באופן חלקי, מותנת בשלושה אלו:

- (1) קבלת אישור הצנזורה הצבאית במקרים הנדרשים;
- (2) קבלת אישור ועדת השרים לענין מתן חיתרים לפרסום על פי תחלית הממשלה שפורסמה בילקוט הפרסומים, התשל"ח, עמ' 1316, במקרים הנדרשים;
- (3) ציון בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיון נערך על ידי המכון.

12. בכפוף לאמור בסעיפים 10 ו-11 ולמגבלות על פי דין רשאי כל אדם לעשות שימוש בחומר הראיונות בכל דרך שנראית לו, ולמכון דייוויס לא תהיה כל טענה לזכות קדימה או לזכות אחרת נגד שמוש כאמור.

13. הממונה על חבטחון במשרד ראש הממשלה אחראי לחכוונת, הנחייה וביקורת של החיבטים הנוגעים לאבטחה על פי הסדר זה.

כל הנוגע להעברת החומר ממכון לגנזך המדינה יעשה, על פי הצורך, בתאום עם קצין חבטחון של האוניברסיטה העברית בירושלים.

תחוקה

14. חוראות פסקאות 8 עד 13 לעיל יחולו גם על כל חומר ראיונות שבוצעו על ידי התכונ לפני אישורו של הסדר זה. הפקדת חומר הראיונות ושמירתו כאמור יבוצעו מיד לאחר אישורו של הסדר זה, על פי נהלים והנחיות שיקבע הגנז.

(202)

ירושלים, ז' באייר תשנ"ז
14 במאי 1997

לכבוד
פרופ' ב"ז קדר
החוג להיסטוריה
האוניברסיטה העברית
ירושלים

פרופ' קדר הנכבד,

הנדון: עיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס

בהמשך לפגישתנו מאתמול ברצוני להבהיר שתנאי העיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס הנס בכפוף להסדר בין מכון דיוויס לארכיון המדינה שאושר כהחלטת ממשלה ב-10,5,1992. על פי הסדר זה העיון והפרסום של חומר הראיונות שהופקד בארכיון המדינה יהיה על פי חוק הארכיונים התשט"ו 1955, ועל פי המפורט בסעיפים 9 - 12 בהסכם.

כדי לחשוף את החומר לעיון יהיה צורך לערוך סריקה שתקבע את סיווג החומר ואת מועד פתיחתו לשימוש מחקרי ולפרסום. עבודת הסריקה של החומר וההחלטה לגבי פתיחתו צריכה להעשות על-ידי אנשי מקצוע מיומנים בעבודה זו. על פי אומדן ראשוני נראה לי שלצורך חשיפת כ-1,500 הראיונות שבוצעו עד כה יהיה צורך בתקציב של כ-150,000 ש"ח, דהיינו 100 ש"ח בממוצע עבור חשיפת כל ראיון. בנוסף לכך יהיה צורך לפענח את אותם הראיונות שלא פוענחו, שמספרם נאמד היום בכ-250 ראיונות. בהנחה שכל ראיון מתפרסם על כ-30 עמודים ושעת פיענוח הקלדה והגהה לכל עמוד עולה כ-13 ש"ח, יהיה צורך בכ-100,000 ש"ח נוספים. זהו אומדן כללי למדי וכדי להגיע לתקצוב מדוייק יותר תצטרכו, אני מניח, לעשות בדיקה משלכם.

באשר להמשך הכנת הראיונות, ברצוני להפנות את תשומת לבכם לסעיפים 3 - 8 ו-13 בהסכם, המחייבים את שיתוף הפעולה בין מכון דיוויס וארכיון המדינה.

אני מקווה שההסדר המוצע כאן יאפשר שימוש מחקרי מיידי בחלק ניכר מהראיונות שבוצעו עד כה ויבטיח את חשיפת כל הראיונות במועד שיקבע, על פי החוק, ובאישור הגנז.

בברכה

ד"ר משה מוסק
הממונה על ארכיון המדינה

העתק: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה
פרופ' אורי ביאלר, דיקן הסטודנטים, האוניברסיטה העברית
פרופ' ברכיהו ליפשיץ, האוניברסיטה העברית
ד"ר יהושע פרוינדליך, ראש תחום תיעוד חשיפה והנצחה, ארכיון המדינה
מר משה אדרי, קב"ט אזור הדרום, משרד ראש הממשלה

Prime Minister's Office
Israel State Archives

משרד ראש הממשלה
ארכיון מדינת ישראל

ירושלים, כ"א בסיון תשנ"ז
26 ביוני 1997

(11 פה 0)

לכבוד
פרופ' ב"ז קידר
אוניברסיטה העברית

פרופ' קידר הנכבד,

שימוש מחקרי בראיונות שבוצעו ע"י מכון דיוויד

בהמשך למכתבי אליך בנדון, ושיחתנו מהבקר, ברצוני להבהיר שארכיון המדינה לא יאפשר עיון
בראיונות שנחשפו אלא בהסכמת מכון דיוויד ובאישורו.

הראיונות שנערכו על ידי מכון דיוויד יחשפו לשימוש מחקרי רק לאחר השיפתם עפ"י תקנות חוק
הארכיונים, תשטו-1955 ובאישור הגנז.

בברכה
ד"ר משה מוסק
ממונה על ארכיון המדינה

העתק: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה

1 (100) 1

1000

- ס ו ד י -

סיכום עבודת המדור למי הקמתו ועד אוגוסט 1995

<u>מס' קלטו</u> <u>שפוענה</u>	<u>מס' קלטות</u> <u>שהוקלטו</u>	<u>נסתיים / לא</u> <u>עיבוד התומר</u>	<u>סיום להתראינו /</u> <u>עדיין מתראינו</u>	<u>המראינו</u>
2	2	נסתיים	סיום	יצחק אבט
2	2	נסתיים	סיום	שאול אביגור
35	35	נסתיים	סיום	יוסף אבידר
6	6	נסתיים	סיום	גרשון אבנר
6	6	נסתיים	סיום	אהוד אבדיאל
14	14	נסתיים	סיום	שלמה אברמוב
3	3	נסתיים	סיום	משה אונא
9	9	נסתיים	סיום	צבי איזקוביץ
33	33	נסתיים	סיום	יוסף איתן
22	22	נסתיים	סיום	יגאל אלוז
1	1	נסתיים	סיום	יוסף אשיצור
1	1	נסתיים	סיום	מנשה אשישר
18	18	נסתיים	סיום	יוהנן בדר
7	7	נסתיים	סיום	משה ביתן
10	10	נסתיים	סיום	יהודה בלום
5	5	נסתיים	סיום	יצחק בן אהרון
8	8	נסתיים	סיום	אפרים בן-ארצי
16	16	נסתיים	סיום	אשר בן-נתן
7	7	נסתיים	סיום	מרדכי בנטוב
3	3	נסתיים	סיום	שלמה גזית
2	2	נסתיים	סיום	דוד הורוביץ
3	3	נסתיים	סיום	דוד הכהן
38	38	נסתיים	סיום	איסר הראט
8	8	נסתיים	סיום	יהושפט הרמבי
24	24	נסתיים	סיום	אברהם הרמן
10	10	נסתיים	סיום	אהרון חרסוניה
4	4	נסתיים	סיום	משה טוב
3	3	נסתיים	סיום	צבי טנא
27	27	נסתיים	סיום	יגאל ידון
4	4	נסתיים	סיום	אהרון ידון
7	7	נסתיים	סיום	דב יוסף
5	5	נסתיים	סיום	מאיר יערי

9	9	נסתיים	סיום	כתריאס כץ	
30	30	נסתיים	סיום	יעקב כרוז	
20	20	נסתיים	סיום	משה כרמל	.35
7	7	נסתיים	סיום	אריה טבבי	
16	16	נסתיים	סיום	נתנאס לודך	
3	3	נסתיים	סיום	רות לפידות	
17	17	נסתיים	סיום	מנחם מילסון	
9	9	נסתיים	סיום	יצחק מינרבי	.40
36	36	נסתיים	סיום	אמאט מיקוניס	
7	7	נסתיים	סיום	מרדכי מקסר	
9	9	נסתיים	סיום	מונית מרדור	
8	8	נסתיים	סיום	יוסף נבו	
13	13	נסתיים	סיום	הנן עינוד	.45
13	13	נסתיים	סיום	התבעם עמיר	
33	33	נסתיים	סיום	מאיר עמית	
9	9	נסתיים	סיום	יהושע פלמוג	
13	13	נסתיים	סיום	יעקוב צור	
5	5	נסתיים	סיום	חיים קדמוג	.50
4	4	נסתיים	סיום	משה קול	
17	17	נסתיים	סיום	הכל קוק	
26	26	נסתיים	סיום	מיכאל קומיי	
21	21	נסתיים	סיום	נפתלי קינן	
5	5	נסתיים	סיום	פנתס רוזן	.55
14	14	נסתיים	סיום	אלימלך דימלס	
14	14	נסתיים	סיום	גדעון רפאל	
9	9	נסתיים	סיום	מישאל שחם	
12	12	נסתיים	סיום	יעקוב שמעוני	
9	9	נסתיים	סיום	יעקב שמשון שפירא	.60
4	4	נסתיים	סיום	שלמה זלמן שרגאי	
9	9	נסתיים	סיום	זאב שרף	
9	9	נסתיים	סיום	שמאט תמיד	

נותרו

לפיטנו

4	4	טרם נסתיים	סיום	מיכאל ארנון	
[11] 18	19	טרם נסתיים	עדיין	<u>אברהם אילון</u>	.65
15	15	טרם נסתיים	סיום	אליהו איכט	
[111] 6	17	טרם נסתיים	עדיין	<u>מרים אשכול</u>	
[11] 0	1	טרם נסתיים	עדיין	<u>משה ארנס</u>	
72	72	נסתיים	עדיין	יוסף בורג	
[222] 13	35	טרם נסתיים	סיום	<u>אלישיב בו-הוריו</u>	.70

1251	0	25	טרם הוחל	עדיין	הנז בל-114
	14	14	טרם נסתים	סיום	מדרכי בד-און
111	0	1	טרם הוחל	עדיין	יצחק בן-ארי
	8	8	טרם נסתים	סיום	מדרכי גור
	44	44	טרם נסתים	סיום	מדרכי גזית .75
161	0	8	טרם הוחל	סיום	אבא 197
1181	31	49	טרם נסתים	סיום	שמחה דיניץ
	11	11	טרם נסתים	סיום	אריה הראש
171	46	53	טרם נסתים	סיום	דענו וויץ
131	0	3	טרם הוחל	סיום	מייאט טונדנו .80
	6	6	טרם נסתים	עדיין	אברהם סמיר
121	11	13	טרם נסתים	עדיין	משה יגור
	17	17	טרם נסתים	סיום	שמואל כץ
1121	5	17	טרם נסתים	סיום	אורי לובדאני
	11	11	טרם נסתים	עדיין	יהודה ספידות .85
111	2	3	טרם נסתים	סיום	עמוס מנור
171	0	7	טרם הוחל	סיום	יעקב מרודור
	19	19	טרם נסתים	סיום	יוחנני מרוז
141	3	7	טרם נסתים	סיום	עוזי נרקיס
1271	17	44	טרם נסתים	סיום	אריה נאור .90
1101	6	15	טרם נסתים	עדיין	יובל נאמן
	4	4	טרם נסתים	סיום	דז אבני סגרה
121	0	2	טרם הוחל	עדיין	עובדיה סופר
1181	39	57	טרם נסתים	סיום	אפרים עברון
	10	10	טרם נסתים	סיום	שעיהו ענוג .95
1301	0	30	טרם הוחל	סיום	לחבת פריאד
121	0	2	טרם הוחל	סיום	חיים צדוק
141	0	4	טרם הוחל	סיום	דוד קמחי
	1	1	טרם נסתים	עדיין (הוקפא)	יצחק רבין
191	15	24	טרם נסתים	סיום	אהרון רמן .100
	5	5	טרם נסתים	סיום	יצחק רפאל
	5	5	טרם נסתים	סיום	ויקטור שם-טוב .105

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה
(ייעוץ)

י"ד שבט, תשנ"ח
10 פברואר, 1998

תיקנו: ארכיונים

לכבוד
פרופ' ברכיהו ליפשיץ
הפקולטה למשפטים
האוניברסיטה העברית הר הצופים
ירושלים 91905

הנדון: פנייתך באשר לחוזה שבין מכון דייוויס לגנז המדינה

1. קבלנו פנייתך ובה בקשתך לשנות את תנאי החוזה שנחתם בין מכון דייוויס לבין גנז המדינה (באישור הממשלה).

2. מנקודת ראותו של המכון - עומדות בפניו שתי בעיות: האחת היא בקשה לחשיפה מוקדמת, והשניה היא בקשה ל"זכות קדימה" על החומר שייחשף.

הבעיה השניה היא הקשה יותר. בעניין זה משקף החוזה את מדיניותו העקבית של הגנז לגבי פתיחת מידע לכלל הציבור, והוא רוצה לדבוק בה. במקרנו יש לקחת בחשבון גם את ההבטחות שניתנו לאישי הציבור שרואיינו (המתנתי קימעה לחומר ממך בעניין זה, אך נוכח השורה התחתונה לא אשהה את מכתבי זה).

3. לאחרונה קיימתי שיחה עם גנז המדינה בעניין זה. הוא סבור כי פגישה בינך לבינו, בהשתתפות היועץ המשפטי למשרד ראש הממשלה יש בה כדי להועיל על מנת למצוא רעיונות ופתרונות למקרה המיוחד של מכון דווייס. לפיכך הנך מתבקש לפנות לגנז המדינה ולתאם פגישה כזו.

בברכה,
פ"ו

סיגל קוגוט, עו"ד

ממונה (בפועל) (יועץ וחקיקה)

מחלקת הייעוץ והחקיקה

העתקים:

המשנה ליועץ הממשלה (ייעוץ)

היועץ המשפטי למשרד ראש הממשלה, עו"ד שמעון שטיין - בצירוף חומר

✓ גנז המדינה, פרופ' אביתר פריזל

ירושלים, כ"ה בחשוון תשנ"ח
25 בנובמבר 1997

945

לכבוד
עו"ד סיגל קוגוט
ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום סיגל,

הנדון: מכון דיוויס - הסכמים עם מרואיינים

אני חייב לך תשובה לגבי ההסכמים לעיל. חיפשנו, והדבר היחיד שמצאנו זה המכתב המצורף שכתבתי אל פרופ' משה ארנס.

מכתבי נכתב כשבוע לאחר כניסתי לתפקיד ולכן הניסוח קצת "כבד", אבל העובדות מדוייקות. אני מניח שההסכמים אחרים נחתמו בין האוניברסיטה לבין המרואיינים, אבל אינני יכול להבטיח.

בברכה

פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

945
א"י (מכין ל"ו) 5-11-93

ירושלים, י"ג בשבט תשנ"ג
4 בפברואר 1993

לכבוד
משה ארנס
כרם הזיתים 2
סביון

פרופ' ארנס הנכבד,

הרשה נא לי לחסור לך כמה הבהרות בנוגע לראיון בעל-פה שעומד להיערך אתך.

הראיון ייערך על-ידי מכון דיוויס של האוניברסיטה העברית, שמקיים זה מספר שנים פרויקט של עריכת ראיונות עם אנשי ציבור ואנשי ציבור לשעבר, לצורך שימור ההיסטוריה של מדינת ישראל. כדי להבטיח את הסודיות של המידע הנמסר על-ידי המראיינים הגיע מכון דיוויס להסדר בכתב עם גנזך המדינה, שאושר על-ידי מחשלת ישראל, הקובע כללים ברורים שנועדו להבטיח את שמירת הסודיות של המידע הנמסר בראיון. עיון בחומר הראיון יהי כפוף לחוק הארכיונים, הקובע תקופת חיסיון של שלושים שנה לחומר מדיני, וחמישים שנה לחומר בטחוני. גם לאחר תום תקופה זו, אין החומר נחשף לציבור, אלא לאחר שעבר בדיקה מדוקדקת ונמצא שחשיפתו אינה פוגעת ביחסי החוץ של ישראל ואינה מסכנת את בטחון המדינה. נוסח ההסדר לפרטיו מצוי בגנזך המדינה ונשמח להעמידם לעיונך אם תהיה זקוק להבהרות נוספות.

אנו שמחים על ההזדמנות לערוך את הראיון ומודים לך על שיתוף הפעולה.

בברכה,

פרופ' אביהר פריזל
הגנז

העתקים: ד"ר ג. שפר, מכון דיוויס, האוניברסיטה העברית
מר בני עמבל, קצין הבטחון, משרד רה"מ
ד"ר י. פרוינדליך, גנזך המדינה

ירושלים, ג' בחשוון תשנ"ח
3 בנובמבר 1997

945

לכבוד
עו"ד סיגל קוגוט
ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: פניית ברכיהו ליפשיץ מהאוניברסיטה העברית
מכתבך מיום 9 באוקטובר 1997

אתחיל ב"שולי הפניה", סעיף 2 במכתבך: מה שהגנזי וסגננו הסכימו לו, הוא שצריך "לחפש פתרון", אולם אינני יכול לקבל את עמדתו של פרופ' ליפשיץ.

קשה לי להבין איך נחתם בזמנו חוזה מעין זה בין האוניברסיטה לבין ארכיון המדינה. הוא מעמיד את הארכיון כשוטר מעל האוניברסיטה, תפקיד שהוא לא רצוי ובלתי אפשרי. נוסף על כך, הנני מתחייח אל ראיונות בעל-פה לקולא. אדם אומר משהו - אז מה? אין לדבר אותה החשיבות כמו למסמך כתוב וחתום. ואחרון, עקרון בסיסי בפעולת ארכיון המדינה הוא שחומר שנחשף, נחשף לכולם. יחד עם זאת, הלא ברור שהקלטות אלו שייכות לאוניברסיטה.

מאחר והחוזה קיים, והוא אפילו אושר על-ידי הממשלה, נראה לי שחייבים או לחיות איתו או לבטלו כליל, אבל בשום פנים ואופן לא לתפור טלאים עליו. עמדתי היא, שיש לבטלו או ליתר דיוק להכריז "על סיומו", כדי להמנע מהסברים מיגיעים.

באשר לחומר הקיים, יש לחשפו בצורה מסודרת (על חשבון האוניברסיטה), לפי הכללים הנהוגים בארכיון המדינה, וזאת כיוון שנאמר למרואיינים שדבריהם לא יפתחו לציבור ללא חשיפה מצד הארכיון. את החומר שנחשף יש להעמיד לרשות הכלל באמצעות האוניברסיטה. אין ארכיון המדינה יכול לנהוג אחרת לגבי חוזה שהוא לוקח בו חלק. אם זאת, סביר שכמו במקרה של החוקר המורשה, אפשר לקבוע תקופה ידועה - נאמר, עד שנה - שבה החומר שנחשף יעמוד לרשותה הבלעדית של האוניברסיטה.

משלב זה והלאה, אני מציע, כאמור, לסיים את הקשר על-פי החוזה הקיים, והאוניברסיטה תנהג בהתאם לכלליה היא.

בברכה

פרופ' אביתר פריזל
גנז המדינה

מדינת ישראל

משרד המשפטים

מחלקת חקיקה

ח' תשרי, תשנ"ח
9 אוקטובר, 1997

תיקנו: ארכיונים

מדינת ארכיון
20-10-1997
ל
ל

אל: גנז המדינה ✓

משרד ראש הממשלה, קרית בן גוריון, בנין ג', ירושלים 91919

הנדון: פניית ברכיהו ליפשיץ מהאוניברסיטה העברית ועוד שונות

1. מצ"ב פניה שהגיעתנו לאחרונה, הקשורה לנושא החשיפה בו אנו עוסקים במסגרת החוק החדש: מכון דיוויס שעסק בראיונות של אנשי ציבור, ושהתקשרות איתו היתה במסגרת כללים שגובשו גם בהחלטת ממשלה מבקש לשנות את החלטת הממשלה ולאפשר לחוקריו להנות ראשונים מפרי החשיפה, לפני הציבור הרחב. הנימוק - לולא המכון הפרוייקט כלל לא היה קורם עור וגידים ומגיע, לכן, למכון, להנות גם מהפירות.

2. בשולי הפניה, מצייין פרופ' ליפשיץ כי הגנו וסגנו מסכימים לעמדה זו.

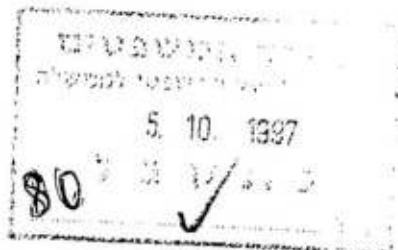
3. אבקש את תגובתך.

4. בנושא אחר - קבלתי מכתבך מיום 29.9.97, בנוגע לכינוס בחו"ל אך ללא הנספח המצויין בו.

בברכת שנה טובה

סיגל קוג'ט, עו"ד

ממונה (בפועל) (ייעוץ וחקיקה)
מחלקת הייעוץ והחקיקה

לכבוד
מר מנחם מזוז
פרקליטות המדינה
משרד המשפטים
רח' צאלח א-דין
ירושלים

שלום רב,

הנדון: תיעוד בעל-פה במכון דייויס

בהמשך לשיחתנו הטלפונית מיום 24.9.97, אני מעביר אליך מסמכים רלבנטיים בעניין שבנדון, הנמצאים בידינו.

נדמה לי, שיש חשיבות רבה למפעל התיעוד הזה, המבקש לשמר את הזכרונות של כל אותן פעולות שלא זכו לתיעוד מסודר בשל סיבות שהזמן גרמן. לכאורה, מן הראוי היה גם שמפעל זה יהיה בעל אופי ממלכתי ויהנה מתמיכה ממלכתית.

בין כך ובין כך, ההגינות מחייבת, כך נדמה לנו, שפירותיו המחקריים של מפעל זה יפלו תחילה אל חיקם של האוניברסיטה העברית וחוקריה, הואיל והיא יזמה - ובתום לב - את הפרוייקט והשקיעה בו כספים רבים. לכן, אנו מבקשים לשנות את סעיף 12 (וכן סעיף 8(d)) להסדר שנחתם בשעתו, ונקבע כהחלטת ממשלה, באופן שתיתן לחוקרי האוניברסיטה העברית זכות ראשוניים לעיין בחומר ולהשתמש בו.

אציין, כי החומר כולו נמצא כעת בארכיון המדינה, והאוניברסיטה תשקול להקצות את הסכום הדרוש לחשוף את הראיונות כדי שאפשר יהיה להחליט על עריכת המחקר בחומר שייחשף.

כפי שתראה, עמדה זו היתה מקובלת על הגנז ועל סגנו, אך מן הראוי, כמובן, שלעמדה זו יינתן הלבוש המשפטי הנכון.

אני מודה לך מראש על טיפולך בעניין זה.

בברכת שנה טובה,

ברכיהו ליפשיץ

mzoz

מדינת ישראל
משרד המשפטים

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

ד' בתמוז התשנ"ב
5 ביולי 1992
תיק מס' 4660

4 ס 2 א

לכבוד
מר גבי שפר
מנהל מכון דוויס
האוניברסיטה העברית
ירושלים

הנדון: הסדר בענין עריכת ראיונות

1. אני מבקשת להודיעך כי ביום 10.5.92 החליטה הממשלה (החלטה מס' 2775) לאשר את ההסדר המוצע בין גנז המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דויס, שבאוניברסיטה העברית בירושלים, בענין עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר.

כן החליטה הממשלה באותה החלטה כי ידיעה שנמסרה במסגרת ההסדר האמור ועל פי תנאיו רואים אותה כידיעה שנמסרה בסמכות כדין לאדם המוסמך לקבלה.

2. רצ"ב העתק ההסדר המאושר.

3. אני מקוה שנוכל כולנו לברך על המוגמר ולהתברך בו.

4. בשל שהייתי תקופה ממושכת מחוץ למשרד נתאחרה הודעה זו ועמד הסליחה.

ב ב ר כ ה,

יהודית קרפ

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה

העתק: היועץ המשפטי לממשלה

24790/ק

ירושלים, ז' בתמוז תשנ"ב
8 ביולי 1992

945

יכבוד
פרופ' גבי שפר
אוניברסיטה העברית
מכון ליחב"ל ע"ש לאונרד דייוויס
נין טרומן
ד הצופים
ירושלים 91905

פרופ' גבי שפר הנכבד,

ונני מתכבד להמציא לך בחצורף העתק של החלטת המחשלה אשר אישרה את ההסדר (שגם
העקרו חצורף) בין חכונכם לבין הגנזך.

פשר איפוא לנקוט בצעדים המעשיים המתבקשים לחימושו של ההסכם.

באיחולי כל טוב

ד. ירון
הגנז

עתיקים: חר א. לישנסקי, תחשנה לחזכיר המחשלה
חר ב. ענבל, קב"ט חשרד ראש המחשלה

מזכירות הממשלה

שמור

הודפס ביום 8.7.92

החלטה מס. 2775 של הממשלה מיום 10.05.92.

ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר
לשימור ההיסטוריה של המדינה.

"2775.

מ ח ל י ט י מ :

א. לאשר את ההסדר המוצע, שהעתקו מצורף (דפים 8-14) בין גנז המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש ליאונרד דיוויס שבאוניברסיטה העברית בירושלים בענין עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר.

ב. ידיעה שנמסרה במסגרת ההסדר האמור ועל-פי תנאיו רואים אותה כידיעה שנמסרה בסמכות כדין לאדם המוסמך לקבלה."

Prime Minister's Office
Israel State Archives

משרד ראש הממשלה
ארכיון מדינת ישראל

ירושלים, כ"א בסיון תשנ"ז
26 ביוני 1997

(ספ"ה 11)

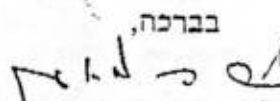
לכבוד
פרופ' ב"ז קידר
אוניברסיטת העברית

פרופ' קידר הנכבד,

שימוש מחקרי בדאיונות שבוצעו ע"י מכון דיוויס

בהמשך למכתבי אליך בנדון, ושיחתנו מהבקר, ברצוני להבהיר שארכיון המדינה לא יאפשר עיון
בראיונות שנחשפו אלא בהסכמת מכון דיוויס ובאישורו.

הראיונות שנערכו על ידי מכון דיוויס יחשפו לשימוש מחקרי רק לאחר חשיפתם עפ"י תקנות חוק
הארכיונים, תשטו-1955 ובאישור הגנז.

בברכה,

ד"ר משה מוסק
ממונה על ארכיון המדינה

העתק: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה

29.6.1997

לכבוד
פרופ' ב"ז קידר
האוניברסיטה העברית

שלום בני,

מצורף סיכום שיחתנו. אני מקווה שהרישום מקובל עליך.

בברכה

א.א.ג.
פרופ' אביתר פריזל

זכרון דברים משיחה בין פרופ' בנימין ז. קידר (האוניברסיטה העברית)
לבין פרופ' אביתר פריזל (גנז המדינה), ב-26.6.1997

השיחה נסבה על עתידו של אוסף ההקלטות (תיעוד בעל-פה) שנעשו על-ידי מכון דיוויס של האוניברסיטה העברית ונשמר בארכיון המדינה, זאת על-פי ההסכם בין האוניברסיטה לבין הארכיון שאושר כהחלטת ממשלה ב-10.5.92.

סוכם שהקשר בין האוניברסיטה לבין הארכיון יתנהל על-פי המפורט במכתבו של ד"ר משה מוסק (ארכיון המדינה) אל פרופ' קידר מן ה-14.5.1997, וה-26.6.1997. (העתקים מצורפים).

פרופ' קידר מסר שאין כרגע כוונה להמשיך במפעל התיעוד בעל-פה של מכון דיוויס ושמדובר בהסדרים לגבי החומר הקיים.

פרופ' קידר ופרופ' פריזל הסכימו שאם יוחלט לחדש את מפעל התיעוד בעל-פה של מכון דיוויס יהיה צורך לנסח הסכם חדש בין האוניברסיטה לבין הארכיון - זאת במקרה שארכיון המדינה יהיה בכלל מעורב בפעילות חדשה זו של מכון דיוויס.

רשם: אביתר פריזל

ירושלים, ז' באייר תשנ"ז
14 במאי 1997

לכבוד
פרופ' ב"ז קדר
החוג להיסטוריה
האוניברסיטה העברית
ירושלים

פרופ' קדר הנכבד,

הנדון: עיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס

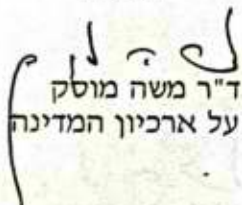
בהמשך לפגישתנו מאתמול ברצוני להבהיר שתנאי העיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס הנם בכפוף להסדר בין מכון דיוויס לארכיון המדינה שאושר כהחלטת ממשלה ב-10,5,1992. על פי הסדר זה העיון והפרסום של חומר הראיונות שהופקד בארכיון המדינה יהיה על פי חוק הארכיונים התשט"ו 1955, ועל פי המפורט בסעיפים 9 - 12 בהסכם.

כדי לחשוף את החומר לעיון יהיה צורך לערוך סריקה שתקבע את סיווג החומר ואת מועד פתיחתו לשימוש מחקרי ולפרסום. עבודת הסריקה של החומר וההחלטה לגבי פתיחתו צריכה להעשות על-ידי אנשי מקצוע מיומנים בעבודה זו. על פי אומדן ראשוני נראה לי שלצורך חשיפת כ-1,500 הראיונות שבוצעו עד כה יהיה צורך בתקציב של כ-150,000 ש"ח, דהיינו 100 ש"ח בממוצע עבור חשיפת כל ראיון. בנוסף לכך יהיה צורך לפענח את אותם הראיונות שלא פוענחו, שמספרם נאמד היום בכ-250 ראיונות. בהנחה שכל ראיון מתפרסם על כ-30 עמודים ושעת פיענוח הקלדה והגהה לכל עמוד עולה כ-13 ש"ח, יהיה צורך בכ-100,000 ש"ח נוספים. זהו אומדן כללי למדי וכדי להגיע לתקצוב מדוייק יותר תצטרכו, אני מניח, לעשות בדיקה משלכם.

באשר להמשך הכנת הראיונות, ברצוני להפנות את תשומת לבכם לסעיפים 3 - 8 ו-13 בהסכם, המחייבים את שיתוף הפעולה בין מכון דיוויס וארכיון המדינה.

אני מקווה שההסדר המוצע כאן יאפשר שימוש מחקרי מיידי בחלק ניכר מהראיונות שבוצעו עד כה ויבטיח את חשיפת כל הראיונות במועד שיקבע, על פי החוק, ובאישור הגנז.

בברכה

ד"ר משה מוסק
הממונה על ארכיון המדינה

העתק: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה
פרופ' אורי ביאלר, דיקן הסטודנטים, האוניברסיטה העברית
פרופ' ברכיהו ליפשיץ, האוניברסיטה העברית
ד"ר יהושע פרוינדליך, ראש תחום תיעוד חשיפה והנצחה, ארכיון המדינה
מר משה אדרי, קב"ט אזור הדרום, משרד ראש הממשלה

15/1

משרד ראש הממשלה
חיועץ המשפטי

מדינת ישראל	5
ארכיון המדינה	5
1996-05-9	

ירושלים, כ"ו באייר התשנ"ו
15 במאי 1996

תיק: 4(א)

אל: ד"ר משה מוסק, הממונה על ארכיון המדינה

הנדון: מכון דיוויס

סמך: פקס מיום 12.5.96

1. נתבקשתי על ידך, בפנייתך שבסמך, לבחון את מהותו של ההסדר בין ארכיון המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש לאונרד דיוויס, של האוניברסיטה העברית (להלן, "המכון"), בהקשר של חילופי המכתבים שהיו לאחרונה בינד לבין ה"ה ד"ר ששון סופר, מנהל המכון.

2. למיטב הבנתי, המצב העובדתי הינו כדלקמן:

א. בארכיון המדינה קיים חדר המכיל קלטות, תמלילים וחומר אחר הקשור בראיונות שנערכו עם עובדי ציבור ישראלים בהווה ובעבר (להלן, "החומר"). הראיונות נערכו במסגרת פרויקט של המכון ובכפוף להסדר מפורט בענין זה, שנערך ע"י משרד המשפטים ואושר בהחלטת הממשלה מס' 2775 מיום 10.5.92 (להלן, "ההסדר").

ב. החדר האמור סגור על מנעול ובריה והמפתח מצוי בידיו של ד"ר סופר, מנהל המכון.

ג. בעקבות פניה של הסוכנות היהודית ומר שמחה דיניץ, פנה ארכיון המדינה, באמצעותך, במרץ השנה אל ד"ר סופר בבקשה להוציא חלק מן החומר שבחדר הסגור, על מנת להעבירו למר דיניץ לצורך עיון. ד"ר סופר סרב לתת את החומר המבוקש או אף מפתח לחדר.

ד. עקב סירובו, ועל פי עצת הממונה על הבטחון במשרד, הודעת, במכתב מיום 9.5.96, לד"ר סופר כי יש בדעתך להחליף את מנעול החדר האמור. בתגובה איים ד"ר סופר לפנות למשטרה ולמבקרת המדינה בטענה שהמדובר בעבירה מנהלית ופלילית כאחד (מכתב מיום 12.5.96).

3. השאלות הטעונות בירור הן שתיים:

א. מהן זכויות ו/או סמכויות המכון לגבי -

(1) החדר הסגור בארכיון המדינה.

משרד ראש הממשלה היועץ המשפטי

(2) החומר המצוי בחדר.

ב. מהן סמכויות ארכיון המדינה לגבי האמור לעיל.

4. השימוש בחדר

א. הפכתי והפכתי עת ארוכה בהסדר, קראתי בשקידה את סעיפיו השונים וזכר להעמדת חדר במבנה ארכיון המדינה לרשות המכון - לא מצאתי. למיטב ידיעתי, ענין השימוש בחדר על ידי המכון איננו מעוגן בשום מסמך כתוב. מכוח מה מתיימר ד"ר סופר למנוע את כניסתם של עובדי ארכיון המדינה לחדר שהוא חלק ממבנה ארכיון המדינה - זאת סתם החוקר הנכבד ולא פירש במכתבו הנזכר לעיל.

ב. מאידך, לארכיון המדינה, שהוא המחזיק כדין במבנה, שמורה לכל הפחות הזכות להיכנס לחדר בכל עת סבירה על מנת לעמוד על מצבו ועל טיב אחזקתו, תהייה זכויותיו של המכון בחדר, אם בכלל, אשר תהייה.

5. החומר

בהסדר, ישנם שלושה מקרים בהם מוקנות למכון דיוויס זכויות ו/או סמכויות לגבי החומר:

א. כאשר המרואיין התנה, מראש ובכתב, שהחומר הקשור בראיון עמו לא יופקד בארכיון המדינה אלא יישאר בידי המכון ו/או המרואיין והתנאה זו אושרה בידי הגנז' לאחר שקיבל את אישור הגופים הנוגעים בדבר (ס' 8(ב) להסדר).

ב. כאשר החומר פתוח לעיון הציבור לפי חוק הארכיונים והתקנות, זכאי המכון לקבל בחזרה מארכיון המדינה העתק אחד מן החומר (סעיף 8(ד) להסדר).

ג. לעובדים מורשים של המכון תהא זכות עיון בחומר שזכות העיון בו מוגבלת, אך ורק לצורך הקשור בביצוע הפרויקט (סעיף 9(ב) להסדר).

בהסדר אין זכר לזכויות או לסמכויות אחרות, כביכול, שמכותן מתיימר ד"ר סופר למנוע מעובדי ארכיון המדינה גישה לחומר.

6. אין כל בסיס לדרישתו של ד"ר סופר לעשיית הסכם "אשר יבטיח זכויות היוצרים של האוניברסיטה ואי - עקיפת אישורו של המכון לשימוש בחומר". אדרבה, הסכם כזה, אם יעשה, יעמוד בסתירה להסדר, שאושר כאמור בהחלטת ממשלה, ויעמוד בסתירה לחוק הארכיונים באשר יתיימר להגביל את סמכויותיו הסטטוטוריות של הגנז'. הסכם כזה עשוי להיות נוגד את תקנת הציבור, בלתי חוקי ועל כן - בטל.

משרד ראש הממשלה היועץ המשפטי

7. מנגד, כולל ההסדר שורה של הנחיות הקובעות את סמכויות ארכיון המדינה לגבי החומר:
- א. עצם קיום כל ראיון מותנה באישור הגנז' וכפוף להתניותיו (סעיף 6 להסדר).
 - ב. על המכון חלה חובת הפקדה של החומר בארכיון המדינה מייד לאחר ביצוע כל ראיון (סעיף 8(א) להסדר).
 - ג. על החומר שהופקד בארכיון המדינה יחולו הוראות חוק הארכיונים והתקנות שהוצאו מכוחו (סעיף 9(א) להסדר), בין השאר, מבטיחה הנחיה זה את זכות העיון של הציבור בחומר, בכפוף לחוק ולתקנות.
 - ד. גם על חומר שנוצר לפני אישור ההסדר יחולו התנאים הנ"ל, "על פי נהלים והנחיות שיקבע הגנז'" (סעיף 14 להסדר).
8. לסיכום - הד"ר ששון סופר איננו זכאי או מוסמך להגביל את הגנז' וארכיון המדינה, או למנוע מהם לפעול במסגרת סמכותם על פי חוק הארכיונים, התקנות וההסדר, לגבי החומר שהופקד בארכיון המדינה. כמו כן, אין הד"ר סופר רשאי למנוע את כניסת עובדי הארכיון לחדר בו נמצא החומר.
9. יצוין כי אם יוסיף הד"ר סופר לפעול בצורה שאיננו זכאי או מוסמך לפעול בה, כאמור, הריהו נוטל בכך על עצמו אחריות לתוצאות הטבעיות של מעשיו, לרבות אחריות לכל נזק שיגרם כתוצאה מהם לחדר ו/או לחומר שבו.

ב ב ר כ ה

שחר הכספי
מתמחה

העתק: הגנז'
מר עמירם אלול - הממונה על הבטחון במשרד ראה"מ

מדינת ישראל
משרד המשפטים

חסדר בענין

עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר

אז

וון ליהסיט בין לאומיים על שם ליאונרד דייוויס שבאוניברסיטה העברית
ירושלים (לחלן - המכון) מקיים מזה מספר שנים פרוייקט של עריכת ראיונות
עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, בישראל, לצורך שימור ההיסטוריה של
מדינת ישראל (לחלן - הפרוייקט).

הראיונות-מוקלטים ונערכים המלילים מסלילי החקלטות, וזאת כאמצעי לשימור
חומר היסטורי מפי הגורמים שעסקו בעשייה ובייעוץ בעניינים המשמשים נושא
להיסטוריה של מדינת ישראל.

החסדר המפורט לחלן נקבע בין המכון לבין גנז המדינה (לחלן - חגנז), ואושר
בהחלטת הממשלה (מס'..... מיום.....).

החוראות שבהסדר זה באות לחסדיר את מתן החיתר לקיום תראיונות במסגרת
הפרוייקט והתנאים חקשורים בכך.

3. המכון, עובדיו והפועלים מטעמו -

(1) ינחגו על פי הכללים שלהלן בכל הנוגע לריאיון עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, להפקדת חומר הראיונות, שמירתו, עיון בו ופרסומו.

(2) ישמרו בסוד את חומר הראיונות, ויראו בחוזה זה חוזה עם המדינה לענין חייף 118 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

המראיינים

4. ככלל, הסדר זה מאפשר בתנאים הקבועים בו רק את ראיונם של עובדי הציבור לשעבר, ורק אם עברה תקופה של שנתיים מיום פרישתם.

בחקיים נסיבות מיוחדות ומלימוקים מיוחדים יהיה רשאי המכון, באשור הגנז כאמור בפסקה 6 להלן, לראיון עובד ציבור המשמש עדיין בתפקיד או עובד ציבור שטרם חלפו שנתיים ממועד פרישתו. בנסיבות כאלה יתייחס הראיון רק לפעולתו של המראיין בעבר.

בדיקה בטחונית

5. עובדי המכון שיועסקו בעריכת הראיונות, בהקלטתם, בעריכת תמליליהם, בהדפסתם ובכל עיסוק אחר הקשור בראיונות, יעברו, לפני תחילת העסקתם, בדיקה בטחונית, כמקובל לגבי עובדים בסיווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה קבע הממונה על הבטחון כמש"ד ראש הממשלה ובאמצעותו. המכון לא יעסיק בפרוייקט עובד שלא אושר לכך על ידי הממונה על הבטחון כאמור.

אישור הגנז

6. (א) מתכוון המכון לקיים ראיון יודיע בכתב לגנז את שמו של המרואיין, תפקידו הנוכחי, תפקידיו בעבר ואת נושאי הראיון.
- (ב) לא יקיים המכון את הראיון אלא לאחר שנתקבל לכך אישורו של הגנז ובתנאים שקבע.
- (ג) הגנז יתן אישורו לקיום הראיון והתנאים לקיום הראיון לאחר קבלת אישור כל הגופים שמן הראוי לשאול דעתם, בין היתר בהתאם לנושאי הראיון והמוסדות הארגוניים שאליהם חשתיך המרואיין.
- (ד) לאחר קיום הראיון יקבע הגנז באישור הגופים האמורים בסעיף קטן (ג) כיצד יסווג חומר הראיון עפ"י תקנות הארכיונים, (עיון בחומר ארכיוני חמופקר בגנז), התשכ"ז-1966, (להלן - תקנות הארכיונים).

7. סירב הגנז לתת אישור התנה אותו בתנאים, או סווגו לפי תקנות הארכיונים, הכל כאמור בסעיף 6, רשאי המכון לערער על קביעותיו בפני ראש הממשלה או מי שהוסמך לכך על ידיו.

חפמדת חומר ראיונות

8. (א) בהתאם לסעיפים 4(ב) ו- 5 רישא לחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, (להלן - חוק הארכיונים) יפקיד המכון לצמיתות בגנזך המדינה מיד לאחר ביצוע הראיון את כל הקלטות, התמליכים וכל חומר אחר של הראיון, דרכות העתקים (להלן - חומר תראיון), שבוצעו במסגרת הפרוייקט.

(ב) האמור בס"ק (א) לעיל לא יחול, אם המרואיין התנח מראש ובכתב את קיום הראיון באי מסירת חומר הראיון כאמור, או בהשאת העתק מחומר הראיון ברשות המרואיין, וההתנאח אושרת מראש על ידי הגנז, לאחר שקיבל אישור הגופים הנוגעים בדבר כאמור בפיסקה 6.

(ג) למען חסר ספק, מובחר כי לא ישארו כל חומר מחומר הראיון בידי המכון או כל אדם, מלבד על פי האמור בפיסקת משנה (ב) לעיל.

(ד) גנזך המדינה יחזיר למכון, לפי בקשתו, אחד מהעתקים של חומר הראיון שהופקדו על ידי המכון, אם וכאשר עיון בחומר יתא מותר לציבור לפי חוראות חוק הארכיונים והתקנות מכוחו.

עיון בחומר ראיונות

9. (א) על עיון בחומר ראיונות שחופקד בגנזך המדינה כאמור בפיסקת 8 יחולו חוראות חוק הארכיונים ותקנות הארכיונים בהתאם לסווג שקבע הגנז לפי

סעיף 6 להסכם.

(ב) בחתום לחוראת תקנת 7(ב) (4) תחא לעובד! המכון ששמותיכם נמסרו מראש לגנז על ידי הנהלת המכון וחם אושרו מראש על ידי הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה לאתר שעברו בדיקה בטחונית כמקובל לגבי עובדים בסווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה יקבע הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה ובאמצעותו, זכות עיון בחומר שזכות העיון בו מוגבלת. זכות העיון תחית נתונה אך ורק לצורך הקשור בביצוע הפרויקט כאמור בפיסקה 1 לעיל.

Handwritten notes:
 סעיף 6
 להסכם

(ג) רואיין עובד ציבור שפעל או פועל מטעם או בשליחות השב"כ או המוסד - על אף האמור בפסקה א' יועבר העתק מחומר הראיון לנציג מטעם השב"כ או המוסד לפי העניין לצורך בדיקה האם המראיון עמד בתנאי הסדר זה ולצורך סווג חומר הראיון כאמור בסעיף 6(ד) להסדר. לאתר העיון יוחזר אותו העתק חומר הראיון לגנז.

ראת הגנז אגב הפעלת סמכויות לפי סעיף 6 כי בראיון שנתן עובד ציבור את נמסרו פרטים הקשורים לשב"כ או למוסד, יועברו חלקי הראיון המאזכרים פרטים אלו, לשב"כ או למוסד לפי העניין לצורך בדיקה וסווג כאמור, ולאחר העיון יוחזר כל חומר הראיון לגנז.

10. המבקש לעיין בחומר הראיונות יתחייב בכתב, קודם לעיון, שלא לפרסם פרטים מחומר הראיון, אלא אם נתקיימו הוראות פסקה 11 לחלו; ואם המבקש אינו עובד המכון, התחייב גם לעיין בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיון נערך על ידי המכון.

פרסום

11. אין למסור ידיעות מחומר הראיון ואין לפרסם בדרך כלשהי בכתב או בעל פה בשלמות או באופן חלקי, פרטים מחומר הראיון אלא אם העיון בו מותר על פי פיסקה 9(א) לע"ל. כל פרסום של חומר כאמור בדרך כלשהי, בכתב או בעל פה, בשלמות או באופן חלקי, מותנה בשלושה אלו:

- (1) קבלת אישור הצנזורה הצבאית במקרים הנדרשים;
- (2) קבלת אישור ועדת השרים לענין מתן חיתרים לפרסום על פי החלטת הממשלה שפורסמה בילקוט הפרסומים, התשל"ח, עמ' 1316, במקרים הנדרשים;
- (3) ציון בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיון נערך על ידי המכון.

12. בכפוף לאמור בסעיפים 10 ו-11 ולמגבלות על פי דין רשאי כל אדם לעשות שימוש בחומר הראיונות בכל דרך שנראית לו, ולמכון דייוויס לא תהיה כל טענה לזכות קדימה או לזכות אחרת נגד שמוש כאמור.

13. הממונה על חבטחון במשרד ראש הממשלה אחראי לחכוונת, הנחיית וביקורת של החיבטים הנוגעים לאבטחה על פי הסדר זה.

כל הנוגע להעברת החומר מחמכון לגנזך המדינה יעשה, על פי הצורך, בתאום עם קצין חבטחון של האוניברסיטה העברית בירושלים.

תחולה

14. חוראות פסקאות 8 עד 13 לעיל יחולו גם על כל חומר ראיונות שבוצעו על ידי התכון לפני אישורו של הסדר זה. הפקדת חומר הראיונות ושמירתו כאמור יבוצעו מיד לאחר אישורו של הסדר זה, על פי נהלים והנחיות שיקבע חגנו.

(202)

ירושלים, ז' באייר תשנ"ז
14 במאי 1997

לכבוד
פרופ' ב"ז קדר
החוג להיסטוריה
האוניברסיטה העברית
ירושלים

פרופ' קדר הנכבד,

הנדון: עיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס

בהמשך לפגישתנו מאתמול ברצוני להבהיר שתנאי העיון בתיעוד בעל-פה שנוצר במכון דיוויס הנם בכפוף להסדר בין מכון דיוויס לארכיון המדינה שאושר כהחלטת ממשלה ב-10,5,1992. על פי הסדר זה העיון והפרסום של תומר הראיונות שהופקד בארכיון המדינה יהיה על פי חוק הארכיונים התשט"ו 1955, ועל פי המפורט בסעיפים 9 - 12 בהסכם.

כדי לחשוף את החומר לעיון יהיה צורך לערוך סריקה שתקבע את סיווג החומר ואת מועד פתיחתו לשימוש מחקרי ולפרסום. עבודת הסריקה של החומר וההחלטה לגבי פתיחתו צריכה להעשות על-ידי אנשי מקצוע מיומנים בעבודה זו. על פי אומדן ראשוני נראה לי שלצורך חשיפת כ-1,500 הראיונות שבוצעו עד כה יהיה צורך בתקציב של כ-150,000 ש"ח, דהיינו 100 ש"ח בממוצע עבור חשיפת כל ראיון. בנוסף לכך יהיה צורך לפענח את אותם הראיונות שלא פוענחו, שמספרם נאמד היום בכ-250 ראיונות. בהנחה שכל ראיון מתפרס על כ-30 עמודים ושעת פיענוח הקלדה והגהה לכל עמוד עולה כ-13 ש"ח, יהיה צורך בכ-100,000 ש"ח נוספים. זהו אומדן כללי למדי וכדי להגיע לתקצוב מדוייק יותר תצטרכו, אני מניח, לעשות בדיקה משלכם.

באשר להמשך הכנת הראיונות, ברצוני להפנות את תשומת לבכם לסעיפים 3 - 8 ו-13 בהסכם, המחייבים את שיתוף הפעולה בין מכון דיוויס וארכיון המדינה.

אני מקווה שההסדר המוצע כאן יאפשר שימוש מחקרי מידי בתלק ניכר מהראיונות שבוצעו עד כה ויבטיח את חשיפת כל הראיונות במועד שיקבע, על פי החוק, ובאישור הגנז.

בברכה

ד"ר משה מוסק
הממונה על ארכיון המדינה

העתק: פרופ' אביתר פריזל, גנז המדינה

פרופ' אורי ביאלר, דיקן הסטודנטים, האוניברסיטה העברית

פרופ' ברכיהו ליפשיץ, האוניברסיטה העברית

ד"ר יהושע פרוינדליך, ראש תחום תיעוד השיפה והנצחה, ארכיון המדינה
מר משה אדרי, קב"ט אזור הדרום, משרד ראש הממשלה

11 (א) היה אדם בעל חוזה עם המדינה או עם גוף מבוקר כמשמעותו
מק מבקר המדינה. התשי"ח-1958 [נוסח משולב] ובחוקה יש התחייבות
לסור בסוד ידיעות שיגיעו אליו עקב ביצוע החוזה. והוא מסר. ללא

גילוי בהסוד
חוזה
128/ד

1845

1414

סמכות כדין, ידיעה כאמור לאדם שלא היה מוסמך לקבלה, דינו - שנה
שנה אחת.

(ב) בסעיף זה, "בעל חוזה" - לרבות מי שהועסק, כעובד או כקבלן
לשם ביצוע החוזה; ואולם תהא זו הגנה טובה לנאשם לפי סעיף זה אם
ידע על ההתחייבות לשמור ידיעות כאמור בסוד ושהוא מסר את הידיעה
בתום לב.

Prime Minister's Office
Israel State Archives

משרד ראש הממשלה
ארכיון מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי
13.05.1997
ב ד ק ב ל

קבל לעכשיו על מני להייה ביועץ
כנה גם יש לני הוציא למען
לא זוכן אלמי
א: יואד/זדי בקר טאק

היום, יום ה', 13.5.97, השעה 11:30

בתקום ישיבה אצל פרופ' דיאזר בזנין לבן ציון.

פרופ' פריץ לואז להקט שאמר לכם יהיה

אלו דישיבה זו.

לדבר מועקב שחמת דין שני האוסדות.

אנא הוציאו זי באב הנכח יואד אהשתמש דישיבה.

בתובה ויום נעים
י.י.

מזכירות הממשלה

שמור

הודפס ביום 8.7.92

החלטה מס. 2775 של הממשלה מיום 10.05.92

ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר
לשימור ההיסטוריה של המדינה

"2775.

מ ח ל י ט י ם :

א. לאשר את ההסדר המוצע, שהשתקו מצורף (דפים 8-14) בין גנז המדינה לבין המכון ליחסים בינלאומיים ע"ש ליאונרד זיוויס שבאוניברסיטה העברית בירושלים בענין עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר.

ב. ידיעה שנמסרה במסגרת ההסדר האמור ועל-פי תנאיו רואים אותה כידיעה שנמסרה בסמכות כדין לאדם המוסמך לקבלה."

1

מדינת ישראל
 משרד המשפטים

הסדר בענין

עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר

מבוא

1. המכון ליחסים בין לאומיים על שם ליאונרד דייוויס שבאוניברסיטה העברית בירושלים (להלן - המכון) מקיים מזה מספר שנים פרוייקט של עריכת ראיונות עם עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, בישראל, לצורך שימור ההיסטוריה של מדינת ישראל (להלן - הפרוייקט).

הראיונות-מוקלטים ונערכים תמלילים מסלילי החקלטות, וזאת כאמצעי לשימור חומר היסטורי מפי הגורמים שעסקו בעשייה ובייעוץ בעניינים המשמשים נושא להיסטוריה של מדינת ישראל.

2. החסדר המפורט להלן נקבע בין המכון לבין גנז המדינה (להלן - הגנז), ואושר בחלטת הממשלה (מס'.....מיום.....).

ההוראות שבחסדר זה באות להסדיר את מתן החיתר לקיום הראיונות במסגרת הפרוייקט והתנאים הקשורים בכך.

2

חובת המכון, עובדיו והפועלים מטעמו

3. המכון, עובדיו והפועלים מטעמו -

(1) ינהגו על פי הכללים שלחן בכל חנוגע לריאיון עובדי הציבור ועובדי הציבור לשעבר, להפקדת חומר הראיונות, שמירתו, עיון בו ופרסומו.

(2) ישמרו בסוד את חומר הראיונות, ויראו בחוזה זה חוזה עם המדינה לענין סעיף 118 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

המראיינים

4. ככלל, הסדר זה מאפשר בתנאים הקבועים בו רק את ראיונם של עובדי ציבור לשעבר, ורק אם עברה תקופה של שנתיים מיום פרישתם.

בהתקיים נסיבות מיוחדות ומנימוקים מיוחדים יהיה רשאי המכון, באשור הגנז כאמור בפיסקה 6 לחלן, לראיין עובד ציבור המשמש עדיין בתפקיד או עובד ציבור שטרם חלפו שנתיים ממועד פרישתו. בנסיבות כאלה יתייחס הראיון רק לפעולתו של המראיין בעבר.

בדיקה בטחונית

5. עובדי המכון שיועסקו בעריכת הראיונות, בהקלטתם, בעריכת תמלילים, בהדפסתם ובכל עיסוק אחר הקשור בראיונות, יעברו, לפני תחילת העסקתם, בדיקה בטחונית, כמקובל לגבי עובדים בסיווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה קבע הממונה על הפטחגן במשרד ראש הממשלה. ובאמצעותו. המכון לא יעסיק בפרוייקט עובד שלא אושר לכך על ידי הממונה על הבטחון כאמור.

אישור הגנז

6. (א) מתכוון המכון לקיים ראיון יודיע בכתב לגנז את שמו של המרואיין, תפקידו הנוכחי, תפקידיו בעבר ואת נושאי הראיון.
- (ב) לא יקיים המכון את הראיון אלא לאחר שנתקבל לכך אישורו של הגנז ובתנאים שקבע.
- (ג) הגנז יתן אישורו לקיום הראיון והתנאים לקיום הראיון ~~לאחר קבלת אישור כל הגופים שמתוכם ראוי להשיג דעות, הן הגנז והחומר שהוסא לנכסא~~
~~הממונה על הבטחון והממונה על הפטחגן וישלחם השת"ל המרואיין.~~
- (ד) לאחר קיום הראיון יקבע הגנז באישור הגופים האמורים בסעיף קטן (ג) כיצד יסווג חומר הראיון עפ"י תקנות הארכיונים, (עיון בחומר ארכיוני המופקד בגנזד), התשכ"ז-1966, (לחלן - תקנות הארכיונים).

7. סירב הגנז לתת אישור התנה אותו בתנאים, או סווג לפי תקנות הארכיונים, הכל כאמור בסעיף 6, רשאי המכון לערער על קביעותיו בפני ראש הממשלה או מי שהוסמך לכך על ידיו.

הפקדת חומר ראיונות

8. (א) בהתאם לסעיפים 4(ב) ו- 5 רישא לחוק הארכיונים, התשט"ו-1955, (להלן - חוק הארכיונים) יפקיד המכון לצמיתות בגנזך המדינה מיד לאחר ביצוע הראיון את כל הקלטות, והתמלילים וכל חומר אחר של הראיון, לרבות העתקיהם (להלן - חומר הראיון), שבוצעו במסגרת הפרוייקט.

(ב) האמור בס"ק (א) לעיל לא יחול, אם המרואיין התנה מראש ובכתב את קיום הראיון באי מסירת חומר הראיון כאמור, או בהשארית העתק מחומר הראיון ברשות המרואיין, וההתנאה אושרה מראש על ידי הגנז, לאחר שקיבל אישור הגופים הנוגעים בדבר כאמור בפסקה 6.

המלך
המלך
המלך

(ג) למען הסר ספק, מובהר כי לא ישארו כל חומר מחומר הראיון בידי המכון או כל אדם, מלבד על פי האמור בפסקת משנה (ב) לעיל.

(ד) גנזך המדינה יחזיר למכון, לפי בקשתו, אחד מהעתקים של חומר הראיון שהופקדו על ידי המכון, אם וכאשר עיון בחומר יהא סותר לציבור לפי חוראות חוק הארכיונים והתקנות מכוחו.

עיון בחומר ראיונות

9. (א) על עיון בחומר ראיונות שהופקד בגנזך המדינה כאמור בפסקה 8 יחולו חוראות חוק הארכיונים ותקנות הארכיונים בהתאם לסווג שקבע הגנז לפי

סעיף 6 להסכם.

(ב) בהתאם להוראת תקנה 7(ב) (4) תחא לעובדי המכון ששמותיהם נמסרו מראש לגנז על ידי הנהלת המכון והם אושרו מראש על ידי הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה לאחר שעברו בדיקה בטחונית כמקובל לגבי עובדים בסווג בטחוני גבוה בשירות המדינה, ברמת סווג אותה יקבע הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה ובאמצעותו, זכות עיון בחומר שזכות העיון בו מוגבלת. זכות העיון תהיה נתונה אך ורק לצורך הקשור בביצוע הפרויקט כאמור בפיסקה 1 לעיל.

(ג) רואיין עובד ציבור שפעל או פועל מטעם או בשליחות השב"כ או המוסד - על אף האמור בפסקה א' יועבר העתק מחומר הראיין לנציג מטעם השב"כ או המוסד לפי העניין לצורך בדיקה האם המרואיין עמד בתנאי הסדר זה ולצורך סווג חומר הראיין כאמור בסעיף 6(ד) להסדר. לאחר העיון יוחזר אותו העתק חומר הראיין לגנז.

ראה הגנז אגב הפעלת סמכויות לפי סעיף 6 כי בראיין שנתן עובד ציבור את נמסרו פרטים הקשורים לשב"כ או למוסד, יועברו חלקי הראיין המאזכרים פרטים אלו, לשב"כ או למוסד לפי העניין לצורך בדיקה וסווג כאמור, ולאחר העיון יוחזר כל חומר הראיין לגנז.

10. המבקש לעיין בחומר הראיונות יתחייב בכתב, קודם לעיון, שלא לפרסם פרטים מחומר הראיין, אלא אם נתקיימו הוראות פסקה 11 לחלן; ואם המבקש אינו עובד המכון, התחייב גם לציין בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיין נערך על ידי המכון.

פרסום

11. אין למסור ידיעות מחומר הראיון ואין לפרסם בדרך כלשהי בכתב או בעל פה בשלמות או באופן חלקי, פרטים מחומר הראיון אלא אם העיון בו מותר על פי פסקה 9(א) לעיל. כל פרסום של חומר כאמור בדרך כלשהי, בכתב או בעל פה, בשלמות או באופן חלקי, מותנה בשלושה אלו:

- (1) קבלת אישור הצנזורה הצבאית במקרים הנדרשים;
- (2) קבלת אישור ועדת השרים לענין מתן היתרים לפרסום על פי החלטת הממשלה שפורסמה בילקוט הפרסומים, התשל"ה, עמ' 1316, במקרים הנדרשים;
- (3) ציון בצורה ברורה בפרסום כי חומר הראיון נערך על ידי המכון.

12. בכפוף לאמור בסעיפים 10 ו-11 ולמגבלות על פי דין רשאי כל אדם לעשות שימוש בחומר הראיונות בכל דרך שנראית לו, ולמכון דייוויס לא תחיה כל טענה לזכות קדימה או לזכות אחרת נגד שמוש כאמור.

אבטחה

13. הממונה על הבטחון במשרד ראש הממשלה אחראי להכוונת, הנחייה וביקורת של ההיבטים הנוגעים לאבטחה על פי הסדר זה.

כל הנוגע לחעברת החומר מהמכון לגנזך המדינה יעשה, על פי הצורך, בתאום עם קצין הבטחון של האוניברסיטה העברית בירושלים.

תחולה

14. הוראות פסקאות 8 עד 13 לעיל יחולו גם על כל חומר ראיונות שבוצעו על ידי המכוין לפני אישורו של הסדר זה. הפקדת חומר הראיונות ושמירתו כאמור יבוצעו מיד לאחר אישורו של הסדר זה, על פי נהלים והנחיות שיקבע הגנז.

(n022)

טופס מעקב והנחיה לטיפול

מס' שוטף: 2405

נתקבל ב-: 29/03/98

מאת : אביתר פריזל

אל : שמעון שטיין

מתאריך: 25/03/98

הנדון: דו"ח 48 של מבקר המדינה

אסף אל הוטו לכרי
העיצ אוקס וכרי האוהלי
שנת לזון אולנסקי
29.3.98

הנחיות לטיפול ומעקב

הנחיה לטיפול: _____

להעביר ל-: _____

שלב הטיפול: _____

למעקב ב-: _____

מילות מפתח

הערות

בגמר הטיפול יש להחזיר את הטופס למרכז רישום הדואר

ירושלים, כ"ז באדר תשנ"ח
25 במרץ 1998

לכבוד
עו"ד שמעון שטיין
היועץ המשפטי
משרד ראש הממשלה

29.03.1998
גנז המדינה

שלום רב,

הנדון: דו"ח 48 של מבקר המדינה

בהמשך לפנייתך מיום 9 במרץ 1998, הנני מעביר אליך את תגובתנו לדו"ח 48 של מבקר המדינה. לבקשתך, הכינה גב' אילנה בודובסקי, מנהלת היחידה לפיקוח והדרכה של ארכיון המדינה את התגובה.

בברכה
פרופ' אביתר פרידל
גנז המדינה

העתק: מר עוזי ברלינסקי, מנהל אגף בכיר לביקורת משרדי הממשלה

תגובה לדו"ח 48 של מבקר המדינה

1. ארכיון המדינה הכין לאחרונה הצעה לנוהל לטיפול ברשומות של משרד ממשלתי שסיים את פעולתו וברשומות של יחידה, חברה או תאגיד שהועברו ממשרד ממשלתי אחד למשנהו או חדלו להתקיים.
2. אין זה מדוייק ש"נעלמו" סדרות שלמות של תיקים מלשכות שרים. נכון הוא ש"נעלמו" התיקים של שר הפנים שפירא, וחסר חומר מהשנים הראשונות מלשכות שרים שונות.
3. לארכיון המדינה כלים למעקב אחר החומר הארכיוני במשרדי הממשלה וביחידות השונות. קיימים שאלונים ונערכים ביקורי פיקוח וסקרים מעמיקים. ארכיון המדינה לא תמיד יכול לבקר בכל היחידות אבל ידוע לו על קיומן. לאחרונה הוכן טופס חדש המאפשר פיקוח שיטתי על החומר הארכיוני המצוי ביחידות המשרד.
4. במשרדים שונים קיים חומר ארכיוני חשוב ובעל ערך אולם המשרדים אינם מעוניינים להפקידו בארכיון בטעונית שונים. בשל הקשיים בהם נתקלים המשרדים בסידור החומר בתיקים תקינים הנדרשים על ידינו, הסכים בשנה האחרונה ארכיון המדינה לקבל חומר ארכיוני גם אם אינו מסודר ומאורגן על פי דרישתנו לפי הכללים הנהוגים.
5. ארכיון המדינה מסכים עם הערת המבקר על הצורך במינוי אחראים לרשומות, בעלי השכלה מתאימה, במשרדי הממשלה. נערכו פגישות בין הגנז לבין הנהלת נציבות שירות המדינה וקיימת הבנה על הצורך בקידום הנושא. הדבר נמצא בטיפול הנציבות.
6. משרד האוצר - ארכיון המדינה התריע בפני המשרד על מצב הרשומות הלקוי, אולם, אין אנו זוכים לשיתוף פעולה עמו.
7. משרד האוצר לא הודיע לארכיון המדינה על כוונתו לביעור החומר הארכיוני שבוער - כפי שהיה צריך להודיע לפי תקנות הביעור בחוק הארכיונים.
8. במשרד האוצר אין מודעות מספיקה לנושא הרשומות. במגזנת המשרד יש חומר רב בלתי מסודר ובלתי רשום ויתכן שחלק מהחומר המצויין כחסר נמצא באותה מגנזה. כל פניותינו למשרד בנושא, לא נענו.
9. משרד הבינוי והשיכון - חומר ארכיוני של אגף השיכון במשרד העבודה מופקד בארכיון המדינה. במע"צ פועל אחראי לרשומות. למרכז למיפוי ישראל קשרים מקצועיים עם ארכיון המדינה.
10. במשרד הבריאות - במשרד לא פועל אחראי לרשומות למרות פניותינו החוזרות. ניהול הרשומות במשרד לקוי, ובקרוב יערך בו סקר רשומות שיקיף את כל יחידותיו.
11. משרד החינוך התרבות והספורט - הערת המבקר נכונה.
12. משרד החקלאות ופתוח הכפר - ארכיון המדינה פועל להפקדת החומר הארכיוני של לשכות השרים בארכיון המדינה.

13. משרד הכלכלה והתכנון - בארכיון המדינה הופקדו 140 מיכלים שהיו שייכים למשרד הכלכלה והתכנון, מתוכם 82 מיכלים השייכים ללשכת השר והמנכ"ל. ידוע לנו כי חומר נוסף של משרד הכלכלה מצוי עדיין במשרד ראש הממשלה.
14. משרד המדע והפתוח - בארכיון המדינה התקבלו לאחרונה רשימות הפקדה מלשכות שרים ומנכ"לים. הפקדת החומר עצמו תבצע בקרוב.
15. משרד העבודה והרווחה - לאחרונה הפקיד המשרד חומר ארכיוני מלשכותיהם של שרים ומנכ"לים. במשרד מצוי עוד חומר ארכיוני רב המיועד להפקדה בעתיד.
18. משרד הפנים - במשרד, כולל המחוזות, מצוי חומר ארכיוני רב המיועד להפקדה בארכיון המדינה. ארכיון המדינה פועל כבר שנים להפקדת החומר ללא הצלחה מרובה.
21. משרד התחבורה - לאחרונה הפקיד המשרד בארכיון המדינה חומר רב ומינה עובדת בחצי משרה כאחראית לרשומות.
22. ארכיון המדינה פועל להפקדת חומר ארכיוני מרשות שדות התעופה, מרשות הנמלים והרכבות ומהמחלקה לשעת חירום ביחידת המפקח על התעבורה ומל"ח.

אילנה בודובסקי

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, י"א באדר התשנ"ח
9 במרץ 1998

תיק: 18

אל: גנז המדינה - פרופ' אביתר פריזל

הנדון: דו"ח מבקר המדינה - מס' 48 שימור מסמכים
מלשכות שרים ושל עובדי מדינה בכירים

רצ"ב דו"ח מס' 48 של מבקר המדינה.

אודה לקבלת תגובתך לדו"ח בדחיפות מירבית במיוחד לסעיפים הנוגעים אליך. (ראה למשל סעיף 90 לדו"ח).

ב ב ר כ ה

שמעון שטיין
היועץ המשפטי

העתק: עוזי ברלינסקי - מנהל אגף בכיר לביקורת משרדי הממשלה

שימור מסמכים מלשכות של שרים ושל עובדי מדינה בכיריםריכוז ממצאים

א החומר הארכיוני הנצבר בלשכותיהם של שרים, סגניהם והעובדים הבכירים במשרדי הממשלה עשוי לשמש לדורות הבאים מקור חשוב לתיעוד העשייה הממלכתית בדורנו. על פי חוק הארכיונים, התשט"ו--1955 (להלן--החוק), והחלטות הממשלה, מסמכים וחומר ארכיוני אחר, כגון תצלומים, הקלטות, סרטים וכו', שקשורים במישרין או בעקיפין לפעולות שעשה שר בתוקף תפקידו שייכים למדינה, ועם סיום כהונתו יש להפקידם בגנזך המדינה. הוראה זו נוגעת הן לחומר שהוחזק בלשכת השר והן לחומר שהוא נטל לביתו או למקום אחר. הוראות דומות חלות על עובדי המדינה. משרד מבקר המדינה בדק את הטיפול במסמכים של לשכות שרים ועובדי מדינה בכירים בגנזך המדינה ובעשרה משרדי ממשלה.

ב גנזך המדינה - הגנז לא הכין נוהל לטיפול ברשומות של משרד ממשלתי שסיים את פעולתו וברשומות של יחידה, חברה או תאגיד שהועברו ממשרד ממשלתי אחד למשנהו, נמכרו או חדלו להתקיים; אין ביטחון שבגנזך ידוע באילו מהיחידות הקיימות מצוי חומר ארכיוני, ואם החומר הופקד באופן מסודר וברציפות.

ג משרד האוצר - רק חלק קטן מהתיקים שהיו בלשכותיהם של השרים ושל סגני השרים שניהנו במשרד האוצר מאז כינונה של ממשלת ישראל הראשונה ועד לכינונה של הממשלה ה-27 הופקדו בגנזך המדינה.

ד ב-1994 בוערה כמות גדולה של מסמכים מסווגים מלשכת השר והמנכ"ל. הביעור נעשה לפי אישור של קצין הביטחון של המשרד ולא לפי נוהלי המשרד והוראות הגנזך.

ה בבדיקת לשכות של עובדים בכירים במשרד הועלה שבאף אחת מהן לא טופלו התיקים בהתאם להוראות לאחר שהעובדים סיימו את כהונתם, ורק מעטות מהן הפקידו תיקים בארכיב המרכזי של המשרד. אף לא תיק אחד מלשכות הצירים הכלכליים בניו יורק ובלונדון לא הופקד בגנזך.

ו משרד הבינוי והשיכון - במשרד הבינוי והשיכון לא ידוע היכן החומר הארכיוני שנצבר בו בשנים שבהן היה חלק ממשרד העבודה, וגם לא היכן החומר של יחידות שקיבלו מעמד של יחידות סמך, ובהן מע"ץ והמרכז למיפוי ישראל.

ז משרד הבריאות - מאז 1995 הפקיד משרד הבריאות את תיקי הלשכות של חמישה שרים שניהנו בשנים 1981--1992 ושל סגני השרים. טרם הופקדו התיקים מלשכותיהם של שני השרים שניהנו בשנים 1992--1996 ושל שר נוסף שמקום תיקי לשכתו אינו ידוע. עד 1995 הופקדה רק כמות זעומה של מסמכים מלשכת שר הבריאות.

ח משרד החינוך, התרבות והספורט - כמה יחידות סמך של המשרד, ובהן מרכז ההסברה, רשות העתיקות, האגף לחינוך התיישבותי והטלוויזיה החינוכית, מנהלות את הרשומות שלהן באופן עצמאי, ללא זיקה לארכיב המרכזי ולאחראי לרשומות המשרד; ולמשרד אין מידע על הטיפול בתיקים ועל ביעור חומר הנעשים בלשכות של מנהלי אותן יחידות.

ט
 משרד החקלאות ופיתוח הכפר - תיקי הלשכות של ארבעה שרים עדיין לא הופקדו בגנזך. תיקי הלשכות של שניים מהם אינם נמצאים במשרד, והממונים על הרשומות במשרד אינם יודעים היכן הם.

י
 משרד הכלכלה והתכנון - ב-1996 נסגר משרד הכלכלה והתכנון על פי החלטת הממשלה והועבר למשרד ראש הממשלה. עם הגופים שהשתייכו למשרד בעת קיומו נמנתה גם הרשות לתכנון לאומי כלכלי, שפעלה לפני כן במשרד האוצר. בעקבות הסגירה הועברו לגנזך 21 מכלים של חומר ארכיוני של הרשות מהשנים 1950--1996. ואולם לא נערך רישום של מלאי התיקים שהיו בה בעת סיום פעולתו של המשרד, ולא ברור אם השתמרו תיקים מתקופות פעילותה השונות. לנוכח תחומי פעילותה הרבים של הרשות ספק אם כמות החומר שהופקדה, בממוצע פחות מחצי מכל בשנה, היא כל הכמות של החומר הארכיוני שראוי היה לשמרו לצמיתות.

יא
 בגנזך לא הופקד אף לא מסמך אחד של אגף הפיקוח הכללי, לא מתקופת פעילותו במשרד הכלכלה והתכנון, ולא מתקופת פעילותו הקודמת במשרד האוצר. בעת חילופי מנהלים באגף לא נחסמו תיקי המנהלים שסיימו את כהונתם. בעת העברת האגף ממשרד הכלכלה והתכנון למשרד ראש הממשלה לא הוכנו רשימות של תיקי האגף, על אף דרישת הגנזך.

יב
 משרד המדע והפיתוח - הסוכנות הישראלית לניצול החלל, הפועלת במשרד המדע והפיתוח, לא הפקידה תיקים שלה שכבר אינם בשימוש, ולאחראים לטיפול ברשומות במשרד לא ידוע מה נעשה בחומר הארכיוני המצוי בהם.

יג
 משרד העבודה והרווחה - מאז הקמתו של משרד הסעד ועד לאיחודו עם משרד העבודה לא הופקדו בגנזך המדינה התיקים שהיו בארכיב של המשרד. כמו כן לא הופקדו התיקים של השרים, של סגני השרים, של המנכ"לים, של היועצים המשפטיים, של האחראים לשירותים השונים במשרד ושל הדוברים, והתיקים של מוסדות שהיו בניהולם של המשרד ושל מחוזות המשרד.

יד
 היחידה משק לשעת חירום (מל"ח) הפועלת במשרד לא הפקידה מסמכים בגנזך המדינה מאז הקמתה והיא גם אינה מעבירה את מסמכיה למגנזת המשרד. ב-1989, בעת מעבר לבניין אחר, ביערה הנהלת היחידה כמות רבה של מסמכים. הביעור נעשה בלי שקדמה לו בקשה לביעור חומר כנדרש בנהלים, ובלי שהוכנו רשימות של החומר שיועד לביעור.

טו
 למשרד לא ידוע היכן נמצא חומר ארכיוני של יחידות שונות הפועלות בו או של יחידות שפעלו בו בעבר, כגון האגף לשיכון, שלימים היה למשרד הבינוי והשיכון ומרכז מיפוי ישראל.

טז
 משרד הפנים - חומר מלשכתו של אחד משרי הפנים אוחסן ב-1970 בשני ארונות במשרד, ובקשות חוזרות ונשנות של הגנז' להפקידו בגנזך נענו בתשובה ש"החומר נעלם". בקשות נוספות של גנז' המדינה מהמשרד ב-1988 וב-1989 לברר את מקום הימצאו של החומר באמצעות גופים משטרתיים וביטחוניים המופקדים על סדרי השמירה במוסדות המדינה, לא הועילו, ועד מועד סיום הביקורת הוא לא אותר ולא הופקד.

יז
 לא הופקד בגנזך חומר של נציבות כבאות והצלה הפועלת במסגרת המשרד, לא טופלו לפי ההוראות התיקים של לשכות הממונים שסיימו את כהונתם, ואין ביחידה רשימות של תיקים אלה. חומר מ-37 שנות פעילותה של הרשות העליונה לפינוי, סעד וטיפול בחללים בשעת חירום (פס"ח) לא הופקד בגנזך.

הממונים על המחוזות הפקידו רק כמויות מצומצמות של תיקים. מרבית המסמכים שנוצרו לפני שנות השמונים חסרים; מקצתם בוערו בהיתר, ומקצתם, כלשון מנהלת הארכיב במחוז הצפון, "התפוררו מרוב יושן".

משרד התחבורה - המסמכים המסווגים שבלשכת השר ובלשכת המנכ"ל לא טופלו לפי ההוראות ולא הופקדו בגנזך.

הופקד חומר ארכיוני מארבע יחידות שבאחריות המשרד - רשות שדות התעופה, רשות הנמלים והרכבות, המחלקה לשעת חירום ביחידת המפקח על התעבורה ומ"ח, ואולם חומר זה נוגע רק לחלק משנות הפעילות של היחידות האמורות.

<>

החומר הארכיוני הנצבר בלשכותיהם של שרים, סגניהם והעובדים הבכירים במשרדי הממשלה עשוי לשמש לדורות הבאים מקור חשוב לתיעוד העשייה הממלכתית בדורנו. החובה לשמר חומר זה לאחר שתם השימוש היום-יומי בו נקבעה בחוק ושבה והודגשה בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, בהחלטות הממשלה ובהוראות שפרסם גנז המדינה. ב-1975 קבע היועץ המשפטי לממשלה שחומר ארכיוני שהוחזק בלשכתו של שר אשר חדל לכהן בתפקידו, ואינו דרוש עוד לעבודה של המשרד הממשלתי הנוגע בדבר, חובה להעבירו לגנזך, וכי "החזקת החומר הארכיוני ברשות מי שהיה שר, ללא הסדר עם הגנז, הוא בגדר מעשה הנוגד את הוראות החוק". ב-1984 החליטה הממשלה על "נוהל - רשומות המצויות בלשכות שרים וברשותם של שרים והטיפול בחומר פרטי של שרים ושל שרים לשעבר". לפי נוהל זה, מסמכים וחומר אחר כגון תצלומים, הקלטות וסרטים, שהוחזקו בלשכתו של שר אשר חדל לכהן, ושקשורים במישרין או בעקיפין לפעולותיו כשר שייכים למדינה; הוא הדין במסמכים ובחומר אחר שבמהלך עבודתו נטל עמו השר לביתו או למקום אחר ולא הוחזרו ללשכה. בהתאם לכך כל מסמך וחומר אחר המצויים בלשכתו של שר חייבים להישאר בלשכה וכל חומר ומסמכים המצויים בביתו של שר או במקום אחר - יש להחזירם ללשכה. עם סיום כהונתו של שר או בתום כהונתה של ממשלה ייחסמו תיקי לשכת השר וייפתח מחזור תיקים חדש. בלשכה תנוהל רשימה של כל התיקים המצויים בה, שמותיהם ותאריכי פתיחתם וסגירתם. בעת ביצוע החסימה יש לדאוג שכל החומר שהוצא מהלשכה יוחזר וישולב במחזור התיקים החסום. מחזורי תיקים חסומים קודמים יופקדו בגנזך המדינה. מנהל לשכת השר אחראי לביצוע הוראות הנוהל. בשנה שבה אישרה הממשלה נוהל זה היא גם אישרה נוהל דומה בנוגע לרשומות המצויות בידי עובדי המדינה.

ב-1988 הודיע היועץ המשפטי לממשלה למנהלים הכלליים של משרדי הממשלה שהנהלים בעניין הטיפול ברשומות של לשכות שרים משתלבים בהוראות החוק האוסרות על עובדי ציבור להחזיק ברשותם מסמכים שלא כדין, והורה להם לוודא שהנהלים בעניין זה ייושמו, ולדאוג "לבל ייכשל איש בהוצאת מסמכים שלא כדין ובעבירה על החוק".

רק חלק מהמסמכים המצויים בלשכות ראויים לשימור לצמיתות. בהנחיות להחזקת חומר ארכיוני שפרסם גנז המדינה יש פירוט של סוגי החומר הראוי לשימור, ונאמר בהן שכל המסמכים של לשכת שר או סגן שר ושל לשכת מנכ"ל, לרבות העתקי המכתבים היוצאים, המתויקים בסדר כרונולוגי, אך למעט מסמכים שהם בבחינת "תעודות שגרתיות" וניתן לבערם, יישמרו לצמיתות. כמו כן יישמרו לצמיתות הפרוטוקולים משיבות ההנהלה של המשרד; תיקי תקציב המשרד; תיקים של כינוסים מקצועיים שנערכו מטעם המשרד; תיקי ועדות המכילים סיכומי ישיבות, פרוטוקולים, תזכירים ועדויות בעניינים

מקצועיים וייעודיים של המשרד; תיקי דובר המשרד המכילים קטעי עיתונות ותצלומים הנוגעים לתחומי הפעילות של המשרד או של השר; התכתבות בעניין שאילתות של חברי כנסת; תיקי לשכת היועץ המשפטי הדנים בחקיקה ובחקיקת משנה מטעם המשרד, בייעוץ משפטי ובחוות דעת של המשרד על חקיקה שיזם משרד אחר.

4

לפי החוק יופקד בגנזך כל חומר ארכיוני של מוסדות ממלכתיים שקדמו להקמת מדינת ישראל וכל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה, או של רשות מקומית שנפסק קיומה ואין מוסד אחר יורש את מקומם, וכל חומר אחר של מוסד ממוסדות המדינה, או של רשות מקומית, שאינו צריך לשימוש עוד. הפקדת חומר ארכיוני בגנזך היא לצמיתות. עוד נקבע בחוק שהגנז יפקח על סדרי הארכיונים במוסדות המדינה וברשויות המקומיות, על שמירת החומר הארכיוני בהם ועל ביעורו. התיקים המיועדים לשמירה לצמיתות יופקדו בגנזך. האחריות לשימור המסמכים ההיסטוריים של המדינה מסורה בידיו של גנז המדינה.

5

במהלך 1997 בדק משרד מבקר המדינה את השימור של מסמכי הלשכות ואת הפקדתם בגנזך המדינה. הבדיקה נעשתה בגנזך המדינה ובמשרדי האוצר; הבינוי והשיכון; הבריאות; החינוך, התרבות והספורט; החקלאות ופיתוח הכפר; הכלכלה והתכנון; המדע והפיתוח; העבודה והרווחה; הפנים והתחבורה.

פעולות גנזך המדינה

6

האחריות לשימור על המסמכים הממלכתיים של המדינה מוטלת על כלל הנושאים בתפקידים ציבוריים, ואילו הגנז אחראי לפקח על הארכיונים במוסדות המדינה וברשויות המקומיות. לשם ביצוע תפקידיו על הגנז לאתר את היחידות שבהן נוצרים המסמכים, להנחות אותן כיצד לטפל בהם ולוודא שהמסמכים החשובים ימוינו, יירשמו ויועברו לגניזה; כמו כן מוטל על הגנזך לאחסן את החומר הארכיוני וליצור את התנאים שיאפשרו למפקדים, לחוקרים ולמעוניינים אחרים להשתמש במסמכים. לצורך ביצוע תפקידיו אלה מסייע הגנז באנשי מקצוע בעלי ידע ומומחיות בתחום הטיפול ברשומות.

7

הגנזך פרסם הנחיות בדבר החזקת חומר ארכיוני ובדבר תעודות שגרתיות שמוטר לבערן, ונקבע בהן אילו מסמכים יש לשמור לצמיתות ואילו ניתן לבער, ולאחר איזה פרק זמן ייעשה הביעור; כמו כן נקבע מי יהיו בעלי הסמכות שיחליטו מה ייעשה במסמכים שלא נקבע אם יש לשמורם או לבערם, וכיצד ייעשה הטיפול במסמכים אלה. בהנחיות נאמר שביצוען ייעשה בידי משרדי הממשלה והאחראים לרשומות.

8

האחראים לרשומות: לפי הוראת נציבות שירות המדינה מ-1970, ביצוע ההוראות המקצועיות שמוציא הגנז מוטל על האחראים לרשומות במשרדי הממשלה. האחראי לרשומות בכל אחד ממשרדי הממשלה מתמנה בידי הנהלת המשרד, ועליו להיות בעל השכלה אקדמית ובעל ידע בתחום הרשומות. אחד התפקידים שנקבעו לו הוא לרכז את הוועדה לביעור חומר ארכיוני, אך לא נקבעו סמכויותיה והרכבה של הוועדה. כמו כן עליו לפעול לביעור חומר שאין עוד צורך בהחזקתו ולהפקיד בגנזך המדינה את החומר הארכיוני שערכו המינהלי, המשפטי או המחקרי מצדיק את שמירתו בגנזך. רק ב-7 מ-19 משרדי הממשלה מונה לתפקיד האחראי לרשומות עובד בעל השכלה מתאימה (ב-5 משרדים אחרים אין לעובדים הממלאים תפקיד זה ההשכלה הדרושה; וב-7 משרדים לא מונה כלל עובד לתפקיד).

9

הטיפול במסמכי לשכות השרים החלטת הממשלה בעניין הרשומות של לשכות השרים מטילה את האחריות לביצוע הוראות הנוהל בעניין זה על מנהל לשכת

השר המסיים את תפקידו. על פי הנוהל שנקבע בהחלטת הממשלה האמורה מ-1984, עם תום תקופת כהונתה של ממשלה, או בעת ששר מסיים את תפקידו, או עם כניסתו של שר לתפקיד, על מזכיר הממשלה להודיע לשרים על נוהל זה ולהעביר לגנז' העתקים מהודעותיו, ועל הגנז' להדריך את השרים ואת עובדי לשכותיהם בכל הנוגע לביצוע הנוהל. האחראיות לטיפול בחומר ארכיוני של עובדי מדינה מוטלת בעיקר על האחראים לרשומות (לא יועד להם כל תפקיד בעניין הטיפול במסמכי לשכות השרים).

מזכירות הממשלה הודיעה למשרד מבקר המדינה בעניין ביצוע הנוהל שהממשלה החליטה עליו, שעם כינון ממשלה חדשה או בעת כניסתו של שר חדש לתפקיד, היא מביאה לתשומת לבו של כל שר נכנס את ההוראות והנהלים בעניין הטיפול במסמכי הלשכות שלהם, ושגנז' המדינה מודיע על הוראות אלה לכל שר יוצא.

הביקורת העלתה שמרבית מנהלי הלשכות של השרים סיימו את תפקידם סמוך לפרישתם של השרים ולא טיפלו ברשומות. אף שכאמור על פי הנוהל האחראיות להדרכת השרים בעניין הטיפול במסמכי לשכות השרים היא על גנז' המדינה, הורה הגנז' למשרדים לתאם את פעילותם בעניין ביצוע הנוהל עם האחראי לרשומות הפועל בהם.

החזקת מסמכים בידי שרים וסגני שרים: בסוף 1995 הציע הגנז' ליועץ המשפטי לממשלה לקבוע נוהל שלפיו יצהירו נשיא המדינה, ראש הממשלה, שרים וסגני שרים בעת פרישתם, שהם אינם מחזיקים ברשותם מסמכים שהגיעו לידיהם במהלך כהונתם. בדברי החסבר אמר הגנז' שקורה לא פעם שחומר רגיש נשאר ברשות נושאי התפקידים. לדבריו סוכם עם נציבות שרות המדינה שעובדי המדינה יחתמו על התחייבות שלא להעביר לרשותם מסמכים, והנציבות מציעה שאותו הסדר יחול גם על נבחרי הציבור האמורים.

היועץ המשפטי לממשלה לא קיבל את הצעת הגנז'. הוא הסביר כי כבר ב-1975 נקבע בהנחיה של היועץ המשפטי שעניינה "הפקדה בגנז' המדינה של תיקי לשכות שרים אשר פרשו מתפקידם", שלפי חוק הארכיונים יופקד בגנז' כל חומר ארכיוני של מוסד ממוסדות המדינה שאינו צריך שימוש עוד, וכי הוראה זו משתלבת בהוראת חוק דיני העונשין (ביטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים), התשי"ז-1957, שלפיה הגיעה לאדם ידיעה בתוקף תפקידו כעובד ציבור והוא החזיקה ללא סמכות כדין, בניגוד להוראות שניתנו לו בדבר החזקה, או לאחר שחדל להיות עובד ציבור, דינו - מאסר שנה אחת. היועץ המשפטי הוסיף ששר לשעבר המחזיק ברשותו חומר מלשכתו בלי היתר מהגנז', פועל שלא על פי החוק, וכן שההוראות בעניין הפקדת המסמכים של לשכות השרים ניתנו בראש ובראשונה מטעמים של שמירה על ביטחון המדינה, דהיינו כדי למנוע הגעתם של מסמכים סודיים לידי האויב או לידי מי שאינו מוסמך לקבלם; ושהדרישה מנבחרי ציבור להתחייב שלא להשאיר ברשותם חומר ארכיוני עלולה לפגוע בהם שלא לצורך. היועץ המשפטי לממשלה הוסיף שלנוכח העובדה שלשרי הממשלה יש חסינות עניינית ודיונית ספק אם תצמח תועלת ממימוש הצעתו של הגנז', ולכן מוטב להסתפק בנוהל הקיים. מאחר שלא נקבע שנבחרי ציבור יחתמו על התחייבות שלא להחזיק ברשותם מסמכים שהגיעו לידיהם במהלך כהונתם, לא נדרשו גם עובדי המדינה לתת התחייבות כזאת.

בהתאם לנוהל שאישרה הממשלה ב-1984 תנוהל בלשכת השר רשימה של כל התיקים המצויים בה, שתכלול את התיקים ואת תאריכי הפתיחה והסגירה שלהם. הלשכה תודיע לגנז' על מהות החומר הארכיוני האישי והמפלגתי של השר ושל כמותו, והגנז', לאחר שבדק אם אמנם החומר פרטי, ירשום אותו בפנקס לרישום חומר ארכיוני, והשר יוכל לקחתו עמו. רשימות כאלה הן הכלי העיקרי שלפיו ניתן לבדוק אם התיקים נשארו בלשכה. גנז' המדינה לא קיבל מהמשרדים רשימות של התיקים שמתויקים בהם מסמכים ממלכתיים וגם לא רשימות של אלו שמתויקים בהם חומר אישי או מפלגתי, והוא גם לא הנחה את המשרדים לעשות בדיקות לפי רשימות כאלה.

15

הנוהל קובע שיש להחזיר ללשכה מסמכים וחומר אחר שלקח השר לביתו במהלך עבודתו. עוד נקבע שהגנז ידריך את השרים ואת לשכותיהם בכל הנוגע לביצוע הנוהל. ואולם הגנז לא הנחה את המשרדים לפנות אל השרים ולבקש מהם להחזיר את החומר שהוצא מלשכותיהם, והמשרדים לא פנו אל השרים בעניין זה. אף שבנוהל נאמר שבידי השר ואנשי לשכתו עשויים להימצא מסמכים ממלכתיים, לא הנחה הגנז את המשרדים לחסום את תיקיהם של עוזרי השר ושל אנשי לשכתו. לדעת מבקר המדינה, לנוכח היעלמותן של סדרות שלמות של תיקים מלשכות של שרים והגנזך ומזכירות הממשלה צריכים למצות את כל האפשרויות להחזרת החומר.

16

רישום החומר: חשיבות רבה יש לרישום נפרד של התיקים של כל לשכת שר. המשרדים העבירו רשימות נפרדות של התיקים, אך ברישומי הגנזך לא הוקפד על הפרדה ביניהם; לחומר ארכיוני מלשכות של שני שרים או יותר ניתן כותר אחד; תיקים מלשכת השר, מלשכת המנכ"ל ומיחידות אחרות של המשרד נרשמו תחת כותר אחד; יש שבכותרים שניתנו לרשומות של מסמכי שרים נרשמו תאריכים שלא תאמו את תקופת כהונתם. לדוגמה לרשימת מסמכים ממשרד הבינוי והשיכון ניתן הכותר: 1982--1992: לשכת השר שרון, לשכת סגן השר רן כהן, לשכת הסמנכ"ל" אף שהשר שרון כיהן בתפקיד שר השיכון בשנים 1990 1992. למסמכים של משרד הבריאות נרשם הכותר "1992-1997: לשכת השר שוסטק, גור, אלמוזלינו, אולמרט, סגן השר מזרחי, לשכת המנכ"ל". על רישום התיקים במשרד העבודה והרווחה ראה להלן. רישום בדרך זו אינו מאפשר מעקב ראוי לשמו אחר הפקדת המסמכים מכל אחת מהלשכות ויקשה על מי שירצה להשתמש בחומר בעתיד.

17

הגנז הורה למשרדי הממשלה למיין את המסמכים שכבר אינם בשימוש, לבור מתוכם את אלו הראויים לשמירה ולהכינם להפקדה. הכנה משמעה החלפת כריכות התיקים, סילוק דברי המתכת (כגון סיכות) מהניירות והכנת רשימות תיקים. הגנז סירב לקבל חומר שלא הוכן לפי הוראותיו; ומשרדי הממשלה, שהתקשו לבצע את ההוראות, העבירו את החומר למחסנים ולמגנזות שלהם במקום להפקידו בגנזך. החומר שהוחזק במשרדים במשך עשרות שנים לא נשמר בשלמותו: מקצתו בוער שלא כדין, מקצתו נעלם, והשאר מונח כאבן שאין לה הופכין, לרוב בתנאי תחזוקה לקויים.

18

הטיפול בחומר מסווג: ההנחיות של הגנז לא הסדירו את הטיפול בחומר מסווג המצוי בלשכות השרים. המשרדים שעשו פעולות חסימה והפקידו בגנזך תיקים של הלשכות לא הפקידו את החומר שנמצא בכספות.

19

הפקדת חומר מלשכות הדוברים: הגנז לא הנחה את הלשכות בעניין החומר של דוברי המשרד, ורק מעט מחומר זה - קטעי עיתונות, תצלומים, הקלטות והודעות לעיתונים - הופקד בגנזך.

20

רשומות של משרד או של יחידה שפסקו לפעול: הגנז לא קבע נוהל בעניין הטיפול במסמכים של משרד או יחידה שפסקו לפעול, או הועברו למשרד אחר. לדעת משרד מבקר המדינה, בעת סגירת משרד יש להכין פרוטוקול ולפרט בו מה הן הפעולות שנעשו בחומר הארכיוני של המשרד, כולל ההפקדות שנעשו, אילו מסמכים בוערו ואילו מסמכים הועברו למשרדי ממשלה אחרים. כמו כן יש לציין בפרוטוקול לאיזה משרד הועברו סמכויות המשרד שנסגר על החומר הארכיוני שהופקד. הדבר דרוש, למשל, כדי שיהיה אפשר לדעת מי הגוף המוסמך לקצר את תקופת החיסיון, שכן לפי תקנות הארכיונים (מיון חומר ארכיוני המופקד בגנזך), התשכ"ז--1966, המפקיד והגנז יקבעו כללים לחשיפה, והמפקיד ראוי לקצר את תקופת החיסיון של חומר מוגבל שנקבעה באותן תקנות.

21

מן הראוי שהגנז יבדוק אם יחידות שהועברו ממשרד אחד למשנהו הפקידו חומר ארכיוני באמצעות משרדי הממשלה שפעלו בהם בעבר, אם נותר באותם משרדים חומר שטרם הופקד, ואם נותר חומר של אותם גופים בידיים פרטיות. כמו כן על הגנז להכין כלי עזר, כגון מדריך, לאיתור החומר הארכיוני שנוצר באותם גופים בעת שפעלו במסגרת המשרדים השונים.

22

הטיפול ברשומות של עובדים בכירים: ב-1996 הודיע גנז המדינה לסמנכ"לים של משרדי הממשלה שבעקבות השינויים הצפויים בהרכב הממשלה עליהם לשים לב במיוחד לרשומות המצויות בלשכות של המנכ"לים ושל עובדי מדינה בכירים. הגנז לא פירש מי לדעתו הוא "עובד בכיר". במשרדים שנבדקו לא בוצעה הוראה זו.

23

מעקב: הגנז לא יצר כלים למעקב אחר החומר הארכיוני במשרדי הממשלה וביחידותיה. בגנז לא ידוע אילו יחידות קיימות, באילו מהן מצוי חומר ארכיוני, והאם החומר הופקד באופן מסודר ורצוף או באקראי.

24

האחריות להפקדת החומר הארכיוני: גנז המדינה הודיע למשרד מבקר המדינה שלפי החוק ניהול הרשומות בכל משרדי הממשלה, כולל החובה להפקיד את החומר הארכיוני, מוטלים על משרדי הממשלה, וגנז המדינה אינו האחראי הבלעדי לניהול התקין של הרשומות במשרדים אלה, וכי אחריותו היא "בנושא הפיקוח על סדרי הארכיונים". הגנז הוסיף ש"ארכיון המדינה אינו פועל בחלל ריק אלא מול משרדי הממשלה. אם משרדי ממשלה אלה מזלזלים בחשיבות ניהול הרשומות ובהנחיות של ארכיון המדינה, אזי החומר לא ינוהל כראוי, לא ירשם כמו שצריך ולא יועבר אלינו בבוא הזמן. בתנאים אלה, מובטח מראש שארכיון המדינה יכשל במשימותיו". לדעת הגנז, כדי שהחומר הארכיוני של משרדי הממשלה יטופל כראוי, על כל אחד מהם למנות אחראי לרשומות, שתפקידו לפעול לביצוע מסודר של ההוראות שהוא הוציא בעניין זה. לדעתו, החלטת הממשלה והודעת נציבות שירות המדינה מדגישות את חובתם של משרדי הממשלה לטפל ברשומותיהם.

25

משרד מבקר המדינה הודיע לגנז שהביקורת אכן העלתה שמשרדי הממשלה לא מילאו אחר ההוראות בדבר הטיפול ברשומות, ולרובם גם אין עובדים מקצועיים שיש להם הידע הדרוש בעניין זה. אך לנוכח ההזנחה הנמשכת עשרות שנים, ולנוכח העובדה שחומר ארכיוני רב נשאר במשרדים ואינו מועבר לגנז, ראוי שהגנז ישקול מחדש את נוהלי העבודה ואת ההסדרים וחלוקת התפקידים שבינו לבין משרדי הממשלה, כדי להבטיח שמטרת החוק תמומש בצורה הטובה ביותר.

26

מבקר המדינה ימשיך לעקוב אחר שימורם של מסמכי המדינה במשרדי הממשלה.

פעולות משרדי הממשלה

27

במאי 1996 הודיע גנז המדינה ללשכות של השרים ושל סגני השרים שלקראת הבחירות הקרובות יש לחסום את התיקים של שרים המסיימים את כהונתם, ועם כניסתם של שרים חדשים לתפקידם יש לפתוח סדרות תיקים חדשות ולהפקיד בגנז המדינה את התיקים החסומים. לאחר הבחירות, עם כינונה של הממשלה ה-27, נחסמו התיקים של מרבית לשכות השרים, והם מטופלים לקראת הפקדתם בגנז. הוראות דומות ניתנו גם לפני מערכות בחירות קודמות, אולם התיקים ממרבית הלשכות של השרים לא הופקדו, או הופקדו אך נרשמו באופן שאינו מאפשר לדעת על ההפקדה. להלן הממצאים על ביצוע ההפקדות במשרדים שנבדקו:

משרד האוצר

28 במהלך 48 השנים שעברו מאז כינונה של ממשלת ישראל הראשונה ועד לכינונה של הממשלה ה-27 כיהנו במשרד האוצר (להלן--המשרד) 14 שרים ותשעה סגני שרים. רק חלק קטן מהתיקים של לשכות השרים וסגניהם הופקדו בגנזך, כנדרש בחוק ובהחלטות הממשלה. רשומות מהלכות של שבעה שרים שכיהנו בשנים 1951--1984 לא הופקדו בגנזך ואינן נמצאות ברשות המשרד.

29 על פי "תקנות בדבר חומר ארכיוני למשמרת" רשאי הגנז לקבל חומר ארכיוני פרטי למשמרת שאינה לצמיתות, אם הגנז ובעל החומר או המחזיק בו חתמו על הסכם בדבר תנאי המשמרת; בהסכם יפורש למי תהיה גישה לחומר הארכיוני. גנזך המדינה קלט 37 מכלים ובהם חומר ארכיוני מלשכתו של שר לשעבר. אף שכאמור בהחלטת ממשלה נקבע שמסמכים מלשכתו של שר שחדל לכהן בתפקידו, הקשורים במישרין או בעקיפין לפעולתו כשר, שייכים למדינה, התקבל החומר הארכיוני בגנזך כחומר ארכיוני פרטי שנועד למשמרת שאינה לצמיתות. משרד מבקר המדינה פנה אל גנזך המדינה וביקש לברר מה היו השיקולים לקליטת החומר כ"ארכיון פרטי למשמרת שאינה לצמיתות", ואם נחתם הסכם בדבר תנאי המשמרת של ארכיון זה, כנדרש. עד מועד סיום הביקורת, ינואר 1998, לא התקבלה תשובת הגנז.

30 במשרד האוצר כיהנו תשעה בתפקיד סגן שר האוצר; הראשון בהם סיים את כהונתו ב-1962 והאחרון ב-1996. הביקורת העלתה שבגנזך המדינה הופקד חומר ארכיוני רק מלשכתו של אחד מהם.

31 לפי הנחיות המשרד יש לשמור לצמיתות את עותקי המכתבים היוצאים מהלשכה וערוכים לפי סדר כרונולוגי ("דואר שוטף"), אולם המשרד ביער חומר זה שנתיים לאחר שנוצר.

32 במהלך השנים 1984--1997 כיהנו במשרד שמונה מנכ"לים. הביקורת העלתה שהתיקים בלשכותיהם לא נחסמו ואף תיק לא הופקד בגנזך.

33 ב-1994 בוערה כמות גדולה של מסמכים מסווגים מלשכת השר והמנכ"ל, שנוצרו בשנים 1967--1986 ונמצאו בכספת המשרד, ובהם סיכומי ישיבות שהתקיימו במשרד הביטחון, מסמכים בעניין המגבית היהודית המאוחדת, פרוטוקולים וסדר יום של ישיבות המנכ"ל, הצעות חוק, תיקי סיוע, מברקים, פרוטוקולים מישיבות שרים ועוד. הביעור נעשה לפי אישור של קצין הביטחון של המשרד, ולא לפי נוהלי המשרד והוראות הגנזך.

34 דובר המשרד נהג להכין לכל שר המסיים את כהונתו אלבום ובו תצלומים מתקופת כהונתו; אולם לא הוכן עותק נוסף של התצלומים האלה לשם הפקדתם בגנזך.

35 הנוהל שהממשלה אישרה ב-1984 בנוגע לרשומות המצויות בידי עובדי המדינה נכלל בתקשי"ר. בבדיקת לשכות של עובדים בכירים במשרד הועלה שלא נעשתה חסימה אף לא באחת מהן בעת שהעובדים סיימו את תפקידם, ורק לשכות מעטות, ובהן לשכת הממונה על השכר ולשכת נציב מס הכנסה, הפקידו רשומות במגנזת המשרד. לשכות הממונה על שוק ההון, הממונה על הכנסות המדינה, הממונה על אגף המכס והבלו, החשב הכללי והממונה על אגף התקציבים לא הפקידו חומר כלל, או הפקידו רק כמות קטנה. באחדות מהלשכות, ובהן לשכת הממונה על אגף התקציבים ולשכת החשב הכללי, בוער החומר שלא בהתאם להוראות. המשרד הודיע שבפעמים האחרונות שבהן נעשה ביעור באגף התקציבים, הוא נעשה לפי הנהלים.

36 הרשומות של הצירים הכלכליים בניו-יורק ובלונדון מטופלות בנפרד מהרשומות של השגרירויות שבהן הם פועלים. אף לא תיק אחד מהלשכות של

צירים אלה לא הופקד בגנזך המדינה. משרד מבקר המדינה פנה באוגוסט 1997 אל שני הצירים באמצעות הממונה על האגף הבין-לאומי במשרד האוצר וביקש פרטים על הגניזה ועל הביעור של החומר הארכיוני המצוי ברשותם. עד למועד סיום הביקורת, ינואר 1998, לא התקבלה תשובתם.

37

רשומות המשרד שהן בשימוש נמצאות בארכיב הכללי של המשרד ובתיקונים שביחידות; חלק מהרשומות שאינן בשימוש הועברו למחסנים מיוחדים לרשומות כאלה (מגנזות). ב-1996 עשה גנזך המדינה סקר במגנזות ובתיקונים של המשרד ומצא שבמהלך כל שנות פעילותו הפקיד המשרד בגנזך כ-540 מכלים. לדעת הגנזך, בהתחשב בגודלו של המשרד ובתפקידיו הרבים כמות זו היא קטנה מאוד. בסקר צוין שבשנים 1990--1995 הפקיד המשרד בגנזך 54 מכלים בלבד. לפי הסקר מרבית החומר המאוחסן במגנזה הראשית של המשרד נוצר בשנות החמישים והוא מוחזק בתנאים גרועים. בביקורת הועלה שהמגנזה מלאה כמעט עד אפס מקום, שאין אחראי למגנזה, ושלא חל שיפור בתנאי התחזוקה בה. עוד הועלה שמאז 1996, מועד עריכת הסקר, לא הופקד בה אף מכל. במגנזה נמצאו 78 מכלים מ-1978 ואילך שרשום עליהם "לשכת המנכ"ל". לא היו רשימות של תוכנם, ולאחראים על ניהול הרשומות לא היה ידוע מה הם מכילים, ומדוע לא הופקדו בגנזך.

38

במשרד האוצר ובגנזך המדינה לא היו נתונים על התיקים שלא הופקדו בגנזך, ולא ברור אם תיקים אלה בווערו, הוצאו מהלשכות ולא הוחזרו, או מאוחסנים באחת מהמגנזות של המשרד. בשל אי-איתורם של התיקים יחסר לחוקרים מידע חשוב על ניהול המערכות הכלכליות והתקציביות המרכזיות של המדינה.

משרד הבינוי והשיכון

39

ביוני 1996 נחסמו התיקים של לשכת שר הבינוי והשיכון ושל הלשכות של יועצו ושל עוזריו, וכן תיקי הלשכות של סגני השר, של עוזריהם ושל המנכ"ל. במהלך פעולה זו הועברו למגנזה של המשרד כ-400 מכלים. חברה שזכתה במכרז מיינה את החומר וקבעה מה ראוי לשמירה לצמיתות ומה ניתן לבער. רשימות מסווגות בווערו בידי הממונה הארצי על הביטחון הפועל במשרד. הביעור לא נעשה כנדרש בתקנות הארכיונים - ביעור חומר ארכיוני במוסדות המדינה וברשויות המקומיות, (התשמ"ו--1986). לדברי המבער נעשה הביעור לאחר שהתייעץ עם מנהלת לשכת השר ועם עובד הגנזך, ומרבית החומר שבווער אינו חומר מקורי.

40

אף שהחלטת הממשלה קובעת שבעת חסימה יש לדאוג שכל החומר שהוצא מהלשכה יוחזר אליה, לא פנה המשרד אל שרים שסיימו את כהונתם לברר אם נותר ברשותם חומר ארכיוני מהלשכות.

41

בתיקי הלשכו של ארבעת המנכ"לים שכיהנו במשרד במהלך השנים 1990--1995 לא נעשתה חסימה לאחר שסיימו את כהונתם, והתיקים לא הופקדו בגנזך. תצלומים של שיטפונות שהיו במעברות בשנות החמישים הופקדו בגנזך, ובלשכת הדובר מצויים תצלומים מ-1993 ואילך שעדיין לא הופקדו; אך לא ידוע למשרד היכן מצויים התצלומים שנעשו מאז השיטפונות של שנות החמישים ועד 1993.

42

במשך שנים אחדות היה משרד הבינוי והשיכון חלק ממשרד העבודה, אולם במשרד לא ידוע היכן החומר הארכיוני שנוצר בו באותן שנים. במשרד לא נקבעו נהלים בעניין העברת האחריות על רשומות של יחידה המועברת ממשרד אחד למשנהו או של יחידה המקבלת מעמד של יחידת סמך. למשרד יש כמה יחידות שהיו ליחידות סמך, ובהן מע"ץ והמרכז למיפוי ישראל, ונהלים אלה דרושים כדי לאפשר מעקב אחר מילוי הוראות ההפקדה ולהקל על חוקרים

דוח 48

ומתעניינים לאתר חומר ארכיוני מתקופות פעילות שונות של המשרד ושל יחידותיו.

משרד הבריאות

43

מאז 1995 הפקיד משרד הבריאות בגנזך את תיקי הלשכות של חמישה שרים שכיהנו בשנים 1981--1991. תיקי הלשכות של שני שרים שכיהנו בשנים 1992--1996 טרם הופקדו, ומקומם של תיקי הלשכה של שר אחר אינו ידוע.

44

כמות המסמכים של לשכת שר הבריאות שהופקדו עד 1995 היתה זעומה - שישה מכלים ובהם מסמכים מהשנים 1970--1992.

משרד החינוך, התרבות והספורט

45

במשרד החינוך, התרבות והספורט כיהנו 11 שרים ותשעה סגני שרים. המשרד הפקיד בגנזך את מסמכי הלשכות של שמונת השרים שכיהנו בשנים 1958--1996 ושל שמונה סגני שרים.

46

כמה יחידות סמך של המשרד, ובהן מרכז ההסברה, רשות העתיקות, האגף לחינוך התיישבותי והטלוויזיה החינוכית, מנהלות את הרשומות שלהן באופן עצמאי, ללא זיקה לארכיב המרכזי ולאחראי לרשומות המשרד, ולמשרד אין מידע על חסימת תיקים ועל ביעור חומר הנעשים בלשכות של מנהליהן. מקצת היחידות האלה אף הפקידו חומר בחטיבת "משרד החינוך והתרבות" המצויה בגנזך.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

47

תיקי הלשכות של ארבעה משמונת שרי החקלאות שכיהנו במהלך השנים 1974--1996 עדיין לא הופקדו בגנזך. תיקי הלשכות של שניים מהם נמצאים במשרד, ומקומם של תיקי הלשכות של השניים האחרים אינו ידוע לממונים על הרשומות במשרד. אחד מהם כיהן קודם לכן כסגן שר, וגם מקומם של התיקים מתקופת כהונתו בתפקיד זה אינו ידוע לממונים על הרשומות.

משרד הכלכלה והתכנון

48

בראשית 1996 החליטה הממשלה לקבל את המלצות ועדת המנכ"לים להעביר למשרד ראש הממשלה ולמשרדי ממשלה אחרים את יחידותיו של משרד הכלכלה והתכנון, את עובדיו, את האחריות לנכסיו ואת תחומי הפעולה שלו. מועד סיום פעולתו של המשרד נקבע ל-31.3.96. בעקבות זאת הועברו התיקים הסגורים שהיו בו למשרד ראש הממשלה. הטיפול בתיקים אלה נמסר לחברה פרטית, וזו העבירה את מרביתם לגנזך.

49

משרד הכלכלה והתכנון הוקם ב-1981, וב-15 שנות פעולתו כיהנו בו שישה שרים. הביקורת העלתה שתיקי הלשכות של ארבעה מהם עדיין לא הופקדו בגנזך. כמו כן לא הופקדו תיקי הלשכות של שבעת המנכ"לים שניהלו את המשרד מאז הקמתו, ותיקי הלשכות של דובר המשרד ושל היועץ המשפטי שלו. למשרד מבקר המדינה נמסר שהחברה הפרטית רושמת ומכינה להפקדה תיקים מעטים מהלשכות של שלושה שרים ושל המנכ"לים. לא ידוע היכן מצויים התיקים של לשכת השר הראשון ומרבית תיקי הלשכה של שר אחר.

50

במשרד הכלכלה והתכנון פעלו גופים שהשתייכו קודם למשרדי ממשלה אחרים וממשיכים לפעול גם לאחר שהמשרד נסגר. עם גופים אלה נמנים גם הרשות לתכנון לאומי וכלכלי וכן אגף הפיקוח הכללי, שפעל בעבר במשרד האוצר. את הממונה על הרשות ממנה הממשלה. קודם שהועברה למשרד הכלכלה והתכנון פעלה הרשות במסגרת משרד האוצר.

51

בגנזך המדינה הופקדו עשרה מכלים מהשנים 1950--1992 ובהם חומר ארכיוני של הרשות לתכנון לאומי וכלכלי מתקופות פעילותה במשרד האוצר ובמשרד הכלכלה, ו-11 מכלים מהשנים 1973--1996 נמצאים בתהליך של מיון ורישום לקראת הפקדה. ואולם לא נעשה רישום של מלאי התיקים שהיו ברשות בעת סיום פעולתו של המשרד, ולא ברור אם השתמרו תיקים מתקופות פעילותה השונות. לנוכח תחומי פעילותה הרבים של הרשות ספק אם כמות החומר שהופקדה, במוצע פחות מחצי מכל בשנה, היא כל הכמות של החומר הארכיוני שראוי היה לשמרו לצמיתות.

52

בגנזך לא הופקד אף לא מסמך אחד של אגף הפיקוח הכללי מתקופת פעילותו במשרד האוצר ובמשרד הכלכלה, לא של הנהלת האגף בירושלים ולא של היחידה בתל אביב. בעת חילופי האישים בהנהלת היחידה לא נחסמו התיקים, ובעת העברת האגף ממשרד הכלכלה והתכנון למשרד ראש הממשלה לא הוכנו רשימות של תיקי האגף.

53

גנז המדינה מסר למשרד מבקר המדינה ש-18 מכלים ובהם החומר של האגף נמצאים בשלבי רישום והכנה לקראת הפקדה.

משרד המדע והפיתוח

54

המשרד הוקם ב-1982 וכיהנו בו שבעה שרים. מרבית הרשומות מלשכות השרים הופקדו בגנזך, אולם לא הופקדו בו שבעה מכלים מלשכתו של השר הראשון, מאחר שהגנזך לא אישר את רישום התיקים שעשה המשרד. ב-15 שנות קיומו ניהלו את המשרד חמישה מנכ"לים, אולם בגנזך הופקדו רק תיקי הלשכות של שניים מהם. הרשומות של המנכ"ל החמישי היו בשימוש בעת הביקורת ולא היה צורך להפקידם.

55

הסוכנות הישראלית לניצול החלל, הפועלת במסגרת המשרד, לא הפקידה בגנזך תיקים שלה שכבר אינם בשימוש, ולאחראים במשרד לא ידוע מה נעשה בהם. תשובת המשרד בעניין זה עדיין לא נתקבלה.

משרד העבודה והרווחה

56

ב-1977 אוחדו משרד הסעד ומשרד העבודה למשרד אחד: "משרד העבודה והרווחה". שני הארכיבים של שני המשרדים שאוחדו מצויים במבנים נפרדים, ובכל אחד מהם מצויים המסמכים של המשרד מראשיתו ועד לאיחוד, וכן המסמכים שנוצרו לאחר האיחוד בתחומים שהיו בעבר בטיפולו של כל אחד מהמשרדים. האחראית לרשומות במשרד ממונה על שני הארכיבים.

57

משרד הסעד: עד לאיחודו של משרד הסעד עם משרד העבודה כיהנו בו שישה שרים. מאז הקמתו של משרד הסעד ועד לאיחוד לא הופקדו בגנזך המדינה התיקים שהיו בארכיב המשרד. כמו כן לא הופקדו בו התיקים של השרים, של סגני השרים, של המנכ"לים, של היועצים המשפטיים, של האחראים לשירותים השונים במשרד ושל הדוברים, וכן התיקים של מוסדות שהיו בניהולם של המשרד ושל מחוזות המשרד. מכל 29 שנות קיומו של משרד הסעד הופקדו בגנזך 49 מכלים; במקצתם מצויים תיקים של מוסדות סעד שפעלו בירושלים בין

השנים 1933--1948, ובמקצתם תזכירים, חומר שהועבר בזמנו לעיונו של אחד מסגני שר הסעד וחומר אחר שאינם משקפים את עיקר פעילותו של המשרד באותן שנים. על פי בקשת משרד מבקר המדינה נעשה במגנזה של משרד הסעד סקר של תיקי לשכות השרים המצויים בו, ונמצאו רק תיקים מעטים מלשכות השרים שניהנו במשרד באותן שנים.

58

האחראית לניהול הרשומות במשרד הודיעה שתיקים אלו מטופלים עתה לקראת הפקדתם בגנזך המדינה, וכי נעשים ניסיונות לאתר תיקים נוספים; לדבריה, ייתכן שבשנות החמישים והשישים לא נהלו תיקים בלשכות אלא בארכיב המשרד, והדבר נבדק כעת.

59

משרד העבודה: עד 1977 כיהנו במשרד העבודה שמונה שרים. במשרד העבודה נוהל ארכיב מרכזי ובו רוכזו רוב רשומות המשרד, כולל הרשומות של לשכות שרים ומנכ"לים; ובלשכות השרים הושארו רק תיקים פוליטיים ותיקים אישיים. מאחר שלא היו באותה עת הוראות לחסום תיקים בתום הכהונה של שר ושל מנכ"ל לא נעשה הדבר, ותיקי המשרד נשארו בארכיב ולא הועברו לגנזך המדינה.

60

משרד העבודה והרווחה: ב-1996 העביר משרד העבודה והרווחה לגנזך 229 מכלים ובהם חלק ניכר מהתיקים של משרד העבודה מהתקופה שלפני האיחוד שנותרו במגנזה, וכן תיקים מתקופת כהונתם של בעלי תפקידים בכירים שניהנו במשרד המאוחד. גנז המדינה הודיע להנהלת המשרד שהחומר אינו מסודר לפי הכללים שקבע וסירב לקבלו, אך ניאות לאחסנו במחסניו. בבדיקה הועלה שהמשרד לא החליף את הכריכות המקוריות של התיקים בכריכות שדרש הגנז. הדרך שנקט הגנז, קבלת החומר בלי לקבלו להפקדה עלולה להקשות על איתור תיקים ועל שליפתם בעת הצורך.

61

לפי הערכת המשרד יש במגנזה שלו עוד כ-250 מכלים, ובהם תיקים מלשכותיהם של ממלאי תפקידים בכירים במשרד. המשרד הודיע שיפקיד אותם כשיקבל הסכמה מהגנזך לקבלתם.

62

לאחר פירוק הארכיב של משרד העבודה הוקמו תיקיונים ביחידות השונות של המשרד המאוחד, ובהן לשכות השר והמנכ"ל. עם סיום הכהונה של כל שר או מנכ"ל במשרד הופקדו התיקים שבלשכתו בגנזך המדינה, אולם העברה מסודרת, לפי הכללים שנקבעו, לא נעשתה. בבדיקת השלמה שנעשתה בגנזך הועלה שלא נעשה רישום נפרד של סדרות התיקים לפי שמות השרים או המנכ"לים, שמלשכותיהם הועברו התיקים. כך לדוגמה, הועברו 34 מכלים מ"לשכת השר אלון, אלמוגי, ברעם, בנין, כץ, אבו חצירה, אוזן, רבין". רק לאחר סיום כהונתה של שרת העבודה והרווחה, אורה נמיר, נחסמו התיקים בלשכתה לפי ההוראות והועברו להפקדה ב-143 מכלים.

63

במשרד הוכנו נהלים לטיפול ברשומות, בעיקר בענייני ביעור. ההוראות בעניין חסימת התיקים של לשכות השרים מבוצעות באופן שוטף ובחקפדה ראויה לציון. ואולם ממלאי תפקידים לא נדרשו להשיב ללשכה רשומות שהוצאו ממנה, ומנהלי הלשכות האחראים לביצוע הסדיר של הוראות הנוהל, לא הקפידו שההוראות בעניין זה אכן מולאו.

64

משק לשעת חירום - במסגרת המשרד פועלת היחידה משק לשעת חירום (מל"ח). היחידה הוקמה בשנת 1989; מאז הקמתה לא הפקידה מסמכים בגנזך המדינה וגם אינה מעבירה את מסמכיה למגנזת המשרד. ב-1989, בעת מעבר למבנה אחר, ביערה הנהלת היחידה כמות רבה של מסמכים. הביעור נעשה בלי שקדמה לו בקשה לביעור חומר, כנדרש בהוראות הגנזך ובנוהלי המשרד, ובלי שהוכנו רשימות של החומר שיועד לביעור. לדברי מנהל היחידה, החומר שבווער היה חסר ערך לפעילותה השוטפת, והוא כלל מסמכים שאינם חומר ארכיוני, דהיינו חוברות, סיכומי תרגילים, חומר הסברתי וכו'.

65 היחידה מטפלת ברשומותיה לפי "הנחיות כלליות להבטחת רשומות" שפרסם המשנה למנכ"ל ב-15 באוגוסט 1995; ואולם הנחיות אלה אינן זהות לנוהל שפרסמה באותו עניין האחראית לרשומות במשרד, ושאושר לפרסום בידי אותו משנה למנכ"ל. זאת ועוד, יחידה מחוזית של מל"ח קיבלה הוראות מקצין הביטחון של המשרד לטפל ברשומותיה באופן שאינו תואם לא את ההוראות של המשנה למנכ"ל ולא את אלה של האחראית לרשומות, ופעלה לפי הוראות קצין הביטחון.

66 למשרד לא ידוע היכן נמצא חומר ארכיוני של יחידות שונות הפועלות בו או של יחידות שפעלו בו בעבר, כגון האגף לשיכון, שלימים היה למשרד הבינוי והשיכון, ומרכז מיפוי ישראל.

משרד הפנים

67 במהלך 48 השנים שעברו מכינונה של ממשלת ישראל הראשונה ועד לכינונה של הממשלה ה-27 כיהנו במשרד הפנים 11 שרים; ארבעה מהם כיהנו זמן קצר, מחודש עד ארבעה חודשים, ואחד מהם כיהן במשך 14 שנים בעשר ממשלות. ב-1970 אחסנה לשכת שר הפנים את החומר הארכיוני מלשכתו בשני ארונות. החומר לא הופקד בגנזך המדינה, אף שהגנז פנה אל המשרד פעמים מספר בעניין זה. המשרד טען ש"החומר נעלם". פניות נוספות של גנז המדינה אל המשרד ב-1988 וב-1989 ותביעה של הגנז מהמשרד לברר את מקום הימצאו של החומר האמור באמצעות גופים משטריים וביטחוניים המופקדים על סדרי השמירה במוסדות המדינה לא הועילו, ועד מועד סיום הביקורת, ינואר 1998, לא אותר החומר ולא הופקד בגנזך המדינה.

68 המסמכים של שישה משבעת שרי הפנים שביהנו במשך שנה ויותר ושל ארבעת סגני השר שביהנו במשרד - לא הופקדו בגנזך. לא היו במשרד רשימות המעידות שהתיקים בלשכותיהם נחסמו לאחר תום כהונתם. נמצא שרשומותיהם של סגני השר לא הופקדו בגנזך.

69 לשכת המנכ"ל - מאז הקמת המשרד הופקד בגנזך רק מכל אחד מלשכה זו, ולא נעשו בה כל חסימות של תיקים. בעת הביקורת לא היו בלשכה תיקים מתקופת כהונתם של המנכ"לים הקודמים. משרד מבקר המדינה ביקש לאתר את התיקים בארכיב המשרד ובמגנזותיו, אך הם לא נמצאו. בלשכה לא נמצא רישום של המסמכים המסווגים שהגיעו אליה.

70 במהלך הביקורת נבדק גם הטיפול ברשומות של היועץ המשפטי של המשרד ושל דוברו וכן ברשומות של כמה יחידות אחרות במשרד.

71 לשכת היועץ המשפטי - לא הופקד בגנזך אף לא מסמך אחד מלשכה זו, ואין נעשות בה חסימות של תיקים. כשתיק מתמלא הוא מאוחסן זמן מה ביחידה ואחר כך מועבר לארכיב המשרד. הארכיב מבער חלק מהתיקים לפי שיקוליו, בלא התייעצות עם הלשכה.

72 לשכת דובר המשרד - לא הופקד בגנזך כל חומר מלשכה זו. דוברת המשרד נהגה להכין לכל שר שפרש אלבום מהתצלומים שנאספו בזמן כהונתו ולהעניקו לו למזכרת, אך לא הוכן העתק נוסף של התצלומים האלה לשם הפקדתו בגנזך.

73 נציבות כבאות והצלה - לא הופקד בגנזך חומר של היחידה, לא נעשתה חסימה של תיקי הממונים שחדלו לכהן בתפקידם, ואין ביחידה רשימות של תיקים אלה. למשרד מבקר המדינה נמסר כי ב-1995 התחיל לעבוד ביחידה אמרכל, והוא אחסן בחדר סגור תיקים ישנים שנמצאו בה באותה עת, אך אין לו רשימות מלאי של התיקים האלה והוא אינו מטפל בהפקדתם בגנזך.

74

מינהל התכנון - ביחידה יש כמה ארכיבים - הארכיב של לשכת הממונה, הארכיב של היחידה והארכיבים של מנהלי המחלקות. בלשכת הממונה אין חוסמים תיקים מאחר שהתיקים בה עוסקים בנושאים שהטיפול בהם נמשך שנים רבות, לעתים במהלך כהונתם של שני ממונים או יותר. תיק שהתמלא נשמר כחמש שנים ואחר כך מועבר לארכיב הכללי של המשרד. למשרד מבקר המדינה נמסר כי היו קשיים במציאתם של רבים מהתיקים שהועברו לארכיב לפני 1984, וספק אם הם עדיין נמצאים בו כיום. משום כך הפסיקו עובדים בכירים ביחידה להעביר לארכיב תיקים שנסגרו. חלק מהתיקים של אחד העובדים הבכירים ביחידה הועברו לטכניון. אף שתיקים אלה שייכים למדינה, לא נמצאו במשרד רשימות שלהם ולא נמצאה הסכמה של גנזך המדינה להעברתם.

75

הרשות העליונה לפינוי, סעד וטיפול בחללים בשעת חירום (פס"ח) - הרשות העליונה הוקמה ב-1960 כדי לטפל בפינוי חללים ופצועים בשעת חירום ובמתן סעד למפונים. מנכ"ל הרשות ממונה בידי שר הפנים, וליחידה יש שלוחות מחוזיות הפועלות באחריות הממונים על המחוזות. ברשות מוחזק חומר רב, הכולל נתונים על תחומי פעילותה, תכניות לשעת חירום, התכתבויות בנושאי תרגילים ועוד. ב-1991, ב-1994 וב-1995 הוציעה הרשות להנהלת המשרד לקבוע תקופות החזקה למסמכים השונים. הרשות הציעה שמרבית מסמכיה יישמרו במשך שלוש עד שבע שנים, ומסמכים העוסקים בנהלים והנחיות וכן תיקי תכנון למיניהם ותכניות מבצעיות יישמרו לצמיתות. עד למועד סיום הביקורת, ינואר 1998, לא התקבלה החלטה בעניין זה, והחומר מ-37 שנות פעילותה של הרשות שהוצע לשמרו לצמיתות לא הופקד בגנזך.

76

בבדיקה במחוז חיפה נמצא שכל המסמכים של הרשות במחוז שנוצרו לפני 1993 בווערו. לדברי העובד האחראי ליחידה הוא ביער את כל התיקים שנוצרו קודם שהתחיל בעבודתו מפני שלא היו דרושים לו לעבודתו השוטפת.

77

הממונים על המחוזות - החומר בארכיונים שבמחוזות ממוין לפי ארבעה נושאים: מינהל אוכלוסין; לשכות מחוזיות לתכנון ולבנייה; שלטון מקומי; ועניינים מינהליים הנוגעים לפס"ח, לכלי ירייה, לניהול שוטף של המשרד ולעניינים שונים המיוחדים למחוזות, כגון קשר עם פטריארכים וכונהי דת אחרים שנוהל בירושלים. המחוזות העבירו מארכיוניהם לגנזך המדינה רק כמויות מצומצמות של תיקים.

78

מרבית המסמכים בארכיונים המינהליים שבששת המחוזות הם משנות השמונים ואילך. מרבית המסמכים שנוצרו לפני שנות השמונים חסרים; מקצתם בווערו בהיתר, ומקצתם, כלשון מנהלת הארכיב במחוז הצפון, "התפוררו מרוב יושן". במחוז חיפה נשמר חלק ניכר מהמסמכים שנוצרו לפני שנות השמונים, אך שמירתם היתה לקויה והם נראו מרופטים. מסמכים אלה גם לא מוינו ולא נקבע אילו מהם ראויים לביעור ואילו לגניזה.

79

בשום מחוז לא נחסמו תיקי הלשכות של הממונים שסיימו את כהונתם ולא הופקדו בגנזך. לפי ההוראות, על האחראי לרשומות במשרד לדאוג שכל עובד שחדל לכהן בתפקידו ימסור את החומר הנמצא ברשותו. ואולם האחראי לרשומות לא עשה זאת, וגם לא הטיל על אחרים במשרד הראשי ובמחוזות לפנות בכתב אל עובדים שסיימו את כהונתם ולהורות להם כיצד עליהם לטפל במסמכיהם.

משרד התחבורה

80

במהלך 48 השנים שעברו מכינונה של ממשלת ישראל הראשונה ועד לכינונה של הממשלה ה-27 כיהנו במשרד התחבורה 18 שרים, מהם שניים שכיהנו בתפקיד זה בעת שהיו ראשי ממשלה; כמו כן כיהנו במשרד שלושה סגני שר. במשרד היו רשימות תיקים של שלוש לשכות שרים בלבד, ולא היו רשימות של לשכות סגני

השר. המשרד הודיע שמצויות ברשותו רשימות התיקים של תיקי הלשכות של שרים שכיהנו מ-1981 ואילך, ו"כפי הנראה כל שרי התחבורה שקדמו למר קורפו, שכיהן בשנים 1981--1988, לא היו אמורים לדעת כי המסמכים והחומר בלשכותיהם שייך למדינה. סביר להניח שחומר זה נלקח ולא הוחזר ללשכה". עוד הודיע המשרד "שחסימות תיקים של שני השרים שקדמו לשר ישראל קיסר (קורפו וקצב) - שכיהנו בשנים 1981--1992 לא נחסמו כיוון שהאחריות והחסימה אמורים היו להיות בידי מנהלי הלשכות. מנהלות הלשכה עזבו את המשרד עם השרים ויתכן שלא היתה להן מודעות לנושא".

81

לא ננקטה כל פעולה להחזרת החומר שהוצא מלשכת השר. הנהלת המשרד חסמה את כל תיקיו של שר התחבורה האחרון שסיים את כהונתו והעבירה אותם לגנזך, אך הגנזך סירב לרשם מפני שדרישתו לרשום את החומר, להחליף את כריכות התיקים ולמיינם לא בוצעה.

82

המשרד הפקיד בגנזך 39 מכלים ובהם מסמכים של לשכת המנכ"ל מהשנים 1989--1993, והחומר נערך ונרשם בצורה מסודרת. בסקר שעשה גנזך המדינה ב-1995 צוין שלא הופקדו התיקים של לשכות המנכ"ל מ-23 השנים הראשונות של פעילותו.

83

בשנים האחרונות לא נעשתה במשרד חסימה של תיקי מנכ"לים שסיימו את כהונתם. המשרד גם לא הקפיד להפריד בין סדרות התיקים של כל אחד מהמנכ"לים, ותיקים מלשכת המנכ"ל הופקדו עם תיקים מלשכת השר. כאמור ההפרדה דרושה לצורכי הפקדה ועירוב תיקים של שרים שונים ותיקים של שר ומנכ"ל מונעים את האפשרות לעקוב אחר הפקדת התיקים.

84

המסמכים המסווגים שבלשכת השר ובלשכת המנכ"ל מטופלים לפי הנחיות מנהל תחום הביטחון. תיקי המסמכים האלה לא נחסמו ולא הופקדו, גם לא תיקים ישנים שאינם עוד בשימוש.

85

בעקבות הוראות חוק הטיס (בטחון בתעופה האזרחית), התשל"ז--1977, וחוק רשות שדות התעופה, התשל"ז--1977, התרחבה במידה ניכרת פעילותה של יחידת מינהל תחום (ביטחון) הפועלת במשרד, ומרבית הרשומות שברשותה נוצרו מ-1977 ואילך. לפני כעשר שנים עברה היחידה למשכנה הנוכחי וביערה חלק ניכר של רשומותיה; הביעור נעשה ללא אישורו של גנזך המדינה. לדברי הממונה על היחידה החומר שבו ערר הוא חסר ערך ארכיוני, ומדובר רק במסמכים כגון אישורים של קבלת מכתבים וקבלות על רכישת תחמושת.

86

ביחידה יש ארכיב ומוחזקים בו המסמכים שנוצרו בה מ-1977, השנה שבה התרחבה פעילותה. לדברי הממונה על היחידה, מרבית המסמכים שבארכיב עדיין בשימוש ואין הצדקה להפקידם בגנזך. יצוין שהמשרד הראשי לא הוציא ליחידה הנחיות בעניין הפקדת מסמכים, והממונה עליה לא היה מודע לחובה להפקיד בגנזך מסמכים שאינם עוד בשימוש.

87

בגנזך הופקד חומר ארכיוני מארבע יחידות שבאחריות המשרד - רשות שדות התעופה, רשות הנמלים והרכבות, המחלקה לשעת חירום ביחידת המפקח על התעבורה ומל"ח. ואולם חומר זה נוגע רק לחלק משנות הפעילות של היחידות האמורות. במשרד לא היו נתונים שמהם אפשר ללמוד אם מצוי במקום כלשהו חומר של היחידות האמורות הנוגע לשנים אחרות, ואם נעשתה חסימה של תיקי הלשכות של הממונים על היחידות האמורות, בעת שסיימו את תפקידם.

88

הביקורת העלתה שבלשכות של המשנה למנכ"ל המשרד ושל סגני המנכ"ל וכן בלשכות של הממונים על יחידות אחרות של המשרד - ובהן לשכת המדען הראשי, לשכת המפקח על התעבורה, מנהל המינהל לבטיחות בדרכים, מנהל אגף הרישוי, מנהל אגף הרכב, מנהל מינהל התעופה האזרחית, מנהל מינהל הספנות והנמלים - ושל מנהל השירות המטאורולוגי, לא נעשו חסימות כנדרש בהוראות.

89 המשרד הפקיד בכל שנות קיומו מסמכים מעטים ממספר קטן של יחידות הפועלות בו, וספק אם החומר שהופקד הוא כל החומר שהיה ראוי לגנזו לצמיתות. לא היו במשרד נתונים על ביעור חומר שנעשה ביחידות הפועלות בתחומו; ולמעשה הביעור והגניזה של החומר הארכיוני במרבית יחידות המשרד אינו נעשה לפי ההוראות והנהלים.

*

90 משרדי הממשלה לא הפקידו בגנזך המדינה מסמכים שנוצרו במשך עשרות שנים בלשכות של שרים, של סגני שרים, של מנכ"לים ושל עובדי מדינה בכירים, ולא הקצו את המשאבים הדרושים לשימורם. מקצת המסמכים שלא הופקדו בווערו שלא כדין, חלק ניכר מהם נעלמו, ומקצתם מאוחסנים במקומות אחסון שונים. הגנזך לא יצר כלי למעקב אחר המסמכים ולא הנהיג אמצעים יעילים לאיסופם. עקב כך רבים ממסמכיה של המדינה המתעדים את העשייה הממלכתית, שהם חומר מקורי בעל חשיבות היסטורית למחקר תולדות המדינה, אינם ברשות המדינה, אינם נתונים לפיקוחה ואינם נשמרים לדורות הבאים. לדעת מבקר המדינה הגנזך ומזכירות הממשלה צריכים למצות את כל האפשרויות להחזרת החומר.

תאריך: 12/02/98

לשכת ראש הממשלה

מסי שוטף: 1326
נתקבל ב-: 12/02/98

רישום דואר/מזכירות
משרד ראש הממשלה
לשכת היועץ המשפטי
17.02.1998
מקבל

מאת: מרים בן פורת
מבקר המדינה
אל: ראש הממשלה

מתאריך: 10/02/98

הנדון: דין וחשבון שנתי 48 של מבקר המדינה

להעביר ל-:

טיפול ומעקב/פנימי

מאת	אל	הערות / הנחיות	תאריך	חתימה
	א"י	מכתב השלבה	16/2/98	נ/מ.י.
	יועצ"מ	גלו סיפוק	16.2.98	מ/ז
		בתופה		

טיפול מעקב/מזכירות

הוחזר מ-:

בתאריך:

למעקב/טיפול(ת.ת.):

לתיוק ב-:

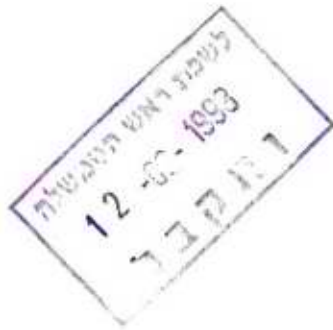
הערות: הועבר לרה"מ

כ"ב

מבקר המדינה מרים בן-פורת

ירושלים, י"ד בשבט התשנ"ח
10 בפברואר 1998

לכבוד
מר בנימין נתניהו
ראש הממשלה
ירושלים

אדוני ראש הממשלה,

הנדון: דין וחשבון שנתי 48 של מבקר המדינה

בהתאם לסעיף 16(ב) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב) קיימתי התייעצות עם הוועדה לענייני ביקורת המדינה בדבר התקופה שתעמוד לרשות ראש הממשלה למתן הערותיו לדוח שנתי 48 של מבקר המדינה.

קבעתי, בתום ההתייעצות, כי התקופה האמורה תסתיים ב-5.5.98, וביום זה יונח הדוח על שולחן הכנסת ויפורסם ברבים.

בכבוד רב,

מרים בן-פורת

הקצאת מתחמי קרקע לאוכלוסייה בעלת צביון דתי

ריכוז ממצאים

א משרד הבינוי והשיכון (להלן -- המשרד) מקצה מתחמים לאוכלוסייה "בעלת צביון דתי" כחלק מפרוגרמת הבנייה שלו. מתחמים אלה משווקים באמצעות מכרזים לזמים. הזמים מתחייבים למכור את כל הדירות במתחמים אלה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי.

ב המשרד לא הגדיר את המושג "צביון דתי"; ולא ערך מחקר על צורכי הדויר והמאפיינים של אוכלוסייה בעלת צביון דתי. רק במהלך הביקורת, בספטמבר 1997, נערך המשרד לפרסום מכרז למחקר, וגם אז -- על צורכי הדויר של האוכלוסייה החרדית בלבד.

ג המתחמים שהוקצו לאוכלוסייה בעלת צביון דתי תוכננו על פי מאפיינים המייחדים רק חלק ממנה -- האוכלוסייה החרדית, וזאת, בניגוד להנחית היועץ המשפטי לממשלה, שלפיה אין להקצות מתחמים נפרדים לאוכלוסייה חרדית בלבד.

ד אומדן המלאי התכנוני הנומינלי של דירות לשנת 1997 עבור האוכלוסייה החרדית היה במועד הביקורת כ-51,000 דירות; מהן כ-32,000 דירות כבר בהליך תכנון סטטוטורי, ויהיה ניתן לשווקן בטווח הזמן הקצר והבינוני. המשרד אמד את הצרכים של אוכלוסייה זו ב-2,500--3,000 דירות בשנה. אף שהיה, לכאורה, במלאי האמור כדי לספק ביקושים של האוכלוסייה החרדית במשך כ-17 שנים, המשיך המשרד, בשנים 1996--1997, להקצות מתחמים נוספים למגזר החרדי, בלי שבדק את ביקושי האוכלוסייה החרדית למגורים במתחמים אלו.

ה זמן קצר לפני הבחירות לכנסת הארבע עשרה, החליטה הממשלה דאז על מתן מענק של 11.6 מיליון ש"ח כהשתתפות בהוצאות פיתוח של יזמים פרטיים ליישוב קריית ספר -- יישוב חרדי -- שנבנה על קרקע פרטית. במשרד לא נמצא תיעוד על השיקולים שהובאו לפני הממשלה למתן הטבה זו ליישוב, ולהעדפתו על פני יישובים אחרים באותו אזור.

ו בפברואר 1996 החליט ראש הממשלה דאז להעניק ליישוב אלעד -- יישוב חרדי חדש -- סיוע ייחודי בפיתוח עבור 2,000 הדירות הראשונות, וסיוע לרוכשי הדירות בדומה לסיוע הניתן באזור עדיפות לאומית א'. באפריל 1996 הרחיבה הממשלה דאז את הסבסוד לפיתוח ליתרת הדירות אשר יוקמו באלעד. סבסוד מעין זה לא ניתן ליישובים דומים אחרים בקרבת אלעד.

ז אחד האמצעים העיקריים בידי הממשלה לסייע ליישובים הוא בקביעתם כאזורי עדיפות לאומית (א' או ב'). אזורי העדיפות הלאומית תוחמו כאזורים גיאוגרפיים. אזורי העדיפות הלאומית צריכים להיקבע לפי קריטריונים אחידים ושוויוניים. נמצא, כי לשני יישובים (קריית ספר וחריש), שאינם כלולים במפת אזורי העדיפות הלאומית, נקבע מעמד של אזורי עדיפות לאומית, שלא ניתן ליישובים בעלי אותם מאפיינים.

ח בינואר 1997 החליטה הממשלה לתת ליישוב קריית ספר מעמד של אזור עדיפות לאומית ב' בנושא בנייה. יישובים שמעמדם ומיקומם דומים, לא קיבלו מעמד זה. כמו כן, החליט ראש הממשלה לתת מענק נוסף של 10 מיליון ש"ח כסיוע בפיתוח; מענק כזה לא ניתן ליישובים אחרים שנבנו על קרקע פרטית ושקיבלו מעמד של אזור עדיפות לאומית.

ט
 סגן שר הבינוי והשיכון פעל לשנות את צביון היישוב חריש -- יישוב בהקמה בהיקף של כ-10,000 דירות -- מיישוב המיועד לזוגות צעירים ולעולים חדשים, ליישוב המיועד לאוכלוסייה חרדית. פעולה זו נעשתה, אף שהיה מלאי תכנוני של דירות לאוכלוסייה החרדית שטרם מוצה, ובלי שנבדק אם קיימת נכונות של האוכלוסייה החרדית לעבור ליישוב זה.

סגן השר פעל -- בו זמנית -- לשנות את צביון היישוב חריש, וגם לתת ליישוב מעמד של אזור עדיפות לאומית א'. בהתאם לבקשתו החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה, בספטמבר 1997, לתת ליישוב מעמד ייחודי של אזור עדיפות לאומית א', החלטה שמשמעותה, על פי הערכת אגף התקציבים, עלות של כחצי מיליארד ש"ח בתחום הדיור בלבד. בכך הופלטה לטובה האוכלוסייה ביישוב לעומת מגזרי אוכלוסייה אחרים.

< >

1
 משרד הבינוי והשיכון (להלן -- המשרד), מקצה מתחמים ספציפיים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי, כחלק מפרוגרמת הבנייה שלו. המשרד משווק מתחמים אלה בשיטות שיווק אחדות. המשרד מחייב את היזמים אשר רכשו את הקרקע למכור את כל הדירות במתחם לאוכלוסייה זו.

2
 בחודשים יוני--דצמבר 1997 בדק משרד מבקר המדינה את דרך הקצאת הקרקע לאוכלוסייה בעלת צביון דתי. הבדיקה נעשתה במשרד הראשי ובכמה ממחוזותיו.

הגדרת אוכלוסייה בעלת צביון דתי ומאפייניה

3
 1. סוגיית ההקצאה של מתחמי קרקע לאוכלוסייה "בעלת צביון דתי" הועלתה לדיון במשרד בעקבות עתירה לבג"ץ (5023/91) פורז נ' שר הבינוי והשיכון (להלן -- בג"ץ עמישב)*. בבג"ץ עמישב צוטטה בהסכמה הקביעה בנוהל, שלפיה "אפשרית הקצאת קרקע לעמותות בעלות צביון דתי בתור שכאלה, אך ההקצאה כאמור חייבת להיעשות רק כאשר שיקולים ענייניים רלבנטיים ושיקולים מקצועיים שבמומחיות מצדיקים הקצאת קרקע נפרדת של אתרים לציבור חילוני מזה, ולציבור בעל צביון דתי מזה, ובכפיפות לתנאי שהדבר תואם את הפרוגרמה הכלל-ארצית של משרד הבינוי והשיכון".

* פ"ד מו(2) 793, 799.

4
 עוד באוגוסט 1991 קבע המשרד נוהל בדבר המלצה להקצאת קרקע לעמותות*. הנוהל מאפשר הקצאת קרקע לשני סוגי עמותות: לעמותות בעלות צביון דתי; ולשאר העמותות. הנוהל לא הגדיר את המושג "צביון דתי".

* לעניין בנייה באמצעות עמותות, ראה בדוח שנתי 43, עמ' 136--143.

5
 בתשובתו למשרד מבקר המדינה טען המשרד, כי ההגדרה אשר גובשה בזמנו התבססה "בין היתר" על חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, "פטור מטעמי הכרה דתית".

6 במשרד לא נמצא תיעוד על הגדרה של המושג "צביון דתי". כאמור, הנוהל לא הגדיר את המושג "צביון דתי". כמו כן, במכרזים שפורסמו לציבור בדבר הקצאת קרקע עבור אוכלוסייה בעלת צביון דתי, לא פורסמה ולא הובאה לידיעת המשתתפים במכרזים הגדרה כלשהי.

7 בתשובה נוספת למשרד מבקר המדינה הודיע המשרד, כי בעתיד יפעל לכלול בנהליו הגדרה מתאימה של צביון דתי בהתבסס על חוק שירות ביטחון.

8 2. המשרד לא ערך מחקר על היקף הצרכים ומאפייני הדיור של אוכלוסייה בעלת צביון דתי השואפת למגורים נפרדים מכלל האוכלוסייה. רק ב-15.9.97 פרסם המשרד מכרז למחקר, וגם הוא רק בנושא צרכי הדיור של האוכלוסייה החרדית בלבד, ולא של כלל האוכלוסייה בעלת הצביון הדתי.

9 3. אמנם, עוזר היועץ המשפטי לממשלה הודיע, בשם היועץ המשפטי, לח"כ מרז, באוגוסט 1991, כי היועץ המשפטי לממשלה אישר הקצאת קרקע לבנייה לעמותות בעלות צביון דתי, אולם הוא הוסיף ואמר: "לא למותר להדגיש כי ההצעה להקצאה של אתרים, באורח ייחודי לחרדים, נדחתה על ידי היועץ המשפטי לממשלה". ממסמכי המשרד עולה, שבפועל תכנן המשרד את המתחמים לכלל הציבור בעל הצביון הדתי, על פי מאפיינים המייחדים את המגזר החרדי בלבד, כמפורט להלן:

10 (א) שתי ההנחיות הפרוגרמטיות המרכזיות של המשרד ליזמים הבונים על שטחים המתוכננים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי מתבססות על מאפיינים של האוכלוסייה החרדית. בהנחיה אחת, המצויה בתוספת ל"הנחיות תכנון בנייה למגורים/בנייה לחרדים" נאמר, בין היתר: "רגישות רבה לפרטיות והדגשת צנעת הפרט..."; "גודל המשפחה -- המשפחות מגיעות מוקדם לשיא תהליך הגדילה..."; "המצב הכלכלי של מרבית המשפחות אינו חזק עקב השילוב בין משפחה גדולה מחד, ולימודי תורה של הבעל מנגד". בהנחיה אחרת -- "תקן מוסדות ציבור לאוכלוסייה בעלת צביון דתי" נאמר, בין היתר: "דוח זה בא להגדיר תקנים ייחודיים למגזר החרדי"; "... הצרכים מתבטאים בראש ובראשונה בכמות המוסדות הנובעת מגדלי משפחה במגזר זה וממספר הילדים, בעיקר בשנתונים הצעירים, ומהווי החיים הייחודי. גודל ממוצע של משפחה חרדית בארץ עומד על כ-5 נפשות למשפחה...". בגלל מאפיינים אלה קובע התקן בניית יותר מוסדות דת בשכונה ויותר מעונות יום ומקוואות לגברים.

11 (ב) מפרוטוקולים של דיונים פנימיים ומהתכתבויות במשרדי הממשלה הנוגעים בדבר עולה, שגם כאשר בנושא הדיון או ההתכתבות נרשם "בנייה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי", העניין הנדון הוא בנייה לאוכלוסייה החרדית. לדוגמה: בהנחיות התכנון של המשרד למתכנני העיר אלעד, אשר יועדה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי, נאמר במפורש ש"אופי האוכלוסייה -- החרדית", ובהתאם לכך תכננו את העיר, את מוסדות הציבור והחינוך ואת הבניינים.

12 בתשובתו למשרד מבקר המדינה מנובמבר 1997 הסביר המשרד, כי ההנחיות הפרוגרמטיות יועדו לכלל האוכלוסייה בעלת הצביון הדתי, ולא בהכרח למגזר החרדי. עוד הוסיף המשרד, כי בשכונות שיועדו ל"צביון דתי" התאכלסה בפועל גם אוכלוסייה בעלת צביון דתי שאינו חרדי. לטענתו, זאת ההוכחה כי ההנחיות הפרוגרמטיות תואמות גם מאפיינים של אוכלוסייה בעלת צביון דתי שאינו חרדי.

13 תשובת המשרד אינה עולה בקנה אחד עם התיעוד שלו; משהוחלט על מתחמים נפרדים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי, ההנחיות הפרוגרמטיות צריכות להתבסס על מאפיינים המתאימים לאוכלוסייה בעלת צביון זה. העובדה שכמה מהרוכשים בפועל בפרויקטים שיועדו לאוכלוסייה בעלת צביון דתי אינם חרדים, אינה

דוח 48

הוכחה לכך שההנחיות הפרוגרמטיות תואמות גם מאפיינים של כלל האוכלוסייה בעלת צביון דתי.

14

לדעת משרד מבקר המדינה, על המשרד להגדיר מהי "אוכלוסייה בעלת צביון דתי", לערוך מחקר על הצרכים והמאפיינים של אוכלוסייה זו, ולקבוע את מאפייני התכנון לבנייה למגורים ולמוסדות ציבור המתאימים לה.

היצע לעומת ביקוש במגזר החרדיתכנון ההקצאה

15

השיווק המיטבי של מתחמי קרקע הוא באמצעות מנגנון השוק -- היצע דיור לעומת ביקוש. כאשר מתכננים קרקע לפלח אוכלוסייה מסוימת וההיצע גדול מהביקוש, נוצר מצב כמעט בלתי הפיך, לטווח זמן ארוך, שבו לא ניתן לשווק את הכמות המוצעת העודפת לכלל הציבור. בפרט בולט הדבר כאשר השיווק נועד לאוכלוסייה המאופיינת ברצון להתגורר בשכונות הומוגניות -- בעלות אורח חיים נבדל.

הערכת הביקוש

16

עד מועד סיום הביקורת, ספטמבר 1997, לא היה בידי המשרד מידע מפורט על היקף צורכי הדיור של האוכלוסייה החרדית למגורים נפרדים מכלל האוכלוסייה. ההערכה היחידה של הביקוש לדיור שנמצאה במשרד, התבססה על "נייר עמדה" שהגיש ביולי 1995 היועץ הכלכלי לשר הבינוי והשיכון דאז. בנייר העמדה הוערך היקף צורכי הדיור השנתיים של המגזר החרדי ב-2,500-3,000 דירות. צורכי הדיור כללו דירות בשכונות נפרדות ובשכונות "מעורבות".

היצע הדיור לאוכלוסייה החרדית

17

1. מול הערכת הביקוש, כפי שהובאה לעיל, יש להציב את ההיצע. למשרד לא היתה פרוגרמה הכוללת תכנון רב-שנתי להקצאת מתחמי קרקע לאוכלוסייה חרדית. פרוגרמה מעין זו אמורה להתאים את היצע הדיור לאוכלוסייה החרדית לביקוש.

18

הבדיקה העלתה, שהקיבולת הנומינלית* של תכניות בניין עיר (תב"ע), המיועדות לאוכלוסייה חרדית היתה במועד הביקורת כ-51,000 דירות, מהן כ-32,000 דירות כבר היו בהליך סטטוטורי ויהיה ניתן לשווקן בטווח הזמן הקצר והבינוני.

* מחד -- עשויה הקיבולת הנומינלית של תב"ע להצטמצם עקב חסמים, ומאידך -- גם הצרכים אינם מגיעים תמיד לכדי ביקוש אפקטיבי.

19

מלאי תכנוני זה (הכולל בנייה פרטית ובנייה ציבורית) לאוכלוסייה החרדית, לעומת צרכים של 2,500-3,000 דירות, כאמור, משמעותו -- היצע נומינלי השווה, לכאורה, ל-17 שנות ביקוש לפחות.

20

2. על אף המלאי התכנוני כמתואר, הוסיף המשרד להקצות מתחמים המיועדים לאוכלוסייה החרדית. משרד מבקר המדינה בדק את אופן ההקצאה של כמה מהמתחמים האלה, ולהלן פרטים:

21 (א) **ראש העין:** בנובמבר 1996, בפגישה של סגן שר הבינוי והשיכון (להלן -- סגן השר) עם ראש עיריית ראש העין, סוכס שמחוז המרכז של המשרד יזמין תכנון לשלושה מתחמים בראש העין בקיבולת נומינלית של כ-5,000 דירות, ומהן יוקצה שטח לכ-1,000 דירות לאוכלוסייה בעלת צביון דתי.

22 יצוין, כי קילומטרים אחדים מדרום לראש העין מוקמת העיר אלעד, שעל פי החלטת ראש הממשלה מפברואר 1996 מיועדת לאוכלוסייה חרדית. קיבולת העיר היא כ-7,200 דירות (אוכלוסייה של כ-40,000 נפש), מהן כבר שוקו כ-1,500 דירות. לפיכך, לא ברור מה היו הנימוקים לתכנון שכונה לאוכלוסייה חרדית בראש העין.

23 (ב) **באר שבע:** במאוס 1997 פנה מנכ"ל המשרד אל השר לתשתיות לאומיות וביקשו להעביר מתחם קרקע בקיבולת של 2,000 דירות בבאר שבע מטיפול מינהל מקרקעי ישראל לטיפול המשרד. במכתבו ציין המנכ"ל, שהאתר נראה מתאים לפיתוח שכונה בעלת צביון דתי בעיר. בדיקת משרד מבקר המדינה העלתה, שבקשת המנכ"ל לא הסתמכה על מחקרים או ניתוח של הביקוש למגורים של אוכלוסייה חרדית בבאר שבע. זאת ועוד, בבאר שבע קיים מלאי תכנוני של כ-670 דירות המיועדות לאוכלוסייה חרדית על קרקעות שהמשרד מתכנן ומייעד לשיווק. במועד הביקורת, דצמבר 1997, טרם התקבלה החלטה בעניין.

24 (ג) **חריש:** יישוב חדש המתוכנן לבניית כ-10,000 דירות, אשר תוכנן מלכתחילה עבור כלל האוכלוסייה. עם כניסת סגן השר לתפקידו הוא החל לפעול כדי לייעד את היישוב לאוכלוסייה חרדית (ראה להלן).

*

25 המשרד לא הפעיל שיקולים ענייניים -- מקצועיים רלוונטיים, בבואו לתכנן הקצאה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי. למשרד מלאי תכנוני של כ-51,000 דירות המיועדות למגזר החרדי; על אף זאת מייעד המשרד מתחמים נוספים לאוכלוסייה זו, בלי שמיצה את המלאי הקיים, ובלי שבדק האם קיים ביקוש של האוכלוסייה החרדית למתחמים נוספים.

הטבות ליישובים שיועדו לאוכלוסייה בעלת צביון דתי

26 1. **קריית ספר:** קריית ספר היא יישוב חרדי, שנבנה על קרקע פרטית ופותח בידי יזמים פרטיים. במאי 1996 (זמן קצר לפני הבחירות לכנסת הארבע עשרה) החליטה הממשלה דאז על מענק למועצה המקומית מודיעין עילית (קריית ספר, אור שמח, בלעין, גני מודיעין, חשמונאים, מתתיהו-צפון) בסכום של 11.6 מיליון ש"ח, כהשתתפות בהוצאות פיתוח כללי בקריית ספר, בגין בנייה בשנים קודמות. התשלום, על פי החלטת הממשלה, היה מרביתו החזר הוצאות, שהועבר ליזמים באמצעות המועצה המקומית מודיעין עילית. במשרד לא נמצא תיעוד על השיקולים שהובאו לפני הממשלה, למתן הטבה ליישוב ולהעדפתו על פני יישובים אחרים באזור.

27 2. **אלעד:** בדיון מ-19.2.96 בנושא "בנייה לחרדים", בהשתתפות ראש הממשלה, שר האוצר ושר הבינוי והשיכון, החליט ראש הממשלה להכריז על אלעד כעיר המיועדת לאוכלוסייה בעלת צביון דתי. כמו כן, אושר בדיון סיוע ייחודי עבור 2,000 הדירות הראשונות אשר ייבנו ביישוב. הסיוע כלל הנחה בהוצאות הפיתוח בשיעור 25%, והלוואות מקום לרכישת דירה כפי שניתנות באזור עדיפות לאומית א', קרי -- 60,000 ש"ח, מתוכם 30,000 ש"ח מענק מותנה ו-30,000 ש"ח הלוואת המשרד.

ביום 21.4.96 החליטה הממשלה דאז להרחיב את ההשתתפות בפיתוח בשיעור 25% לכלל היישוב, דהיינו -- לעוד כ-5,000 דירות שנמצאות בשלבי תכנון שונים. הרחבה זו פירושה סבסוד נוסף, הנאמד ב-81 מיליון ש"ח לדירות אלה (לפי מדד תשומות הבנייה מספטמבר 1997) מעל לסבסוד קיים של כ-20 מיליון ש"ח עבור 1,500 דירות ששווקו מבין 2,000 הדירות שעליהן החליט ראש הממשלה.

סבסוד כזה לא ניתן ליישובים דומים בקרבת אלעד, כדוגמת שוהם או ראש העין.

ראש הממשלה דאז הסביר בתשובתו למשרד מבקר המדינה, בין היתר, כי היה מדובר באוכלוסייה בעלת מעמד חברתי-כלכלי מהנמוכים בישראל, שיצר צורך לטפל בפתרונות דיור עבורה בדרכי סיוע מתאימות. לדעת משרד מבקר המדינה, דרך זו של סיוע לאתר יש בה כדי לקפח קבוצות אוכלוסייה במצב חברתי-כלכלי דומה.

הטבות ליישובים חרדיים במסגרת עדיפות לאומית

אחד האמצעים העיקריים בידי הממשלה לסייע ליישובים הוא בקביעתם ב"אזורי עדיפות לאומית". הממשלה קבעה אזורי עדיפות לאומית א' ואזורי עדיפות לאומית ב'. באזור עדיפות לאומית א' ניתנות הטבות בתחומים מסוימים, ובאזור עדיפות לאומית ב' -- הטבות פחותות, או הטבות שוות בפחות תחומים.

לפי החלטת ועדת השרים לענייני עדיפות לאומית מינואר 1997, כוללות ההטבות בנושא הדיור: השתתפות בשיעור של 50% בהוצאות פיתוח; סיוע ברכישת דירה בסכום של 50,000--60,000 ש"ח, כמחציתו מענק, נוסף לסיוע הניתן על פי הזכאות האישית; הנחות בדמי חכירה של הקרקע בשיעור של 69% באזור עדיפות לאומית א' ו-49% באזור עדיפות לאומית ב'.

מערך ההטבות אמור לייצג את המדיניות של הקצאת המשאבים וסדר העדיפויות של הממשלה. לפי העיקרון המקובל צריך מערך ההטבות האמור לעמוד בקריטריונים של אחדות ושוויוניות. אזורי העדיפות הלאומית תוחמו כאזורים גיאוגרפיים. מבדיקת משרד מבקר המדינה עולה, ששני יישובים המאופיינים באוכלוסייה חרדית, שאינם בתחום הגיאוגרפי של מפת העדיפויות הלאומיות, קיבלו אף הם מעמד כזה כמפורט להלן:

מודיעין עילית (קריית ספר)

ועדת השרים לענייני עדיפות לאומית החליטה בינואר 1997, שמודיעין עילית תקבל מעמד של אזור עדיפות לאומית ב' בדיור, על אף שאינה כלולה במפת אזורי העדיפות הלאומית. לעומת זאת, יישובים שמיקומם הגיאוגרפי דומה למודיעין עילית לא קיבלו הטבה דומה.

החלטת ממשלה ממאי 1994 קובעת, כי באזורי עדיפות לאומית יגבה המשרד 50% בלבד מעלות הפיתוח המבוצע על ידיו; אולם כיוון שבקריית ספר אין המשרד מבצע את הפיתוח בעצמו, החליט ראש הממשלה ב-9.3.97 לתת מענק נוסף של 10 מיליון ש"ח, כהחזרי פיתוח. המשרד החליט, כי המענק יינתן כסיוע לרוכשי הדירות.

בהחלטה של ועדת השרים לענייני עדיפות לאומית, מינואר 1997, קיבלו רוב היישובים בי"ע מעמד של אזור עדיפות לאומית, ובכללם היישוב צופים אשר קיבל מעמד של אזור עדיפות לאומית ב'. יישוב זה מוקם על אדמות פרטיות ונבנה ביוזמה פרטית. ים פרטי שבונה ביישוב ביקש לקבל את הסיוע בפיתוח, כמתחייב מהחלטת הממשלה, אך נדחה בידי המשרד, בטענה שהמשרד רשאי לחייב 50% מאומדן עלות הפיתוח רק באתרים בהם המשרד הוא המבצע את הפיתוח בעצמו. תשובה זו מעידה, לכאורה, על העדפה של היישוב קריית ספר על פני היישוב צופים. המשרד לא נתן הסבר מניח את הדעת להעדפה זו.

36

חריש

1. **שינוי צביון היישוב:** היישוב חריש הוקם במסגרת יישובי "שבעת הכוכבים" על ציר הגבעות בוואדי ערה. יישוב זה יועד, לפי החלטות הממשלה, בדומה לשאר יישובי הכוכבים, לאוגות צעירים ולעולים. המשרד תכנן את היישוב לכ-10,000 דירות בהתאם לאפיונים אלה. לצורך פיתוח היישוב השקיע המשרד, ועד ישקיע, בתשתיות שעלותן מוערכת בכ-715 מיליון ש"ח, מהם כ-125 מיליון ש"ח השקעות שכבר הושקעו.

37

בשנים 1989-1992 נבנו בחריש 300 דירות בבנייה קשיחה, ומהן שוקו 228 למשרתים בכוחות הביטחון, והיתר לעולים חדשים. ביישוב תוכננה שכונה נפרדת -- בהיקף של כ-500 דירות -- לאוכלוסייה בעלת צביון דתי.

38

בסוף דצמבר 1996, החלו הדרגים המקצועיים במשרד, על פי הנחיית סגן השר, בעבודת מטה שמטרתה: (א) שינוי התכנון הקיים בשכונה נוספת של היישוב חריש (להלן -- שכונה צפונית), שגם היא תשווק לאוכלוסייה בעלת צביון דתי; (ב) בדיקת החלופות למתן הנחות ומענקים, כך שמחיר הדירה יוזל במידה ניכרת.

39

מן הראוי לציין, שהבדיקה לשינוי התכנון נעשתה תחילה לגבי השכונה הצפונית, כיוון שהיתה זמינה לשיווק, אולם לקראת סוף 1997 נבדק עם עורכי התב"ע שינוי התכנון בכל השכונות המתוכננות בעיר כך שיותאמו לאוכלוסייה החרדית.

40

הבדיקות שעשו הדרגים המקצועיים במשרד העלתה את הממצאים האלה: יש אי-התאמה בין התכנון הקיים לבין אוכלוסיית היעד החדשה, קרי האוכלוסייה החרדית; טווח השינוי התכנוני קטן, משום שחלק מהפיתוח בשכונה הצפונית כבר בוצע; משמעות השינויים התכנוניים, לבד מהעלות הכרוכה בכך, היא שיחול עיכוב ניכר בלוח הזמנים לבניית השכונה.

41

אשר להנחות ולמענקים שיוזילו את מחירי הדירות ציינו הדרגים המקצועיים כמה חלופות, מהן הטובה ביותר -- שהקרקע תשווק בתכנית "מחיר למשתכן" אשר תזיל את עלויות הבנייה, והיישוב ייקבע כאזור עדיפות לאומית א'. משמעות חלופה זאת: הוזלת מחיר דירת 80 מ"ר מ-112,000 דולר למחיר של כ-80,000 דולר.

42

שינוי אפיונו האכלוסי של יישוב דוגמת חריש, מיישוב חילוני לחרדי, מחייב בדיקות נוספות, כגון:

43

(1) האם מוצה הפוטנציאל ביישובים החרדיים הייעודיים כמו אלעד, קריית ספר ובית"ר;

44

(2) מהי הנכונות של האוכלוסייה החרדית לעבור ליישוב אשר אינו בקרבת הריכוזים החרדיים הגדולים;

45

- 46 (3) אפשרויות השיווק לאוכלוסייה הכללית, כאשר קיים אכלוס חלקי של היישוב באוכלוסייה חרדית.
- 47 **בדיקת משרד מבקר המדינה העלתה, שבדיקות כאלה לא נערכו.**
- 48 **בהודעה לעיתונות של דובר המשרד, מ-25.8.97, נאמר, כי היישוב חריש ייכלל בחמישה יישובים חרדיים חדשים בישראל.**
- 49 2. **מתן מעמד של אזור עדיפות לאומית א' לחריש:** בד בבד עם הבדיקות שנעשו בידי המשרד כדי לשנות את צביון היישוב לחרדי, החל סגן השר בפעולות להעניק ליישוב חריש מעמד של אזור עדיפות לאומית א'.
- 50 (א) בפברואר 1997 פנה סגן השר אל שר האוצר דאז ואל שר התשתיות הלאומיות וציין, שבכוונת המשרד לפרסם בעתיד הקרוב מכרז לבנייה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי בשכונה הצפונית. לדעתו, לנוכח ניסיונות השיווק הלא-מוצלחים בשנתיים האחרונות ביישוב, תנאי הכרחי הוא מתן הנחות בקרקע ובפיתוח.
- 51 (ב) באוגוסט 1997 פנה השר לתשתיות לאומיות אל שר האוצר בנושא "חריש". במכתבו הוא אמר: "התחלתי במאמצים לעניין אוכלוסייה חרדית להתיישב במקום ומאמץ זה עשוי לתת תוצאות גם בעזרתו של סגן שר הבינוי והשיכון..." עוד נאמר במכתב: "כפי שמסתבר לא יעלה ניסיון זה יפה אם לא יחלו עלויות הקרקע והפיתוח".
- 52 (ג) באוגוסט 1997 פנו בכתב חבר כנסת מטעם יהדות התורה וסגן השר אל ראש הממשלה וציינו, שבפגישה שקיימו עמו ב-16.7.97 ועם שר האוצר הביאו לידיעתם את החלטת מועצת גדולי התורה בדבר מצוקת הדיור, אותה הגדירה "פיקוח נפש".
- 53 באותו מכתב נאמר, ש"בהתאם להחלטה והדרישה שמדי שנה יבנו 1,000 דירות להשכרה וכן בניית 2,000 דירות לאוכלוסייה החרדית בתנאים מועדפים, הצענו את היישוב חריש". עוד הציעו במכתבם, כי כדי לפתח את חריש, נדרש מתן "הטבות נדיבות" בשלבים הראשונים של בנייה בהיקף של 3,000-4,000 דירות.
- 54 (ד) ביום 2.9.97 החליטה ועדת השרים לענייני כלכלה לתת מעמד של אזור עדיפות לאומית א', באופן ייחודי, ליישוב חריש. בירורי משרד מבקר המדינה העלו, כי עד למועד הביקורת, דצמבר 1997, לא קיבלה החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה את אישור הממשלה.
- 55 מחישובים שערך אגף התקציבים באוצר עולה, שאם ישווקו כל הדירות בחריש, תגיע עלות ההנחות בתחום השיכון בלבד לכדי חצי מיליארד ש"ח.
- 56 מכל האמור יוצא, שסגן השר פעל לשינוי אפיון האוכלוסייה בחריש לאוכלוסייה חרדית, ובמקביל -- למתן מעמד של אזור עדיפות לאומית א' ליישוב זה. בהתאם לבקשותיו, החליטה ועדת השרים להעניק ליישוב מעמד של אזור עדיפות לאומית א'. המטרה ביסוד מתן מעמד של אזור עדיפות לאומית ליישוב היתה להוזיל את מחירי הדירות ביישוב, בעלות של כחצי מיליארד ש"ח, כדי לשווקן לאוכלוסייה חרדית. בכך הופלטה לטובה אוכלוסייה זאת לעומת מגזרי אוכלוסייה אחרים. יתר על כן, ספק אם בקרב האוכלוסייה החרדית יש פוטנציאל ביקוש לדירות אשר יוצעו לה בחריש.

57

סגן השר והמשרד לא בדקו את האפשרות "לתמרץ" את השיווק ביישוב, בהענקת חלק מההנחות לדירות אחדות, בלא צורך לשנות את אפיון האוכלוסייה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי, או בניסיון לשווק תחילה חלק מהמתחמים צמודי הקרקע כדי לעודד את אכלוס היישוב, בדומה לפעולות שנערכו ביישובים אחרים.

58

בתשובתו הסביר המשרד למשרד מבקר המדינה, שניסיונות השיווק לכלל הציבור במכרזים שפורסמו בשנים 1994 ו-1995 לא הצליחו. לכן נשקלה האפשרות לשווק את היישוב לאוכלוסייה בעלת צביון דתי. עם זאת, לדברי המשרד לא התקבלה החלטה להפוך את היישוב חריש ליישוב חרדי. לחיזוק טענתו, הגיש המשרד פנייה של סגן השר למנהלת אגף נכסים ודירור במשרד, שנעשתה במהלך הביקורת בנובמבר 1997, לברר את נכוניתם של אנשי צבא קבע להתיישב בחריש.

59

לעומת זאת נמצא, שעוד באוגוסט 1994 פנתה קבוצה של 50 משפחות אל שר הבינוי והשיכון דאז, בבקשה להקצות להן מגרשים בחריש בשיטת "בנה ביתך". קבוצה זו פנתה שוב באפריל 1996 ובאוגוסט 1997 -- במועד זה היא כללה 100 משפחות. היא נדחתה בידי סגן השר, בטענה שנוהלי המשרד אינם מאפשרים הקצאה לבנייה עצמית ללא מכרז. זאת ועוד, לא נמצא כי המשרד עשה ניסיונות שיווק נוספים לכלל האוכלוסייה, בין היתר -- תוך הצעת הנחות והטבות לגרעין ראשון של 1,000-1,500 דירות ויצירת "נקודת זינוק" לשיווק היישוב.

*

60

בדיקה של דרך הקצאת מתחמי קרקע לאוכלוסייה "בעלת צביון דתי", העלתה ממצאים המדגישים את הצורך במתן הגדרות ברורות ובקביעת קריטריונים בנושא זה. בראש ובראשונה על משרד הבינוי והשיכון להגדיר מהי "אוכלוסייה בעלת צביון דתי", לערוך מחקר על מאפייניה וצרכיה בתחום הבנייה למגורים, ולקבוע את האופי התכנוני שיתאים לה. הועלה, שהמשרד לא הגדיר אוכלוסייה זו, ובפעל תכנן את מתחמי הקרקע עבודה, על פי המאפיינים והצרכים של האוכלוסייה החרדית, שהיא רק חלק מ"אוכלוסייה בעלת צביון דתי".

61

לדעת משרד מבקר המדינה, מן הראוי שבמסגרת החלטת ממשלה על הקמת ערים חדשות ייקבע גם צביון האכלוסי. במסגרת זו יהיה עליה לשקול את ההשפעות החברתיות, הכלכליות והלאומיות של הפרדה גדלה והולכת בין מגזרי אוכלוסייה שונים.

62

בידי המשרד מלאי של תכנון דירות, שיש בו כדי לספק את צורכי האוכלוסייה החרדית, לכאורה, למשך 17 שנים לפחות. אף על פי כן המשיך המשרד, בשנים 1996-1997, להקצות מתחמים נוספים לאוכלוסייה זאת, בלי למצות את המלאי הקיים, ובלי לבדוק האם יש היענות מצד האוכלוסייה החרדית למתחמים אלה. בנושא זה פעלו סגן השר והמשרד לייעד את העיר חריש לאוכלוסייה חרדית, על אף שמלכתחילה יועדה ותוכננה לזוגות צעירים ולעולים.

63

ממצאי משרד מבקר המדינה מראים, שביישובים אשר יועדו לאוכלוסייה החרדית, ניתנו הטבות והנחות שיש בהן כדי להזיל את מחירי הדירות במידה ניכרת. הטבות והנחות אלה לא ניתנו ביישובים אחרים הדומים במאפייניהם.

X

דיוור להשכרה לאוכלוסייה בעלת צביון דתיריכוז ממצאים

א בדצמבר 1996 סיכמו משרד הבינוי והשיכון (להלן -- המשרד) ומשרד האוצר, כי לתקציב המשרד ייתוסף סכום של 170 מיליון ש"ח לבנייתן של 600 דירות אשר ייועדו להשכרה, וכי עוד 80 דירות קיימות יוסבו להשכרה.

ב במסגרת סיכומים בין הליכוד לבין אגודת ישראל נקבע, כי מתוך כלל הדירות שייבנו להשכרה ייועדו עד 2,000 דירות להשכרה למגזר החרדי. הקמת הפרויקט הוצגה כתנאי להצטרפות אגודת ישראל לקואליציה. הסיכום לא הונח על שולחן הכנסת, כנדרש בחוק יסוד: הממשלה.

ג בהסכם הקואליציוני שהונח לפני הכנסת ובקווי היסוד של הממשלה, סוכם על בניית דירות להשכרה לכלל הציבור. גם התקציב של 170 מיליון ש"ח נועד לאותה מטרה; אולם המשרד ייעד את התקציב לבניית דירות להשכרה לציבור החרדי בלבד, וזאת בניגוד לחוות הדעת של היועץ המשפטי לממשלה.

ד על פי נתוני המשרד, ישנן באזורי הביקוש כ-2,000 משפחות שאושרו כזכאיות לדירה בשכירות מסובסדת, ולא נמצאו להן פתרונות דיוור. אולם המשרד העדיף, כאמור, לייעד את התקציב לבנייה להשכרה רק לאוכלוסייה החרדית.

ה ביולי 1996, כחודש לאחר חילופי השלטון, עוד בטרם הוקצו הכספים ושונו הקריטריונים הקיימים בדבר הזכאות לדיוור הציבורי ובטרם אותרו קרקעות לבניית פרויקטים לדירות להשכרה, כבר החל המשרד בהליכי רישום, מיון וקביעת הזכאים מבין האוכלוסייה החרדית ל-680 דירות בשכירות.

ו עבור אוכלוסייה "בעלת צביון דתי" נקבעו שני מועדי הרשמה -- באוגוסט ובנובמבר 1996. מועד ההרשמה הראשון פורסם הן בעיתוני הערב והן בעיתונות החרדית, אולם המודעה בדבר מועד ההרשמה השני פורסמה בעיתונות החרדית בלבד, על אף שהמשרד ייעד לכאורה את הפרויקט ל"בעלי צביון דתי". כלל הנרשמים לפרויקט לדיוור להשכרה היה 696, מהם 238 נרשמו לאחר המועד שנקבע לסיום ההרשמה הראשונה ועוד לפני תחילת ההרשמה השנייה.

ז הטיפול בזכאי המשרד לדיוור להשכרה הוא חלק מתפקידו של אגף האכלוס במשרד. ברישום ובמיון הנרשמים לפרויקט דיוור להשכרה "לבעלי צביון דתי" טיפלה מחלקת "דיוור להשכרה" שהוקמה לצורך זה ונוחלה בידי עוזר מנכ"ל המשרד. מחלקה זו לא היתה כפופה לאגף האכלוס במשרד.

ח לנרשמים שהגישו תעודות זכאות שלח המשרד הודעות על זכאותם לדיוור להשכרה. נמצא, כי רבים מהנרשמים שזכאותם לדירה בפרויקט אושרה אינם זכאים על פי הקריטריונים הקיימים, לדיוור מסובסד, ואחרים -- אלה העומדים להינשא -- אינם זכאים לדיוור בשיכון הציבורי, גם אם הקריטריונים ישונו.

ט מיצוי כושר השתכרות הוא תנאי מרכזי לזכאות לדיוור ציבורי מסובסד. המשרד פעל לשינוי ההגדרה של "מיצוי כושר השתכרות" כך שאברכים ש"תורתם אומנותם" ייחשבו כמי ש"מיצו כושר השתכרות", אף שלפי הקריטריונים הקיימים הם אינם זכאים לדיוור ציבורי מסובסד. כדי לעמוד בעקרון השוויוניות, כלל המשרד בקריטריונים של הזכאים לדיוור ציבורי מסובסד גם סטודנטים. אולם, על אף שמשמעות השינוי היא הרחבת מעגל הזכאים לדיוור

ציבורי לאוכלוסיות שלא היו זכאיות לכך קודם לכן, לא פעל המשרד להרחיב את היצע הדירות לכלל הציבור, אלא, כאמור, לאוכלוסייה החרדית בלבד.

< >

1. בבעלות הממשלה כ-100,000 דירות המושכרות לזכאים באמצעות חברות מאכלסות שונות (להלן - מלאי הדיור הציבורי). דירות אלה, מהן המושכרות בשכירות מסובסדת בידי המדינה (להלן -- דיור מסובסד), ומהן המושכרות בשכר דירה חופשי (להלן -- שד"ח). מלאי הדיור הציבורי הוא בעיקרו דירות שנבנו במימון הממשלה משנות ה-50 ועד שנות ה-70 ויועדו להשכרה. במהלך שנות ה-90 לא נבנו דירות שייועדו להשכרה, וכ-5,000 דירות הועברו להשכרה*.

* ראה בדוח שנתי 46, בפרק "השכרת דירות חדשות לאוכלוסייה נזקקת", עמ' 132-134.

2. בדצמבר 1996 סיכמו משרד הבינוי והשיכון ומשרד האוצר, כי לתקציב המשרד ייתוסף סכום של 170 מיליון ש"ח לצורך בנייה או רכישה של 600 דירות שיועדו להשכרה. כמו כן, החליט המשרד להעמיד להשכרה עוד 80 דירות קיימות בצפת.

המשרד יעד את כל 680 הדירות שייבנו להשכרה למגזר החרדי בלבד. באוגוסט 1996, עוד בטרם הוקצו הכספים ושונו הקריטריונים הקיימים בדבר הזכאות לדיור ציבורי, החל המשרד במבצע הרשמה לדירות שייבנו וירכשו.

בחודשים יולי-דצמבר 1997 בדק משרד מבקר המדינה את פרויקט הדירות להשכרה למגזר החרדי. הבדיקה נעשתה במשרד הראשי.

הסכמים קואליציוניים ויישום

רעיון הדיור להשכרה למגזר החרדי הועלה לדיון בין מפלגות עוד לפני הבחירות לכנסת הארבע עשרה ובמהלך המשא והמתן הקואליציוני, כמפורט להלן:

מסמך שאינו נושא תאריך, חתום בידי ראש הממשלה (הנוכחי) וח"כ לשעבר, עוסק בתכנית דיור להשכרה (להלן -- מסמך א'). המסמך מציג תכנית לבניית דירות להשכרה בידי יזמים על קרקע מדינה שתימכר במחיר מסובסד. המסמך קובע, כי מתוך כלל הדירות שייבנו להשכרה ייועדו עד 2,000 דירות להשכרה למגזר החרדי.

על פירושו של מסמך זה ועל הליכי המשא והמתן הבין-מפלגתיים ניתן ללמוד ממסמך מאוחר יותר -- מכתבו של סגן שר הבינוי והשיכון (להלן -- סגן השר) לשר האוצר מיולי 1997 (להלן -- מסמך ב'). מהמכתב עולה, כי בדיונים בין נציגי אגודת ישראל לנציגי הליכוד, ובראשם ראש הממשלה ושר התשתיות הלאומיות, לפני מערכת הבחירות, דובר על הקמת פרויקט דיור להשכרה לציבור החרדי; וכי סוכם שהפתרון לבעיית הדיור לציבור החרדי יהיה בדיוור בשכירות בשיכון הציבורי, הן בדרך של פרויקטים של בנייה להשכרה והן בהקצאה של דירות. מסמך ב' גם מציין שבדיונים

הקואליציוניים, לאחר הבחירות, דרשו נציגי אגודת ישראל את קיום הסיכום על הקמת פרויקט דיור להשכרה לציבור החרדי, ולאחר אישורו העבירו אותו נציגי אגודת ישראל למועצת גדולי התורה. המסמך מדגיש, כי מועצת גדולי התורה קיבלה החלטה על הצטרפות לקואליציה רק בתנאי מפורש לקיום פרויקט דיור להשכרה לציבור החרדי*.

* ההדגשה במקור.

8 סגן השר אף ציין במכתבו, כי בגין פרויקט הדיור להשכרה הם דרשו לקבל את תיק משרד הבינוי והשיכון, "כדי להבטיח מתן דגש לפתרון בעיות הדיור של השכבות ה"חלשות" בציבור בכלל ובמגזר החרדי בפרט".

9 לעניין המסמכים האמורים יוער:

10 על הסכמים קואליציוניים חלה חובת פרסום*. עליהם להיות חשופים לביקורת הציבור. חוק יסוד: הממשלה, קובע, כי יש להביא לידיעת הכנסת את דבר קיומם של ההסכמים הקואליציוניים. בדיקת משרד מבקר המדינה העלתה, כי ההסכמים וההבנות דלעיל, ככתבם וכלשונם, לא הונחו בפני הכנסת: ההסכם הקואליציוני בין סיעות הליכוד, גשר וצומת לבין סיעת יהדות התורה** שהונח על שולחן הכנסת וקווי היסוד של הממשלה, נוסחו בלשון כללית, צוין בהם שהממשלה תעודד בניית דיור להשכרה לאוגות צעירים, עולים חדשים ומשפחות ברוכות ילדים.

* בג"ץ 1635/90 ז'רז'בסקי נ' ראש הממשלה ואח, פ"ד מה(1) 749;
בג"ץ 1604--1601/90 שליט ואח' נ' פרס ואח', פ"ד מד(3) 353.
** סיעת יהדות התורה מורכבת ממפלגות אגודת ישראל ודגל התורה.

11 יוצא, אפוא, שההסכמים הקואליציוניים וקווי היסוד של הממשלה מדברים בלשון כללית על אחדות ושוויוניות במסגרת של פתרון לכלל צורכי האוכלוסייה, ואילו המשרד פועל, לפי סיכומים אחרים, בלי שדבר קיומם של סיכומים והסכמים אלה הובאו לידיעת הכנסת. בפועל, מייעד המשרד את הבנייה להשכרה למגזר החרדי בלבד (ראה בהמשך).

12 בתשובתו מ-9.12.97 הסביר סגן השר למשרד מבקר המדינה, כי "במכתבי אל שר האוצר, יעקב טאמן, עשיתי שימוש בשיחות בעל פה* שניהלנו עם שתי המפלגות ... ראשי שתי המפלגות "הבטיחו" תמיכה גורפת ברעיון הדיור להשכרה ... כפי שמקובל בפוליטיקה בערבי בחירות (היתה אצלנו גם התייחסות ל"תמיכה" הזאת בהתאם). הביטוי "סוכס" המופיע במכתבי לטאמן, הוא מטפורה ... גם הביטוי במכתבי "קיום הסעיף הנ"ל (של דיור להשכרה)", אף הוא מטפורה".

* הדגשה במקור.

13 משרד מבקר המדינה העיר, כי מן הנאמר במסמך ב' עולה בבירור, כי מדובר בסיכומים שהיו במסגרת הדיונים הקואליציוניים. זאת ועוד, המסמך מציין שמועצת גדולי התורה אף התנתה את השתתפות אגודת ישראל בקואליציה בקיום הפרויקט. לנוכח כל האמור לעיל, לדעת משרד מבקר המדינה, היה צריך להניח את הסיכומים על שולחן הכנסת.

גיבוש הקריטריונים

14 מינהל ציבורי תקין אמור לפעול לפי קריטריונים שוויוניים, אחידים וידועים. אגב ייעוד הדירות להשכרה לאוכלוסייה החרדית, התעוררה שאלת זכאותם של מי ש"תורתם אומנותם" להיכלל בפרויקט של דירות להשכרה. להלן פרטים:

15 נוהל המשרד -- הקצאת דירות בשכירות -- קובע כללי זכאות לקבלת דירה בשכירות. הנוהל מבחין כאמור בין שני סוגים של שכר דירה בשיכון הציבורי: דיור מסובסד ודיור שד"ח*.

* לעניין זה ראה גם בדוח שנתי 44, בפרק "היבטים של מתן סיוע בדיור לאוכלוסייה הנזקקת", עמ' 152.

16 אחד התנאים בנוהל המשרד להקצאת דיור מסובסד בשכירות הוא "מיצוי כושר השתכרות". הנוהל מגדיר "מיצוי כושר השתכרות" -- משפחה שבה אחד מבני הזוג עובד במשרה מלאה או שנקבעה לאחד מבני הזוג זרגת "אי-כושר השתכרות", לפי המפורט בנוהל, או משפחה המקבלת קצבת הבטחת הכנסה מוגדלת במשך שנתיים לפחות.

17 מיצוי כושר השתכרות הוא תנאי גם לקבלת הנחה לשד"ח. זכאים לשד"ח יכולים לפנות ולקבל הנחות במרכז הנחות שכירות (מה"ש)*. כך לדוגמה: שכר הדירה החופשי לחודש לדירת 3 חדרים (72 מ"ר) נע בין 400 ש"ח לבין 1,240 ש"ח, בהתאם למיקום הגיאוגרפי. שכר דירה המשולם לאחר הנחה במה"ש נע בין 24 ש"ח ל-80 ש"ח, בהתאמה.

* מה"ש -- הוקם במטרה לנהל מתן הנחות בשכר דירה למעוטי יכולת בשיכון הציבורי. זכאות מה"ש היא על בסיס ההכנסה של הזכאי לדיור בשיכון הציבורי.

18 עיון במסמכים ובהתכתבויות בין משרד האוצר לבין הנהלת משרד הבינוי והשיכון, מעלה מחלוקת עקרונית בין שני המשרדים בסוגיית מיצוי כושר ההשתכרות*.

* לעניין מיצוי כושר השתכרות ראה גם בדוח שנתי 44 בפרק: "היבטים במתן סיוע לדיור לאוכלוסייה נזקקת", עמ' 156. וראה גם סיכומיה והצעותיה של הוועדה לענייני ביקורת המדינה ממאסר 1995, כפי שאישרה אותם הכנסת ב-28.3.95.

19 **עמדת המשרד:** ביולי 1996 החליט המשרד לפעול לשינוי ההגדרה של מיצוי כושר השתכרות כך שתלמיד ישיבה -- מי שמוגדר ש"תורתו אומנותו" -- ייחשב כמי שמיצה כושר השתכרות. הסבר המשרד היה שאברכים אלה מנועים, עקב בקשתם לדחיית שירות ביטחוני, מלעבוד בכל עבודה אחרת.

20

עמדת אגף התקציבים במשרד האוצר: ממכתב של אגף התקציבים למשרד הבינוי והשיכון ממאוס 1997 עולה, כי הקצאת הדירות חייבת להיעשות על פי קריטריונים שוויוניים ואחידים לכלל האוכלוסייה, ולא לאוכלוסייה החרדית בלבד. משרד האוצר גרס, כי אם יבוטל הקריטריון של מיצוי כושר השתכרות לגבי האוכלוסייה החרדית, הרי שהוא אמור לכלול קבוצות אוכלוסייה נוספות, כמו סטודנטים ומובטלים, ובכך תיווצר התחייבות תקציבית ניכרת של המדינה ואף תיפגע המוטיבציה לעבוד.

21

לעניין זה התייחס גם היועץ המשפטי לממשלה, לבקשת מנכ"ל משרד האוצר. בחוות דעת מאוגוסט 1997, שהוכנה בידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, ואומצה בידי היועץ המשפטי לממשלה, נאמר: "תיקון הקריטריונים כמבוקש, באופן שהתנאי של 'מיצוי כושר השתכרות לא יחול על תלמידי ישיבה, מעורר קושי כפול: ראשית -- אפליה כלפי קבוצות אוכלוסייה אחרות הנדרשות לתנאי זה, כגון סטודנטים ומובטלים; ושנית -- תיקון כזה יחייב את המדינה לתת סיוע בדיור לכל תלמידי הישיבה, והיא לא תוכל, לכאורה, להסתפק בהקצאה של 680 הדירות בהן מדובר, בין על ידי העמדת דירה קיימת על ידי חברות הדיור הציבורי ('עמידר' ואחרות) ובין על ידי מימון שכירת דירה".

22

בתשובתו מדצמבר 1997 למשרד מבקר המדינה, הודיע המשרד על הצעה לשינוי הקריטריון של "מיצוי כושר השתכרות". לדבריו, מסתמך השינוי המוצע על חוות דעת נוספת של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה מנובמבר 1997, אשר קבעה כי, "אין מניעה עקרונית לתיקון ההגדרה של 'מיצוי כושר השתכרות', וזאת בתנאי שהתיקון יהיה שוויוני ויחול על כל מי שמטעם ענייני וסביר אינו יכול להשתכר, תוך פירוט סוגי הנזקקים שהתיקון יחול עליהם". אשר על כן, הכין המשרד הצעת נוהל שבה נקבע, שגם סטודנטים, ואברכים ש"תורתם אומנותם" ייחשבו כמי שמיצו את כושר השתכרותם. הזכאים על פי הנוהל הקיים יהיו בעדיפות ראשונה לדירה בשיכון הציבורי, ואילו אברכים וסטודנטים יהיו בעדיפות שנייה. עד מועד סיום הביקורת טרם אושרה הצעת הנוהל.

23

לדעת משרד מבקר המדינה, הצעת הנוהל הכוללת סטודנטים ואברכים ש"תורתם אומנותם" נועדה לכאורה ליצור שוויוניות בין סטודנטים לאברכים, אולם גם לאחר השינוי עולה החשש, שמדובר אך ב"מראית עין" של שוויוניות: ההצעה לתיקון הנוהל מרחיבה את מעגל הזכאים במידה ניכרת, בשעה שהתקציבים לשם מתן דירות בשכירות לא גדלו. יוצא, אפוא, שכדי לאפשר לאברכים ש"תורתם אומנותם" זכאות לדירה בפרויקט הדיור להשכרה במגזר החרדי, מוכן המשרד לשנות את הקריטריונים, ולכלול קבוצות אוכלוסייה נוספות. אולם המשרד לא פעל להגדיל את היצע הדיור כמתבקש משינוי הקריטריונים. יתר על כן, כאמור תוקצבה בניית 600 דירות שיועדו כולן למגזר החרדי, ובכך הוענקה בפועל עדיפות למגזר זה על פני יתר הזכאים.

24

התיקון אינו חל על מובטלים; מובטל ייחשב כמי שמיצה את כושר ההשתכרות רק לאחר שהיה מובטל משך שנתיים וחצי ובמועד הבקשה עודנו מובטל, ואילו אברכים וסטודנטים הופכים לזכאים מיד עם ההכרה במעמדם.

25

בעניין התיקון, מן הראוי לציין את דברי היועץ המשפטי לממשלה, במכתבו לראש הממשלה ושר הבינוי והשיכון מתחילת ינואר 1998: "... נוח לו להסדר זה שלא נברא משנברא. אמנם עקרונותיו עשויים לעמוד בבג"ץ לפי המתכונת העקרונית, אבל היישום עלול להזמין עתירות חדשות לבקרים".

התקציב וייעודו

26 1. כאמור, התקציב לבנייה להשכרה בסך 170 מיליון ש"ח יועד לרכישה או לבנייה של דירות לכלל האוכלוסייה הזכאית לדירות בשכירות. בפועל, ייעד המשרד את כל התקציב לבניית דירות להשכרה עבור המגזר החרדי בלבד. לעניין התקציב העיר היועץ המשפטי לממשלה, בחוות הדעת מאוגוסט 1997, לאמור: "יש לזכור כי ההקצאה לעניין בחוק התקציב, במסגרת תקציב משרד הבינוי והשיכון, אינה לתלמידי ישיבה דווקא, אלא לנזקקים בכלל. לפיכך יועד כל המכסה לתלמידי ישיבה בלבד מעורר בעיה קשה של אפליה...". דעה זו תואמת את דעתו של משרד מבקר המדינה.

27 2. מנתוני המשרד עולה, כי באזורי הביקוש אושרה זכאות לדירה בשכירות מסובסדת לכ-2,000 זכאים מכלל הציבור, אך לא נמצאו להם דירות. יצוין, כי מרבית הדירות בפרויקט "דיוור להשכרה" לאוכלוסייה החרדית ממוקמות גיאוגרפית באזורי ביקוש, כמו בית שמש ואשדוד. מכאן, שייעוד כל הבנייה להשכרה למגזר החרדי בלבד, בשעה שישנם זכאים הממתינים לדיוור מסובסד, שאינם מן המגזר החרדי, מעלה "בעיה קשה של אפליה". יתר על כן, הועלה שבפרויקט דיוור להשכרה למגזר החרדי נרשמו זוגות נשואים שאינם זכאים לדיוור מסובסד, גם אם ישונה הקריטריון של "מיצוי כושר השתכרות", זוגות שעמדו להינשא שאינם זכאים כלל לדיוור בשיכון הציבורי.

28 סיכומו של דבר, סוגיית הדיוור להשכרה העלתה שאלות משפטיות-עקרוניות, ציבוריות-חברתיות וכלכליות-תקציביות כבדות משקל, ומנגד -- טרם שונו הקריטריונים התקפים. על אף כל אלה, החל המשרד לקדם את הפרויקט מתוך כוונה לייעדו לאוכלוסייה החרדית.

סדרי פרסום, רישום ומיון המועמדים

29 1. **סדרי הפרסום:** (א) ב-26.7.96, כחודש לאחר חילופי השרים והנהלת המשרד, פרסם המשרד שתי מודעות בנושא דיוור להשכרה. באותו מועד טרם סוכמו הדיונים על הבנייה להשכרה עם משרד האוצר, טרם שונו הקריטריונים לזכאות לפרויקט וטרם אושרו התקציבים.

30 באחת המודעות הודיע המשרד על רישום מועמדים לשכירת דירות פנויות בשיכון הציבורי, מיום 4.8.96 ועד 15.8.96. במודעה פורטו 21 יישובים בהם יועמדו הדירות להשכרה, ובכללם יישובי פיתוח כמו אופקים, דימונה, ירוחם.

31 באחת המודעות הודיע המשרד על רישום מועמדים, מיום 4.8.96 ועד 23.8.96, לשכירת דירות בבנייה יזומה של המשרד. המודעה הציגה שני סוגי דירות: (1) דירות שייבנו ויועמדו לשכירות לכלל האוכלוסייה -- ביישובים כרמיאל, באר שבע, אשקלון ומודיעין; (2) דירות אשר ייבנו לשכירות לאוכלוסייה בעלת צביון דתי -- ביישובים אשדוד, אשקלון, בית שמש וחצור הגלילית.

32 (ב) ממכתבו של סמנכ"ל בכיר לאכלוס למנכ"ל משרד האוצר, מיולי 1997, עולה, כי הדירות בשיכון הציבורי אשר יועדו לזכאים חסרי דירה, היו דירות ריקות ביישובים שבהם נפתרה בעיית הדיוור של משפחות זכאיות בדרך של שכירות מסובסדת. עוד עולה מנתוני המשרד, כי מבין 958 דירות שהוצעו אוכלסו 400 בלבד. פרסום הדירות המתפנות, בעיקר באזורי הפריפריה בהם אין בדרך כלל מחסור בדירות. אין בו כדי לתת פתרון ל-2,000 ממתנינים לדיוור מסובסד באזורי הביקוש.

33 (ג) מנתוני המשרד עולה, שלדיוור להשכרה בבנייה יזומה לכלל הציבור נרשמו 48 מועמדים ולדיוור להשכרה בבנייה יזומה לציבור בעל צביון דתי נרשמו 140 מועמדים; משרד מבקר המדינה העלה, כי בפועל החל המשרד בפעולות ממשיות לבניית דיוור להשכרה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי בלבד. נמצא, כי המשרד לא ביצע פעולות לקידום בנייה יזומה לכלל הציבור: המודעה בדבר בנייה יזומה לכלל הציבור פורסמה פעם אחת בלבד; המשרד לא פרסם את הפרויקט במודעות במחוזות המשרד ובעיתונות המקומית ביישובים בהם קיימות מצוקת דיוור חריפה בדיוור המסובסד. לדוגמה: בחברה המאכלסת פרזות בירושלים רשומות כ-350 משפחות זכאיות לדיוור מסובסד, שאין להן פתרון דיוור. אולם המשרד לא הציע להן פתרונות של בנייה יזומה באזור ירושלים.

34 **יוצא, אפוא, שמצד אחד דן המשרד עם משרד האוצר ומשרד ראש הממשלה לקידום הבנייה היזומה לאוכלוסייה החרדית, ומצד אחר פרסם המשרד, באותו מועד, מודעה על דירות פנויות בשיכון הציבורי, אשר אין בהן לתת פתרון לזכאים לדיוור מסובסד. המסקנה העולה היא, כי המשרד פרסם -- כאילו כדי לצאת ידי חובה -- מודעה בודדת על בנייה להשכרה לכלל הציבור, בלי שערך בפועל דיונים וסיכומים לקידום בנייה יזומה להשכרה המיועדת לכלל הציבור, בבחינת סוף מעשה במחשבה תחילה.**

35 בתשובתו מדצמבר 1997 למשרד מבקר המדינה ציין המשרד, כי לפי הניסיון שנרכש במשרד, הזכאים לדיוור הציבורי אינם מוכנים לעבור מיישוב מגוריהם ליישובים מרוחקים; וכיוון שמכלל הציבור נרשמו רק 48 משפחות לדיוור בבנייה יזומה, הסיק המשרד שציבור זה אינו מעוניין בשכירות דירות בבנייה יזומה.

36 **לדעת משרד מבקר המדינה, מן הראוי היה שהמשרד יממש את הבנייה היזומה לכלל הציבור באזורי הביקוש, באותן ערים שיש בהן כ-2,000 משפחות הממתינות לדיוור מסובסד. פרסום חד-פעמי בדבר הבנייה היזומה ביישובים מסוימים לכלל הציבור מחזקת את הסברה שפרסום זה בא כדי ליצור מראית עין בלבד של שוויוניות בין האוכלוסייה החרדית לכלל האוכלוסייה.**

37 (ד) ביום 20.11.96 פרסם המשרד מודעה נוספת על בנייה יזומה של דירות להשכרה. אולם מודעה זו התייחסה לדירות רק עבור אוכלוסייה "בעלת צביון דתי" -- ביישובים חרדיים ובשכונות חרדיות. נוסף על הדירות ביישובים שפורסמו במודעה נאוגוסט 1996, כללה המודעה מנובמבר 1996 רישום לדירות הבנויות בעיר צפת, שגם הן יועדו לאוכלוסייה החרדית. לנרשמים ניתן שבוע אחד להירשם לדירות אלה (מ-24.11.96 ועד 1.12.96). משרד מבקר המדינה מצא, שגם מודעה זו פורסמה ללא תיאום עם משרד האוצר.

38 **כמו כן, נמצא, שהפרויקטים מיועדים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי, ואילו הפרסום יועד מלכתחילה רק לציבור החרדי; המודעה מנובמבר 1996 פורסמה בשישה עיתונים חרדיים. המודעה לא פורסמה בעיתוני הערב הנפוצים, כפי שהיה בפרסום הראשון.**

39 2. **הרישום: (א) לאחר שני הפרסומים המיועדים לדיוור להשכרה לבעלי צביון דתי, נרשמו ל-680 הדירות 696 נרשמים, דהיינו -- ביקוש כמעט זהה למספר הדירות שהוצעו. בדיקה של רשימת הזכאים מעלה, שנכללו בה זוגות צעירים בלי ילדים שאינם זכאים לדיוור מסובסד, ואף זוגות שעומדים להינשא, שאינם זכאים כלל לדיוור בשיכון הציבורי. היה אפשר לצפות שהפתרונות יינתנו קודם כל למשפחות חסרי דירה העומדות בקריטריונים של דיוור מסובסד -- הן בקרב הציבור החרדי והן בקרב כלל האוכלוסייה. מתן דירות בשכירות של בנייה יזומה, למועמדים שאינם זכאים לכך, ובייחוד**

לאגות שעומדים להינשא מקרב האוכלוסייה החרדית, יש בה משום אפליה לטובה של אוכלוסייה זו.

40

(ב) מבין 696 הנרשמים לבנייה יזומה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי -- נרשמו 238 לאחר המועד האחרון של ההרשמה הראשונה (24.8.96), ולפני המועד של פתיחת ההרשמה השנייה ב-24.11.96. משרד מבקר המדינה מצא, כי ב-19.11.96 החליטו סגן השר, מנכ"ל המשרד ועוזריהם, כי אלה שנרשמו לאחר המועד האחרון של ההרשמה הראשונה ייכללו במסגרת הרישום השני. מן הראוי לציין, כי 140 בקשות לרישום לבנייה היזומה, שהגיעו למשרד לאחר מועד ההרשמה השנייה, לא נידונו על ידו.

41

3. מתפקידו של אגף האכלוס במשרד לטפל בתחום האכלוס בכל אזורי הארץ, לרבות בזכאים לדיוור בשכירות. נמצא, שהרישום, הדיווח והטיפול במועמדים לדיוור להשכרה לאוכלוסייה החרדית נעשו ב"מחלקת דיוור להשכרה" שהוקמה לצורך זה, והמנוהלת בידי עוזר המנכ"ל. המחלקה אינה כפופה לאגף האכלוס.

42

4. מיון הנרשמים: (א) בישיבה מ-9.12.96, בהשתתפות מנכ"ל המשרד, הוחלט, בין היתר, כי אגף אכלוס יכין טופס, למילוי בידי הנרשמים, ובו הפרטים שיאפשרו לקבל את המידע והרקע לקביעת צביונם הדתי (להלן -- טופס הצביון הדתי). הנרשמים נתבקשו בטופס זה לענות על שאלות, כגון: שם בית הכנסת שבו הם מתפללים ורב בית הכנסת. לעומת זאת, בפרויקטים אחרים לבנייה, שיועדו למכירה לאנשים בעלי צביון דתי, אין המשרד דורש מסמך או תצהיר המעיד על צביונו הדתי של הרוכש. חוץ מציון העובדה שפרויקט בנייה זה או אחר מיועד לבעלי צביון דתי*.

* ראה בדוח זה, בפרק על "הקצאת מתחמי קרקע לאוכלוסייה בעלת צביון דתי", עמ' 000.

43

ביום 20.4.97, לאחר שהוחזרו הטפסים לעניין הצביון הדתי שמולאו בידי המועמדים, הוחלט בישיבה -- בהשתתפות סגן השר, מנכ"ל המשרד, היועץ המשפטי של המשרד ואחרים -- לשלוח מכתבי אישור סטנדרטים לנרשמים אשר מילאו את טופסי הצביון הדתי. מכאן, שיכול היה לקבל אישור רק מועמד אשר מילא את השאלון שכלל פרטים על צביונו הדתי.

44

בתשובתו הודיע המשרד למשרד מבקר המדינה, שהוא החליט לקבל מידע זה כדי לבחון אם מדובר באוכלוסייה בעלת צביון דתי בלבד.

45

משרד מבקר המדינה ציין, כי המשרד לא קבע בנהליו את אמות המידה הראויות להגדרת "אוכלוסייה בעלת צביון דתי", ולא ברור על סמך מה הבחין המשרד בין אוכלוסייה זו לאחרות.

46

(ב) במכתב מ-20.4.97, בחתימת עוזר המנכ"ל, אל הנרשמים אשר מילאו את טופסי הצביון הדתי, צוין, כי הנרשמים הם מועמדים להיכלל ברשימת הזכאים לפרויקט הדיוור. צוין שם, שהם יהיו זכאים לדירה בשכירות, אם בעת ההגדרה וחתירת חוזה השכירות, יעמדו הנרשמים בשני התנאים האלה: 1. יש לנרשם תעודת זכאות תקפה כחסר דירה; 2. הוא אינו מתגורר בדיוור ציבורי. לכאורה, עולה מנוסח האישור, כי כל הנרשמים לפרויקט הדיוור להשכרה זכאים לדיוור בשכירות, אם הם עומדים בתנאים שפורטו. אולם כיוון שהקריטריון הדין במיצוי כושר השתכרות לא שונה, ולא הוחלט לכלול במסגרת הזכאים לדיוור בשיכון הציבורי במסגרת דיוור שד"ח זוגות העומדים להינשא, הרי שרבים מהנרשמים לא היו זכאים מלכתחילה לדיוור מסובסד, וקצתם אף לא לדיוור בשכירות.

*

47

במהלך שנות ה-90 לא בנה משרד הבינוי והשיכון דירות חדשות שייעודן להשכרה. במסגרת סיכומים בין הליכוד לבין אגודת ישראל נקבע, כי מתוך כלל הדירות שייבנו להשכרה, ייועדו עד 2,000 דירות להשכרה למגזר החרדי. סיכום זה לא מצא ביטוי בהסכם הקואליציוני שהונח על שולחן הכנסת. ההסכם הקואליציוני בין סיעת הליכוד, גשר, צומת לבין סיעת יהדות התורה, וכן קווי היסוד של הממשלה קבעו, כי הממשלה תעודד בנייה להשכרה לזוגות צעירים, עולים חדשים ומשפחות ברוכות ילדים. לשם קיום סעיף זה בהסכם, נכלל בחוק התקציב, בתקציב משרד הבינוי והשיכון לשנת 1997, סכום של 170 מיליון ש"ח. המשרד פעל, לכאורה, על פי סיכומים שלא הונחו על שולחן הכנסת וייעד את התקציב כולו לבניית 600 דירות להשכרה אך ורק לציבור החרדי; כמו כן, ייעד המשרד 80 דירות קיימות בצפת להשכרה לציבור החרדי. ייעוד כל התקציב לאוכלוסייה החרדית היא בניגוד לחוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה, שקבע שייעוד של מלוא התקציב לאוכלוסייה החרדית, מעורר בעיה קשה של אפליה.

48

בין האברכים שנרשמו ואושרו לדירה בפרויקט, נכללו זוגות צעירים ללא ילדים וגם כאלה שעומדים להינשא שאינם זכאים כלל לדירה בדיור הציבורי. ראוי לציין, כי במשרד קיימת רשימה של 2,000 משפחות באזורי הביקוש הזכאים לדיור ציבורי מסובסד, שלא נמצא להם פתרון דיור. לכן ראוי היה שהמשרד ייתן עדיפות לפתרון בעיות של זכאים לדיור מסובסד על פני מתן פתרונות דיור בשכירות לזוגות שאינם נמנים עם הזכאים לדיור מסובסד וכאלה העומדים להינשא שאינם נמנים עם הזכאים לדיור בשיכון הציבורי.

49

על פי נוהלי המשרד, מי שלא מיצה "כושר השתכרות" אינו זכאי לדיור בשכירות בשיכון הציבורי. כדי לכלול את האברכים שנרשמו לפרויקט הדיור להשכרה, החל המשרד לפעול לשינוי ההגדרה של "מיצוי כושר השתכרות", כך שאברכים ש"תורתם אומנותם" ייחשבו כמי שמיצו כושר השתכרות. כדי ליצור שוויוניות, הוא כלל בקטגוריה זו גם סטודנטים. אולם, גם לאחר השינוי עולה החשש, שמדובר אך ב"מראית עין" של שוויוניות: על אף הרחבת מעגל הזכאים לדירות בשכירות, לא דאג המשרד לתקציבים נוספים שיאפשרו להרחיב את פתרונות הדיור בשכירות לכלל האוכלוסייה, אלא ייעד את כל התקציב לבניית דירות לאוכלוסייה החרדית.

50

עם כניסת הנהלת המשרד החדשה לתפקידה ובראשה סגן השר, לפני שניתנו לכך תקציבים ושוננו הנהלים הקיימים, החל המשרד בקביעת עובדות בשטח, כמו מיקום הפרויקטים בשכונות וערים חרדיות, רישום והודעה על מועמדות להיכלל ברשימת הזכאים לפרויקט. רישום ומיון הנרשמים בוצע לא בידי האגף הרלוונטי במשרד, אלא באמצעות מחלקה שהוקמה לשם כך בלשכת מנכ"ל המשרד. קביעת עובדות אלה יש בהן כדי להקשות את שינוי הפרויקט ואת התאמתו לכלל האוכלוסייה.

51

המסקנה הכוללת עשויה להיות, שפרויקט זה של "דיור להשכרה" ובעיקר יישומו, מעלה בעיות קשות של אפליה שלכאורה לא ניתן לתקנם. וכדברי היועץ המשפטי לממשלה: "נוח לו להסדר זה שלא נברא משנברא".

X

אכלוס משתכנים באמצעות עמותה**ריכוז ממצאים**

בשנת 1990 התקשר משרד הבינוי והשיכון (להלן -- המשרד), עם חברה קבלנית לבניית 198 דירות במגדל העמק. הדירות נבנו בצמוד למוסדות עמותה חרדית (להלן -- העמותה). המשרד רכש את הדירות מהחברה; מחציתן השכיר ומחציתן מכר -- כולן למומלצי העמותה.

ההחלטות שלפיהן יועברו הדירות למומלצי העמותה בלבד, התקבלו בידי שר הבינוי והשיכון בשנים 1991-1992. בזמן קבלתן לא עמדו בפני המשרד נתונים על צורכי העמותה בתחום הדיור.

המשרד איפשר, בפועל, ובניגוד לנהליו, לכל מי שהומלץ בידי העמותה, לקבל דירה בשכירות בלא קשר לזכאותו: 36 מבין 100 הדירות שנועדו להשכרה נמסרו לעמותה, בלי שנמצאו בידי המשרד פרטים בדבר השימוש שנעשה בהן; 43 דירות השכיר המשרד למשפחות לפי המלצת העמותה; ל-21 דירות לא נמצאו מועמדים במשך כשנה וחצי, והן הופנו למכירה.

אכלוס הדירות נמשך זמן רב, עד תחילת 1997 -- שלוש שנים מאז החלו פעולות האכלוס, ולמעלה מארבע שנים אחרי שהסתיימה בנייתן.

< >

בשנת 1990 התקשר משרד הבינוי והשיכון, עם חברה קבלנית (להלן -- החברה) לבניית 210 דירות במגדל העמק. מספר הדירות צומצם במהלך הבנייה ל-198. הדירות נבנו בצמוד למוסדות עמותה חרדית. המשרד רכש את הדירות מהחברה, מחציתן השכיר ומחציתן מכר -- כולן למומלצי העמותה.

העמותה נוסדה בשנת 1983, ומטרתיה העיקריות הוגדרו: מתן השכלה וחינוך חרדי, הפצת תורה ודעת וקירוב של שכבות נוער לערכי היהדות. העמותה מקיימת ביישוב קריה ובה 28 מוסדות: מעונות יום, גני ילדים, בתי ספר יסודיים ופנימיית. במוסדות אלה לומדים כ-3,000 תלמידים, ומועסקים בהם כ-500 מורים, מדריכים ועובדים אחרים. כבר בעבר השכיר ומכר המשרד דירות במגדל העמק למורים ולצוות העובדים של מוסדות העמותה.

בחודשים אוקטובר 1996-יוני 1997 בדק משרד מבקר המדינה, לסירוגין, את תהליך קבלת ההחלטות בדבר מכירה והשכרה של 198 הדירות למומלצי העמותה; ואת סדרי האכלוס של כ-100 מהדירות האלה.

קבלת החלטות

4 בינואר 1991 התקיים דיון בלשכת שר הבינוי והשיכון בהשתתפות שני נציגי העמותה. במסמך של לשכת השר הנוגע לדיון זה, שכותרתו "205 דירות במגדל העמק מבניית החברה", נכתב: "50 אחוז מהדירות חייבות להימכר למומלצי העמותה ... בחצי הנוסף הממשלה תממש רכישה (מהחברה) והדירות יושכרו לעמותה ... וזאת על פי הליך מקובל שמהב"ש מאכלס על פי רשימות מומלצי העמותה כפי שיועברו אליו".

5 באוגוסט 1991 רכש המשרד את כל 198 הדירות שנבנו על פי החוזה. בנייתן הסתיימה בסוף 1992, ו-100 מהן הועברו להשכרה לחברה מאכלסת.

6 ביום 5.3.92 התקיים דיון נוסף בהשתתפות שר הבינוי והשיכון ושני נציגי העמותה. הוחלט, שמחצית מ-198 הדירות יימסרו לשכירות מיידית בהתאם לסיכום הקודם. לגבי מחצית הדירות הנותרות נרשם בפרוטוקול, שתתקבל החלטה לאחר שתוכן תכנית אכלוס מלאה.

7 ההחלטות, שלפיהן יועברו דירות למומלצי העמותה בלבד, היו של שר הבינוי והשיכון. העברת הדירות לעמותה, שמשמעותה היתה יצירת שכונה ייחודית שתשפיע על המרקם העירוני כולו, חייבה שיקול דעת חברתי-כלכלי רחב ומעמיק. לשם השוואה: במאמר 1996 נדרשה הממשלה להחלטה מיוחדת בדבר הקצאת חמש דירות לצורכי דיור או סטודיו ליוצרים ואומנים. כשמדובר בהחלטה בעלת השפעה רחבת היקף, מן הראוי שתתקבל ברמת הממשלה ובשיתוף הרשות המקומית הנוגעת בדבר.

8 בזמן קבלת ההחלטות על הקצאת 198 הדירות לעמותה לא עמדו בפני המשרד נתונים על צורכי העמותה בתחום הדיור ועל יכולתה לאכלס את כולן.

נוהלי אכלוס

9 ביום 14.6.92 החליטה הממשלה* להעביר להשכרה, באופן מידי, עד 4,621 דירות שבבעלות המדינה, בין שנבנו בבנייה תקציבית ובין שניתנה לגביהן התחייבות רכישה לבונים. בהחלטה פורטו היישובים שבהם יושכרו דירות, בכללם מגדל העמק. כן החליטה הממשלה שההשכרה תיעשה לאלה בלבד: קשישים או משפחות חד-הוריות; תושבים הגרים בצפיפות העולה על 3 נפשות בחדר; תושבים המתפרנסים מקצבאות ביטוח לאומי או מהבטחת הכנסה בלבד.

* ראה בדוח שנתי 44, הפרק "היבטים של מתן סיוע בדיור לאוכלוסייה נזקקת", עמ' 159, וכן בדוח שנתי 46, הפרק "השכרת דירות חדשות לאוכלוסייה נזקקת", עמ' 132.

10 הקריטריונים לזכאות שנקבעו בהחלטת הממשלה לא עוגנו בנוהל המשרד. באוגוסט 1994 הוציא המשרד נוהל חדש, וגם הוא לא תאם את החלטת הממשלה מיוני 1992. במסגרת הנוהל מאוגוסט 1994 (להלן -- הנוהל), נקבעו כללים לאכלוס במסלול "שכר דירה חופשי" (שד"ח)*. יצוין, ששד"ח מבוסס על טבלאות עמידר, החברה הלאומית לשיכון בישראל בע"מ, שאינן תואמות בהכרח את שכר הדירה המקובל בשוק**.

* הכללים האלה מבוססים על הנחיות המשרד מינואר 1992.
** ראה בדוח שנתי 47, הפרק "דירות בתנאי שכירות לזכאים", עמ' 149.

אכלוס הדירות

11 בישיבה שהתקיימה ב-2.3.92, בהשתתפות מנהל מחלקת האכלוס שבמחוז הגליל, נציג העמותה ונציג חברת שיכון ופיתוח בע"מ, הודיע מנהל מחלקת האכלוס, כי כ-50% מהדירות נמסרו לאכלוס בשכירות, "אבל לא אוטומטי לזכאי משב"ש (המשרד), מי שגר כיום בשכירות ... ויקבל המלצת המוסד (שמקיימת העמותה), יקבל את אישורו ... תיבדקנה לגבי כל משפחה אישית מי שזכאי יקבל דירה ... בעלי דירה יקבלו אישור מאתנו. רק הלא-זכאים יקבלו הדירות שתוקצאנה כדירות מוסד. כולם יקבלו הדירות בתנאי שד"ח". הודעה זו אפשרה, בפועל, לכל מי שהעמותה המליצה עליו לקבל דירה בלא קשר לזכאותו.

12 אכלוסן של 100 הדירות שנועדו להשכרה החל רק בתחילת 1994. מרביתן בנות 4 חדרים בשטח של כ-90 מ"ר; 10 דירות בנות חדר בשטח של כ-35 מ"ר. בספטמבר 1995, כאשר התברר שהעמותה לא הצליחה לאכלס את כולן, יועדו 21 מהן למכירה.

13 להלן פרטי האכלוס של 79 הדירות הנותרות:

14 1. 36 דירות נמסרו לעמותה בלי שהיה בידי המשרד מידע בדבר השימוש שנעשה בהן. הועלה, שכמה מהדירות מסר רב העמותה למשפחות המקורבות אליו שלא היו זכאיות להן, בין היתר: לבתו ולאחיו של הרב (קיבל שתי דירות) וכן לנהגו.

15 בתשובתו למשרד מבקר המדינה ציין המשרד, שאכן היתה חריגה בכמה מקרים, וזו תוקנה; למעט מקרה אחד, וגם בו פועל המשרד, לפינוי הדירה.

16 בבירור שעשה משרד מבקר המדינה באוקטובר 1996 נמצא, כי חמש מבין הדירות שנמסרו לעמותה לא אוכלסו על ידה.

17 2. 43 דירות הושכרו למשפחות שעליהן המליצה העמותה. בדיקת מועדי האכלוס שלהן העלתה, שבמהלך שנת 1994 אוכלסו 24 דירות בלבד, ובשנת 1995 -- שמונה. אכלוסן של 11 הדירות הנותרות נמשך עד תחילת 1997 -- שלוש שנים מאז החלו פעולות האכלוס, ולמעלה מארבע שנים אחרי סיום בנייתן.

18 3. מבין 43 הדירות שהושכרו למומלצי העמותה בדק משרד מבקר המדינה 20 תיקי אכלוס; מהם 14 התייחסו לדירות בנות 4 חדרים, ו-6 לדירות בנות חדר. הועלה שהמשרד לא פעל, בעת אכלוס הדירות האמורות, בהתאם לנהלים שהוא עצמו קבע. להלן פרטים:

19 (א) בנוהל נקבעו קריטריונים בדבר שטח הדירה המזכה משפחה בהחלפה, ובדבר גודל הדירה החדשה ביחס לגודל המשפחה.

20 (1) המשרד לא בדק את תנאי המגורים של המשפחות שהועברו לדירות החדשות, לכן לא היה בידי המידע הדרוש כדי לקבוע אם הן היו זכאיות להחלפת דירותיהן, בהתאם לתנאים שנקבעו בנהליו. הועלו שתי משפחות, שלא התגוררו בתנאי צפיפות המצדיקים החלפת דירה.

21 (2) המשרד לא הקפיד להתאים את גודל הדירה החדשה לגודל המשפחה. על פי נהליו, מתאימות דירות בנות 4 חדרים למשפחות בנות 6 נפשות לפחות. הועלה, שבדירות בנות 4 חדרים שוכנו חמש משפחות בנות 4 נפשות, וארבע משפחות בנות 5 נפשות.

22

בתשובתו הסביר המשרד למשרד מבקר המדינה, שהחלפת הדירות לא נבעה מסיבות צפיות אלא מכוונה ליצור מתחם מגורים בעל צביון דתי. כיוון שכך, היו אישורי ההעברה לגבי האתר ללא קשר לגודל הדירות, שרובן המכריע בנות 4 חדרים. בתשובה נוספת מפברואר 1998 הגיש המשרד מסמך מנובמבר 1996 שכותרתו: "אכלוס בדירות המצויות במתחמים שהוגדרו כמתחמים המיועדים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי -- טיפול ניסיוני לשהה חודשים". על פי מסמך זה, מתחמים המיועדים לאוכלוסייה בעלת צביון דתי יוגדרו בידי ועדה של המשרד בראשות המנהל הכללי. ייעוד הדירות יהיה להשכרה בשכירות שד"ח, וזכאים להתאכלס בהן גם זוגות העומדים להינשא ויחידים אשר ידורגו על פי גיל.

23

לדעת משרד מבקר המדינה, החלטת השר לאכלס דירות על פי רשימות מומלצי העמותה אין לפרש אותה אלא -- למומלצים זכאים בלבד. בכל מקרה אין בתשובת המשרד כדי להצדיק סטייה מהנהלים.

24

אשר למסמך שצירף המשרד לתשובתו מפברואר 1998, יש להעיר, כי אין הוא מעוגן בנוהלי המשרד ואינו על דעת משרד האוצר*.

* בעניין ניסיונות המשרד לשנות את הקריטריונים לדירור בשכירות שלא על דעת משרד האוצר, ראה בדוח זה בפרק: "דירור להשכרה לאוכלוסייה בעלת צביון דתי", עמ' 000.

25

(3) משפחה אחת היתה זכאית, לפי תעודת הזכאות שהונפקה לה, רק לסיוע ברכישת דירה או בבניית דירה. למרות זאת, אישרה לה ועדת אכלוס מחוזית, ללא סמכות, העברה מדירתה הקודמת לדירה חדשה בגודל דומה.

26

(ב) על פי הנוהל, זכאות לדירה חלופה תאושר רק אם בדירת המתפנה לא נדרש כל שיפוץ. הדייר היוצא יידרש להחזיר את הדירה כשהיא ראויה לאכלוס מייד, ללא הוצאות שיפוץ של המשרד.

27

ממסמכים בתיקי החברה עלה, כי ההוצאה הממוצעת לשיפוץ דירה מתפנית הסתכמה בכ-7,400 ש"ח; השיפוץ מומן בידי המשרד.

28

4. הועלה, כי בניגוד למה שנאמר בישיבה מ-2.3.92, שהדירות יושכרו בתנאי שד"ח, הושכרו רבות מהן בתנאי שכר דירה מסובסד, מה שחייב להפעיל בעת אכלוסן את כללי האכלוס החלים על דירות בשכר דירה מסובסד, שהם מחמירים יותר. עוד הועלה, שניתנה לעמותה הנחה כללית של 25% משד"ח. יוצא, שמלכתחילה נגדו סדרי האכלוס את הכללים שעל פיהם היו צריכים להתנהל.

*

29

ההחלטות להעביר דירות למומלצי עמותה חרדית היו של שר הבינוי והשיכון. העברת דירות שלא בהתאם לכללים הרגילים, מה גם שמדובר ביצירת שכונה בעלת מרקם ייחודי, מחייבת שיקול דעת חברתי-כלכלי רחב ומעמיק. מן הראוי שהחלטה כזאת תתקבל ברמת הממשלה ובשיתוף הרשות המקומית הנוגעת בדבר.

30 בזמן קבלת ההחלטות על הקצאת הדירות לעמותה לא היו למשרד הבינוי והשיכון נתונים על צורכי העמותה בתחום הדיור ועל יכולתה לאכלס את כולן. רבות מבין 100 הדירות שנועדו להשכרה עמדו ריקות זמן רב, ו-21 מהן הועברו בסופו של דבר למכירה. מקצת הדירות אוכלסו בידי משפחות קטנות, שלא היו זכאיות להן על פי כללי המשרד, או בידי משפחות שלא התגוררו בתנאי צפיפות ולא היו זכאיות להחלפת דירתן.

31 36 מהדירות נמסרו לעמותה, בלי שבידי המשרד היה מידע בדבר השימוש שנעשה בהן. כמה מהדירות נמסרו למקורבי רב העמותה. כל הדירות היו אמורות להתאכלס בתנאי שכר דירה חופשי, אך בפועל הושכרו רבות מהן בתנאי שכר דירה מסובסד, ולפיכך היה צריך להפעיל בעת אכלוסן נהלים החלים על דירות בשכר דירה מסובסד.

32 המשרד, בהחלטתו להזדקק לאישור רב העמותה לצורך אכלוס הדירות, הפקיע מעצמו את סמכות ההחלטה לגבי השימוש שייעשה ברכוש המדינה. הדבר אינו עולה בקנה אחד עם סדרי מינהל תקין. מן הראוי היה שההחלטה בדבר אכלוס הדירות שבבעלות המדינה תתקבל בידי המשרד, וזאת גם אם הדירות יועדו לאוכלוסייה ייחודית.

33 עוד בדוח שנתי 41, בפרק על הקמת היישוב ביתר, קבעה מבקר המדינה ש"פתרונות הדיור בביתר היו פתוחים למעשה רק לאוכלוסיית יעד מסוימת ולא לכלל האוכלוסייה הגרה בצפיפות דומה אשר לא יכלה, על כן לזכות באותן הטבות מיוחדות שניתנו למתיישבים בביתר".

34 גם במקרה דנן נהנה ציבור מצומצם ומוגדר מתנאים מועדפים, שניתנו בניגוד לכללי המשרד, ומהם לא היתה יכולה ליהנות כלל האוכלוסייה הגרה בתנאי צפיפות דומים.

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ירושלים, ט"ז בכסלו התשנ"ח
15 בדצמבר 1997

תיק: ~~X~~ 18

לכבוד
כוכבה שלום, עו"ד
רשות השידור

שלום רב,

הנדון: הסכם עם ארכיון המדינה - "תקומה"

להלן מספר הערות, אשר נבקש כי ישולבו בטיטת ההסכם שהעברת לעיוננו.

א. לנוכח קידומו של מר ליאון, ובהיעדר מורשי חתימה רלוונטיים אחרים, יש לשנות את תואר החותם מטעם המשרד למנכ"ל.

ב. בסעיף 3(ג) בסוף הפסקה השניה נבקש להוסיף:

"ובכפוף לתשלום דמי השימוש המפורטים להלן בהסכם זה".

ג. בסעיף 3(ד) יש להוסיף בסופו:

"ולקבל את אישורו המוקדם של המשרד לכל שימוש כאמור".

ד. בסעיף 4 - על מנת לבטא את העובדה שהרשות לוקחת על עצמה האחריות בקשר לתמונות מהפרקים שעדיין לא פולחו על ידי הרשות, נבקש להוסיף:

"למען הסר ספק יובהר, שאם תכלול הרשות חומר תיעודי נוסף כאמור, שהארכיון לא אישר כי זכויות היוצרים נתונות בידי, תהיה הרשות אחראית כלפי המשרד וכלפי כל צד שלישי, בגין כל תביעה או נזק שעלול להיגרם בקשר עם הפרת זכויות בחומר האמור. הרשות תשפה את המשרד על כל נזק או חבות שיושתו עליו בגין שימוש כאמור".

משרד ראש הממשלה

היועץ המשפטי

ה. את סעיף 5(א) נבקש לנסח כדלקמן:

"זכות השימוש בחומר התיעודי המפורט בנספח א' וכן בכל חומר נוסף שהרשות תעשה בו שימוש כאמור בסעיף 4 לעיל תינתן בכפוף לתשלום התמורה המפורטת להלן:

1. אם החומר הוא תמונות סטילס - 100 ש"ח לתמונה".

את סעיף 5(ב) הקיים נבקש לספרר 5(א)(2) ומתוכו להעביר לסעיף 5(ב) חדש, את המילים: "הרשות תשלם למשרד את מלוא...".

ו. בסעיף 7 - במקום המילים "של הארכיון" נבקש לכתוב "על-ידי הארכיון".

ז. במידה שההסכם מחוייב בדמי ביול אבקש להזכיר, כי הוראות התכ"ס מחייבות שדמי הביול ישולמו על ידי הצד המתקשר עם המדינה. נבקש לכלול התייחסות בהסכם לעניין זה, לפי הצורך.

אודה לעריכת התיקונים הדרושים ולמשלוח העותקים החתומים למשרדנו, וכולנו נברך על המוגמר.

ב ב ר כ ה

יואב מני, עו"ד
מנהל מחלקה (יועץ משפטי)

העתק: גנז המדינה

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY

רשות השידור
הלשכה המשפטית

(A)

פקסימיליה

07.12.1997
525

FAX

Our Fax No. : (972) (2) - 6257034 מס' הפקסימיליה שלנו :

To Fax No. : 5610618 אל פקסימיליה מס' :

Attention : לשכת המשפטית - משרד המשפטים שם המשרד המקבל :

For : מ"ר אבנר מנחם עבור :

From : מ"ר מנשה טל מאת :

Subject : סי. 180. תיקומה - חומר מילוני מתיימן הנדון :

Degree of urgency : דחופ !! דרגת הדחיפות :

Notes : הערות :

5.12.97, א.א.

מכתב - בנאדם אישי

מכתב משרד המשפטים, לר"מ תל-אביב, משרד המשפטים

בנושא תיק 180. תיקומה. בני ארבעה חלקים, כי

אין צורך להעביר חומר.

א.א.

My Telephone No. : 2260577 מס' הטלפון שלי :

No of pages including this page : 12 מס' הדפים כולל דף זה :

If you do not receive all pages; please telephone immediately.

אם לא קבלת את כל העמודים או שיש שיבושים, התקשר נא טלפונית מיד.

Signature : א.א. תאריך : 5/13/97

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY
DEPUTY LEGAL ADVISER

רשות השידור
המשנה ליועץ המשפטי

2

3 דצמבר, 1997
ד' כסלו, תשנ"ח

גוף - דפוס

לכבוד
עו"ד יואב מני
מנהל מחלקה (ייעוץ משפטי)
משרד ראש הממשלה
הקרית
ירושלים

ליואב שלום רב,

הנדון: הסדרה "תקומה" - ארכיון המדינה

בהמשך לשיחותינו בנדון, הריני לעדכן אותך כדלקמן -

1. נמסר לי עתה ע"י העוסקים במלאכה בטלוויזיה כי מתוך 22 פרקי הסדרה (שטרם נסתיימה הפקתם), פולחו עד כה 19 פרקים (לגבי שימוש בסרטי וידאו), ו- 14 פרקים (לגבי שימוש בתמונות סטילס). מועד תחילת שידור הסדרה מתוכנן לסוף דצמבר 1997.
2. מנתוח המצב לגבי חומר השייך לארכיון המדינה, עולה עד כה התמונה הבאה:

א. סרטי וידאו -

ב - 19 הפרקים שפולחו כבר - לא נכללים כלל סרטי וידאו שמקורם בארכיון המדינה, (וספק אם חללו ייכללו ב - 3 הפרקים הנותרים - עדיין אין לדעת בדאות).

להוציא: קטע של 1:50 דקות ממשפט אייכמן שנלקח מסרטית הטלוויזיה שלנו, ושלגביו נאמר לנו כי הוא נמסר בזמנו ע"י המדינה לכלל הארכיונים לשימוש בנחלת הכלל, ללא תשלום.

אנו מניחים, איפוא, כי לגבי קטע זה, אין צורך באישור מיוחד. (בכל מקרה הוא ייכלל בנספח להסכם כפי שמוצע להלן בסעיף 3).

ב. תמונות סטילס

עד כה פולחו 14 מתוך 22 פרקי הסדרה. מתברר, שמתוך הרשימה הרצי"ב (האופציונלית) שהמצאנו לכם בזמנו, נכללו ב - 14 הפרקים הנ"ל רק 8 תמונות שמקורן בארכיון המדינה: 7 מהן מאוסף רוטנברג ו - 1 מאוסף אייזנשטרק, שהזכויות בהן הן של ארכיון המדינה (כפי שנמסר לנו ע"י מר אליהו שלמה מארכיון המדינה במכתבו מיום 13.10.97 הרצ"ב).

5
א.א.נ

ה ס כ ם

שנערך ונחתם בירושלים _____ לחודש _____ שנה _____

ב י ן

ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, המיוצגת ע"י המשנה למנהל הכללי של משרד ראש הממשלה ביחד עם חשב המשרד המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "המשרד" או "הממשלה")

מצד אחד

ל ב י ן

רשות השידור המיוצגת ע"י מר יאיר שטרן ומר רמי שמש המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "הרשות")

מצד שני

הואיל: והרשות מעוניינת להפיק סידרה בשם "תקומה", שתעסוק בהיסטוריה של 50 שנות קיום המדינה (להלן - "תקומה");

והואיל: ולצורך הפקת "תקומה" מבקשת הרשות להשתמש בחומר תיעודי - סרטי וידאו, תמונות סטילס ומסמכים הנמצאים בארכיון מדינת ישראל (להלן - "הארכיון") ושזכויות היוצרים בהם הן של המשרד (להלן - "חומר תיעודי");

והואיל: והמשרד מסכים שהרשות תעשה שימוש בחומר התיעודי לצורך "תקומה" והכל כפוף לתנאי הסכם זה;

והואיל: והמשרד מצהיר כי הוא בעל זכות היוצרים היחידה והבלעדית בחומר התיעודי המפורט ברשימה המצורפת כנספח להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו (להלן - נספח א');

והואיל: ומובהר בזאת כי לרשות לא תהיה כל זכות בלעדית שימוש בחומר התיעודי והמשרד ראשי להתקשר עם גורמים נוספים לצורך מתן הרשאה לשימוש בחומר התיעודי ככל שימצא לנכון וללא הגבלה כלשהי;

ל כ ן ה ו ס כ ם ו ה ו ת נ ה ב י ן ה צ ד ד י ם כ ד ל ק מ ן :

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. למען הסר ספק מובהר מפורשות כי לרשות אין ולא תוקנה כל זכות בעלות בחומר התיעודי ואין לה אלא זכות שימוש בו לפי הוראות הסכם זה.

6
א"י

-2-

3. (א) המשרד מעניק בזה לרשות זכות שימוש בחומר התיעודי במסגרת "תקומה".
- (ב) זכות השימוש בחומר התיעודי או בפריטים כלשהם הימנו הניתנת לרשות עפ"י הסכם זה הינה אך ורק לצורך הכללתו בהפקת "תקומה" בלבד (בגירסה עברית ובגירסה בינלאומית) ולא לצורך הפקת תכניות אחרות של הרשות.
- (ג) הרשות מתחייבת לעשות שימוש בחומר התיעודי, או בכל חלק ממנו, אך ורק לצורך שילובו ב"תקומה". הרשות לא תעשה שימוש בחומר בפני עצמו בנפרד מ"תקומה" לא תעבירו בנפרד מ"תקומה" לאחרים ולא תכלילו בהפקת תוכניות אחרות, אלא אם אושר השימוש כאמור מראש ע"י הארכיון, ובכפוף לתשלום מלא לארכיון בגין שימוש זה, אם יתבקש ע"י הארכיון.
- "זכות שימוש" לעניין סעיף זה בלבד היא: להעתיקו ולשדרו ולעשות כל שימוש שיראה לרשות לרבות שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד, לרבות בקלטות וידאו ובאלבום המבוססים על "תקומה".
- (ד) במקרה והרשות תהא מעוניינת לעשות שימוש כלשהו בחומר התיעודי לצורך הפקה נוספת /או אחרת (לרבות סדרת המשך, סרט דוקומנטרי וכיו"ב) יהיה עליה לפנות למשרד באופן נפרד.

4. חומר תעודי נוסף

אם הרשות תבקש לכלול בסידרה חומר תעודי נוסף שמקורו בארכיון המדינה ושלא פורט בנספח א' עובר לחתימת הסכם זה (להלן - החומר הנוסף), היא תודיע על כך לארכיון בכתב, והארכיון מצדו יודיע לרשות אם זכויות היוצרים בו נתונות בידי. הודיע הארכיון כי הזכויות בחומר הנוסף הן בידי, הוא יצורף לרשימה שבנספח א', ויחולו עליו כל תנאי הסכם זה.

5. תמורה

- א. זכות השימוש בחומר התעודי המפורט בנספח א', וכן בכל חומר נוסף (תמונות סטילס), שיתווסף לנספח א' כאמור בסעיף 3 לעיל - ניתנת לרשות ללא תמורה כספית.
- ב. אם החומר הנוסף ילקח מסרט וידאו, תשלם הרשות למשרד סכום בש"ח השווה ל - 150 \$ לכל דקת סרט בה יעשה שימוש בפועל. הרשות תשלם למשרד את מלוא התמורה תוך 30 יום מיום קבלת החשבון ברשות, לפי השער היציג של הדולר ביום הגשת החשבון.

6. קרייט

בסוף כל פרק ב"תקומה" בו הוקרן חומר תעודי מהארכיון תוקרן כיתובית לפיה החומר התעודי ניתן באדיבות ארכיון מדינת ישראל.

9

יורק מיני

י"ב תשרי, תשנ"ח

13 אוקטובר, 1997

אל: ציפי יפלה, רשות השידור
מאת: אליהו שלמה, ארכיון המדינה

הנדון: זכויות על תמונות מאוספי ארכיון המדינה.

1. מעיון ברשימת התצלומים ששלחת לי בפקס ביום 6/10/97 עולה שרוב התצלומים שייכים לאוסף התצלומים של בנו רוטנברג (לפעמים כותבים רוטנברג). שנרכש ע"י ארכיון המדינה.
2. תצלום אחד שייך לאוסף אייזנשטרק, שנרכש אף הוא ע"י ארכיון המדינה.
3. בכל מקרה של פירסום התצלומים, אנו מבקשים לציין שהתצלומים נתנו באדיבות ארכיון המדינה, תוך ציון מפורש של שמות האוספים הנ"ל. זאת כדי למנוע עגמת נפש משני אנשים מבוגרים ומכובדים אלה.

בברכת שנה טובה

אליהו שלמה

תמונת סגרים - אינדיקס מאגיס

(10)

א.ט.ל.ר גני

אינדיקס מאגיס
15.60

רשימת סטילס לפרק 2
" על משג הכסף "
בימאי: תור בן סיור

יצחק שדה בכביש לוד 1948	3588	אוסף רוטנברג	5 . ארכיון המדינה
בן גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה 14.5.48	3382	אוסף רוטנברג	181 . ארכיון המדינה
טקס הכרזת המדינה שרת וכן גוריון 14.5.48	3371A	רוטנברג	182 . ארכיון המדינה
בן גוריון נואם, טקס הכרזת המדינה 14.5.48	3376	אוסף רוטנברג	183 . ארכיון המדינה
טקס הכרזת המדינה 14.5.48 קמים	3375	אוסף רוטנברג	184 . ארכיון המדינה
קהל בתל אביב ביום הכרזת המדינה 14.5.48	3372	רוטנברג	185 . ארכיון המדינה
ילדים בקהל ביום הכרזת המדינה תל אביב 14.5.48	3374	אוסף רוטנברג	186 . ארכיון המדינה
קהל בחוץ לטקס הכרזת המדינה 14.5.48	33929	רוטנברג	187 . ארכיון המדינה
קהל מלווה את המכובדים, טקס הכרזת המדינה 14.5.48	3395	אוסף רוטנברג	188 . ארכיון המדינה

11

101
102
103

טקס הכרזה המדינה - בן גוריון ומגילת העצמאות 14.5.48	3371A	189	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
טקס הכרזה המדינה, גולדה חותמת 14.5.48	3328	190	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
הרס ביפו 1948	3171	191	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
חיילים בפלמחה ביפו ללא תאריך	3179	192	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
כיבוש יפו (רק סלמן ע"י הצלם)	3266	193	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
פעולות הגומול נגד צלפים ביפו	3066	194	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
עמדות ההגנה בגבול תל אביב יפו (חייל על ארון) 1947-48	3205	195	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
עמדות הגנה בגבול תל אביב יפו 1947 - 1948	3220	196	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
עמדות ההגנה בגבול תל אביב יפו 1947 - 1948	3147	197	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
עמדות בשטח הפקר יפו 48 - 1947	3203	198	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
מפקד נגבה בשוחות 1948	3545	218	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
מפקד נגבה באמצע הפונה 1948	3566	219	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
נגבה 1948 משחקים שח בהפוגה	3546	220	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
נגבה חיילת הובשה חייל הפונה 1948	3557	221	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
הכנת משוריינים 1948 (ללא תאריך הדו"ק)	1361	222	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
משמר כבוד ע"י ארונו של לייב יפה מנפגעי ביצוע בבניני הסוכנות		223	ארכיון המדינה אוסף אייזנשטרק
חיילים בדרך למבצע נחשון יוני 1948	721	224	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
חיילת בדרך בורמה יוני 1948	669	225	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
נהג של שיירה בדרך בורמה יוני 1948	662	226	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
ארונו של ברנדיט בשדה התעופה לוד ספט' 1948	279	237	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
ארונו של ברנאדוט מובל ללוד ספט 1948	277	238	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
ערביות עוברות בטנטורה לירדן 1948	34415	239	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג

ארכיון המדינה
י. טל. 72

רשימת סטילס לפרק 6

2430 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
בחירות כנסת ראשונה
1949 ינואר מודעות בעד
הרוה

רשימת סטילס לפרק 8

2434 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
בהירות ראשונות ינואר
1949 מצביעים ערכים
כיפו

רשימת סטילס לפרק 16

163 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
הלירה הישראלית הראשונה
בנק אפ"ק
161 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
הלירה הישראלית הראשונה
בנק אפ"ק

19

הסכם

שנערך ונחתם בירושלים _____ לחודש _____ שנה _____

בין

ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, המיוצגת ע"י המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה ביחד עם חשב המשרד המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "המשרד" או "הממשלה")

מצד אחד

לבין

רשות השידור המיוצגת ע"י מר יאיר שטרן ומר רמי שמש המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "הרשות")

מצד שני

והואיל: והרשות מעוניינת להפיק סידרה בשם "תקומה", שתעסוק בהיסטוריה של 50 שנות קיום המדינה (להלן - "תקומה");

והואיל: ולצורך הפקת "תקומה" מבקשת הרשות להשתמש בחומר תיעודי - סרטי וידאו, תמונות סטילס ומסמכים הנמצאים בארכיון מדינת ישראל (להלן - "הארכיון") ושזכויות היוצרים בהם הן של המשרד (להלן - "חומר תיעודי");

והואיל: והמשרד מסכים שהרשות תעשה שימוש בחומר התיעודי לצורך "תקומה" והכל כפוף לתנאי הסכם זה;

והואיל: והמשרד מצהיר כי הוא בעל זכות היוצרים היחידה והבלעדית בחומר התיעודי המפורט ברשימה המצורפת כנספח להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו (להלן - נספח א');

והואיל: ומובהר בזאת כי לרשות לא תהיה כל זכות בלעדית שימוש בחומר התיעודי והמשרד רשאי להתקשר עם גורמים נוספים לצורך מתן הרשאה לשימוש בחומר התיעודי ככל שימצא לנכון וללא הגבלה כלשהי;

לכן הוסכם והותנה בין הצדדים כדלקמן:

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. למען הסר ספק מובהר מפורשות כי לרשות אין ולא תוקנה כל זכות בעלות בחומר התיעודי ואין לה אלא זכות שימוש בו לפי הוראות הסכם זה.
3. (א) המשרד מעניק בזה לרשות זכות שימוש בחומר התיעודי במסגרת "תקומה".

- (ב) זכות השימוש בחומר התיעודי או בפריטים כלשהם הימנו הניתנת לרשות עפ"י הסכם זה הינה אך ורק לצורך הכללתו בהפקת "תקומה" בלבד (בגירסה עברית ובגירסה בינלאומית) ולא לצורך הפקת תכניות אחרות של הרשות.
- (ג) הרשות מתחייבת לעשות שימוש בחומר התיעודי, או בכל חלק ממנו, אך ורק לצורך שילובו ב"תקומה". הרשות לא תעשה שימוש בחומר בפני עצמו בנפרד מ"תקומה" לא תעבירו בנפרד מ"תקומה" לאחרים ולא תכלילו בהפקת תוכניות אחרות, אלא אם אושר השימוש כאמור מראש ע"י הארכיון בכפוף לתשלום דמי השימוש כמפורט להלן בהסכם זה.
- "זכות שימוש" לענין סעיף זה בלבד היא: להעתיקו ולשדרו ולעשות כל שימוש שיראה לרשות לרבות שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד, לרבות בקלטות וידאו ובאלבום המבוססים על "תקומה".
- (ד) במקרה והרשות תהא מעוניינת לעשות שימוש כלשהו בחומר התיעודי לצורך הפקה נוספת ו/או אחרת (לרבות סדרת המשך, סרט דוקומנטרי וכיו"ב) יהיה עליה לפנות למשרד באופן נפרד, ולקבל את אישורו המוקדם של המשרד לכל שימוש כאמור.

4. חומר תעודי נוסף

אם הרשות תבקש לכלול בסידרה חומר תעודי נוסף שמקורו בארכיון המדינה ושלא פורט בנספח א' עובר לחתימת הסכם זה (להלן - החומר הנוסף), היא תודיע על כך לארכיון בכתב, והארכיון מצדו יודיע לרשות אם זכויות היוצרים בו נתונות בידי. הודיע הארכיון כי הזכויות בחומר הנוסף הן בידי, הוא יצורף לרשימה שבנספח א', ויחולו עליו כל תנאי הסכם זה.

5. תמורה

- א. זכות השימוש בחומר התעודי המפורט בנספח א', וכן בכל חומר נוסף (תמונות סטילס), שהרשות תעשה בו שימוש כאמור בסעיף 4 לעיל תינתן בכפוף לתשלום התמורה המפורטת להלן:
- (1) אם החומר הוא תמונות סטילס - 100 ש"ח לתמונה.
 - (2) אם החומר הנוסף ילקח מסרט וידאו, תשלם הרשות למשרד סכום בש"ח השווה ל- \$ 150 לכל דקת סרט בה ייעשה שימוש בפועל.
- ב. הרשות תשלם למשרד את מלוא התמורה תוך 30 יום מיום קבלת החשבון ברשות, לפי השער היציג של הדולר ביום הגשת החשבון.

6. קרדיט

בסוף כל פרק ב"תקומה" בו הוקרן חומר תעודי מהארכיון תוקרן כיתובית לפיה החומר התעודי ניתן באדיבות ארכיון מדינת ישראל.

7. אחרי שידור "תקומה" תמסור הרשות לארכיון ע"ג קלטת VHS העתק של הפרקים ב"תקומה" הכוללים את החומר התעודי - להקרנה פנימית בלבד ע"י הארכיון. הארכיון לא יעתיקו ולא יעבירו לאחרים.
8. הרשות מצהירה ומתחייבת כי אם היא תכלול בסידרה "תקומה" חומר ארכיוני אחר שמקורו בארכיון המדינה ושאינו לארכיון זכויות יוצרים בו, היא תישא באחריות בלעדית להשגת אישורם של בעלי הזכויות בו ותשפה את המשרד ותפצה אותו בכל סכום שיחוייב בו בבית משפט בגין תביעת צד ג', אם תוגש, בגין שימוש בחומר האמור ע"י הרשות.
9. הרשות מתחייבת לא להסב הסכם זה או חלק ממנו ולא לשתף שום גורם אחר בביצוע הסכם זה או חלק ממנו ללא קבלת הסכמת המשרד לכך מראש ובכתב. המשרד אינו מחוייב בנימוק החלטותיו.
10. הודעת אחד הצדדים לענין הסכם זה תחשב כהגיעה ליעדה תוך 72 שעות מיום משלוחה בדואר רשום.
- לחלופין ניתן להעביר הודעות באמצעות פקסימיליה. ההודעה תחשב כהגיעה ליעדה עם קבלת אישור טלפוני על קבלת שדר הפקסימיליה אצל הצד השני.
11. כתובות הצדדים לצורך הסכם זה הן:

המשרד - ארכיון מדינת ישראל - מקור חיים 35, ירושלים

הרשות - רשות השידור - רח' יפו 97, בנין כלל, ת.ד. 28080, ירושלים - 91380.

ולראיה באו הצדדים על החתום

יאיר שליו, רשות השידור

בני שמש, רשות השידור

המנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

חשב משרד ראש הממשלה

הסעיף התקציבי למימון ההסכם: אין הוצאות מתקציב המשרד.

נספח א'

חומר תעודי מארכיון המדינה - תקומה

בפרק: "מדינה בדרך" + "מגש הכסף" (1)

- סטילס 669 - אוסף רוטנברג - חיילת בדרך בורמה - 1948.
- סטילס 3557 - אוסף רוטנברג - חיילת חובשת חייל.
- סטילס 3546 - אוסף רוטנברג - משחקים שח בהפוגה.
- סטילס 3376 - אוסף רוטנברג - בן גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה.

- סטילס - אוסף אייזנשטרק - משמר כבוד.
- סטילס 3179 - אוסף רוטנברג - חיילים ביפו.
- סטילס 3066 - אוסף רוטנברג - פעולת תגמול.

בפרק: "תנו לחיות בארץ הזאת" (2)

- סטילס - מסי' תמונה - 161 - אוסף רוטנברג - הלירה הישראלית הראשונה.

בפרק: "בצל השואה" (3)

- וידאו - תזמון - 00:01:50 - משפט אייכמן.

בפרק: "בילאדי בילאדי" (4)

- 2 תמונות סטילס - נחמן טל - מחבל משחזר את הפיגוע בו נהרגו בני משפחת ארזי בעזה ב - 1971 (2 התמונות באותו נושא במצבים שונים).

19/12/97

המשנה ליועץ המשפטי

אנ: עמ' א.א.ב.מ.י, אשר היוצאת משם נא הוטלה

תוצון: הסט ג'אנה - אורטון תמ"מ

1. בתעק אורטון האלג'י - יכ"י אסוב -
צ"ב 4 יעק"מ א' סוס"ב כשם ונא"מ א"י אורטון תמ"מ
מלח הרגל.

2. א"י א' ה"מ א"י אורטון תמ"מ א' א' א' א'
א"י 3 יעק"מ תמ"מ א' א' א'

22
כוס"ב א"י

התק: כ"א א"י

כ"א א"י
22.12.1997
22-2

שכונת

רשות השידור

תאריך: שעות השידור
19 DEC 1997
הלשכה המשפטית

אל: כ"א

מאת: ר.

הנדון: ארבעה ימים

רצו להסיר את
המס יב. יב. יב. יב.
וי. הוציא את המס

כ"א

UNIVERSITY OF CALIFORNIA

Faint, illegible text covering the majority of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

אשר
אשר כבוד

18

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY

רשות השידור
הלשכה המשפטית

①
משרד ראש הממשלה
לענין הודיע המטכ"ל
09.12.1997

פקסימיליה

FAX

Our Fax No. : (972) (2) - 6257034 מס' הפקסימיליה שלנו

To Fax No. : 5610618 אל פקסימיליה מס' :

Attention : לשם יואל, אילן נאמן שם המשרד הנקבל :

For : צבי יואל עבור :

From : נועם, אילן, אילן יואל רה"מ מאת :

Subject : מ/א - תאם אנונימי הנדון :

Degree of urgency : גרופי דרגת הדחיפות :

Notes : הערות :

חלף - תאם אנונימי

My Telephone No. : 6254072 מס' הטלפון שלי :

No of pages including this page : 10 מס' הדפים כולל דף זה :

If you do not receive all pages: please telephone immediately.

אם לא קבלת את כל העמודים או שיש שיבושים, התקשר נא טלפונית מיד.

Signature : סמך אילן חתימה : Date : 9/12/97 תאריך :

ל/437

2

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY

רשות השידור

המשנה ליועץ המשפטי

27/12

דבס נמר

אם: לציין יאציה, לשלם זמנים, אמר רבא

הנכון: תואר - חומר איכותי המיועד

1) רמתן לומר מובנה, וצב:

א) נוסח הגוף לא מובנה מסתמך על (לפי אופיית
תוכן או חומר אין לזכור פניה זו, אלא ימשיך
לסניף שנים בלבד)

ב) אפקטיו של סגור תכנון יחידה לא בוגרת -
אין משהו יותר נוסף, שיש לו מקור מאוסטרי
מ-3-1 (שגור) משהו, אוסטר האוניברסיטה -
להגדלה - (צפון 7-10 200)

ג) אין מקורה לשמה וסיווג המין. אין לה קניין.
השם - אם א.א. - כפי לעמוד המיועד להגדלה של שם
(מ.א.א. - 7770720)

ת/ג

בוסה אלה

3

ה ס כ ם

שנערך ונחתם בירושלים _____ לחודש _____ שנה _____

ב י ן

ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, המיוצגת ע"י המשנה למנהל הכללי של משרד ראש הממשלה
ביחד עם חשב המשרד המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "המשרד" או
"הממשלה")
מצד אחד

ל ב י ן

רשות השידור המיוצגת ע"י מר יאיר שטרן ומר רמי שמש המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי
חוק (להלן - "הרשות")
מצד שני

והואיל: והרשות מעוניינת להפיק סידרה בשם "תקומה", שתעסוק בהיסטוריה של 50 שנות קיום
המדינה (להלן - "תקומה");

והואיל: ולצורך הפקת "תקומה" מבקשת הרשות להשתמש בחומר תיעודי - סרטי וידאו, תמונות
סטילס ומסמכים הנמצאים בארכיון מדינת ישראל (להלן - "הארכיון") ושזכויות היוצרים
בהם הן של המשרד (להלן - "חומר תיעודי");

והואיל: והמשרד מסכים שהרשות תעשה שימוש בחומר התיעודי לצורך "תקומה" והכל כפוף לתנאי
הסכם זה;

והואיל: והמשרד מצהיר כי הוא בעל זכות היוצרים היחידה והבלעדית בחומר התיעודי המפורט
ברשימה המצורפת כנספח להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו (להלן - נספח א');

והואיל: ומובהר בזאת כי לרשות לא תהיה כל זכות בלעדית שימוש בחומר התיעודי והמשרד רשאי
להתקשר עם גורמים נוספים לצורך מתן הרשאה לשימוש בחומר התיעודי ככל שימצא
לנכון וללא הגבלה כלשהי;

ל כ ן ה ו ס כ ם ו ה ו ת נ ה ב י ן ה צ ד י ם כ ד ל ק מ ן :

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. למען הסר ספק מובהר מפורשות כי לרשות אין ולא תוקנה כל זכות בעלות בחומר התיעודי
ואין לה אלא זכות שימוש בו לפי הוראות הסכם זה.

15

1944

(4)

-2-

3. (א) המשרד מעניק בזה לרשות זכות שימוש בחומר התיעודי במסגרת "תקומה".
- (ב) זכות השימוש בחומר התיעודי או בפריטים כלשהם הימנו הניתנת לרשות עפ"י הסכם זה הינה אך ורק לצורך הכללתו בהפקת "תקומה" בלבד (בגירסה עברית ובגירסה בינלאומית) ולא לצורך הפקת תכניות אחרות של הרשות.
- (ג) הרשות מתחייבת לעשות שימוש בחומר התיעודי, או בכל חלק ממנו, אך ורק לצורך שילובו ב"תקומה". הרשות לא תעשה שימוש בחומר בפני עצמו בנפרד מ"תקומה" לא תעבירו בנפרד מ"תקומה" לאחרים ולא תכלילו בהפקת תוכניות אחרות, אלא אם אושר השימוש כאמור מראש ע"י הארכיון, ובכפוף לתשלום מלא לארכיון בגין שימוש זה, אם יתבקש ע"י הארכיון.
- "זכות שימוש" לעניין סעיף זה בלבד היא: להעתיקו ולשדרו ולעשות כל שימוש שיראה לרשות לרבות שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד, לרבות בקלטות וידאו ובאלבום המבוססים על "תקומה".
- (ד) במקרה והרשות תהא מעוניינת לעשות שימוש כלשהו בחומר התיעודי לצורך הפקת נוספת ו/או אחרת (לרבות סדרת המשך, סרט דוקומנטרי וכיו"ב) יהיה עליה לפנות למשרד באופן נפרד.

4. חומר תעודי נוסף

אם הרשות תבקש לכלול בסידרה חומר ותעודי נוסף שמקורו בארכיון המדינה ושלא פורט בנספח א' עובר לחתימת הסכם זה (להלן - החומר הנוסף), היא תודיע על כך לארכיון בכתב, והארכיון מצדו יודיע לרשות אם זכויות היוצרים בו נתונות בידי. הודיע הארכיון כי הזכויות בחומר הנוסף הן בידי, הוא יצורף לרשימה שבנספח א', ויחולו עליו כל תנאי הסכם זה.

5. תמורה

- א. זכות השימוש בחומר התעודי המפורט בנספח א', וכן בכל חומר נוסף (תמונות סטילס), שיתווסף לנספח א' כאמור בסעיף 3 לעיל - ניתנת לרשות ללא תמורה כספית.
- ב. אם החומר הנוסף ילקח מסרט וידאו, תשלם הרשות למשרד סכום בש"ח השווה ל- \$ 150 לכל דקת סרט בה ייעשה שימוש בפועל. הרשות תשלם למשרד את מלוא התמורה תוך 30 יום מיום קבלת החשבון ברשות, לפי השער היציג של הדולר ביום הגשת החשבון.

6. קרדיט

בסוף כל פרק ב"תקומה" בו הוקרן חומר תעודי מהארכיון תוקרן כיתובית לפיה החומר התעודי ניתן באדיבות ארכיון מדינת ישראל.

5

-3-

7. אחרי שידור "תקומה" תמסור הרשות לארכיון ע"ג קלטת VHS העתק של הפרקים ב"תקומה" הכוללים את החומר התעודי - להקרנה פנימית בלבד של הארכיון. הארכיון לא יעתיקו ולא יעבירו לאחרים.
8. הרשות מצהירה ומתחייבת כי אם היא תכלול בסידרה "תקומה" חומר ארכיוני אחר שמקורו בארכיון המדינה ושאינו לארכיון זכויות יוצרים בו, היא תישא באחריות בלעדית להשגת אישורם של בעלי הזכויות בו ותשפה את המשרד ותפצה אותו בכל סכום שיחוייב בו בבית משפט בגין תביעת צד ג', אם תוגש, בגין שימוש בחומר האמור ע"י הרשות.
9. הרשות מתחייבת לא להסב הסכס זה או חלק ממנו ולא לשתף שום גורם אחר בביצוע הסכס זה או חלק ממנו ללא קבלת הסכמת המשרד לכך מראש ובכתב. המשרד אינו מחוייב בנימוק החלטותיו.
10. הודעת אחד הצדדים לענין הסכס זה תחשב כהגיעה ליעדה תוך 72 שעות מיום משלוחה בדואר רשום.
- לחלופין ניתן להעביר הודעות באמצעות פקסימיליה. ההודעה תחשב כהגיעה ליעדה עם קבלת אישור טלפוני על קבלת שדר הפקסימיליה אצל הצד השני.
11. כתובות הצדדים לצורך הסכס זה הן:

המשרד - ארכיון מדינת ישראל -

הרשות - רשות השידור - רח' יפו 97, בנין כלל, ת.ד. 28080, ירושלים - 91380.

ולראיה באו הצדדים על החתום

רשות השידור

המשנה למנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

חשב משרד ראש הממשלה

הסעיף התקציבי למימון ההסכס: אין הוצאות מתקציב המשרד.

כ/א/1850

6

-4-

נספח א'

חומר תעודי מארכיון המדינה - תקומה

בפרק: "מדינה בדרך" + "מגש הכסף"

(1)

- סטילס 669 - אוסף רוטנברג - חיילת בדרך בורמה - 1948. (מופיע ברשימה)
- סטילס 3557 - אוסף רוטנברג - חיילת חובשת חייל. (מופיע ברשימה).
- סטילס 3546 - אוסף רוטנברג - משחקים שח בהפוגה - (מופיע ברשימה).
- סטילס 3376 - אוסף רוטנברג - בן גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה. (מופיע ברשימה).
- סטילס - אוסף אייזנשטרק - משמר כבוד (מופיע ברשימה).
- סטילס 3179 - אוסף רוטנברג - חיילים ביפו. (מופיע ברשימה).
- סטילס 3066 - אוסף רוטנברג - פעולת תגמול. (מופיע ברשימה).

בפרק: "תנו לחיות בארץ הזאת"

(2)

- סטילס - מסי' תמונה - 161 - אוסף רוטנברג - הלירה הישראלית הראשונה. (מופיע ברשימה).

בפרק: "בצל השואה"

(3)

- וידאו - תזמון - 00:01:50 - משפט אייכמן.

10

11
12
13
14
15

16

17
18

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

הסכם

שנערך ונחתם בירושלים _____ לחודש _____ שנה _____

בין

ארכיון מדינת ישראל (להלן - הארכיון)

מצד אחד

לבין

רשות השידור (להלן - "הרשות")

מצד שני

הואיל: והרשות מעוניינת להפיק סידרה בשם "תקומה", שתעסוק בהיסטוריה של 50 שנות קיום המדינה (להלן - "תקומה");

והואיל: ולצורך הפקת "תקומה" מבקשת הרשות להשתמש בחומר תיעודי - סרטי וידאו, תמונות סטילס ומסמכים הנמצאים בארכיון מדינת ישראל (להלן - "הארכיון") ושזכויות היוצרים בהם הן של הארכיון (להלן - "חומר תיעודי");

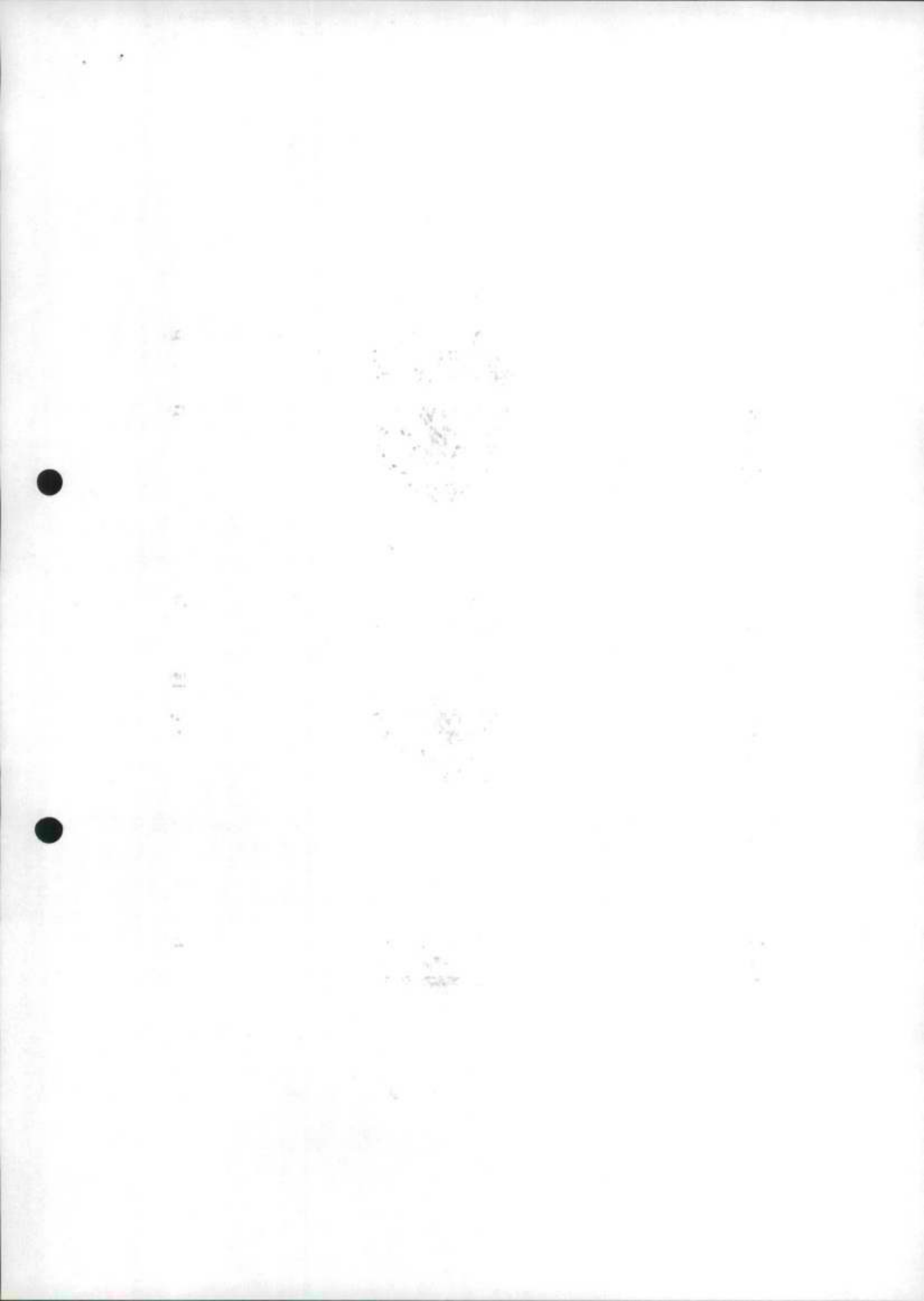
והואיל: והארכיון מסכים שהרשות תעשה שימוש בחומר התיעודי לצורך "תקומה" והכל כפוף לתנאי הסכם זה;

והואיל: והארכיון מצהיר כי הוא בעל זכות היוצרים היחידה והבלעדית בחומר התיעודי המפורט ברשימה המצורפת כנספח להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו (להלן - נספח א');

והואיל: ומובהר בואת כי לרשות לא תהיה כל זכות בלעדית שימוש בחומר התיעודי והארכיון רשאי להתקשר עם גורמים נוספים לצורך מתן הרשאה לשימוש בחומר התיעודי ככל שימצא לנכון וללא הגבלה כלשהי;

לכן הוסכם והותנה בין הצדדים כדלקמן:

1. המצבא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. למען הסר ספק מובהר מפורשות כי לרשות אין ולא תוקנה כל זכות בעלות בחומר התיעודי ואין לה אלא זכות שימוש בו לפי הוראות הסכם זה.

-2-

3. (א) הארכיון מעניק בזה לרשות זכות שימוש בחומר התיעודי במסגרת "תקומה".
- (ב) זכות השימוש בחומר התיעודי או בפריטים כלשהם הימנו הניתנת לרשות עפ"י הסכם זה הינה אך ורק לצורך הכללתו בהפקת "תקומה" בלבד (בגירסה עברית ובגירסה בינלאומית) ולא לצורך הפקת תכניות אחרות של הרשות.
- (ג) הרשות מתחייבת לעשות שימוש בחומר התיעודי, או בכל חלק ממנו, אך ורק לצורך שילובו ב"תקומה". הרשות לא תעשה שימוש בחומר בפני עצמו בנפרד מ"תקומה" לא תעבירו בנפרד מ"תקומה" לאחרים ולא תכלילו בהפקת תוכניות אחרות, אלא אם אושר השימוש כאמור מראש ע"י הארכיון, ובכפוף לתשלום מלא לארכיון בגין שימוש זה, אם יתבקש ע"י הארכיון.
- "זכות שימוש" לעניין סעיף זה בלבד היא: להעתיקו ולשדרו ולעשות כל שימוש שיראה לרשות לרבות שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד, לרבות בקלטות וידאו ובאלבום המבוססים על "תקומה".
- (ד) במקרה והרשות תהא מעוניינת לעשות שימוש כלשהו בחומר התיעודי לצורך הפקת נוספת ו/או אחרת (לרבות סדרת המשך, סרט דוקומנטרי וכיו"ב) יהיה עליה לפנות לארכיון באופן נפרד.

4. חומר תעודי נוסף

אם הרשות תבקש לכלול בסידרה חומר תעודי נוסף שמקורו בארכיון ושלא פורט בנספח א' עובר לחתימת הסכם זה (להלן - החומר הנוסף), היא תודיע על כך לארכיון בכתב, והארכיון מצדו יודיע לרשות אם זכויות היוצרים בו נתונות בידיו. הודיע הארכיון כי הזכויות בחומר הנוסף הן בידיו, הוא יצורף לרשימה שבנספח א', ויחולו עליו כל תנאי הסכם זה.

5. תמורה

- א. זכות השימוש בחומר התעודי המפורט בנספח א', וכן בכל חומר נוסף (תמונות סטילס), שיתווסף לנספח א' כאמור בסעיף 3 לעיל - ניתנת לרשות ללא תמורה כספית.
- ב. אם החומר הנוסף ילקח מסרט וידאו, תשלם הרשות לארכיון סכום בש"ח השווה ל-\$ 150 לכל דקת סרט בה ייעשה שימוש בפועל. הרשות תשלם לארכיון את מלוא התמורה תוך 30 יום מיום קבלת החשבון ברשות, לפי השער היציג של הדולר ביום הגשת החשבון.

6. קרדיט

בסוף כל פרק ב"תקומה" בו הוקרן חומר תעודי מהארכיון תוקרן כיתובית לפיה החומר התעודי ניתן באדיבות ארכיון מדינת ישראל.

4

-3-

- .7 אחרי שידור "תקומה" תמסור הרשות לארכיון ע"ג קלטת VHS העתק של הפרקים ב"תקומה" הכוללים את החומר התעודי - להקרנה פנימית בלבד של הארכיון. הארכיון לא יעתיקו ולא יעבירו לאחרים.
- .8 הרשות מצהירה ומתחייבת כי אם היא תכלול בטידורה "תקומה" חומר ארכיוני אחר שמקורו בארכיון ושאינו לארכיון זכויות יוצרים בו, היא תישא באחריות בלעדית להשגת אישורם של בעלי הזכויות בו ותשפה את הארכיון ותפצה אותו בכל סכום שיחוייב בו בבית משפט בגין תביעת צד ג', אם תוגש, בגין שימוש בחומר האמור ע"י הרשות.
- .9 הרשות מתחייבת לא להסב הסכם זה או חלק ממנו ולא לשתף שום גורם אחר בביצוע הסכם זה או חלק ממנו ללא קבלת הסכמת הארכיון לכך מראש ובכתב. הארכיון אינו מחוייב בנימוק החלטותיו.
- .10 הודעת אחד הצדדים לענין הסכם זה תחשב כהגיעה ליעדה תוך 72 שעות מיום משלוחה בדואר רשום.
- לחלופין ניתן להעביר הודעות באמצעות פקסימיליה. ההודעה תחשב כהגיעה ליעדה עם קבלת אישור טלפוני על קבלת שדר הפקסימיליה אצל הצד השני.
- .11 כתובות הצדדים לצורך הסכם זה הן:

ארכיון מדינת ישראל -

רשות השידור - רח' יפו 97, בנין כלל, ת.ד. 28080, ירושלים - 91380.

ולראיה באו הצדדים על החתום

רשות השידור

ארכיון המדינה

10

-4-

נספח א'

חומר תעודי מארכיון המדינה - תקומה

בפרק: "מדינה בדרך" + "מגש הכסף"

(1)

- סטילס 669 - אוסף רוטנברג - חיילת בדרך בורמה - 1948. (מופיע ברשימה)
- סטילס 3557 - אוסף רוטנברג - חיילת חובשת חייל. (מופיע ברשימה).
- סטילס 3546 - אוסף רוטנברג - משחקים שח בהפוגה - (מופיע ברשימה).
- סטילס 3376 - אוסף רוטנברג - בן גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה. (מופיע ברשימה).
- סטילס - אוסף אייזנשטרק - משמר כבוד (מופיע ברשימה).
- סטילס 3179 - אוסף רוטנברג - חיילים ביפו. (מופיע ברשימה).
- סטילס 3066 - אוסף רוטנברג - פעולת תגמול. (מופיע ברשימה).

בפרק: "תנו לחיות בארץ הזאת"

(2)

- סטילס - מס' תמונה - 161 - אוסף רוטנברג - הלירה הישראלית הראשונה. (מופיע ברשימה).

בפרק: "בצל השואה"

(3)

- וידאו - תזמון - 00:01:50 - משפט אייכמן.

כב/1862

Handwritten signature or scribble in brown ink on a light yellow background. The signature is written over a diagonal line that runs from the bottom left towards the top right. The signature itself consists of several overlapping, curved strokes that are difficult to decipher as specific characters.

1000

1000

TRANSACTION REPORT

Transmission Transaction(s) completed

07.12.1997

972 2 5610618

NO.	TX DATE/TIME	DESTINATION	DURATION	PGS.	RESULT	MODE
596	DEC. 5 12:31	972 2 5610618	0' 02' 04"	008	OK	ECM

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY

רשות השידור
הלשכה המשפטית

(A)

פקסימיליה

FAX

Our Fax No. : (972) (2) - 6257034 מס' הפקסימיליה שלנו :

To Fax No. : 5610618 אל פקסימיליה מס' :

Attention : לשכת המשפט שם המשרת המקבל :

For : מ. א. א. א. א. עבור :

From : מ. א. א. א. א. מאת :

Subject : סיכום תיאור - מוגש יחד עם תמונות הנדון :

Degree of urgency : דחוף !! דרגת חופות :

Notes : מ. א. א. א. א. הערות :

מ. א. א. א. א.

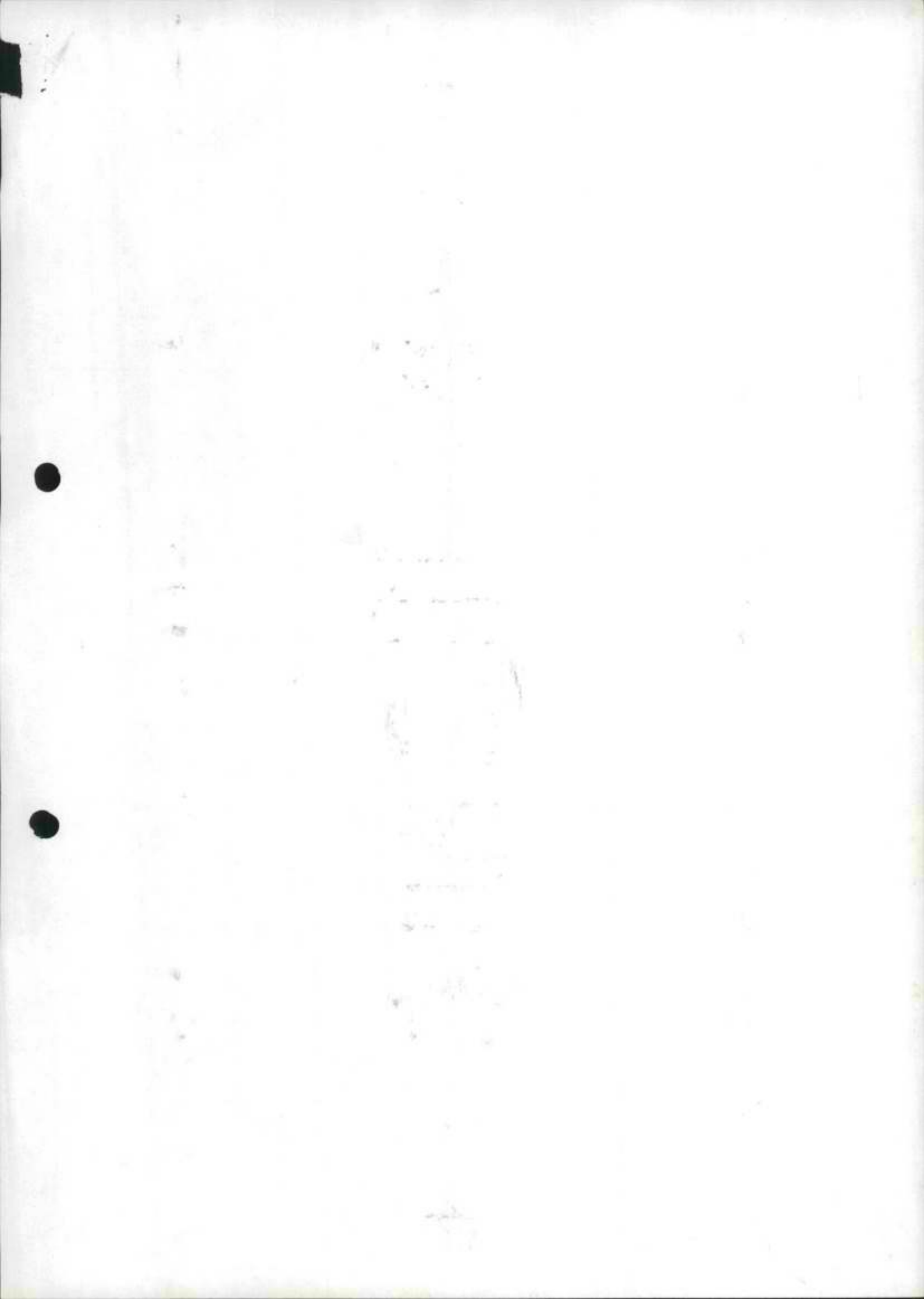
מ. א. א. א. א.

מ. א. א. א. א.

מ. א. א. א. א.

מ. א. א. א. א.

מ. א. א. א. א.

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY

רשות השידור
הלשכה המשפטית

1

פקסימיליה

FAX

Our Fax No. : (972) (2) - 6257034 מס' הפקסימיליה שלנו:

To Fax No. : 5610618 אל פקסימיליה מס':

Attention : לשכת המשפט - משרד המשפטים שם המשרד המקבל:

For : מר. אהרן מנחם עבור:

From : מר. משה גלילי מאת:

Subject : סי. 9101 - תיקון חוק הנדון:

Degree of urgency : דחופ דרגת הדחיפות:

Notes : הערות:

מ. אהרן, מ. משה

מ. משה - משרד המשפטים

מ. משה - משרד המשפטים

מ. משה - משרד המשפטים

מ. משה - משרד המשפטים

מ. משה - משרד המשפטים

My Telephone No. : 257034 מס' הטלפון שלי:

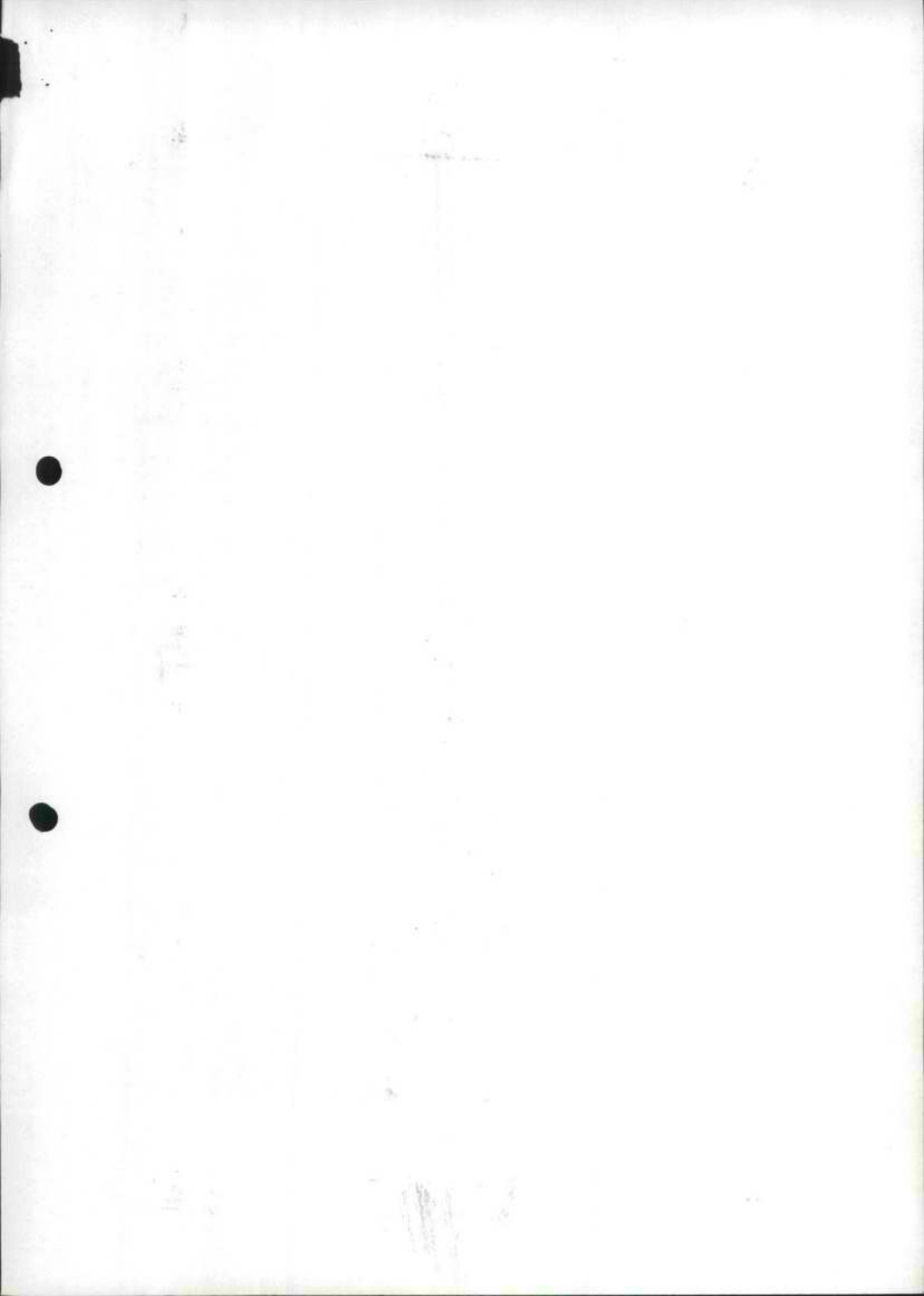
- No of pages including this page : 12 מס' הדפים כולל דף זה:

If you do not receive all pages; please telephone immediately.

אם לא קבלת את כל העמודים או שיש שיבושים, התקשר נא טלפונית מיד.

Signature : לשכת המשפט חתימה: Date : 5/3/97 תאריך:

5/437

ISRAEL BROADCASTING AUTHORITY
DEPUTY LEGAL ADVISER

רשות השידור
המשנה ליועץ המשפטי

2

3 דצמבר, 1997
ד' כסלו, תשנ"ח

גוף - רפ"ס

לכבוד
עו"ד יואב מני
מנהל מחלקה (יועץ משפטי)
משרד ראש הממשלה
הקריה
ירושלים

ליואב שלום רב,

הנדון: הסדרה "תקומה" - ארכיון המדינה

בהמשך לשיחותינו בנדון, הריני לעדכן אותך כדלקמן -

1. נמסר לי עתה ע"י העוסקים במלאכה בטלוויזיה כי מתוך 22 פרקי הסידרה (שטרם נסתיימה הפקתם), פולחו עד כה 19 פרקים (לגבי שימוש בסרטי וידאו), ו- 14 פרקים (לגבי שימוש בתמונות סטילס). מועד תחילת שידור הסידרה מתוכנן לסוף דצמבר 1997.

2. מנתוח המצב לגבי חומר השייך לארכיון המדינה, עולה עד כה התמונה הבאה:

א. סרטי וידאו -

ב - 19 הפרקים שפולחו כבר - לא נכללים כלל סרטי וידאו שמקורם בארכיון המדינה, (וספק אם הללו ייכללו ב- 3 הפרקים הנותרים - עדיין אין לדעת בודאות).

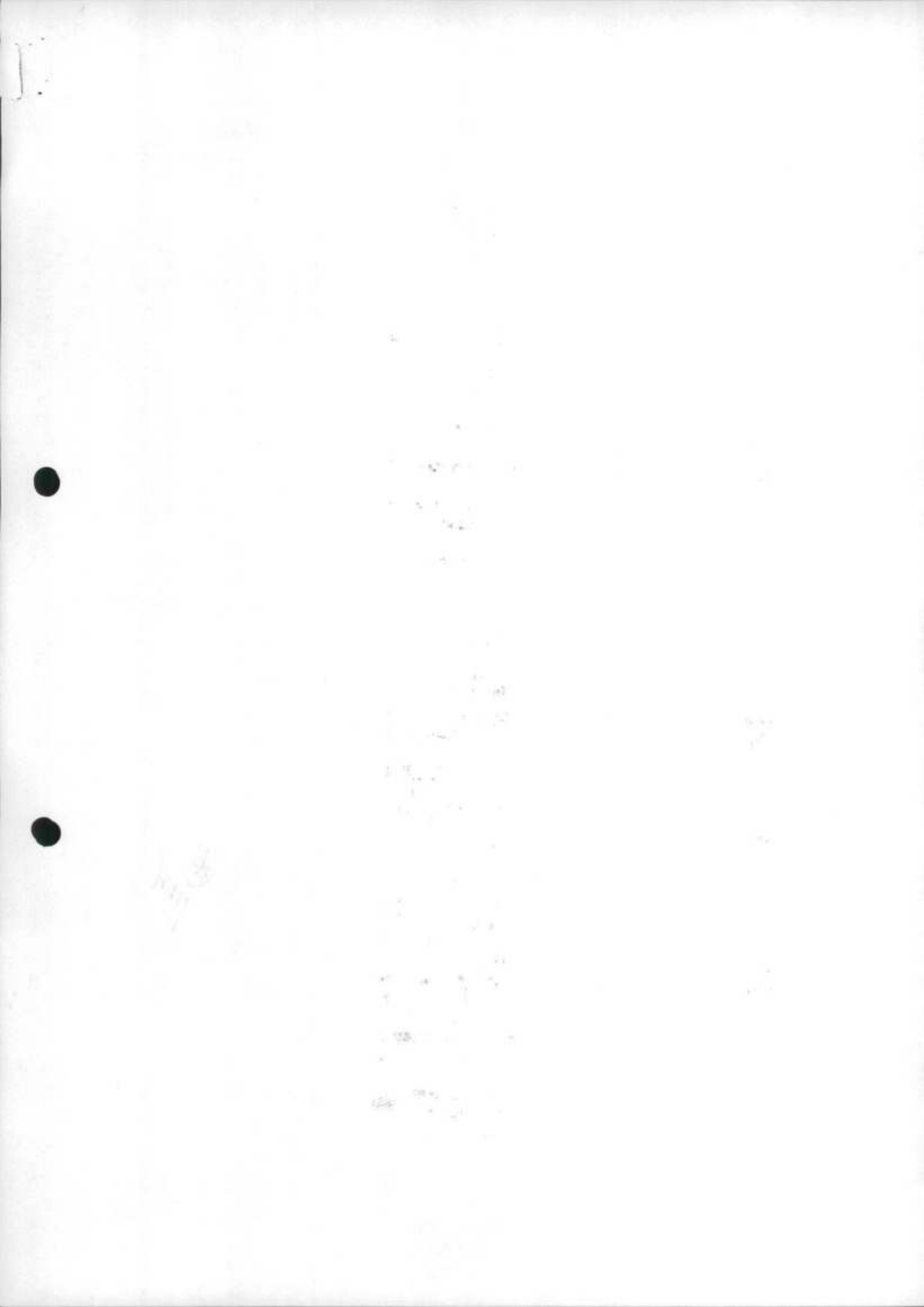
להוציא: קטע של 1:50 דקות ממשפט אייכמן שנלקח מסרטית הטלוויזיה שלנו, ושלגביו נאמר לנו כי הוא נמסר בזמנו ע"י המדינה לכלל הארכיונים לשימוש בנחלת הכלל, ללא תשלום.

אנו מניחים, איפוא, כי לגבי קטע זה, אין צורך באישור מיוחד. (בכל מקרה הוא ייכלל בנספח להסכם כפי שמוצע להלן בסעיף 3).

ב. תמונות סטילס

עד כה פולחו 14 מתוך 22 פרקי הסידרה. מתברר, שמתוך הרשימה הרצ"ב (האופציונלית) שהמצאנו לכם בזמנו, נכללו ב- 14 הפרקים הנ"ל רק 8 תמונות שמקורן בארכיון המדינה: 7 מהן מאוסף רוטנברג ו- 1 מאוסף אייזנשטרק, שהזכויות בהן הן של ארכיון המדינה (כפי שנמסר לנו ע"י מר אליהו שלמה מארכיון המדינה במכתבו מיום 13.10.97 הרצ"ב).

ארכיון

3

הק"מ

להלן רשימת התמונות:

(1) בפרק: "מדינה בדרך" + "מגש הכסף"

- סטילס 669 אוסף רוטנברג - חיילת בדרך בורמה - 1948. (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס 3557 אוסף רוטנברג - חיילת חובשת חייל. (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס 3546 אוסף רוטנברג - משחקים שח בהפוגה - (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס 3376 אוסף רוטנברג - בן גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה. (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס - אוסף אייזנשטרק - משמר כבוד. (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס 3179 אוסף רוטנברג - חיילים ביפו. (מופיע ברשימה). ✓
- סטילס 3066 אוסף רוטנברג - פעולת תגמול. (מופיע ברשימה). ✓

(2) בפרק: "תנו לחיות בארץ הזאת"

- סטילס - מס' תמונה - 161 - אוסף רוטנברג - הלירה הישראלית הראשונה. (מופיע ברשימה). ✓

(3) בפרק: "בצל השואה"

וידאו - תזמון - 00:01:50 - משפט אייכמן נלקח מארכיון הטלוויזיה הישראלית (נמסר לנו בזמנו מארכיון המדינה - ר' הערה בסעיף זא' לעיל).

3. מתברר, איפוא, כי הנושא של שימוש בחומר שמקורו בארכיון המדינה מצטמצם בעיקרו למספר תמונות סטילס. נמסר לי כי בזמנו סוכם עם הארכיון כי השימוש בתמונות סטילס (להבדיל מוידאו) - הוא ללא תמורה.

אי לכך ולנוכח העובדה כי מועד תחילת שידור הסידרה הולך וקרוב וכי נותרו עדיין מספר פרקים שטרם פולחו, יש צורך להזמין את נוסח ההסכם למצב החדש, ואני מציעה ללכת בדרך הבאה:

א. ייחתם הסכם הרשאה לגבי החומר הידוע עד כה כמפורט לעיל (שייכלל בנספח להסכם).

ב. יתווסף להסכם סעיף שאם וכאשר יתברר שהפרקים הנותרים (שטרם פולחו) יכללו חומר נוסף שהזכויות בו הם של הארכיון - הוא יתווסף לנספח ויחולו עליו תנאי ההסכם.

(4)
י, (א) פ ש

-3-

- ג. זכות השימוש כולל גם שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד (לרבות קלטות וידאו, ואלבום המבוססים על הסידרה).
- 4. בהתאם לכך, רצ"ב הצעת הסכם המבוססת על ההסכם שנשלח על ידכם עם התיקונים המתבקשים.
- 5. מאחר שברצוננו לחתום על ההסכם לפני מועד תחילת שיזור הסידרה, אודה לך על זרוז הטיפול. כמובן שנשמח להפגש עמכם ככל שתמצאו צורך בכך, בכל ההקדם.

בברכה,
נופת מלך
כוכבה שלום, עו"ד

העתק: חנה מצקביץ, יועמ"ש
רמי שמש
צביה יששכר

184/א/כ

Handwritten notes in red ink: "ישראל", "רפאל", "יגאל", "מ"א", "מ"ב", "מ"ג", "מ"ד", "מ"ה", "מ"ו", "מ"ז", "מ"ח", "מ"ט", "נ"א", "נ"ב", "נ"ג", "נ"ד", "נ"ה", "נ"ו", "נ"ז", "נ"ח", "נ"ט", "ס"א", "ס"ב", "ס"ג", "ס"ד", "ס"ה", "ס"ו", "ס"ז", "ס"ח", "ס"ט", "ע"א", "ע"ב", "ע"ג", "ע"ד", "ע"ה", "ע"ו", "ע"ז", "ע"ח", "ע"ט", "פ"א", "פ"ב", "פ"ג", "פ"ד", "פ"ה", "פ"ו", "פ"ז", "פ"ח", "פ"ט", "ק"א", "ק"ב", "ק"ג", "ק"ד", "ק"ה", "ק"ו", "ק"ז", "ק"ח", "ק"ט", "ר"א", "ר"ב", "ר"ג", "ר"ד", "ר"ה", "ר"ו", "ר"ז", "ר"ח", "ר"ט", "ש"א", "ש"ב", "ש"ג", "ש"ד", "ש"ה", "ש"ו", "ש"ז", "ש"ח", "ש"ט", "ת"א", "ת"ב", "ת"ג", "ת"ד", "ת"ה", "ת"ו", "ת"ז", "ת"ח", "ת"ט", "י"א", "י"ב", "י"ג", "י"ד", "י"ה", "י"ו", "י"ז", "י"ח", "י"ט", "כ"א", "כ"ב", "כ"ג", "כ"ד", "כ"ה", "כ"ו", "כ"ז", "כ"ח", "כ"ט", "ל"א", "ל"ב", "ל"ג", "ל"ד", "ל"ה", "ל"ו", "ל"ז", "ל"ח", "ל"ט".

הסכם

שנערך ונחתם בירושלים _____ לחודש _____ שנה _____

בין

ממשלת ישראל, בשם מדינת ישראל, המיוצגת ע"י המשנה למנהל הכללי של משרד ראש הממשלה ביחד עם חשב המשרד המורשים להתחייב ולהחזיק בשמה על פי חוק (להלן - "המשרד" או "הממשלה")

מצד אחד

לבין

רשות השידור המיוצגת ע"י מר יאיר שטרן ומר רמי שמש המורשים להתחייב ולחתום בשמה על פי חוק (להלן - "הרשות")

מצד שני

הואיל: והרשות מעוניינת להפיק סידרה בשם "תקומה", שתעסוק בהיסטוריה של 50 שנות קיום המדינה (להלן - "תקומה");

והואיל: ולצורך הפקת "תקומה" מבקשת הרשות להשתמש בחומר תיעודי - סרטי וידאו, תמונות סטילס ומסמכים הנמצאים בארכיון מדינת ישראל (להלן - "הארכיון") ושזכויות היוצרים בהם הן של המשרד (להלן - "חומר תיעודי");

והואיל: והמשרד מסכים שהרשות תעשה שימוש בחומר התיעודי לצורך "תקומה" והכל כפוף לתנאי הסכם זה;

והואיל: והמשרד מצהיר כי הוא בעל זכות היוצרים היחידה והבלעדית בחומר התיעודי המפורט ברשימה המצורפת כנספח להסכם זה ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו (להלן - נספח א');

והואיל: ומובהר בזאת כי לרשות לא תהיה כל זכות בלעדית שימוש בחומר התיעודי והמשרד ראשי להתקשר עם גורמים נוספים לצורך מתן הרשאה לשימוש בחומר התיעודי ככל שימצא לנכון וללא הגבלה כלשהי;

לכן הוסכם והותנה בין הצדדים כדלקמן:

1. המבוא להסכם זה מהווה חלק בלתי נפרד ממנו.
2. למען הסר ספק מובהר מפורשות כי לרשות אין ולא תוקנה כל זכות בעלות בחומר התיעודי ואין לה אלא זכות שימוש בו לפי הוראות הסכם זה.

6
ארכיון

3. (א) המשרד מעניק בזה לרשות זכות שימוש בחומר התיעודי במסגרת "תקומה".

(ב) זכות השימוש בחומר התיעודי או בפריטים כלשהם הימנו הניתנת לרשות עפ"י הסכם זה הינה אך ורק לצורך הכללתו בהפקת "תקומה" בלבד (בגירסה עברית ובגירסה בינלאומית) ולא לצורך הפקת תכניות אחרות של הרשות.

(ג) הרשות מתחייבת לעשות שימוש בחומר התיעודי, או בכל חלק ממנו, אך ורק לצורך שילובו ב"תקומה". הרשות לא תעשה שימוש בחומר בפני עצמו בנפרד מ"תקומה" לא תעבירו בנפרד מ"תקומה" לאחרים ולא תכלילו בהפקת תוכניות אחרות, אלא אם אושר השימוש כאמור מראש ע"י ארכיון, ובכפוף לתשלום מלא לארכיון בגין שימוש זה, אם יתבקש ע"י הארכיון.

"זכות שימוש" לענין סעיף זה בלבד היא: להעתיקו ולשדרו ולעשות כל שימוש שיראה לרשות לרבות שימוש מסחרי במסגרת תקומה בלבד, לרבות בקלטות וידאו ובאלבום המבוססים על "תקומה".
הכסף לא יחולק בין הרשות והארכיון אלא יחולק בין הרשות והמדינה.

(ד) במקרה והרשות תהא מעוניינת לעשות שימוש כלשהו בחומר התיעודי לצורך הפקת נוספת ואו אחרת (לרבות סדרת המשך, סרט דוקומנטרי וכיו"ב) יהיה עליה לפנות למשרד באופן נפרד.
אם לא יאכן אחרת?

4. חומר תעודי נוסף

אם הרשות תבקש לכלול בסידרה חומר תעודי נוסף שמקורו בארכיון המדינה ושלא פורט בנספח א' עובר לחתימת הסכם זה (להלן - החומר הנוסף), היא תודיע על כך לארכיון בכתב, והארכיון מצדו יודיע לרשות אם זכויות היוצרים בו נתונות בידיו. הודיע הארכיון כי הזכויות בחומר הנוסף הן בידיו, הוא יגורף לרשימה שבנספח א', ויחולו עליו כל תנאי הסכם זה.

5. תמורה

זכות השימוש בחומר התעודי המפורט בנספח א', וכן בכל חומר נוסף (תמונות, סטילס, שיתוסף לנספח א' כאמור בסעיף 3 לעיל - ניתנת לרשות ללא תמורה כספית.
הכסף לא יחולק בין הרשות והארכיון אלא יחולק בין הרשות והמדינה.

אם החומר הנוסף ילקח משרט וידאו, תהא לרשות למשרד סכום בשי"ח השווה ל- \$ 150 לכל דקת סרט בה יעשה שימוש בפועל. הרשות תשלם למשרד את מלוא התמורה תוך 30 יום מיום קבלת החשבון ברשות. לפי השער היציג של הדולר ביום הגשת החשבון.

6. שרדיט

בסוף כל פרק ב"תקומה" בו הוקרן חומר תעודי מווארכיון תוקרן כיתובית לפיה החומר התעודי ניתן באדיבות ארכיון מדינת ישראל.

5575

Handwritten notes at the top of the page, including a date and some illegible text.

Handwritten text in the middle section of the page.

Handwritten text in the lower middle section of the page.

Handwritten text in the lower section of the page.

7
ארכיון

-3-

אחרי שידור "תקומה" תמסור הרשות לארכיון ע"ג קלטת VHS העתק של הפרקים ב"תקומה" הכוללים את החומר התעודי - להקרנה פנימית בלבד של הארכיון. הארכיון לא יעתיקו ולא יעבירו לאחרים.

7
2.8

הרשות מתחייבת לא להסב הסכם זה או חלק ממנו ולא לשתף שום גורם אחר בניצוח הסכם זה או חלק ממנו ללא קבלת הסכמת המשרד לכך מראש ובכתב. המשרד אינו מחוייב בנימוק החלטותיו.

8

הודעת אחד הצדדים לענין הסכם זה תחשב כהגיעה ליעדה תוך 72 שעות מיום משלוחה בדואר רשום.

9

לחלופין ניתן להעביר הודעות באמצעות פקסימיליה. ההודעה תחשב כהגיעה ליעדה עם קבלת אישור טלפוני על קבלת שדר הפקסימיליה אצל הצד השני.

כתובות הצדדים לצורך הסכם זה הן:

10

המשרד - ארכיון מדינת ישראל -

הרשות - רשות השידור - רח' יפו 97, בנין כלל, ת.ד. 28080, ירושלים - 91380.

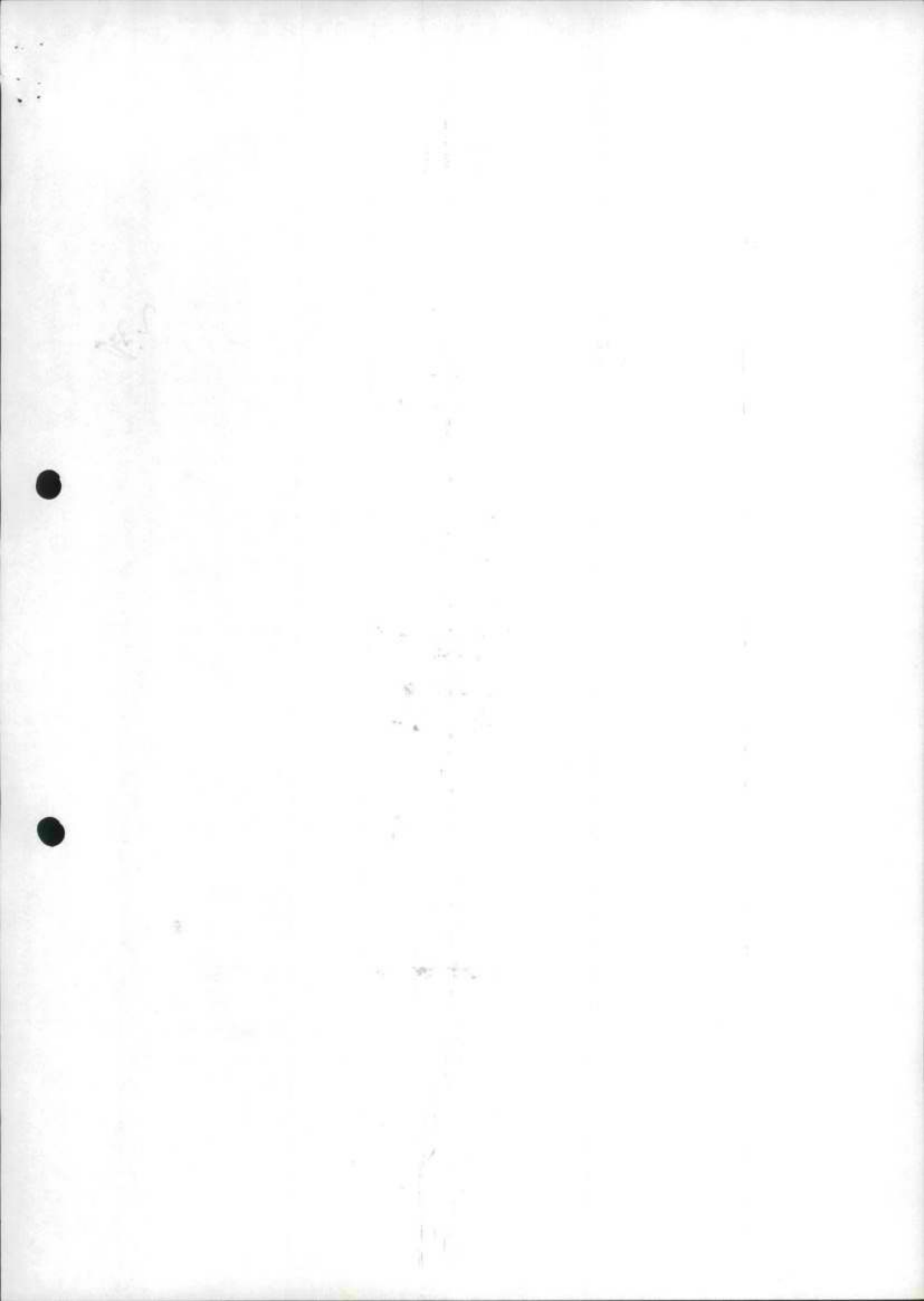
ולראיה באו הצדדים על החתום

רשות השידור

המשנה למנהל הכללי, משרד ראש הממשלה

חשב משרד ראש הממשלה

הסעיף התקציבי למימון ההסכם: אין הוצאות מתקציב המשרד.

8

א.א.א.

נספח א'

חומר תעודי מארכיון המדינה

בפרק: "מדינה בדרך" + "מגש הכסף" (1)

סטילס 669 - אוסף רוטנברג - חיילת בדרך בורמה - 1948. (מופיע ברשימה) ✓

סטילס 3557 - אוסף רוטנברג - חיילת חובשת חייל. (מופיע ברשימה). ✓

סטילס 3546 - אוסף רוטנברג - משחקים שח בהפוגה - (מופיע ברשימה). ✓

סטילס 3376 - אוסף רוטנברג - בו גוריון נואם בטקס הכרזת המדינה. (מופיע ברשימה). ✓

סטילס - אוסף אייזנשטרק - משמר כבוד (מופיע ברשימה). ✓

סטילס 3179 - אוסף רוטנברג - חיילים ביפו. (מופיע ברשימה). ✓

סטילס 3066 - אוסף רוטנברג - פעולת תגמול. (מופיע ברשימה). ✓

בפרק: "תנו לחיות בארץ הזאת" (2)

סטילס - מסי תמונה - 161 - אוסף רוטנברג - הלירח הישראלית הראשונה. (מופיע ברשימה). ✓

בפרק: "בצל השואה" (3)

וידאו - תזמון - 00:01:50 - משפט אייכמן.

9

י.ל.ק
מ.י.

י"ב תשרי, תשנ"ח
13 אוקטובר, 1997

אל: ציפי יפלה, רשות השידור
מאת: אליהו שלמה, ארכיון המדינה

הנדון: זכויות על תמונות מאוספי ארכיון המדינה.

1. מעיון ברשימת התצלומים ששלחת לי בפקס ביום 6/10/97 עולה שרוב התצלומים שייכים לאוסף התצלומים של בנו רוטנברג (לפעמים כותבים דותנברג). שנרכש ע"י ארכיון המדינה. X
2. תצלום אחד שייך לאוסף אייזנשטרוק, שנרכש אף הוא ע"י ארכיון המדינה. X
3. בכל מקרה של פירסום התצלומים, אנו מבקשים לציין שהתצלומים נתנו באדיבות ארכיון המדינה, תוך ציון מפורש של שמות האוספים הנ"ל. זאת כדי למנוע עגמת נפש משני אנשים מבוגרים ומכובדים אלה.

בברכת שנה טובה

אליהו שלמה

תעודת סוף - אישון פאזיט

רשימת סטיוס לפרק 2
" על משג הבכף "
בימאי: תור בן סיור

(10)

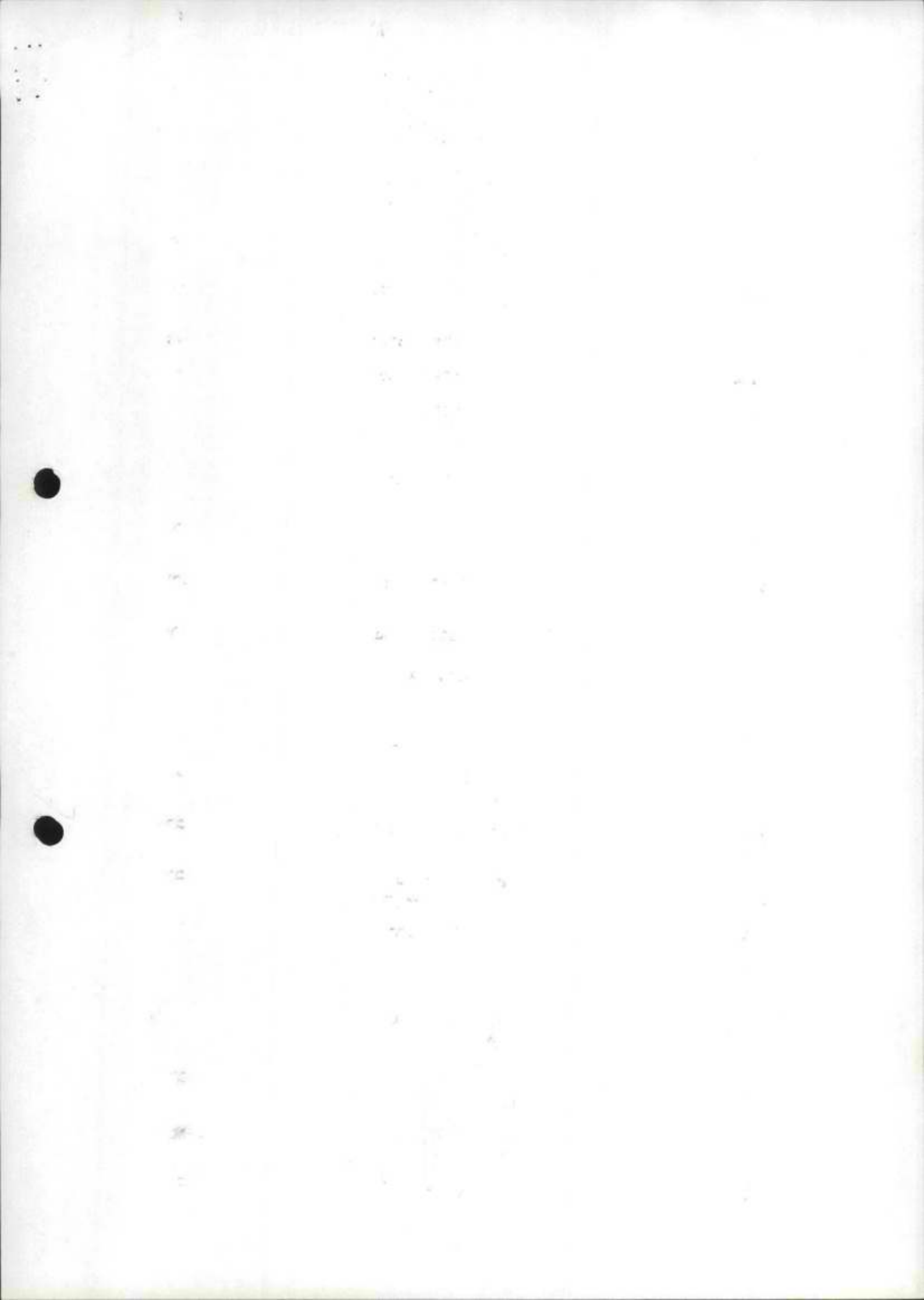
אולד ג'ני

איכיון פאזיט
5.60

5. ארכיון המדינה	אוסף רוטנברג	3588	יחסי שדה בכביש לוד 1948
181. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3382	בן גוריון נואם בטקס הכרזה המדינה 14.5.48
182. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3371A	טקס הכרזה המדינה שרת ובן גוריון 14.5.48
183. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3376	בן גוריון נואם, טקס הכרזה המדינה 14.5.48
184. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3375	טקס הכרזה המדינה 14.5.48 קמ"ס
185. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3372	ההל נתל אביב ביום הכרזה המדינה 14.5.48
186. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3374	ילדים נקהל ביום הכרזה המדינה תל אביב 14.5.48
187. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		33929	הקהל מחוץ לטקס הכרזה המדינה 14.5.48
198. ארכיון המדינה אוסף רוטנברג		3395	קהל מלווה את המכובדים, טקס הכרזה המדינה 14.5.48

11/11

Handwritten notes and a circled '2' in the top left margin.

3371A	טקס הכרזת המדינה - בן גוריון ומגילת העצמאות 14.5.48	189	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3388	טקס הכרזת המדינה, גולדה חובמת 14.5.48	190	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3171	הרס ביפו 1948	191	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3179	חיילים בפלמחה ביפו ללא תאריך	192	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3266	כיבוש יפו (רק שלמן ע"י הצלם)	193	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3066	פעולות הנכסול נגד צלפים ביפו	194	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3205	עמדות ההגנה בגבול תל אביב יפו (חייל על ארון) 1947-48	195	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3220	עמדות ההגנה בגבול תל אביב יפו 1947 - 1948	196	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3147	עמדות ההגנה בגבול תל אביב יפו 1947 - 1948	197	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3203	עמדות בשטח המקר יפו 48 - 1947	198	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3545	מפקד נגבה בשוחות 1948	218	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3566	מפקד נגבה באמצע הפוגה 1948	219	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3546	נגבה 1948 משחקים שה בהפוגה	220	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3557	נגבה חיילת חובשת חייל הפוגה 1948	221	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
1361	הכנת כשוריינים 1948 (ללא תאריך מדויק)	222	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
	מסמך כבוד ע"י ארונו של לייב יפה מנפגעי פיצוץ בכניני הסוכנות	223	אוסף אייזנשטרק
721	חיילים בדרך למבצע נחשון יוני 1948	224	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
669	חיילת בדרך בורמה יוני 1948	225	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
662	נהג של שיירה בדרך בורמה יוני 1948	226	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
279	ארונו של ברנדיט בשדה התעופה לוד ספט' 1948	237	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
277	ארונו של ברנאדוט מובל ללוד ספט' 1948	238	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג
3448	ערכיות עוברות כטנטורה לירדן 1948	239	ארכיון המדינה אוסף רוטנברג

Handwritten checkmarks and other markings on the right side of the page.

Handwritten mark at the bottom left corner.

ארכיון המדינה
לטובת מני
(72)

רשימת סטילס לפרק 6

2430 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג

בהירות כנסת ראשונה
1949 ינואר כודעות בעד
חרוז

רשימת סטילס לפרק 8

2434 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג

בהירות דאטונות ינואר
1949 בצכיעים ערבים
כיפו

רשימת סטילס לפרק 16

163 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג

הלירה הישראלית הראשונה
בבנק אפ"ק

161 ארכיון המדינה אוסף רוטנברג ✓

הלירה הישראלית הראשונה
בבנק אפ"ק

111